

**T.C.
GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI**

**SİNANOĞLU
ÜMİDÜ'L MÜZİNİN MEVLİDİ
İNCELEME METİN**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUHAMMED TAHA NOM

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Halil İbrahim YAKAR

**GAZIANTEP
AĞUSTOS 2013**

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

SİNANOĞLU ÜMİDÜ'L MÜZİNİN MEVLİDİ İNCELEME METİN
MUHAMMED TAHA NOM

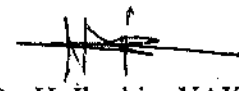
Tez Savunma Tarihi: 28.08.2013

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Hilmi BAYRAKTAR

SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Doç. Dr. H. İbrahim YAKAR
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımda okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. H. İbrahim YAKAR
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

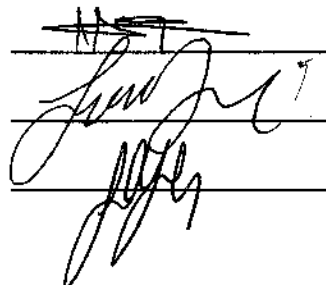
Jüri Üyeleri:

Doç. Dr. H. İbrahim YAKAR

Yrd. Doç. Dr. Fevzi KARADEMİR

Yrd. Doç. Dr. Gülşah Gaye FİDAN

İmzası

ÖZET

SİNANOĞLU ÜMİDÜ'L-MÜZİNİBİN MEVLİDİ

İNCELEME METNİ

NOM, Muhammed Taha

Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Gaziantep Üniversitesi

Danışman: Doç. Dr. H. İbrahim YAKAR

Ağustos 2013, 267 sayfa

Mevlidler Hz. Peygamberin doğum hadisesini konu alan edebi metinlerdir. Hz. Muhammed'in dünyaya geldiği gün İslam âlemi için bir sevinç kaynağı olmuş, bu sevincin tezahürü olarak birçok eser kaleme alınmıştır.

Sinanoğlu'na ait olan, "Ümidü'l-Müznibin Mevlidi, İnceleme-Metin" adlı bu çalışma, Türk-İslam edebiyatında kaleme alınan onlarca mevliden birisidir. Birçok nüshası bulunan söz konusu eserin, ulaşılabilen nüshaları karşılaştırılıp, edisyon kritiği yapılmıştır. Bu çalışmamız Ümid'ül-Müznibin'i günümüz edebiyat dünyasına kazandırmak amacıyla hazırlanmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde mevlid kavramı üzerinde durulmuş, bir edebi tür olarak mevlidin, tarihimizdeki ve edebiyatımızdaki yeri hakkında genel bilgi verilmiştir. Mevlid türünün Türk edebiyatındaki en önemli örneği olan Süleyman Çelebi mevlidi (Vesiletü'n-Necât) ile söz konusu eserin mukayesesi yapılmıştır. Daha sonra Sinanoğlu'nun hayatı ve edebi kişiliğinden söz edilmiştir. Eser üslup ve muhteva bakımından incelendikten sonra mesnevi formatında kaleme alınmış mevlidin transkripsiyonuna geçilmiştir. Transkripsiyon yapılırken esreğin dört nüshası karşılaştırılarak tenkitli metin oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hz. Muhammed, Mevlid, Sinanoğlu, Ümidü'l-Müznibin

ABSTRACT

AN ANALYSIS AND CONTEXUAL OF THE MEVLİD (UMİDU'L-MUZNİBİN) BY THE SİNANOĞLU

NOM, Muhammed Taha

M.A. Thesis, Department of Turkish Language and Literature

Supervisor: Doç.Dr. Halil İbrahim YAKAR

August 2013, 267 pages

Mawlıds are literary texts that prophet Mohammad 's birth take issue in. The day when prophet Mohammad born would be means of happiness for Muslims, and as a result of this happiness, many Works were written.”el-kevaikibüd dūrriyye fi mehdi hayril berriye “ by Imam Busiri is one of the most important sample of mawlid genre in arabic literature.’ Ümidül muznibin mawlid’ belong to metni sinanoğlu is one of the written work of Turk- İslam literature which is prepared with the aim of examining and comparing to bring in todays literature.

İn the first part of the work, the concept of mawlid, as a literary form mawlid is studied and general information about the function of mawlid in our history and literature is given. The comparison between this work and one of the most important example of mawlid in turkish literature by suleyman çelevi(vesilatün necat) was made. Later, the life of sinanoglu and his literary charachter is mentioned. Examining in terms of style and content, it is passed the part of latinized part of mawlid written in the format of masnavi.

Keywords: prophet Mohammad, mawlid, Sinanoglu, umidul muznibin

ÖNSÖZ

Mevlid, Arapçada vulide (doğdu) kökünden türemiş, ism-i zaman ve ism-i mekan olarak kullanılan mef'ıl babında bir sözcüktür. Sözlükte: *insanın doğduğu yer doğma, dünyaya gelme ve doğulan zaman* manalarına gelmektedir. Terim anlamı olarak mevlid ise Hz. Muhammed'in doğumunu edebi bir dille anlatan manzum ve mensur eserlere verilen addır.

İslam edebiyatında Arapça, Farsça, Türkçe, Urduca, Kürtçe, Boşnakça, Çerkezce, Gürcüce, Avarca, Rumca, Malayca, Sevahili başta olmak üzere birçok dilde mevlid türünde eserler kaleme alınmıştır. Türk edebiyatında ise en önemli temsilcisi Süleyman Çelebi olmak üzere iki yüz 'den fazla şair ve yazar tarafından bu türde eserler verilmiştir. Bu eserlerin bir kısmı kaynaklarda geçerken diğer bir kısmı hakkında yeterli bilgi bulunmamaktadır.

Bu çalışmamızın amacı Sinanoğlu'na ait olan Ümidü'l-Müznibin adlı mevlidin birçok nüshasından elimizde bulunan Milli Kütüphane, Kasıdecizade, Balıkesir ve Çorum nüshalarını inceleyip edisyon kritiğini yaparak bilim dünyasına kazandırmaktır. Bunu yaparken sayfa sayısı bakımından en hacimli olduğu için Çorum İl Halk Kütüphanesinde 19 HK 6719 arşiv numarasıyla yer alan nüshayı esas aldık.

Bu çalışmayı hazırlarken tavsiyelerini, kaynaklarını ve tecrübelerini benden esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. Halil İbrahim Yakar Bey'e teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
SİNANOĞLU ÜMİD'ÜL-MÜZİNİN MEVLİDİ İNCELEME-METNİ.....	i
ABSTRACT	ii
ÖN SÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	vi
1. GİRİŞ	1
1.1. Bir Edebi Tür Olarak Mevlid Ve Mevlid Merasim Geleneği	1
1.2. İslami Türk Edebiyatında Mevlid	2
1.3. Sinanoğlu Mevlidi ile Süleyman Çelebi Mevlidi'ndeki Benzerlikler.....	3
2. KAYNAK ÖZETLERİ VE SİNANOĞLU	7
2.1 Kaynak Özetleri.....	7
2.2 Sinanoğlu'nun Edebi Kişiliği	9
3. SİNANOĞLU MEVLİDİ'NİN İNCELEMESİ	10
3.1.Dış Özelliklerin İncelenmesi.....	10
3.1.1. Dil Özellikleri İncelemesi	10
3.1.1.1. Harflerin Yazımı.....	10
3.1.1.1.1. Ünlü Harflerin Yazımı.....	10
3.1.1.1.2. Ünsüz Harflerin Yazımı	11
3.1.1.2. Eklerin Yazımı.....	12
3.1.2.Vezin ve Özellikleri	16
3.1.3. Kafiye ve Redif	16
3.1.4. Edebi Sanatlar	18
3.1.5. Arkaik Kelimeler.....	23
3.2.İç Özelliklerin İncelenmesi	25
3.2.1. Mevlid'in Bölümleri.....	25
3.2.1.1 Münacaat	25
3.2.1.2. Gazel	25
3.2.1.3. Fasil	25
3.2.1.4 Hikaye.....	24
3.2.1.5. Dua	24
3.2.1.6. Nur Bölümü.	24
3.2.1.7. Hāzā Medhūn-Nebīyyi ŞallAllāhu 'Aleyhi Ve Sellem Ve Mevlūd Ve Mu'cizāt'in-Nebīyy Eyyuhā Āmine Hīnu Veladet	27
3.2.1.8. Faşlu Hāzā Rū'yet-İn Nebīyy Şallallāhu 'Aleyhi Ve Sellem	27
3.2.1.9. Şeytanların Konuşması	27
3.2.1.10. Doğum Sırasındaki Hadiseler.....	27
3.2.1.11. Hikāyet: Resūlullāha Tāye Geldiğidür	27
3.2.1.12. Hikāyet ve Mu'cizāt Resūl 'Aleyhisselām	27
3.2.1.13. Mu'cizāt-ı Resūl Şallllāhu 'Aleyhi ve Sellem	28
3.2.1.14 Mu'cizāt-ı Resūl Şallllāhu 'Aleyhi ve Sellem.	28

3.2.1.15. Ebu Leheb'in Hz. Peygamber'e Tokat Atması	28
3.2.1.16. Hikāyet Bi- Münaseb 'Aleyhisselām Temmet.....	28
3.2.1.17 Resūl 'Aleyhisselāmuñ Mu'allime Varduğıdır	29
3.2.1.18. Hüdane Hatun'un Hikayesi	29
3.2.1.19. İlk Vahiy ve Akabindeki Gelişmeler	29
3.2.1.20. Hikāyet Ebubekir Sıddik'in Ticaretidir	29
3.2.1.21. Der Medh-i Resūl 'Aleyhisselām	30
3.2.1.22. Hz. Peygamber'in Evsāfi	30
3.2.1.23. Gazel	30
3.2.1.24. Evsaf-ı Resul Aleyhisselam	30
3.2.1.25. Mu'cizat-ı Resul Aleyhisselam Ve Bihi	30
3.2.1.26. Ve Mucizat-ı Resul 'Aleyhisselam	31
3.2.1.27. Ve Mu'cizat-ı Resulullah 'Aleyhisselam	31
3.2.1.28. Ve Mu'cizāt-ı Resūl 'Aleyhisselām	31
3.2.1.29. Mu'cizāt-ı Resūl 'Aleyhisselam.....	32
3.2.1.30. Der Medh-i Resūlullah 'Aleyhisselām.....	33
3.2.1.31. Der Vefātu Resūl 'Aleyhisselām Ve Bihi	33
3.2.1.32. Vefāt-ı Resūlullah Sallallāhu 'Alehi Ve Sellem	33
3.2.1.33. Vefāt-ı Resūl 'Aleyhisselām	33
3.2.1.34. Hikāyet-i Resūlullah Şallllahu Aleyhi vesellem	34
3.2.1.35. Vefāt-ı Resūlullāh Şalli 'Aleyhivesellem.....	34
3.2.1.36. Hikāyet-i Resūlullah 'Aleyhisselām	34
3.2.1.37. Hikāyet-i Aleyhisselāmūñ Hāli Münāsebetüdür	34
4. MATERYAL VE METOT	36
4.1. MATERYAL (İNCELENEN NÜSHANIN TANITILMASI).....	36
4.2. TRANSKRİPSİYON METODU	37
4.3. TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	38
4.4. METİN	39
5.1 BULGULAR VE TARTIŞMA	249
SONUÇ	251
KAYNAKLAR	253
EKLER	254
ÖZGEÇMİŞ	262

KISALTMALAR LİSTESİ

A.g.e.	: Adı geçen eser
Ar.	: Arapça
B:	: Balıkesir Nüshası
Bk.	: Bakınız
C.	: Cilt
Ç.	: Çorum Nüshası
d.	: Doğumu
Frs.	: Farsça
Hız.	: Hazreti
K	: Kasidecizade Nüshası
M.	: Milli Kütüphane Nüshası
Öl.	: Ölümü
Ör.	: Örneğin
Vb.	: ve benzeri
TDK.	: Türk Dil Kurumu
(H)	: Hicrî
(M)	: Miladî

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

1.1. BİR EDEBİ TÜR OLARAK MEVLİD VE MEVLİD MERASİM GELENEĞİ

Mevlid türü her ne kadar Hz. Muhammed'in doğumunu anlatan eserler olarak tanımlansa da kaleme alınan mevlitlerin genelinde sadece Hz. Peygamber'in doğum hadisesi yer almaz. Bunun yanında Hz. Peygamber'in övgüsü, yaşamı, miracı, çeşitli zaman ve mekânlarda gösterdiği mucizeler ve vefat hadisesi birçok mevlidin içeriğinde yer almaktadır. Bu manada mevlit edebi bir tür olmanın yanı sıra bir siyer olma özelliğini taşımaktadır.

Yer veya zaman ismi olarak doğum yeri ve doğum zamanı anlamında kullanılan mevlid kelimesi giderek ıstılahi bir anlam kazanmış ve bilhassa Peygamber Efendimizin doğduğu zaman ve yeri ifade eder olmuştur. Edebiyatta ise bu kelime bir terim olarak Peygamber Efendimizin kısaca hayatını, mucizelerini, vefatını bilhassa da doğumunu anlatan bu arada da onu metheden ve ekseriyetle manzum olan eserler için kullanılmaktadır.¹

Hz. Peygamber'in vefatının ardından toplantılarda, meclislerde sürekli onun haytı ve meziyetleri anlatılır. Nihayetinde Harunurreşid'in annesi (ö.790), Hz. Peygamber'in evini mescid durumuna getirir. Hz. Peygamber'in doğumgünü olarak kabul edilen rebiülevvel ayının 11-12.gecesi yaklaştığında burası ziyarete açılarak törenler düzenlenir. Daha sonraları da bu bir gelenel halinde devam eder²

Mekke'de yapılan bu törenler dışında, Mısır'da Şiiliğin İsmaliyye kolundan Fatımiler'in X-XI. yüzyıllarda Hz. Ali ve Hz. Fatma için mevlit töreni düzenlediği

¹ Aksoy, H. (2007). Eski Türk Edebiyatında Mevlidler, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, c.5, s.9, s.323-332

² Alyılmaz, S. (1999). Mevlit ve Türk Edebiyatında Mevlit Türü, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, ss. 195-200, Erzurum

bilinmektedir. Sünni Müslümanlarda ise ilk resmi mevlit töreni Selçuklular'ın Erbil Atabeyi Ebu Said Muzafferiddün Gökbörü (ö.1232? / 1233?) zamanında yapılır. Ebu Said Muzafferüddin Gökbörü tarafından düzenlenen törenlerden sonra “mevlit töreni düzenleme” Sünni Müslümanlar tarafından adeta kutsal bir gelenek olarak kabul edilir ve kısa sürede dünyanın dört bir yanına yayılır. Osmanlılarda III. Murad döneminde kutlanmaya başlanır.³

Daha sonraki dönemlerde ise mevlid okumak bir gelenek haline gelmiş, özellikle Türk toplumunda mevlid sadece Hz. Peygamber'in doğum günlerinde okunmakla kalmamış, düğün ve cenaze gibi törenlerde bir ibadet neşvesi içerisinde Süleyman Çelebi'nin Vesiletü'l Necât adlı mevlidi okunagelmiş hatta mevlid okumak işi bir mesleğe dönüşmüş ve bu mesleği icra edenlere mevlidhân denilmiştir. Necla Pekolcay ülkemizde adet olarak hangi durumlarda mevlid okutulduğunu “Süleyman Çelebi, Mevlid” adlı eserinde şu şekilde maddelendirmiştir:

1. Peygamber'in veladetinin sene-i devriyesinde, tekkelerde ve Müslüman topluluklarında mevlid okutulmaktadır.
2. Dini merasimlerde ve zikirlerde, âyin esnasında da mevlid okutulduğu vakidir.
3. Çocuğun doğumu münasebeti ile doğumunun 40. Günü mevlid okutulur ve mevlidin sonunda çocuğun kulağına verilen isim tekbir getirilerek söylenir.
4. Bir şahsın ölümünün 40. Günü mevlid okutulur.
5. Adak olarak Peygamber'in ruhunun şad olması için mevlid okutulur.

Yukarıdaki maddelerin yanı sıra Anadolu'da düğün, nişan, kandil geceleri, sünnet törenleri ve ziyafet gibi merasimlerde mevlid-i şerif okuma geleneği sürdürülmektedir.⁴

1.2. İSLAMİ-TÜRK EDEBİYATINDA MEVLİD

İslami Türk edebiyatında dini-tasavvufi eserler çok geniş bir yer tutmaktadır. Bu dini eserler içerik ve biçimsel özelliklerine göre çeşitli sınıflandırmalara tabi tutulmuştur. Münacatlar, pendnameler, kırk hadis tercümeleri, ilahiler, naatlar, miraciyeler ve mevlidler gibi.

³ Alyılmaz, S. (1999). Mevlit ve Türk Edebiyatında Mevlit Türü, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, ss. 195-200, Erzurum

⁴ Pekolcay, N. (2005). *Süleyman Çelebi, Mevlid Dergah Yayınları*, İstanbul, Erzurum

Türk toplumunun kaleme aldığı bu dini eserler içerisinde Hz. Peygamberi konu alan bir çok sayıda eser vardır. Naatlar Hz. Peygamberi öven, onun ahlakının yüceliği anlatan eserlerdir. Hz. Peygamber'in siretinden ziyade suretinin anlatıldığı eserlere hilye denir. En önemli örneklerinden birisi Hakani Mehmed Bey'in hilyesidir. Hz. Peygamberin ve ashabının katıldığı savaşları anlatan eserlere gazavat-name adı verilir. Bu türlerin yanı sıra Hz. Peygamber'in doğumunu ele alan birçok sayıda mevlid ve manzum-mensur siyer kaleme alınmıştır.

Şairlerimizin aynı konuda yeni bir eser getirme isteğini hissetmesinin bir başka sebebi bakış noktası ve hedef aldıkları kitledir. Çünkü tasavvufi kültüre sahip ve bu yola mensup şairlerin bir kısmı Hz. Muhammed'in doğumunu "ruhani" bakımdan anlatmış, diğer bir bölümü ise daha ziyade "cismani" yönden tasvir etmiştir. Yine mevlid yazan şairlerimizin bazıları "avam" denilen halk tabakasını kimisi de "havassa" yani ilim irfan sahibi olanlara hitap ettiklerini belirtmişlerdir.[⁵

1.3. SİNANOĞLU MEVLİDİ İLE SÜLEYMAN ÇELEBİ MEVLİDİ'NDEKİ BENZER BÖLÜMLER

Türk –İslam Edebiyatında mevlid geleneğinin en önemli temsilcisi olan Süleyman Çelebi, Osmanlı coğrafyasında kaleme alınan birçok mevlidin ilham kaynağı olmuştur. Birçok şair, Vesiletü'n-Necât'a nazire yazmış, birçoğu eserini yazarken ona öykünmüş, hatta bir kısmı da birebir (aynı vezin ve tertiple) metni Osmanlı Toplumunda konuşulan diğer dillere çevirmiştir. (Kürtçe, Zazaca, Boşnakça, Rumca,vb.)

Bibliyografya eserlerinde yer almayışından ötürü hakkında fazla bilgiye sahip olmadığımız, Sinanoğlu da Ümîd-ül Müznibin adlı mevlidinde yer yer Süleyman Çelebi'ye öykünmüştür. Bu öykünme mevlidin tertibinde görüldüğü gibi yer yer üsluba da yansımış, hatta Süleyman Çelebi'nin kullanmış olduğu benzetme ve mazmunlar da bazı bölümlerde aynıyla kullanılmıştır.

Ümid'ül-Müznibin ile Vesiletü'n- Necât arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları incelediğimizde ortak yönlerin biçimden ziyade içerik ve üslupla ilgili olduğunu görmekteyiz.

⁵ Ceyhan A. (2000). Süleyman Nahifi'nin Mevlidü'n-nebi Mesnevisi, A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, Erzurum, s.89

Süleyman Çelebi mevlidi ile Sinanoğlu mevlidi arasındaki benzerlik unsurları şu şekilde sıralanabilir⁶:

Sebeb-i Te'lif bölümünden:

Süleyman Çelebi:

Lütf ide mazur duta eksüklüğüm
Dimeye hiç kimseye eksüklüğüm

Sinanoğlu:

İlāhī hall kıl her uḳdesini
Yanılmayan anın bir noḳtasını (53)

Süleyman Çelebi:

Çünkü Haḳ evvelligin bildün ayan
Diñle imdi kılayın sun-ın beyan

Sinanoğlu:

Pes evvel hazrete urdum yüzümi
Kim andan soñra söyledim sözümi (73)

Süleyman Çelebi:

Haḳ Te'ālā rahmet eyleye ana
Kim beni ol bir du'ā ile ana

Sinanoğlu:

Du'āyı kim iderse benim için
Du'ālar iderem ben anuñ için (96)

Nur Bahri'nden

Süleyman Çelebi:

Haḳ Te'ālā çün yarattı Ādem'i
Ḳıldı Ādemle müzeyyen 'ālemi

Sinanoğlu:

Yarattı anın için Ādemi Haḳ
Her işde hikmeti var anlayucaḳ (116)

Süleyman Çelebi:

Şit toḡdı ana naḳl itti buḡur
Anuñ alnında tecellī kıldı nūr

Sinanoğlu:

Pes Ādem gördi ol nūrdan mürüvvet
Ki Şite verdi Haḳ nübüvvet (119)

⁶ Süleyman Çelebi Mevlid'nde , Cemal Kurnaz – Mustafa Tatçı'nın hazırladığı Hüseyin Vassaf'ın "Süleyman Çelebi ve Vesilet'ün-necât'ı " adlı eseri esas alınmıştır.

Süleyman Çelebi:

Anası rahmine çün düşdi Enoş
Nūr ana naql itti anda turdı hoş

Sinanoğlu:

Yetişdi sonra pes o nur Enuşa
Ki kâdirdir Huda bilgil her işe (121)

Süleyman Çelebi:

Çün Enoşun oğlu Kaynan toğdı yar
Nūr-ı Aḥmed anda oldı aşikâr

Sinanoğlu:

Emîr oldı anun pes oğlu Kaynan
Ki nūr andan ana vardı bil ey can (122)

Veladet Bölümü'nden**Süleyman Çelebi:**

Hem Muhammed gelmeyi oldı yakîn
Çok 'alâmetler belürdi gelmedin

Sinanoğlu:

Dedi oldı yakîn çün gele Aḥmed
Cihânı nūra ğark ide Muhammed (140)

Süleyman Çelebi:

Üç 'alem daḥii dikildi üç yire
Her birisi eydeyin nire nire

Mağrib-ü maşriḳda ikisi anuñ
Biri damında dikildi Ka'benün

Sinanoğlu:

Ki gördüm gökden indi üç 'alem dir
Biri mağrîbe urdı pes ḳadem dir (142)

Biri maşriḳda dikildi bil ey yar
Şalavât vir Habîbe cānı uyar (143)

Birisi Ka'be üstüneydi ey can
Çü gördüm anı şad oldı dil-i can (144)

Süleyman Çelebi:

Yarılub divâr çıktı nāḡihān
Üç bile hūri bana oldı 'ayān

Çevre yanuma gelüb oturdılar
Muştafâyı birbirine muştılar,

Sinanoğlu:

Ki gördüm sonra pes yarıldı divār
Göründi gözüme pes şöyle kim var (146)

Ĥürilerdir görışenler ĥüriler
Habîbi hem birbirine muştılar (147)

Süleyman Çelebi:

Didiler oğlın gibi hiçbir oğul
Yaradılalı cihân gelmiş degül

Sinanoğlu:

Anın misli cihâne gelmeyübdür
Ana hemtâ cihânda olmayubdur (149)

Süleyman Çelebi:

Āmine ĥatun Muĥammed anesi
Ol şadeften toğdı ol dürr danesi

Sinanoğlu:

Şadef sensin toğiserdir senden ol dürr
Cihan içinde pes Maĥmūd olubdur (150)

Süleyman Çelebi:

Susadım su diledim içmekligi
Sundılar bir cam dolısı şerbeti
Ĥardan aĥ idi vü hem sovuĥ idi
Daĥi şirindi şekerden lezzeti

.....

Geldi bir aĥ kuş kanadıyla benüm
Arkamı sığadı kuvvetle katı

Sinanoğlu:

Susadım su diledim anda içem
Tolı bir kıf bana virdiler ol dem (152)

.....

Ki ĥardan sovuĥ ü hem südden aĥdur
Daĥi lezzeti baldan tatludaĥdur (154)

.....

Gelüb yanıma yine bir kuş ey cān
Sığadı arkamı kuvvetle andan (156)

Ayrıca Süleyman Çelebi Mevlidi'ne sonradan eklendiği bilinen “Hikaye-i Deve”, “Hikaye-i İslam Yahudi” ve “Dua” bölümleri de benzer ifadelerle Sinanoğlu Mevlidi'nde yer almaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2.KAYNAK ÖZETLERİ VE SİNANOĞLU

2.1. KAYNAK ÖZETLERİ

Sinanoğlu'nun Ümîd'ül Müznibîn adlı mevlidinin birçok nüshası bulunmaktadır. Tezimizi hazırlarken dört nüshayı karşılaştırdık. Bu nüshaların özellikleri aşağıda belirtildiği gibidir.

Çorum Nüshası

19 Hk 6719 arşiv numarası ile Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesinde bulunmaktadır. Bu nüsha 94 varak'tan meydana gelmiş olup, hattı harekeli nesih'tir. Yer yer rutubet lekeleri bulunan eseri sayfa sayısı bakımından en geniş nüsha olması açısından esas nüsha olarak kabul ettik.

Milli Kütüphane Nüshası

06 Mil Yz A 9502 arşiv numarası ile Ankara'da, Milli Kütüphane Yazmalar koleksiyonu içerisinde bulunan bu nüsha 80 varak olup, hattı harekeli nesih'tir. Bu nüsha'da eserin telif tarihi 7 Şaban 883(m.1478) olarak belirtilirken, istinsah tarihi olarak kitabın sonunda 1266(H) tarihi verilmiştir. Müstensih ismini tasrih etmemiş, Kıtmîr Yalnız 60 diye kendini ifade etmiştir. Nüshanın son kısmında (Sinanoğlu Mevlidi'nden sonra) , Süleyman Çelebi'nin Vesilet'ün-necât adlı mevlidinden bölümler ve Arapça "Mevlîd Duası" yer almaktadır.

Süleymaniye Nüshası

Süleymaniye Kütüphanesinde, Kasidecizade,418, numarası ile Kasidecizade Süleyman Sırrı Koleksiyonu arasında yer alan bu nüsha 70 varak'tan ibaret olup hattı harekeli nesih'tir. Bu nüshada eserin te'lif tarihi belirtilmemiş, istinsah tarihi ise 1049(H) olarak verilmiştir.

Balıkesir Nüshası

Balıkesir İl Halk Kütüphanesin'de Blk-1432 kodu ile Yazma Eserler Bölümü'nde yer alan bu nüshanın kapak kısmında daha sonradan yazıldığı belli olan Osmanlıca

İbare'de Eser'in adı Kitāb-ı Vāşiyetnāme; Vefāt-ı Peygāber 'Aleyhi's-selām şeklinde yer almaktadır. 36 varaktan oluşan bu nüsha Sinanoğlu'nun Ümīd-ül Müznibīn adlı eserinin son kısımlarını içermektedir. Harekeli nesih hatla kaleme alınmış eserin sonunda eserin te'lif tarihi H.883 olarak zikredilmiştir. Nüshanın son kısmında Arapça dualar yer almaktadır.

2.2 SİNANOĞLU'NUN EDEBİ KİŞİLİĞİ

Sinanoğlu'nun ne zaman ve nerede doğduğu ile ilgili elimizde bir belge bulunmamaktadır. Elimizdeki eserin telif tarihinden (1478) yola çıkarak şairin yaşadığı dönemin edebi anlayışına ve incelediğimiz eserden yola çıkarak da müellifin edebi kişiliğine dair çıkarımlarda bulunabiliriz.

Eserin bir mevlid, yani dini bir metin olması, sanat yapmaktan öte mesaj vermek, hayır işlemek, dua almak, amacıyla kaleme alınmasına dolayısıyla da müellifin edebi kaygıdan uzaklaşmasına sebebiyet vermiştir. Buna karşın eser bütün bütün edebilikten uzak değildir.

Eserin diline baktığımızda müellifin yalın bir dil kullandığını görmekteyiz. Eski Anadolu Türkçesi'nin özelliklerini bol miktarda taşıyan eserde yer yer Arapça – Farsça tabirler kullanılmışsa da ağır ve ağdalı terkiplere yer verilmemiştir.

Eserin bütünü mesnevi formatında kaleme alınmasına karşılık, metin içerisinde on üç adet gazel yer almaktadır. Bu yönüyle birçok mevlitten ayrılan Ümidü'l-Müznibin, edebi açıdan farklı bir önem arz etmektedir. Sinanoğlu'nu Şair aruzu kullanmakta kusursuz değildir. Metnin genelinde birçok aruz kusuruna rastlamak mümkündür. Bu kusurların bir kısmının müstensih hatasından kaynaklandığını söylemek mümkündür.

Şair yer yer duygusal bir anlatıma yer vermiş, hislerini mısralara yansıtmayı başarmıştır. Özellikle gazelerde duygulu anlatım daha fazla yoğunluk kazanmıştır. Sinanoğlu'nun edebi kişiliğinin netleşmesi için, daha çok eserine ulaşılmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. SİNANOĞLU MEVLİDİ'NİN İNCELENMESİ

3.1. Dış Özelliklerin İncelenmesi

3.1.1. Dil Özelliklerinin İncelenmesi

3.1.1.1. Harflerin Yazımı

3.1.1.1.1. Ünlü Harflerin Yazımı

a ünlüsü

Metinde a ünlüsünün yazımı gramer kuralları çerçevesinde medli elif (ا) ile gösterilmiştir.

اني anı (1-b:1) ايرمق ayırmak (69-a:1619) آدملىق adamlık (86-b 2090)

Kelimenin ortada yazılışı da yine elif harfi ile gösterilmiştir.

كَمْچى kamçı [73-b 1733] قَرْجَانْكَ karınca (2a-18) مُنَافِقْ münafık (46-a 1033)

A ünlüsünün kelime sonundaki yazımında güzel h “ه” harfi kullanılmıştır.

ايرمه ayurma (26-a 537) كَاتِنَه katına (70-a 1642) آيْتَه (22-b 489)

A ünlüsü kelime sonundan elif ile de kullanılmıştır.

بابا baba (24-b 518) دُنْيَا dünya (90-a 2190)

e ünlüsü

Kelime başında elif harfi ile gösterilmiştir.

ايلينه eline (22-a 475) ارييله (28-a 585) اَسِرْكَرْدِي esirgerdi

Kelime sonunda güzel h “ه” ile gösterilmiştir.

اوينه (75-a 1774) evine مَنْزِيلَه menziline (75-a 1774) yine يَهْ (75-b 1775)

Kapalı e ünlüsü

Kapalı e ünlüsüne metindeki şu kelimeler örnek verilebilir.

اَتْمَكْ etmek (25-a 256) دِدِ dedi (29-a 605)

ı, i ünlüsü

Sadece y “ي” harfi ile gösterilen.

يُزُونِي yüzünü (30-b 659) أُتْرِدِي oturdu (31-a 675)

“ي ا” şeklinde yazılanlar.

إِسْتَادِيلُوا istediler (11-a 220) إِيكْسِي ikisi (19-a 424)

Sadece elif ile yazılanlar

إِسْمَرَلْيُوب Ismarlayub (17-b 380)

İ cevheri ile yazılanlar

إِلَه (1-b 1) إِيْسِ ise (38-a 832)

u, ü ünlüleri

حَاتُونُ () كَامُوسِي kamusu (61-a 1429) قُورُولُب (20-a 440)

أُمَّتَدَنْ ümmetden (64-a 1496)

سُزِيلْدِي سُزِيلْدِي (81-b 1950)

o ve ö ünlüleri

Kelimenin başında elif (l) ve vav (و) harfiyle gösterilmiştir.

أُوتُرْدِي oturdu (20-b 446)

Sadece elif ve ötre harekesiyle bu harf verilmiştir.

أُغْلَانُ oğlan (52-a 1190)

Kelime ortasında sadece ötre ile kullanımına örnek olarak

كُوجَالَر (53-b 1222)

3.1.1.1.2. Ünsüz Harflerin Yazımı

p ünsüzü

sözcüğün yazımında sıklıkla b ünsüzü tercih edilmiştir.

طُرُبُ turub (41-b 916) چُكُوبُ Çıkub (55-b 1294)

Ancak yer yer p ünsüzünü kullandığı sözcüklere örnek olarak:

Yapışdı يَأْشَدِي (20-b 460) طَبْرُمِشْ (60-b 1430) پَسْ (43-a 962) طَبْرُسِيْنْدْ (54-b 1263)

k ünsüzü

K harfi için ك ve ق kullanılmıştır.

karşusına قَرَشُوسِينَا (51-b 1170) melekler (81-b 1958) يُوْرَكْلُرْ (87-b 2119)

Bazı yerlerde k ünsüzü için h ünsüzünün de kullanıldığı görülmektedir.

yoħsa (4-b 82) اَحْشَامْ (92-a 2288)

ç ünsüzü

Bu ünsüz için bazı kelimelerde (ج) harfi kullanılmıştır.

güçler (76-a 1801) كُوجْلُرْ (76-a 1803) گنچ (72-b 1738) كُنْجْ

Kimi kelimelerde ç (چ) harfi (ج) ile gösterilmiştir.

niçe (82-b 1992) نِچِه

n ünsüzü

n sesi için metinde “nın-nün-nun-nün” ilgi durumu eki için genel olarak “nazal n” (ك) kullanılmıştır. Metindeki diğer n sesleri için ise (ن) kullanılmıştır.

ben (31-b 678) سَنْدُنْ (41-b 910) سَنْدُنْ (66-b- 1568) جِهَانُنْ

t ünsüzü

Bu ses için eserde 2 farklı harf kullanılmıştır. İlki “ط” ikincisi ise “ت” harfidir.

selāmet (68-b 1602) شَفَاعَتْ (78-a 1865) طَغْرِيْ (68-b 1609) طَلْبُدُرْ (62-a 1499)

3.1.1.2. Eklerin Yazımı

İsim Çekim Ekleri

İlgi Durum Eki (Genetif Eki)

Gerek eski Anadolu Türkçesini benimsemiş olan yazar bu yazım dilinin ilgi durum ekleri olan nin-nün-nun-nun-nın eklerinin tamamını eserine kullanmıştır.

Velī ol şāhımuñ ‘aşıkları çok

Benüm sulţānımuñ şādıkları çok (87)

Biriniñ söziñi diñlemedin sen
Ki nice hüküm idesin aña ey can (662)

Baňa eydürdi “İkra” ya Muhammed
Okı Rabbüñ adını didi Aħmed (809)

İyelik Ekleri

Eski Anadolu Türkçesinde iyelik ekleri ün-un-ın-in şeklindedir. Metinde de bu eklerin kullanımı görülmüştür.

Diziñ üstüne anlar konmadı mı?
Saňa ta’bır anda dinmedi mi? (887)

Pes andan vardı şâhıñ yanına ol
Alub bağrına başdı dedi oğul (525)

Feragat gölgelerde biz turavuz
Revâdır kim evlâdıña varavuz (408)

Belirtme hali

Bilebilmez bilür seni ne bilsün
Ki idrâk eyleyübilmez ne bilsün(29)

Yönelme Hal Eki

Eski Anadolu Türkçesi +(y)A şeklinde kullanılan bu ek eski Türkçede +GA şeklinde kullanılmıştır. Eserde bu her iki kullanımda mevcuttur.

Gelür Mikâil İsrâfil andan
Namazum kılmağā Azraîl andan (2035)

Gelen bil Azrail oğul sen
Bügün darül-beķāya giderim ben (1945)

Bulunma Durumu

Eski Anadolu Türkçesinde +dA ekiyle kullanılmış. Tarihsel süreç içerisinde Türkçede bulunma durumu gurubu olarak bu ek kullanılmıştır.

Bilāl okudu kamet ü tırdı ey yār
Varub mihrab**da** baqdı hem yüzüne (821)

Ayrılma Durumu

Eski Anadolu Türkeçisinde +dAn biçiminde kullanılmıştır.

İlāhī kapus**ndan** bizi irme
Habībūnden yārın yā Rab ayırma (1699)

Araç Durumu

Eski Anadolu Türkçesinde araç durumu eki olarak yaygın olarak +(I)n eki kullanılmakla beraber ile eki +(y)IIA biçiminde kullanılmıştır.

Bile gider idi bularuñıla hem
İşit der**dine** nice iride merhem (260)

Getürdiler anası**yla** buluşdı
Dāhī ol şah dedesiyle görüşde (472)

Yön Gösterme Eki

Eski Anadolu Türkçesinde +Aru şeklinde kullanılmıştır.

Aşağı yuk**aru** dimezdi ol şāh
Otururdu nereye olsa ol māh (947)

Eşitlik Durumu

Eşitlik durumu eki Eski Anadolu Türkçesinde +CA şeklinde kullanılmıştır.

Sen anı ayrığ oğula itme nisbet
Tutardı günde bir aylık**ca** kuvvet (392)

Yapım Ekleri

İsimden İsim Türeten Yapım Ekleri

+acuk

Eski Anadolu Türkçesinde küçültme eki olarak kullanılmıştır. Günümüzde de bu görevini sürdürmektedir.

Ki soñra vardum ānı yoğladum ben
Ki artmış bir par**çacuk** şakladum ben (1154)

+CAk

İsimlerin önüne gelip sıfat fiil ve zarf fiil görevi görür.

Ꞑamu halk anı görüb kaldı hayran
Dediler kim ne güzel gökçek oğlan (643)

+düz

Gice bir yirde olırlar liki gündüz
Görünmezler nedür bana digil siz (396)

+sul

Cihan bayını yoꞑsul mı ideyin dirsın iy baba
Ꞑamu 'âlem ğaniyy oldı anın ğod ğınâsından (570)

+suz

Yokluk ve eksiklik bildiren bir ektir.

Yetim kalmış idüm evvel anamdan
Yine öksüz kalısaram babamdan (1806)

Fiilden isim türeten ekler

-a

Ya nice uydur bir nice kişi
Olur ötelerinde ğoca kişi (1445)

+gü

Kim anuñ sevgüsini kesbi demeyen âdemi
Adını ğayvan say kim ma'nide insan değil (932)

-Im

Nice kez put yapmuşdur elüm
Kesiñ vâcib olubdur baña ölüm (1276)

-ma

Sekizin dahi yine atdı oda
Ki yani yakma'la adı gide (2185)

-ü

Alıb etini ölüler bozucudur
Şaşırub ‘aklı gücler idicüdür (1941)

-(y)ici

Gice oldı vü geldi yiyiciler
Çü dört yanımı aldı yiyiciler (2313)

3.1.2. Vezin

Eserin geneli Mefāilün/Mefāi lün/ Feülün kalıbıyla kaleme alınmıştır. Eser içerisinde yer yer mesnevinin arasına çeşitli gazeller bulunmaktadır. Bu kalıları aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

1. Mefāilün/Mefāi lün/ Feülün
2. Fāilātün/Fāilātün/Fāilātün/Fāilün
3. Mefāilün/ Mefāilün/ Mefāilün/ Mefāilün
4. Fāilātün/Fāilātün/Fāilün
5. Mefāilün/ Mefāilün/ Mefāilün

Aruz Özellikleri

İmâle: Vezin gereği kapalı olması gereken açık heceyi kapalı okumaktır.

Pes imdi sen niçe ümmetsin ey cān
Yolunda terk etmeyesin niçün cān (2354)

“İmdi” sözcüğünün ikinci hecesi vezin gereği, “imdi” şeklinde okunmuştur.

Uyub vesvesesine ol la’īnün
Bitirdin bilmedin o taze dīnün (2359)

“Vesvesesinde” sözcüğü de imale isteyen kelimeler dendir

Med :Vezin gereği bazı heceleri bir açık bir kapalı şeklinde uzatarak okumaktır

Dahi cennet’ de hūr kıdılar zār
Ki canlarından ashab oldı bī-zār (2123)

Birinci mısradaki zār sözcüğü medli olarak kullanılmıştır.

3.1.3. Kafiye Ve Redif

Kafiye ve redif, şiiri diğer edebi türlerden ayıran ve anlatıma ahenk kazandıran mısra sonlarındaki ses benzerliğidir. Ümid-ül Müznibin’de kafiye ve redif bakımından bir takım kusurlar bulunmasına karşın, söz konusu eserin kafiye ve redif bakımından güçlü olduğu söylenilebilir. Eserde yer alan kafiye türlerini şu şekilde sıralayabiliriz:

Yarım Kafiye

Mısra sonlarındaki bir ses benzerliği ile oluşturulan yarım kafiye Sinanoğlu mevlidinde çokça kullanılmıştır.

Didi bilgil bunı iy canuma can

Bu kocalar münafıktır direm ben (1324)

Ne iş işleyevüz iy yüzi gül

Senün hazretine yardım ola ol (1606)

Tam Kafiye

Mısra sonlarında bulunan iki ses benzerliğine tam kafiye denir. Eserin birçok bölümünde tam kafiye görülmektedir.

Aluben anı dahi itdilerdi

Bu işi tanışıkla itdilerdi (320)

‘Ali ile Fatma dahi Resul’e

Gelürler hem Hasen Hüseyin bile (1600)

Zengin Kafiye

Mısra sonlarında üç veya daha fazla sesin benzerliği ile oluşturulan zengin kafiye Sinanoğlu tarafından eserde sıklıkla kullanılmıştır.

İşit kim yine idem bir işaret

İşaretdür veli gayet beşaret (1597)

Yetim göricegiz siz rahmet eylen

Gazaya kim gider siz himmet eylen (1837)

Cinaslı Kafiye

Yazılışı ve okunuşu aynı olmasına rağmen anlam bakımından farklı sözcüklerle yapılan kafiye türüdür. Eserde cinaslı kafiye rastlanmamıştır.

Tunç kafiye

Zengin kafiyenin bir çeşidi olan tunç kafiye bir kelimenin aynıyla diğer mısraın sonundaki kelime içinde yer almasıyla oluşturulur. Yer yer Ümidü'l –Müznibin'de de tunç kafiye örneklerine rastlanmaktadır:

Sadef sensin toğiser senden ol dür

Cihan içinde pes Mahmūd olubdur (150)

Ki gördüm sonra pes yarıldı divar

Göründi gözüme pes şöyle kim var (146)

Eserde sadece redif kullanılan beyitlere de yer yer rastlanılmaktadır:

Dedi şu vakt okuyan az olısdur

Namaz omaz kılan az olısdur (2394)

İlahi sen nasib et yine seni

Dilerim yine senden yine seni (2435)

Bazı yerlerde kafiye ve redif kullanılmamıştır:

Ferāh eyle anı yevmü'l cezada

Cemalin görmesi olsun 'ivāzı (41)

3.1.4. Edebi Sanatlar

Anlatımı güçlendirmek, zenginleştirmek, canlandırmak ve söyleyişe güzellik katmak amacıyla başvuru yapılan biçimsel ve anlamsal söz oyunlarına edebi sanat denir. Bir eserin edebi bir kimlik kazanmasında ki en önemli unsurlardan biri de şüphesiz edebi sanatlardır. Bu sebepten ötürü söz sanatlarına edebiyatımızda çokça başvurulmuştur.

Ümidü'l Müznibin dini-tasavvufi edebiyatımızın genelinde olduğu gibi sanat kaygısından ziyade bilgilendirme ve öğüt verme amacıyla kaleme alındığından söz sanatları ikinci plana kalsa da eser edebi sanatlardan bütün bütün yoksun değildir.

Teşbih

Aralarındaki benzerlik ilişkisinden dolayı ilgili oldukları konuda zayıf olanı güçlü olana benzetmeye denir.

Қо'ñ kelb gibi buna itmeyiñ hürmet
Kim Allāh eylesin buña raḥmet (524)

Bu beyitte “buna” sözcüğüyle kendisine göndermede bulunulan Ebu Leheb kovulma unsuru bakımından köpeğe benzetilmiştir.

İstiare

İstiâre, aralarında benzerlik ilgisi bulunan iki unsurdan birinin diğerinin yerine kullanılmasıdır. İstiare de sadece benzeyen ya da benzetilen unsurlarından biri kullanılır.

- **Açık istiare**

Benzetme unsurlarında sadece “kendisine benzetilen” ile yapılan söz sanatıdır.

Çü yerde ümmeti gökde melekler
Kamu ağladı arş-ı kürsi felekler (2122)

Bu beyitte felek ve arş-ı kürsi kavramları bir üzüntü karşısında ağladıkları için insana benzetilmişlerdir. Ancak sadece “arş-ı kürsi ve felek” kavramı kullanılmış, insan ögesine yer verilmemiştir.

- **Kapalı İstiare**

Benzetme unsurlarından sadece “benzeyen” unsurunun kullanılarak oluşturulduğu söz sanatıdır.

Geldi insāna ki nübüvvet göreler ol gevheri
Muştılañuz Cennetüme gireler aña uyan (179)

Bu beyitte Hz. Muhammed gevhere benzetilmiş ancak sadece gevher sözcüğü kullanılmış, benzeyen unsuruna (Hz.Muhammed) ise yer verilmiştir.

Telmih

Söz sırasında herkesçe bilinen bir olaya, kişiye ya da bir yere göndermede bulunma sanatına telmih denir.

Kimüñ yerini zindān eyleyen sen
Kimine o urbān eyleyen sen (15)

Bu beyitin ilk mısrasında Hz. Yusuf’un uğradığı bir iftira sonucu zindana hapsedilmesi olayına göndermede bulunurken, ikinci mısradaki ise Hz. İsmail’in babası Hz. İbrahim tarafından Allah’a kurban edilmesi olayına göndermede bulunulmuştur.

Tezat

Söz sırasında bir birine zıt unsurların bir arada kullanılması sanatına verilen addır.

Gördüler kim melekler Mekke şehrin
uşatmışlar ururlar batn u zahrin (213)

Bu beyitte batn (i) ve zahir (dış) sözcüklerinin bir arada kullanılarak bir tezat oluşturulmuştur.

İktibas

Herhangi bir metinde geçen ifadelerin alıntı yapılarak kullanılmasıyla oluşturulan söz sanatıdır.

Didi ol şahş: “İkra” yā Muḥammed
Okı Rabbüñ adını didi Aḥmed (801)

Alak suresinin birinci ayetinde (96/1) geçen “İkra” sözcüğü burada da kullanılarak iktibas sanatı oluşturulmuştur.

Tenasüp

Aynı kavram alanına giren sözcüklerin bir arada kullanılmasına tenasüp denir.

avar, koyun, kuzu kırılmışdı.
Bularuñ devleti ayrılmışdı (257)

Bu beyitte aynı kavram alanına giren tavar, koyun ve kuzu sözcükleri bir arada kullanılarak bir tenasüp sanatı oluşturulmuştur.

Mübalāga

Anlatımı güçlendirmek amacıyla bir sözcüğü, olayı ya da kavramı olduğundan çok farklı bir şekilde kullanma sanatıdır.

Gözünden yaş yerine kan aardı
atı diğğat idüb ḥalkı yağardı (726)

Gözden yaş yerine kan akması ağlama eylemini daha etkileyici anlatmak amacıyla yapılmış bir söz sanatıdır.

Teşhis

İnsana ait bir özelliğin insan dışındaki bir nesneye aktarılması sanatına verilen addır.

Devecük havli içre çökmüşdi
Pes ayrılık odına çok çekmişdi (2334)

Ayrılık acısından derlenip kederlenme sadece insana ait davranış örneğidir. Ancak beyitte bu eylem bir deve tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu sebepten dolayı beyitte bir teşhis sanatının olduğu görülmektedir.

İştikak

Aynı kökten türemiş olan sözcüklerin bir arada kullanılmasına iştikak sanatı denir.

Meger kim ol Ğanī Fettāh Tañrı
Göñüller derdine miftāh Tañrı (921)

beyitte geçen iki Arapça sözcük olan miftāh (anahtar) ve Fettāh (açan) sözcükleri aynı kökten türediği için iştikak sanatı yapılmıştır.

Leff ü neşr

Bir beytin bir mısrasında geçen bir ifadeyi ikinci mısrasında düzenli ya da düzensiz şekilde açıklama sanatıdır.

Ķarār itdi bu kez gitmedi andan
Ne gitsün çün yerini buldı ey cān (127)

Burada ilk mısrada bir gitmeme eyleminden bahs edilmiş, ikinci mısrada da gitmeme eyleminin nedenine değinildiğinden leff ü neşr sanatı yapılmıştır.

Seci

Bir beyit ya da mısrada yer alan birden fazla kelimenin sonunda görülen ses benzerliğine verilen addır. Bazı yerlerde bu söz sanatı için iç kafiye tanımı da kullanılır.

Ki biz bir kavim dük uş ac u muhtâc
Tapuñ oldu Sa'âdetle bize tâc (398)

Birinci mısradaki yer alan “ac” ve “muhtâc” sözcüklerinde bir kafiye söz konusu olduğundan burada bir seci sanatının yapıldığı görülmektedir.

Tecahül-i arif

Şairin bildiği bir şeyi bilmemezlikten gelmiş gibi görünmesi sanatına verilen addır.

Revā mıdur kim anlar ıssı günde
Koyun güderler şahrâ içinde (407)

İlk mısradaki “revā mıdır” sözcüğü gerçek bir soru cümlesi olmadığından tecahül-i arif sanatı yapıldığı görülmektedir.

İstifham

Şairin beyitte soru ifadesine yer vermesi sonucu oluşturulmuş söz sanatına verilen addır.

Âmine ana gördi sordı aña
Adun nedür neden geldin di bana (345)

İkinci mısradaki yer alan “nedür” sözcüğü gerçek bir soru değeri taşıdığından istifham sanatının yapıldığı görülmüştür.

Tekrir

Şairin ifadesini güçlendirmek için söz ya da söz gruplarını birden çok defa kullanılması sanatına verilen addır.

İlâhî sen naşîb et yine seni
Dilerim yine senden yine seni (2435)

Beyitte “sen” sözcüğü dört defa kullanılarak tekrir sanatı yapılmıştır.

Mülemma

Bir eserde iki ya da daha fazla dilin kullanılmasıyla oluşturulan söz sanatına verilen addır.

Didi bu cānumuñ cānı Muḥammed
Baña sen eyle dermānı Muḥammed

Eğisnī yā Muḥammed yā Muḥammed
Ecirnī yā Muḥammed yā Muḥammed (712-713)

Yukarıda yer alan beyitlerden ilki Türkçe ile yazılmışken ikincisi Arapça ile yazıldığında mülemma sanatı yapılmıştır.

İntak

Konuşma eyleminin insan dışındaki bir varlık tarafından yapılması sonucu oluşan sanattır.

İşitdi bu sözi Fātma deveden
Fiğān eyledi ağladı eveden (2341)

Mısranın ilk beytinde devenin konuşması intak sanatına örnektir.

Leb-değmez

Dudak ünsüzü olan “ b, m, p” ünsüzlerinin kullanılmaması sonucu oluşan söz sanatıdır.

‘Alī eydür işitgil Şāh-ı Sultān
Güler yüzlü idi hoş diñle ey cān (2240)

Beyit incelendiği zaman b,p,m ünsüzlerinden hiç birinin kullanılmadığı görülür.

Nida

Hey, ey, heyt gibi sözcüklerle yapılan seslenme sanatıdır.

‘Alī Selmān’a dönüb dedi Selmān
Resūluñ cübbesin var getür ey cān (2259)

Beytin ikinci mısrasında “ey” sözcüğünün kullanılması sonucu bir nida sanatı oluşturulmuştur.

Aliterasyon

Şiirde bir ünlü harfin çokça kullanılması sonucu oluşan sanattır.

Ḳaza ḳapusı açılsa boşuna
Ağular ḳatsalar ḳızum aşuña (697)

Beyitte “a” ünlüsü on üç defa kullanılarak aliterasyon sanatı oluşturulmuştur.

Darb-ı mesel

Şairin anlamı güçlendirmek amacıyla şiirde deyim ve atasözü kullanması sonucu oluşan sanattır.

Ṭurubanı ṭağıldılar yanından
Ḳamusı bezdiler heb cānlarından

“canından bezmek” Türkçemizdeki deyimlerden bir tanesidir ve şiirde bunun kullanılması sonucu darb-ı mesel sanatı oluşmuştur.

2.1.5. Arkaik Kelimeler

Arkaik kelimesi sözlükte: 1.Güzel sanatlarda klasik çağ öncesinden kalan, 2. Konuşulan ve yazılan dilde kullanımdan düşmüş olan(eski söz ve deyim) anlamına gelmektedir. Eski Anadolu Türkçesi ile yazılmış olan bu metinde arkaik sözcük örneklerine rastlamak mümkündür. Bu sözcüklerden bazılarının günümüz Türkçesindeki karşılıkları şu şekildedir:

Aşşı: Yarar,,çıkır, kazanç, kâr

Arḳun: Âheste, yavaş,ağır, sâkin

Arıḳ-Arıḡ: Zayıf, cılız.

Ayruḳ: Başka, diger, gayri, maada, 2. Artık, bundan sonra, bir daha

Bay: Zengin.

Bencileyin: Benim Gibi.

Bigi: Gibi..

Bile: Birlikte.

Bilişgen: Âşına, bildik, tanıdık.

Birle: İle.

Çalab: Allah, Tanrı

Deyu: Diye

Eyit-,Eyd-: Söylemek,

Görkli: Görkemli.

Is: Sahip.

İv-mek: acele etmek.

Kaçan: ne zaman, ne zaman ki, vakta ki
Kamu:Bütün.
Kande: Nerede.
Kanı: Hani
Kangı, Kanķı: Hangi.
Katı: çok, çok fazla, pek şiddetli, iyice
Keleb: Bükölmüş iplik kangalı, çile
Key: Çok, pek, gayet çok
Kıf: Kadeh, bardak
Kıgır-mak: Çağırnak,davet etmek,seslenmek,haykırmak
Kındırmak: Tahrik, teşvik etmek
Muştı: müjde.
Öküş: çok.
Özge: başka.
Sanu: Fikir
Seğirt-mek: Hızlı bir şekilde yürümek.
Sagu/ sagu sagmak, sağışmak: ağıt / ağıt yakmak
Sıga-mak: sıvamak.
Taña kalmak: Donakalmak.
Tañlamak: Dinlemek
Tapu: Makam.
Teng: dek
Ton: elbise.
Tuş: taraf, cihet, yön,yol.
Uçmak: Cennet.
Uş: işte,şimdi,çünkü,ancak
Üş-mek: topluca gelmek, toplanıvermek, üşüşmek ..
Yerağ etmek : itmek
Yu-mak: Yıkamak.
Yügür-mek: yürümek

3.2.İç Özelliklerin İncelenmesi

3.2.1. Mevlidin Bölümleri

3.2.1.1 . Münacaat [1-41.Beyit]

Bu bölümde besmele, Allah'a hamd ve Hazreti Peygamber'e salat ve selamdan sonra şair Allah'a yakarıшта bulunmuştur. Yakarışında Allah'ın icraatindeki zıtlıkları dile getirmiştir.

Kimi dillerde destān eyleyen sen

Kime odı gülistān eyleyen sen [12]

Kiminin yerini nār eyleyen sen

Kiminin işini zār eyleyen sen [13]

Bu bölümde şair zıtlıkları anlatırken sık sık peygamber kıssalarına telmihte bulunmuş kimisine ettiği ikramlardan kimisine de tabi tuttuğu imtihanlardan bahsederek tamamını Allah'ın hikmetine bağlamış, akılların hikmetini anlamaktan aciz kaldığına değinmiştir. Bölümün sonunda Hz. Muhammed'i ve arkadaşlarını şefa'âtçi kılarak Tanrı'dan günahlarının bağışlanmasını ve cemalini görmeyi dilemiştir.

3.2.1.2. Gazel [42-50. Beyit]

Gazel formatında olan bu bölümde şair günahlarının çokluğundan duyduğu pişmanlığı dile getirmiş; Allah'tan bağışlanma talep etmiştir.

3.2.1.3. Fasil [51-71]

Bu bölümde şair mesnevi formatına geri dönmüş eserin mevlit olduğunu söylemiş

Habibin mevlüdini eyleyem şerh

Şu kim batıldır anı eyleyem tarh [52]

Bu bölümde mevlidi yanılmadan doğru bir şekilde yazabilmek için Allah'tan yardım istemiştir.

İlahi hal kıl her 'uğdesini

Yanılmayam anın bir noktasını [53]

Daha sonra eserde yer alan bölümleri dile getirmiş mevlid hadisesi, Hz. Muhammedin mucizeleri miraç hadisesi vefat hadisesi ve methiyelerden oluştuğunu

dile getirmiş bunun akabinde sebep-i telif olarak daha önceden çok kişinin mevlit yazdığını ve onu öven aşıkların çok olduğunu kendisinin de bunlar arasında yer almak için eseri kaleme aldığını dile getirmiştir.

*Anılam ben de o āşıklar ile
Bile haşr olam ol sadıklar ile [58]*

3.2.1.4. Hāzā Misāli Muşannef Raḥmetullāhi ‘Aleyh [72-91]

Şair, Hz. Yusuf’u bir keblele satın almaya kalkan fakir bir kadının hikâyesini anlatarak, bunun mümkün olmadığı gibi kendisinin de Hazreti Peygamberi hakkıyla övmesinin mümkün olmadığını dile getirmiştir.

3.2.1.5. Dua bölümü [92-112]

Bu bölümde şair eseri okuyanlardan dua talep etmiştir. Bu yönü itibariyle Süleyman Çelebi’nin: *“Ey azizler işte başlarız söze”* diye başlayan bölümüne tekabül etmektedir ki Süleyman Çelebi bu bölümü:

*Her ki diler bu duada buluna
Fatiha ihsan ide ben kuluna*

mısralarıyla sona erdirdiği gibi, Sinanoğlu da:

*Kıluben du’ā işbu za’ife
Teraḥḥüm eyleyeler bu za’ife [94]
Ki dinleyenlere telkīn edeler
Bular du’ā olar āmin diyeler [95]*

Diyerek okuyucudan dua istemiş , hemen akabinde ise kendisi eseri okuyan ve dinleyenler hakkında dua etmiştir.

3.2.1.6. Nur Bölümü [113-127]

Bu bölümde Allah’ın ilk olarak bir nur yaratıp Hz. Adem’in alnına koyması ve bu nurun çocuklarına nesilden nesile intikal etmesi, Hazreti İbrahim ve onun evlatları kanalıyla nurun Hazreti Peygamber’in alnına ulaşım burada karar kıldığı anlatılmıştır.

3.2.1.7. Hāzā Medḥun-Nebiyi Şallallāhu ‘Aleyhi ve Sellem ve Mevlūd ve Mu’cizāt’in-Nebiy Eyyuhā Āmine Ħinu Velādet [127-161]

Şair bu bölüme Hz. Peygamberi meth eden bir gazelle giriş yapıp, ona ait güzellikler ve üstün vasıfları dile getirmiştir. Daha sonra Hz. Peygamberimizin doğum anını dile getirmiştir.

4.7.3.2.1.8. Faşlu Hāzā Rü’yeti’n-Nebiy Şallallāhu ‘Aleyhi Ve Sellem [162-189]

Bu bölüm farklı bir vezin ve gazel biçimiyle kaleme alınmış olup peygamberimizin doğumu sırasında sırasıyla Kâbe’nin, Safa ve Merve’nin peygamberimize secde etmesi ve doğum esnasında Abdulluttalib ve Hz. Amine’nin gördüğü harikulade haller dile getirilmiştir.

3.2.1.9. Şeytanların Konuşması [190-232]

Bu bölümde mesnevi formatına geri dönmüş Şeytanların Hz. Peygamberin doğumuna duydukları üzüntü ve bu doğumun kendilerini ve eylemlerini nasıl etkileyeceğini şeytanların ağzından dile getirmiştir.

3.2.1.10. Doğum sırasındaki hadiseler. [233-242]

Bu bölümde Hazreti Peygamberin doğum hadisesi ve bu sırada meydana gelen olağanüstü durumlar, mucizevi hadiseler dile getirilmiştir. Bu bölüme Viladet Bölümü diyebiliriz.

3.2.1.11. Süt Anne Arayışı [243-318]

Bu bölümde Peygamberimize süt anne arayışı, Hz. Halimenin gördüğü rüya anlatılmıştır.

3.2.1.12. Hikāyet: Resūlullāha Tāye Geldigidür [319-423]

Hz. Halime’nin gördüğü rüya üzere Kâbe’ye gelmesi orada peygamberimizin dedesi Şeybe ile karşılaşması, birlikte Hz. Peygamberin evine gelmeleri orada peygamberimizin nurunu görmesi, bunun üzerine Hz. Peygamberin emzirmeyi kabul

etmesi işlenmiştir. Hz. Peygamberin sütannesinin sadece bir memesini emip diğer memesindeki sütü sütkardeşine bırakması bu bölümde dile getirilmiştir. Arada farklı bir vezinle gazel formatında Hz. Halime'nin Peygamber Efendimiz'in övgüsü dile getirilmiştir.

3.2.1.13. Hikâyet ve Mu'cizât Resûl 'Aleyhisselâm [424-433]

Hikâyenin, aslında (*Bular anda otururken ferâget /İşit imdi neye irdi hikâyet*) beytiyle başlamasına karşılık başlık 424. beyitin başına konulmuştur. Bu bölümde peygamberimizin koyun otlatmak üzere süt kardeşleriyle şehrin dışına çıktıklarında bir arslan görmeleri, kardeşlerinin kaçmasına mukabil, Hz. Muhammed'in arslanla konuşması anlatılmaktadır.

3.2.1.14 Mu'cizât-ı Resûl Şallallâhu 'Aleyhi ve Sellem [434-477]

Arslan kıssası bir önceki bölümde başlamış olmasına rağmen yazar bu başlık altında da kıssayı devam ettirmiştir. Daha sonra Cebrail'in Hz. Muhammed'in göğsünü yararak kalbini çıkarıp yıkaması işlenilmiştir. Akabinde Hz. Halime'nin bu olay karşısındaki hislerini anlatan bir gazel bulunmaktadır. Bu gazelin ardından olay anlatılmaya devam etmiştir. Bu olayın ardından Hz. Halime ve eşi Hz. Peygambere düşmanlık edecek kişilerden endişelenerek Mekke'ye getirmeye karar vermeleri anlatılmıştır. 478. beyitten itibaren gazel formatında manzum bir hikâyeye yer verilmiştir.

3.2.1.15. Ebu Leheb'in Hz. Peygambere Tokat Atması [438-448]

478-488 arasındaki beyitlerde konuya farklı bir vezin ve gazel formatı içinde giriş yapılmıştır. Mekke'de her yıl kurulan panayırda Abdülmütalib'in başkanlık ettiği bir mecliste Peygamber efendimiz dedesinin yerine oturması anlatılmıştır. Daha sonra 489. beyitten başlayarak mesnevi formatına geri dönülerek Hz. Peygambere Ebu Leheb'in ettiği sözler dile getirilmiş. 500. beyitten 511. Beyte kadar farklı vezin ve formatta Ebu Lehebin Hz. Peygambere tokat atıp onu yerinden indirmesi dile getirilmiştir.

3.2.1.16. Hikāyet Bi- Münaseb ‘Aleyhisselām Temmet [511-529]

Bu bölümde Ebu Leheb’in Hz. Peygambere Tokat Atma hadisesinin son bölümü anlatılmaktadır. Abdülmütalib olay geldikten sonra olayları öğrenmesi ve Ebu Leheb’i sopayla dövüp onu evlatlıktan reddetmesi anlatılmaktadır. 530. Beyitten başlayarak 541’e kadar farklı vezin ve formatta Abdülmütalib’in Hz. Peygamberi yanına alıp onu büyütmesi ele alınmaktadır.

3.2.1.17. Resül ‘Aleyhisselāmuñ Mu’allime Vardığıdır [542-589]

542. beyitten başlayıp 551. Beyite kadar mesnevi formatında daha sonra 552 ve 583 arası farklı vezin ve gazel formatıyla devam edilmiştir. Hz. Peygamberin yedi yaşına gelince ders almak üzere muallime gitmesi konu edilmiştir. Muallimin teberrük için Bismillah yazıp Hz. Peygamber’den okumasını istemesi üzerine Hz. Muhammed’in soruya soruyla karşılık verip bismelenin ledünni manasını sorunca hocanın cevap vermekten aciz

kalması, dile getirilmiştir. Bunun üzerine Hz. Peygamberin besmeleyi şerh etmesi ve bu olaydan sonra Hz. Peygamberin hiçbir hocadan ders görmediği anlatılmıştır. 584’dan 589’a kadar dedesinin Hz. Peygambere olan sevgisi dile getirilmiştir.

3.2.1.18. Hüdane Hatun’un Hikayesi [590-698]

Bu bölümde Bint-i Mürre diye tabir edilen Hüdane isminde bir kadının sarışın bir oğlunun olması bunun üzerine kocasının çocuğun kendinden olmadığını iddia etmesi ve çözüm için Abdülmütalib’e müracaat edilmesi anlatılmıştır. Bu bölümde olayı küçük yaşına rağmen Hz. Peygamber’in çözmesi dile getirilmiştir.

764-774. beyitler arası bu bölümde Hz. Peygambere övgü ve onun hürmetine Allah’a yapılan bir yakarışı içeren bir gazel yer almaktadır.

3.2.1.19. Hz. Peygambere ilk vahyin inmesi ve akabinde olan gelişmeler [775-852]

Bu bölümde Hz. Peygamberin 40 yaşına geldiğinde sık sık insanlardan ayrılarak Hira Mağarasına çekilmesi, ilk vahyin gelişi ve Hz. Hadice’nin amcası Varaka bin Nevfel’e gidilerek durumun anlatılması bunu üzerine Varaka bin Nevfel’in gelenin

Cebrail olduğunu ve Hz. Muhammed'in de peygamber olduğunu bildirmesi anlatılmıştır.

3.2.1.20. Hikāyet Ebubekir Sıddik'in Ticaretidir [853-901]

Bu bölümde Hz. Ebubekir'in Ticaret için gittiği Şam'da gördüğü bir mucizenin tabirini sorduğu bir rahipten aldığı cevap üzerine Müslüman olması daha sonra Hz. Ali, Ömer ve Osman'ın İslam'a girmeleri anlatılmıştır.

3.2.1.21. Der Medh-i Resul 'Aleyhisselām [902-916]

Bu bölümde şair, Hz. Peygamber'in fiziki özelliklerini (hilye) gazel formatında anlatıyor.

3.2.1.22. Hazreti Peygamberin Evsafı (916-923)

Bu bölümde şair tekrar mesnevi formatına dönerek sonraki beyitlerde Hz. Peygamber'in vasıflarını ve ahlakına dair özelliklerini anlatacağını dile getiriyor.

3.2.1.23. Gazel (924-931)

Bu bölümde Sinanoğlu Hz. Muhammede olan aşkı gazel formatında dile getiriyor. Her şeyin onunla değer kazandığını, onun yolunda can ve malı terk etmenin aşkın gereği olduğunu anlatıyor.

3.2.1.24. Evsāf-ı Resul 'Aleyhisselam (932-962)

Şair eserin bu kısmında Hz. Muhammed'in ahlakına dair özelliklerini dile getiriyor. Fakr ile fahretmesi, tevazuu, fakirlere, düşkün ve yetimlere olan merhameti, az ve öz konuşması, kahkahayla gülmemesi, hayası, kimsenin hakkını zayi etmeyişi, az yemesi, kendi ayakkabılarını tamir etmesi, beddua etmemesi, davete icabet etmesi gibi özelliklerinden bahsettikten sonra bizim de sünnetine uymamız gerektiğinden söz edip, Hz. Peygamber hürmetine Allaha yakararak bölümü sonlandırıyor

3.2.1.25. Mu'cizat-ı Resul Aleyhisselam Ve Bihi (963-993)

Her ne kadar bu bölümün başlığı Mu'cizat-ı Resul olsa da ahlakına ait özellikler anlatılmaya devam etmiştir. İlk on beyitte genel olarak ahlakını ele almış, hilm, sabır,

şükür, haya ve kahramanlığından söz etmiş daha sonra da bu özelliklerinden birkaç tanesini Hz. Peygamber'in hayatından örneklerle somutlaştırmıştır. Daha sonra sabrı ve kendisine kötülük ve eziyet edenlere karşı bile hidayet duasında bulunması anlatılıyor.

Arkasından da amcası Ebu Talib döneminde çektiği sıkıntılar, Kureyşlilerin kendisine ettiği eziyetler (taşlanması, hakaret görmesi), dile getiriliyor.

Akabinde Hz. Peygamber'in tevazuu Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in Ebu Cehl'in oğlundan görüb deve istemeleri üzerine Hz. Muhammed'in torunlarını sırtına alarak onları gezdirmesi, daha sonra deveyi takliden "afvi" diye seslenince Cebrail'in gelip: "Allah ümmetini bağışladı." Müjdesini vermesi anlatılıyor.

Son olarak şair aslında Hazreti Peygamberi ne kadar anlatırsa anlatsın buna tam olarak muvaffak lamayacağını anlatıyor.

3.2.1.26. Ve Mu'cizat-ı Resul 'Aleyhisselam (1060-1086)

Bu bölümde şair Hz. Peygamberin mucizelerini anlatmaya başlıyor. Diktiği kuru dalların yeşermesi, canavarlıkların Hazreti Peygamberin nübüvvetini ikrar etmesi, elinde taşların konuşması gibi mucizeler anlatılıyor.

3.2.1.27. Ve Mu'cizat-ı Resulullah 'Aleyhisselam (1087-1144)

Bu bölümde Sinanoğlu, bir gazelle giriş yaptıktan sonra münafıkların Hz. Peygamberi bir kuzuyla zehirlemeye çalışmaları, kuzunun dile gelip zehirli olduğunu haber vermesi, daha sonra münafıkların teklifi üzere zehirli kuzudan besmele çekip yemesi bunun üzerine münafıkların şahadet getirip müslüman olmaları anlatılıyor.

3.2.1.28. Ve Mu'cizat-ı Resul 'Aleyhisselām (1145-1595)

Eserin bu kısmında(1145-1168) Ebu Hureyre'nin rivayet ettiği bir mucize anlatılıyor. Hz. Peygamberin katıldığı bir gazada yiyecek sıkıntısı çekilmesi üzerine Hz. Muhammed'in azıcık hurmayı onar onar çağırdığı sahabelere ikram etmesi, daha sonra bu bereketlenen hurmanın Hazreti Ömer'in şehadetine kadar kalması anlatılıyor.

1169-1401 . beyitler arasında Beni ‘Ād isminde mecusi bir kabilenin gördüğü bir rüya üzerine Müslüman olan şahının vefatından oğlu Mansuru Hz. Peygamberi görmeye yollaması, Medinede karşılaştığı Yahudiler tarafından iftiraya maruz kalması bunun üzerine Hz. Peygamber’in emriyle cezalandırılan Mansurun daha sonra devenin itirafıyla masumiyetinin anlaşılıp, kesilen azalarının aynı şekilde yerlerine takılmasıyla normale dönmesi, ve iftirayı atan münafıkların cezalandırılması dile getiriliyor.

1402- 1433. Beyitler arasında önceleri bir hurma kütüğüne dayanarak hutbe okuyan Hz. Peygamber’e bir minber hediye edilmesi ve artık o minberde hutbe okunmaya başlanması üzerine hurma kütüğünün ağlaması anlatılıyor.

1434-1501 arasındaki beyitlerde zamanın kötülüğünden, düğün ve sünnetlerde işlenen çirkin davranışlardan, kadın, imam gibi kimselerin de bu işe alet oluşundn yakınıyor.

1502- 1595 numaralı beyitler arasında ise münacaat tarzında birkaç beyitten sonra mucizeleri anlattığını ve miraç hadisesini anlatacağını dile getiriyor. Arkasından bir gece Cebrail’in gelip kendisine haber vermesi, Burak’a binerek miraç yolculuğuna başlaması, İsrâ (gece yürüyüşü) hadisesi ve osırada gördüğü harikulade haller, Mescid-i Aksa’ya gelmesi, tüm peygamberlerin ruhuna imam olup namaz kıldırması, miraç yapıp Sidre’ye kavuşması, Allah’la konuşması, Bakara Suresi’nin son iki ayetinin nazil olması, ümmetine bağışlanma müjdesinin verilmesi, elli vakit namazın farz olması, Hz. Musa ile görüşmesi, geri dönüp onar onar vakitlerin indirilmesi, en son beş vakte karar kılınması, bu uzun yolculuğun iki saat gibi bir süre zarfında olması dile getiriliyor.

3.2.1.29. Mu’cizat-ı Resulullah ‘Aleyhisselam (1596-1704)

1596- 1613. Beyitler arasında Hazreti Peygamberin Hz. Ali, Hz. Fatıma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin’den abdest alıp ümmet için dua etmelerini istemesi, 1614-1622 arasında farklı bir vezin ve gazel formatıyla meleklerin ağlayarak bu duaya iştirakları konu ediliyor.

1623. beyitten itibaren :**Resûlullahuñ Ümmetiçün Niyâz İtdügidür**

Başlığıyla tekrar mesnevi formatına dönülerek 1643. Beyite kadar Cebrail'in gelip Allah'ın ümmetini bağışladığını müjdeliyor.

1644. beyitte Hz. Osmanla alakalı bir hikayeye başlanıyor. 1704. Beyite kadar süren bu hikayede Hz. Osmanın Peygamber Efendimiz'i evine daveti ve evine gelirken attığı adım sayısınca köle āzād etmesi, Hz. Ali'nin bunu görüp (kendisi yapamadığı için) mahzun olması, Hz. Fatımanın evde hiçbir şey olmamasına rağmen tevekkül edip, babasını ve ashabını eve davet etmesi, önlerine indirdiği boş çömleğin cennet nimetleriyle doluşu, Hz. Fatıma'nın āzād edecek kölesi olmadığını Allah'a dua ile arza etmesi ve bunun üzerine Cebrail'in gelip Hz. Peygamber'e attığı her adım için ümmetinden yüz bin kişiyi Allah'ın bağışladığı haberini vermesi konu ediliyor.

3.2.1.30. Der Medh-i Resülullah 'Aleyhisselām (1705-1733)

Bu bölümde (1705-1715) farklı bir vezin ve gazel formatıyla Hz. Peygamber'in övgüsüne yer verilmiştir. 1716. beyitten itibaren yeni bir mevzuua geçeceğini söyleyen şair 1733. Beyite kadar daha sonraki beyitlerde anlatacağı vefat hadisesine giriş yapıyor.

3.2.1.31. Der Vefātu Resül 'Aleyhisselām Ve Bihi (1734-1795)

1734. beyitten başlayarak 1795. beyite kadar İbn-i Mes'udun rivayetiyle vefat hadisesini anlatıyor. Hz. Peygamber'in vefatından on beş gün önce Bilal'i çağırıp ezan okutması toplanan ashabına uzunca ve duygulu bir hutbe vermesi, daha sonra hanımı Hz. Aişe'nin evine gitmesi, Azrail'in müsaade isteyerek içeri girmesi, Allah'ın hayat ile ölüm arasında seçimi kendine bıraktığını iletmesi, Hz. Peygamber'in ise son defa ashabıyla görüşmek üzere müsaade istemesi ve Azrail'in oradan ayrılması anlatılıyor

3.2.1.32. Der Vefātu Resül 'Aleyhisselām Ve Bihi (1796-1909)

Bu bölümde Hazreti Peygamber'in, kızı Fatıma ve torunları ile vedalaşması, ezan okunması üzerine yerine Hazreti Ebu Bekr'i imam tayin etmesi, ashabın Hz. Peygamberi göremeyince ağlaşması, Hazreti Peygamber'in mescide gelerek ashabıyla helalleşmesi, hakkı olan varsa hakkını talep etsin demesi üzerine Ökkeşe'nin hak talep etmesi, sahabenin karşı çıkması, sonunda Ökkeşe'nin mühr-i nübüvveti öpmesi anlatılmıştır.

1888. beyitten başlayarak 1895'a kadar farklı bir vezin ve gazel formatıyla Ökkeşe'yi öven beyitler yer alır. 1896. beyitten itibaren mesnevi formatına geri dönülerek aynı mevzuu devam edilmiştir. Hazreti Peygamberin Ökkeşe hakkında verdiği müjde ile bölüm bitirilmiştir.

3.2.1.33. Vefât-ı Resûl 'Aleyhisselâm (1910-2014)

2015. beyite kadar Hazreti Peygamberin Azrail ve Cebraille görüşmeleri, Allah'tan ümmeti için af dilemesi, ölümden bir yıl önce tevbe ederlerse ümmetinin bağışlanacağı daha sonra düşürüle düşürüle bir güne inmesi en sonunda ise ölmeden önce tevbe edenlerin tevbesinin makbul olacağı anlatılıyor.

3.2.1.34. Hikâyet-i Resûlullah Şallallahu aleyhi vesellem (2015-2099)

1734. beyitten başlayarak 1795. beyite kadar İbn-i Mes'udun rivayetiyle vefat hadisesini anlatıyor. Hz. Peygamber'in vefatından on beş gün önce Bilal'i çağırıp ezan okutması toplanan ashabına uzunca ve duygulu bir hutbe vermesi, daha sonra hanımı Hz. Aişe'nin evine gitmesi, Azrail'in müsaade isteyerek içeri girmesi, Allah'ın hayat ile ölüm arasında seçimi kendine bıraktığını iletmesi, Hz. Peygamber'in ise son defa ashabıyla görüşmek üzere müsaade istemesi ve Azrail'in oradan ayrılması anlatılıyor.

3.2.1.35. Der Vefātu Resûl 'Aleyhisselâm Ve Bihi (1796-1909)

Bu bölümde Hazreti Peygamber'in, kızı Fatıma ve torunları ile vedalaşması, ezan okunması üzerine yerine Hazreti Ebu Bekr'i imam tayin etmesi, ashabın Hz. Peygamberi göremeyince ağlaşması, Hazreti Peygamber'in mescide gelerek ashabıyla helalleşmesi, hakkı olan varsa hakkını talep etsin demesi üzerine Ökkeşe'nin hak talep etmesi, sahabenin karşı çıkması, sonunda Ökkeşe'nin mühr-i nübüvveti öpmesi anlatılmıştır.

1888. beyitten başlayarak 1895'a kadar farklı bir vezin ve gazel formatıyla Ökkeşe'yi öven beyitler yer alır. 1896. beyitten itibaren mesnevi formatına geri dönülerek aynı mevzuu devam edilmiştir. Hazreti Peygamberin Ökkeşe hakkında verdiği müjde ile bölüm bitirilmiştir.

3.2.1.36. Vefāt-ı Resūl ‘Aleyhisselām (1910-2014)

2015. beyite kadar Hazreti Peygamberin Azrail ve Cebraille görüşmeleri, Allah’tan ümmeti için af dilemesi, ölümden bir yıl önce tevbe ederlerse ümmetinin bağışlanacağı daha sonra düşürüle düşürüle bir güne inmesi en sonunda ise ölmeden önce tevbe edenlerin tevbesinin makbul olacağı anlatılıyor.

3.2.1.37. Hikāyet-i Resūlullah Şallallahu aleyhi vesellem (2015-2099)

evliyanın eteğine yapışmak gerektiğini dile getirmiş, daha sonra ise Süleyman Çelebi mevlidinin münacaat bölümünde yer alan :

Yā İlāhī ol Muḥammed ḥaḳḳiçün

Ol şefa’āt kānı Aḥmed ḥaḳḳiçün

Bölümüne benzer

İlāhī derlüler derdi ḥaḳ ’içün

Seḥer āşıqlarıñ virdi ḥaḳ ’içün

şeklinde bir bölümle yakarıшта bulunmuştur. Daha sonra kitabı Allah’ın yardımı ile tamamladığını dile getirmiş, eserin içeriği hakkında bilgi vermiş, bu eserin günahlarının affına bir vesile ve şefaatchi olmasını temenni ettikten sonra eserin adını:

Ümīd’ül müznibīn didim buna ad

Okuyanlar ahirette ola şād

mısra’ında dile getirmiştir. Sonraki beyitte okuyana ve dinleyene dua eden müellif eserini Arapça bir beyitle sonlandırmıştır:

Bārekallahu li kātibiḥī

Ğaferallahu li şahibiḥī

(Allah bu kitabın sahibini mağfiret etsin, kātibini ise mübarek kılsın.)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. MATERYAL VE METOT

4.1. MATERYAL (İNCELENEN NÜSHANIN TANITILMASI)

Birçok nüshası bulunan eserin elimizde bulunan dört nüshası karşılaştırılmıştır. Esas aldığımız nüsha Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesinde Yazma Eserler bölümünde 19 Hk 6719 arşiv numarası ile bulunmaktadır. Harekeli nesih hatla kaleme alınmış olan eser, yer yer rutubet lekeli. Eser’de eksik varak yoktur. Metin 1b-94b arasında yer almaktadır.

İkinci nüsha 06 Mil Yz A 9502 arşiv numarası ile Ankara’da Milli Kütüphane’de Yazma eserler koleksiyonu arasında yer almaktadır. Eser içerisinde eksik varak yoktur. Metin 1b-85b arasında yer almaktadır . Yer yer silik ve rutubet lekeli bölümler bulunmaktadır. Hat harekeli nesihdir. Eserin son kısmında Süleyman Çelebi Mevlidi ve Arapça dualar yer almaktadır

Üçüncü nüsha Kasidecizade,418 kodu ile Süleymaniye Kütüphanesi, Kasidecizade Süleyman Sırrı koleksiyonu içinde yer almaktadır. Harekeli nesih hatla kaleme alınmış eser içerisinde eksik varak bulunmamaktadır. Metin 1b-70b arasında yer almaktadır. Yer yer rutubet lekeleri görülmektedir.

Balıkesir İl Halk Kütüphanesin’de Blk-1432 kodu ile Yazma Eserler Bölümü’nde yer alan bu nüshanın kapak kısmında daha sonradan yazıldığı belli olan Osmanlıca İbare’de Eser’in adı Kitāb-ı Vāşiyetnāme; Vefāt-ı PeygāMBER ‘Aleyhi’s-selām şeklinde yer almaktadır. 36 varaktan oluşan bu nüsha Sinanoğlu’nun Ümīd-ül Müznibīn adlı eserinin son kısımlarını içermektedir. Harekeli nesih hatla kaleme alınmış eserin sonunda eserin te’lif tarihi H.883 olarak zikredilmiştir. Nüshanın son kısmında Arapça dualar yer almaktadır.

4.2. TRANSKRİPSİYON METODU

Metnin transkripsiyonu yapılırken aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulmuştur;

- a) Tenkitli metin, eserin dört farklı nüshasının bir araya getirilip nüsha farklarının verilmesiyle oluşturulmuştur.
- b) Edisyon kritikte Ahmet Ateş'in makalesindeki kriterlere uyulmuştur(Ahmet Ateş, "Metin Tenkidi Hakkında", *Türkiyat Mecmuası*, C.VII-VIII, İstanbul, 1942, s.253-267)
- c) Eser, Eski Anadolu Türkçesi'nin dil özelliklerini taşımakta olduğundan yazılış ve imla sisteminde bu husus göz önünde bulundurulmuştur. Ancak bir sözcüğün okunmasında harekeler, E.A.T.'nin özelliklerine uymadığında harekeler esas kabul edilmiştir.
- d) Metindeki özel isimlere büyük harfle başlanmış, özel isimlere gelen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılmıştır.
- e) Arapça ve Farsça ifadeler okunduğu gibi yazılmıştır.
- f) Mesnevinin her bir beyiti ayrı ayrı numaralandırılmıştır.
- g) Metnin transkripsiyonunda(çeviri yazı) bilimsel eserlerde kabul gören sistem uygulanmıştır.
- h) Metinde okunamayan bölümlerin yanına(?) işareti konulmuştur.
- i) Dört yazma nüshadan örnek sayfalar, mikrofilm üzerinden tarama yapılarak orijinal halleriyle çalışmanın sonuna konulmuştur.
- j) Eser içerisindeki vezin bozuklukları düzeltilmiştir.

Eserin oluşturulmasında sayfa sayısı bakımından en hacimli olanı sebebiyle Çorum nüshası esas alınmıştır.

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

Tablo 1: Transkripsiyon Alfabeti

ء	'
ا	a,e
آ	â
ب	b
پ	p
ت	t
ث	š
ج	c
چ	ç
ح	ħ
خ	ḫ
د	d
ذ	z
ر	R
ز	z
س	S
ش	Ş
ص	ş
ض	ḍ, ž
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	'
غ	ġ
ف	F
ق	q
ك	k, g, ŋ
ل	l
م	m
ن	n
و	v, u, ū, ü, o, ö
ه	h, a, e
ی	y, i, ī

KİTÂB-I MEVLÛD⁷ İBN-İ SİNAN RAHMETULLÂHİ ‘ALEYH

BİSMİLLÂHİRRAHMANİRRAHİM

1-b

Mefûlün/Mefû lün/ Feûlün

- 1 Bugün mevlüdi Bismillâh ile biz
Deyelim anı Hâmdillâh ile biz⁸
- 2 Şalavât Muştafâ’ya virüben hem
İdinüb derdimüze anı merhem
- 3 Selâm idüb daği âline anuñ
Hem eşyâ’i hem etbâ’ina anuñ
- 4 Dileriz biz de lütfuñdan İlähî
Bize sen gösteresin toğrı râhi
- 5 Kâmu kalmışlara yol gösteren sen⁹
Kime az u kime bol gösteren sen
- 6 Ki sensin ‘âlem içre Ferd ü Muţlak
Kâmu maħluķa Hâkim sensin el-ħaķ
- 7 Buyurırsın yere iner melekler
Senüñ emrüñ-ile döner felekler
- 8 Hâkîmsin senüñ emrüñsiz iş olmaz
Saña kimse vezir ü hem-iş olmaz¹⁰
- 9 Kimi ħor eyledinse ħor olur ħor
Ve ger sultân ise maħhür olur¹¹
- 10 Kime kıldıñ-ise yâ Rab hidâyet
Pes andan zâhir eylediñ keramet
- 11 Anı kim diledin oldu maħmûd
Anı kim diledin oldu merdûd¹²

⁷ Kitâb-ı Mevlûd: Mevlûdü’n-Nebî M.

⁸ 1-1706. beyitler B’de yok.

⁹ 5^{a-b} gösteren sen: göstere ol M.

¹⁰ Hâkîmsin : çü bildüm M.

¹¹ Bu beyit Ç ve K’da yok.

¹² Bu beyit Ç ve K’da yok.

- 12 Kimi dillerde destān eyleyen sen
Kime odı gülistān eyleyen sen
- 13 Kiminüñ yerini nār eyleyen sen
Kiminüñ işini zār eyleyen sen
- 2-a**
- 14 Balık karnın yer idersin kimine
Çoyarsın kahrile kimin zemine
- 15 Kimüñ yerini zindān eyleyen sen
Kimine çoç kurbān eyleyen sen
- 16 Kimüñ top eyledüñ meydānda başın
Kimüñ zehr eyledüñ dünyāda aşın
- 17 Kimini bir segin-ile koverısın
Kimini Nil ırmağı içre boğarsın¹³
- 18 Kimin bıçgu birle dildürürsin
Kimin düşman elinden öldürürsin¹⁴
- 19 Kimüñ kendüziñe maħbüb idersin
Ne idsen iş senindür hoş idersin¹⁵
- 20 Kimin dünyāda kafdan kāfa sultān
İdüb hem adını korsun Süleymān¹⁶
- 21 Karıncanuñ dilinden yine ey Şāh
Naşihat hem idersin oña āgāh¹⁷
- 22 Kimin kudret elüñile kararsun
Kimin red eyleyüben sürersin
- 23 Kimin kuyu içre atdurursın
Çıkarub kıl diyuben satdurursun
- 24 Yine anı idersin bir ulu şāh
Ki çokdur hikmetün sultānım Allāh¹⁸

¹³ Vezin kusurlu

¹⁴ bıçgu birle: bıçku ile M.; Vezin bozuk

¹⁵ Bu beyit Ç ve K'da yok.

¹⁶ adını korsın: korsın adını M.// hem sözcüğü vezin gereği eklendi

¹⁷ Naşihat: naşihatler M//oña :ola M.// hem sözcüğü vezin gereği eklendi

¹⁸ “Ki” M’de yok.

- 25 Ki angı birün añam hikmetüñüñ
Ne bilem sırrını ya udretüñüñ
- 26 Senüñdür bildüm ey Ha cümle ef'āl
Ki sensin emrüñ içre Ferd ü Fa'āl
- 27 Seniñ hikmetlerinde al-ı hayrān
İrişmez udretine fikr-i nādān¹⁹

2-b

- 28 Ne bilsün bilmeyenler seni ey Ha
Bilen çün hem sensin seni ey Ha²⁰
- 29 Bilebilmez bilür seni ne bilsün
Ki idrāk eyleyübilmez ne bilsün
- 30 Seni bildüm deyu da'vā idenler
Yoluñda yañılan anlardur anlar²¹
- 31 Seni bilen ider 'acziñi ikrār
Dün ü gün ider adını tekrār²²
- 32 İlāhī bu za'ıf yüzün yire or
Tapuñdan eyleme yā Rab anı dūr²³
- 33 Olar kim hazretüñde hāş olubdur
Daı anlar kim hāşş-ul hāş olubdur
- 34 Şular 'aşıñ yolunda virdiler cān
Bularuñ haı-çün yā Hayy u Sübhān
- 35 Anuñ haı ki hatm-i enbiyādur
Hābībīñdür Muammed Mutafā'dur
- 36 Anuñ ol sevgülü yārenleri-çün
Şerī'at birle ıl yārenleri-çün
- 37 Bularuñ hürmetine bu faırüñ
Müyesser ıl murādın bu haırüñ
- 38 Bilürsin bu za'ıfın var murādı
Dinilmez kim der ise dilde adı

¹⁹ nādān: rükbān M.

²⁰ Vezin gereği düzeltildi

²¹ Bu beyit M'de yok.

²² tekrar: ikrār M.

²³ Tapuñdan eyleme yā Rāb anı dūr: apuñdan ılma yā Rab anı dūr M.

39 İlahî kâmusın eyle müyesser
Bilürsin hâli olmuşdur mükedder

40 Anuñ şuçların ‘afveyle ey şâh
Kıyâmet günide eyletmegil âh²⁴

41 Ferâh eyle anı yevmü’l-cezâda
Cemâlin görmesi olsun ‘ivâzi²⁵

3-a

Faşl

42 İlahî dilerem derdime çâre
Kim oldu nefis elinde pâre pâre²⁶

43 İlahî bu günâh deryâsına ğark
Hem oldum varamazam hiç kenâre²⁷

44 İlahî dilerem ben hâzretiñden
İrişe rahmetiñ andan çıkare

45 Günâhım çok muķırrem yâ İlahî
Ümîdüm girüsen Perverdigâre

46 İçüm arıdamadum ğıll u ğışdan
Ne idem bilmezem kıaram ağare²⁸

47 Benim gibi yüzü kıara günâhkâr
Ne geldi ne geliser bu diyâre

48 İlahî red kıılma mürüvvetüñden
Kıapuña gelmişem ben yüzü kıara²⁹

49 Sinan oĝlı za’ifeñ yâ İlahî
Yeri yokdur kıapuñdan özge vara³⁰

50 Şefî’ eyle Habîbüñ aña yâ Rab
Şefâ’ât kııla uyıudan uyara³¹

²⁴ Vezin gereği düzeltildi.// ey şâh: Allâh M.// b. Kıyâmet gününde eyletmegil âh: Ki maşşer günlerinde itmesün âh M.

²⁵ ivazı: ğüşlâh M.

²⁶ Vezin gereği düzeltildi.// Kim oldu nefis elinde pâre pâre: Bu nefsim içn oldum ben âvâre M.

²⁷ Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Günâh deryasına ğark olmuşam ben/ Mecâlüm yok varam yâ Rab kenâre.

²⁸ arıdamadım: pâk idemedüm M.

²⁹ İlahî red kıılma mürüvvetüñden: İlahî kıılma-ĝıl red hâzretiñden M.// gelmişem: geldim uş M.

³⁰ yâ İlahî: Hüdâyâ M.

³¹ Bu beyit Ç ve K’da yok.

Faṣl

- 51 Yine geldim ḳapuña ḥor u ḥayrān
Beni ḳılma İlähî zār u giryān
- 52 Ḥabîbüñ mevlüdini eyleyem şerḥ
Şu kim bâtıldır anı eyleyem tarḥ³²
- 53 İlähî ḥal ḳıl her ‘uḳdesini
Yañılmayam anuñ bir noḳtasını³³
- 3-b**
- 54 Ḥidāyet ger ḳılursañ yā İlähî
Diyem mevlüdin ol şāhıñ kemāhi
- 55 Sözüm birdür çıkaram dürr-i meknün
Diyem şol sözleri kim ola mehzün
- 56 Daḥi bile diyem hem mu’cizātın
Ki mi’rācın daḥi anuñ vefātın³⁴
- 57 Daḥi medḥ eyleyem itseñ ‘ināyet
İlähî umaram senden ‘ināyet³⁵
- 58 Añılam ben de ol ‘āşıḳlar ile
Bile ḥaşr olam ol şādıḳlar ile
- 59 Anı medḥ idici ‘āşıḳları çok
Anı ḥoş sevicî şādıḳları çok³⁶
- 60 Anı gerçek sevenler çok cihanda³⁷
Ve lîkin ben za’îf ḳaldım yabanda
- 61 Esîr ü ḥor u ser-gerdān-ı gam-gîn
Yürürem derdimend-i āvāre miskin
- 62 Ne ḳalbim var muḥabbet ola lāyık
Ne esrügem ne bellü oldum ayık³⁸

³² mevlüdini eyleyem şerḥ: mevlüdin şerḥ eyleyem şerḥ M.

³³ Her:dil M.

³⁴ Anuñ: soñra M.

³⁵ İlähî umaram senden ‘ināyet : Ḥüdāya umaram senden hidāyet M.

³⁶ şādıḳları çok: şādıḳlar bile M.

³⁷ Vezin gereği düzeltildi

- 63 anı bir albi kim arū ola ol
Kim aıla muabbetden aa yol³⁹
- 64 anı bir dil ki zıkrin ide dāīm⁴⁰
anı ul kim ura ulluda āīm
- 65 anı gōz kim aıda derd-ile ya
anı gōnūl ola ‘aını yolda
- 66 anı dert kim bulam anı pūr- āzār
İdinem dost yolunda ānı reh-ber
- 67 İlāhī anı dert dermān bulam ben
Kim ol ‘aklara urbān olam ben

4-a

- 68 İlāhī ol abībūñ ūrmetine
Bizi ul eyle anun izmetine
- 69 Bu ben ‘āī de ūmmetinden olavuz
Hidāyet eyle orı yolu bulavuz
- 70 iāb u ‘izzetūñle buna Yā Rab
Rızāñı mutılayasın bize heb
- 71 abībūñ ruuna virūb selāmı
Dirüz o e-salātu ve’s-selāmı

Hāzā misāli muannef rametullāhi ‘aleyh

- 72 Yine Allāhıñ adın eyleyūb yād
Anuñ ‘avniyle ıldım sōze būnyād
- 73 Pes evvel azrete urdum yūzūmi
Kim andan sonra sōyledim sōzūmi
- 74 Bu sōzlerden iit benim miālim
Neye benzer diyeyim size ālīm⁴¹
- 75 İitdūñ iasın Yūsūfuñ sen
Mıır ehrinde ol atılur-iken⁴²

³⁸ “oldum” M’de yok.

³⁹ Kim aıla: aıla pes M.

⁴⁰ Vezin gerei dūzeltildi

⁴¹ size ālūm: vaf-ı ālūm M.

⁴² Mıır ehrinde ol atılur-iken: Mıır iinde ol cān atılurken M.

- 76 Görüb hayrān olurdı bay u yoḥsul
Olurdı bendesi ger bendesi ḳul⁴³
- 77 Virürlerdi anı almaḡiçün māl
Ki dürr ü cevher iderlerdi t̄şāl
- 78 Bīle bir ḳāricuk aralarundan
Gelüben bir keleb dutar elinde
- 79 Didiler eyā biçāre nedür bu
Buña lāyık mıdur işbu güneş-rū
- 4-b**
- 80 Görürsün bu ḳadar altunı mālı
Virürler alamazlar ol cemāli
- 81 Keleb nedür anuñıla alasin
Bunuñıla niçe Yūsūf bulasin⁴⁴
- 82 Didi kim bilürem ben daḡi ey yār
Ki Yūsūf ele girmez illā kim var
- 83 Benüm ol Yūsūfi sevenler-ile
Diledüm kim ādım anıla bile
- 84 Buna benzer daḡi benüm misālīm
Niye ma'lüm oldı size ḡālüm
- 85 Benüm daḡi bürāderler murādum
Ḥabīb 'āşıḳlarıyle anıla adım
- 86 Ki yoḥsa ben ḳaçan medḡ idem anı
Niçe vasfeyleyem ol arı cānı
- 87 Velī ol şāhımuñ 'āşıḳları çok
Benüm sulṫānımuñ şādıḳları çok⁴⁵
- 88 Anuñ meddāḡları çokdur cihānda
Kim anlar ḳandedür ben ḳanı ḳande
- 89 Umaram kim olaruñ ḡürmetine
Yaḳīn eyleye beni ḡīzmetine

⁴³ ger bendesi ḳul: ger şāh u ger ḳul M.

⁴⁴ a-b mısraları "sen" sözcüğü ile bitmektedir M.

⁴⁵ 'āşıḳları çok: 'āşıḳları'çün M.// şādıḳları çok : şādıḳları'çün M.

- 90 Murādum bu yakīn eyleye Allāh
Vire onşulığında bize dergāh
- 91 Diyelüm rūhına ānuñ selāmı
Diyelüm eş-şalātu ve’s-selāmı⁴⁶
- 92 Yine vardur bu sözlerden murādum
Ne ise uşda direm murādum⁴⁷
- 93 İrişe bu kitābım ‘āşıkīne
Ne yerde şev-i zev-ile oına

5-a

- 94 ıluben du‘ālar işbu za’ife
Teraħhum eyleyeler bu za’ife⁴⁸
- 95 Ki dinleyenlere telin ideler
Bular du‘ā olar āmīn diyeler⁴⁹
- 96 Du‘āyı kim iderse benim-un
Du‘ālar iderem ben de ānuñ-un
- 97 Şular kim diyeler bilsün murādın
Hūdā virsün olara ‘aş dādın
- 98 Tolu olsun gönüllerini şafādan
Ki bulsunlar murādların Hūdā’dan⁵⁰
- 99 Murādım sözlerimden ben du‘ādur
N’ola iderseñüz cānum devādur
- 100 uluñ taşırdeñ artu hod işi yo
Yeter amuya çodur raħmeti ço⁵¹
- 101 Ve līkīn raħmeti çodur Ha’un bil
Gice gündüz dime,urma taleb ıl⁵²
- 102 omaz maħrūm dileyenleri Allah

⁴⁶ Diyelüm: Virelüm M.

⁴⁷ Ne ise uşda direm murādum: Ne ise murādum size didim M.

⁴⁸ ıluben du‘ālar işbu za’ife: İdeler bu za’if ula du‘ālar M.

⁴⁹ Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Olur mabūl bil ol demde du‘ālar/Daħi diñleyene telin ideler.

⁵⁰ Ki bulsunlar muradların Hūdā’dan: Şefa’āt bulsun anlar Muştafā’dan M.

⁵¹ Yeter amuya çodur raħmeti ço: uşūri omadık şimdi işi yo M.

⁵² Bu ve sonraki beyit sadece M’de bulunmaktadır.

Dilerem ben dağı senden güzel řāh

- 103 İlahī bu kitābım okuyāne
Bađıřla suçun ey Ħayy tūvāne⁵³
- 104 Dağı hem okudānuñ hem diñleyenüñ
Ki cān ile bu sözi añlayanuñ⁵⁴
- 105 Bağışla şuçların ey Ferd-i Yezdān
Bulare rahmetüñle eyle Yezdān⁵⁵
- 106 Ki ĥācetlerini eyle müyesser
Ħabībüñ eylegil anlara rehber⁵⁶
- 107 İlahī rahmet eyle kıamusına
'Āzāb eylemegil varınca sine⁵⁷
- 108 Şırāť üzre İlahī eyle āsān
Hem eyle Cennetüñde řāz u ĥandān
- 109 Ki dīdāruñ dağı göster İlahī
Ħamu mađlūk ānı ister İlahī

5-b

- 110 Bile ben yüzi kıara kıuluñ ey Ħađ
Bađıřlāyub şuçun kııl yüzünü ağ
- 111 Ānı mađrūm kıoma vir rızāñı
Kim ister ol senüñ dāim rızāñı⁵⁸
- 112 Diyelüm rūđına ānuñ selāmı
Diyelüm eş-řalātu ve's-selāmı
- 113 Gel imdi 'āşıkıānı idelüm āh
Diyelüm derdile biz Allāh Allāh
- 114 Yaratdı 'ālemi var eyledi var
Özine Muřtafā'yı eyledi yār

⁵³ Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Aluben bu kitābım okuyānuñ/ Bağışla suçun yā Rabbī anuñ.

⁵⁴ Ki cān ile bu sözi añlayanun: İşidüb ma'nīsini añlayanun M.

⁵⁵ Yezdān: iĥsān M.

⁵⁶ Ki ĥācetlerini eyle müyesser: Hem it ĥācetlerin yā Rāb müyesser M.

⁵⁷ varınca: ĥiđ M.

⁵⁸ Kim ister ol senüñ dāim rızāñı: Kim ister dāim ol senüñ rızāñı M.

- 115 K̄amusından ānı kıldı güzīn ol
Hem kıldı rah̄meten-lil ‘ālemīn ol
- 116 Yaratdı ānıñ-çün Ādemi H̄aḳ
Her işde h̄ikmeti var añlayucaḳ
- 117 Yaratdı Muştafā’niñ rūhıñ evvel
Hem āndan oldı bu ef‘āl u eşḳāl⁵⁹
- 118 K̄odı pes Ādem’uñ alnında ānı
Şalavāt vir āña şāz eyle cānı
- 119 Pes Ādem gördi ol nūrdan mürüvvet
Ki Şīt’e virdi H̄aḳ nübüvvet⁶⁰
- 120 Kim itdi naḳl ol nūr andan āña
Pes ānuñ ‘ömrü daḫi irişdi soña⁶¹
- 121 Yetişdi soña pes o nūr Ānūşa
Ki K̄ādirdür H̄üdā bilgil her işe⁶²
- 122 Emīr oldı ānun pes oḅlu K̄aynān
Ki nūr andan āña vardı bil ey cān⁶³
- 123 Yetişdi soñra ‘Abdullah ey yār
Şalavāt vir sen ölmüş cānı uyar⁶⁴
- 124 İrişdi anası alnında andan
Dökelin anlayasın imdi bundan⁶⁵

6-a

- 125 Anasından toḅicāḅaz Muḫammed
Nüzül itdi bu kez ol nūr-i Aḫmed
- 126 Ki naḳl ide ide birden birine
İrişdi soñra pes ol nūr yerine⁶⁶

⁵⁹ Hem āndan oldı bu ef‘āl u eşḳāl:Anı kıldı ḳamusı eşyadan ekmāl M.

⁶⁰ Pes:çün M.//Hem āndan oldı bu ef‘āl u eşḳāl:anı kıldı ḳamusı eşyadan ekmāl M.

⁶¹ Kim itdi naḳl ol nūr andan āña: Pes anuñ daḫi erdi ‘ömrü soña M.

⁶² pes o nūr Ānūşa: ol o nūr çün Ānūşa M.// “H̄üda” M’de yok.

⁶³ Pes:Çün M.//ki: o M.

⁶⁴ sen ölmüş:Resüle M.

⁶⁵ Dökelin:ḳamusını M.

⁶⁶ 120^b İrişdi soñra pes ol nūr yerine: Erişdi vardı nūr aḫir yerine M.

127 Kārār itdi bu kez gitmedi andan
Ne gitsün çün yerini buldı ey cān⁶⁷

**Hāzā Medḥun-Nebiyi ŞallAllāhu ‘Aleyhi Ve Sellem Ve
Mevlūd Ve Mu’cizāt’in-Nebiyi
Eyyuhā Āmine Ħinu Veladet**

128 Ne sultāndur ki bildin mi o sultān
Ṭabīb odur, odur derlere dermān

129 Ḥabībullāh’dur adıdur Muḥammed
Anuñ dostluğuna oldu bu eyvān⁶⁸

130 Bulut gölge olurdu ol Ḥabībe
Görüb imāna geldi niçe ruḥbān

131 Niçe kez mu’cizātı zāhir oldu
Daḥi dünyāya gelmedin ey cān

132 Ānı gerçek sevenler menzīl aldı
Gümān iden kişiler kaldı yoldan

133 İlāhī ol Ḥabībūñ sevgüsini
Naşīb eyle bize ey Ferd ü Yezdān⁶⁹

134 İlāhī bu Sinanoğlı za’īfi
Ṭapusına Ḥabībūñ eyle gilmān

135 Kerem eyle kapusından ayırma
Bīle ḥaşr idüb kıl derdine dermān⁷⁰

136 Ānı kul eyle ya Rab Mustafā’ye
Yüzi karasına bakma ey Sübhān

6-b Ḥazreti resulūñ vücuda geldiğün bildirür

137 Niçe geldi bu yer yüzine Aḥmed
Niçe doğdı anāsından Muḥammed

138 İşit naql idem anı anesinden
Didüğünü bize dür danesinden

⁶⁷ Çün:pes M.

⁶⁸ Ḥabībullāh’dur adıdur Muḥammed: Ḥabībullāh’dur ol adı Muḥammed M.

⁶⁹ “Ol” M’de yok// eyle bize: et ben kula M.

⁷⁰ Bu beyit M’de yok.

- 139 Anāsı gördüğünü diyem ey yār
Gel imdi bir dem o cānı uyar
- 140 Dedi oldu yaq̄n oldu çün gele Ahmed
Cihānı nūra ğarq̄ ide Muḥammed
- 141 Evimdeñ didi bir nūr oldu zāhir
Cihānı kapladı pes evvel āḥir
- 142 Ki gördüm gökden indi üç ‘alemdir
Biri mağribe urdı pes kademdir⁷¹
- 143 Birisi meşriq̄da dikildi bil ey yar
Şalavā vir Ḥabībe cānı uyar
- 144 Birisi Ka’be üstündeyidi ey cān
Çü gördüm ānı şāz oldu dil-i cān⁷²
- 145 Göricek anları bildim ki ey şāh
Yaq̄n oldu cihāne gele ol māh⁷³
- 146 Ki gördüm soñra pes yarıldı divār
Görüñdi gözüme pes şöyle kim var⁷⁴
- 147 Ḥürilerdür görinenler ḥüriler
Ḥabībi bir birine muştılar
- 148 Didiler müjdegān ey güzel cān
Toğiser senden uş bir güzel oğlan
- 149 Ānıñ misli cihāne gelmeyübdür
Āna hemta cihānda olmayubdur⁷⁵

7-a

- 150 Şadef sensin toğiser senden ol dürr
Cihān içinde pes Mahmūd olubdur
- 151 İrişdi vaqt ben de bildüm ey yar
Zuhūra gele pes ol cānda cān⁷⁶

⁷¹ Ki gördüm: daḥi hem M.

⁷² Çü gördüm ānı şāz oldu dil-i cān: İşit bu sözleri şāz diliyle cānuñ M.

⁷³ “Ki” M’de yok.

⁷⁴ “Ki” M’de Yok

⁷⁵ gelmeyübdür: gelmemişdir M.// olmayubdur: olmamışdır M.

⁷⁶ bildüm ey yar: bildim ki o sulṭān M.//cānda: āanlara M.

- 152 Şuşadım şu diledim anda içem
Tolı bir kıf bana virdiler ol dem⁷⁷
- 153 İçinde şu mı ya Cennet zülâli
İçen andan daği görmez melâli⁷⁸
- 154 Ki kıardan sovuğ vü hem südden ağıdır
Daği lezzeti baldan tatludağıdur⁷⁹
- 155 Alıben içdim anı ben daği hem
Ki rāhat oldu cānum anda ol dem⁸⁰
- 156 Gelüb yanıma yine bir ağı kuş ey cān
Sığadı arkamı kuvvetle andan⁸¹
- 157 Hemān toğıdı pes dehre Muḥammed
Cihān içini tutdı nūr-i Aḥmed⁸²
- 158 Ki toğıdığı sā'at itdi münācāt
Ḥaḳka secde eyleyüb 'arz u ḥacāt⁸³
- 159 Hemān-dem ümmetin diledi ol şāh
Bağısladı aña ümmetin Allāh
- 160 Pes evvel Ka'be kııldı secde
Dedesi görübeni geldi vecde⁸⁴
- 161 Niçe görmüş gel işit diñlegil sen
Şalavāt 'aşğ ile ver kim diyem ben⁸⁵

⁷⁷ virdiler: şundum M.

⁷⁸ İçen andan daği görmez melali: Anı içen ebed görmez melâli M.

⁷⁹ Ki kıardan sovuğ vü hem südden ağıdır :Sovuğ kıardan daği hem südden ağıdır M.

⁸⁰ Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Alıben içdim anı ben de ol dem/ Çü rahat oldu cānum gitdi her ğam.

⁸¹ andan: ol an

⁸² dehre:ol demde

⁸³ Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Heman toğıdığı ħin etdi münācāt/Ḥaḳka secde kılub arz etdi ḥacāt.

⁸⁴ Dedesi gördi oldum geldi vecde M.

⁸⁵ işit: dinle M. //aşğ:derdiler M.

**FAŞLU HĀZĀ RŪ'YET-İN NEBİYY ŞALLALLĀHU
'ALEYHİ VE SELLEM**

7-b

Fāilātün/Fāilātün/Fāilātün/Fāilün

- 162 Diñle imdi niçe oldı ol Resūlden sen nişān
Ka'be niçe secde kıldı niçe oldı bil 'ayān
- 163 Didi 'AbdulMuṭṭalib ben Ka'be içinde idim
Āmine evine karşı secde itdi ey cūvān
- 164 Şol ādem secde ider gibi çü gördüm ben anı
Dört divarı dañi anuñ şöyle eğildi revān
- 165 Kalkdı yine şöyle turdı bir taşu hiç düşmedi
Vir şalavāt cān ile kim niçe cāndur o cān

8-a

- 166 Ka'benüñ dört rükni bir bir yine virür selām
Muştıladı birbirine geldi dir Faḥr-ı Cihān
- 167 Çün işitdi bir yüce şavt toğdı dir Faḥril enām
Yüzi üstine kamu büt düşdiler ender zamān⁸⁶
- 168 Çıkıdum andan soñra vardum ben Şafā-yıla Merve'ye
Birbiriyle bulur da söyleşirlerdi hemān
- 169 Şol ādem söyler gibi birbirine Merve Şafā
Muştırlar ol Ḥabībi geldi uş şāhib-i Qur'an
- 170 Bunları görgez vardum Āmine evine
Çıkarub miftāḥ açdum içeri girdüm revān
- 171 Gördüm anda kim Āmine nūru alnında degil
Didüm aña emānet kandedür virgil nişān
- 172 Didi buldı ıssını nūrum benüm cānum baba

8-b

- Didüm aña getür imdi göreyim işbu zamān
- 173 Didi destür yokdur şimdi göre insān ānı

⁸⁶ kamu:çü/büt:bütlar M.

Ben didüm kim evime girmeğe kimdir kımayan

- 174 Diledüm ierü girem görem ol řāhı ben
Geldi bir řaħs elinde dutardı sinān⁸⁷
- 175 Didi kıoyup gidersin baña ey pır dur geri
Ben didüm oğlum Muħammed görmeğe ey nev-
cūvān
- 176 Didi destūr yokdur üç günden insāna kim
Ta melāikler yāren eylerler der-nihān
- 177 Döndi ‘Abdi’Imuṭṭalib ün geldi yine evine
Ü gün olunca kıarar itdi yine ol bī-gümān
- 178 ünkü dördünci gün oldu geldi şeybe ileru
Bir āvāz işitdi: Gelüñ yā melāikler revān⁸⁸

9-a

- 179 Geldi insāna ki nübüvvet göreler ol gevheri
Muřtılañuz Cennetüme gireler aña uyan
- 180 Ol Ĥabıbi aldı eline Āmine ana hem
Getürüb vir dedesi eline aldı hemān
- 181 Kındaķ idüb bağlamışlar anı bir sofa
Yaturub dizi üstine burķa’ını açdı hemān
- 182 Kıahramanı gözlerini açdı ol řāhib-cemāl
Baķıben kıldı tebessüm şeybe yüzine o cān
- 183 Maķşudum sensin ĥabıbum gördi seni gözlerim
Yoluña olsun feda emden gerü başıyla cān⁸⁹
- 184 Añladıñ mı ey azız sen ol ĥabıbi kim imiş
Nice imiş kıadri anuñ añladıñ mı der cihan
- 185 Ey Sinānođlı Resulüñ medħini biñ der iseñ
Daħı yüz biñ bil senüñ ‘ömrüñ olursa cāvidān
- 186 Gece gündüz tırmayubdur medħini diseñ serveriñ
Zerresinden diyemedin ger ideler imtiħān

⁸⁷ řaħs elinde: řaħs kıarşuma elinde M.

⁸⁸ oldu geldi:oldı vardı M.

⁸⁹ Bu ve sonraki 6 beyit ’de yok

- 187 Sen nice medh idesin şol serveri kim aña haq
Dedi dostumdur benüm ol bi-hilâf bi-gümân
- 188 Yâ ilahi ol habîbün haqqıçün kırtar bizi
Nefsin esiri olmuşuz ya Râb derüz el emân
- 189 Daği dirüz eş-şalâtu ve's-selâmı 'aşk-ıla
Tâ bize kıla şefâ'at kıla biz şādümân

Mefâtlün/Mefâ lün/ Feülün

- 190 Daği biñ bir kilisenuñ bil ey cān
Yıkılıb qubbeleri oldı virān⁹⁰
- 191 Daği hem Ka'benüñ dört bucağından
Kelām işitdiler söylendi andan
- 192 Biri bu kim denildi geldi bu haq
Ki bātl gitdi bu gösterdi rü haq
- 193 Biri bu yine sizden bir Resüli
Virüb göndermişem ol ba uşuli⁹¹
- 194 Size sultāndur ol hem naqr-ı 'izzet
Aña verildi siz de edüñ izzet
- 195 Bir mah rü geldi Allāh'dan size nūr
Ki zulmet bu arada oldı pes dūr
- 196 Biri böyleydi Allāh hitābı
Dedi kim saña etdüq feth-i babı
- 197 Seni âlemler içre ya emîn der
Ki kıldım rahmeten li'l-'âlemîn der
- 198 Çü geldi âleme ol nur-ı Yezdān
Götürdi zulmeti âlemden ey cān⁹²
- 199 Söze geldi hoş tayr ü taşlar
Taşa geldi kamu içleri taşlar

⁹⁰ N^b yıkılıb qubbeleri oldı virān: Yıkıldı qubbesi oldı bāyebān K.

⁹¹ bir:ey K.

⁹² ol Yezdān: ol nur-ı Yezdān

- 200 Yir-gök arası tıldı senādan
Güneşdür diyeseñ tıgđı anadan
- 201 Çü geldi āleme ol nūru'l-envār
Cihānuñ zūlmetin gōtürdi envār
- 202 Ki şeytanlar göge bulmadılar yol
Melīl oldı ne deñlü varsa ıul
- 203 Didiler ki ‘aceb bu hālümüz ne
Kesildi göge çıkmaz yolumuz ne⁹³
- 204 Gelün kim varalım bizim ulumuz
Haber vırsün nedür bizim hālımız

9-b

- 205 Biraraya derildiler şeyāñ
Ulularına vardılar şeyāñ
- 206 Didiler aña ey bizim ulumuz
Nedendür bilmezüz bizüm hālümüz⁹⁴
- 207 Ki göklere çıkamazuz sebeb ne
‘Acāib oldu hālümüz ‘aceb ne⁹⁵
- 208 Ki halleyle bizüm müşkillerimiz
Sebeb nedür kesildi yollarımız⁹⁶
- 209 Didi varuñ cihān için aran siz
Kamu işrāk u ğarbí heb tıruñ siz⁹⁷
- 210 Bilesiz neyise işbu nihānı
Tıruben tiz varuñ aran cihānı⁹⁸
- 211 Tırubanı tağıldılar yanından
Kamusı bezdiler heb cānlarından⁹⁹

⁹³ göge:gökden M.

⁹⁴ Bu beyit K’da şu şekilde geçmektedir: Dediler kim aña iy bize server/Bu halden sen bize vir-gil haber.// Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Dediler kim aña ey bize server/Bu halden sen bizi eyle haberdār.

⁹⁵ “Ki” yok K.// acaib:mükedder M.

⁹⁶ Hal eyle:eyle hāl M.

⁹⁷ Bu beyit K’da şu şekilde geçmektedir: Didi vāruñ cihan için arayıñ/Kamu şarkı ğarbí hep tarayıñ.

⁹⁸ Tıruben tiz varuñ aran cihānı: Duruben aranız var bu cihanı K.// “aran” yok M.

- 212 Aradılar kamu yeri tamāmet
Gelüben Mekke'ye oldu melamet
- 213 Gördüler kim melekler Mekke şehrin
Kuşatmışlar tururlar baṭn u zahrin
- 214 Gördüler bir evden hoş çıkar nūr
Melekler hem daḥi rızvan ile ḥur
- 215 Turuben birbirine muştıllarlar
Ki geldi 'āleme ol sırr-ı ekber¹⁰⁰
- 216 Ferişteler biribirine eydür
Ki toḡdı ol şadefden şimdi ol dūr¹⁰¹
- 217 Bu ol dürr-i yetimdir kim cihānda
Geliser didi Ḥaḳ āḥir zamanda

10-a

- 218 Ki geldi şimdi bilgil emindür
Ḥaḳīḳat raḥmeten li'l- 'ālemindür
- 219 Bunuñ ḥubbine var itdi cihānı
Deyuben dirler idi müjdigānı
- 220 Görür çün bu ḥāli pes şeyāṭın
İşüdürdi bunu pes şeyāṭın¹⁰²
- 221 Gelübeni didiler vaşf-ı ḥāli
O mel'ün çağırur gitdi mecāli¹⁰³
- 222 Didi bilün Muḥammed gelmiş eyvāh
Bu yiryüzine Aḥmed gelmiş eyvah
- 223 Anuñçün varmaduñuz göklere siz
Ne düş-vār işlere uğramışuz biz¹⁰⁴

⁹⁹ yanından:başından M.

¹⁰⁰ Ki geldi 'āleme ol sırr-ı ekber: Kim geldi 'āleme ol server-i ekber K.

¹⁰¹ Ki toḡdı ol şadefden şimdi ol dūr: Uşda toḡdı ol şadefden şimdi dūr K.// Şadefden toḡdı bugün bir semen dūr M.

¹⁰² İşüdürdi bunu pes şeyāṭın:İşitdiler bu ḳāli pes şeyāṭın K.//görür:görürler//.bu ḥāli: bunu M.

¹⁰³ O mel'ün çağırur gitdi mecāli: Çaḡırdı ol lain gitdi mecali K.

¹⁰⁴ uğramışuz biz:uḡradık uş biz M.

- 224 Başumuza ne ğavgalar geliser
Ki şarkdan ğarba ümmeti olisar¹⁰⁵
- 225 Kıliserler bize pes la'net anlar
İdiserler ānımıza miħnet anlar
- 226 Bize ayruķ ne dışlık var ne rāħat
Oliserler niçe kāfir aña ümmet
- 227 şığına ümmeti Allāh'a dāīm
Duralar dīn üzre şöyle kām
- 228 Ola ümmetlerinüñ 'ālimi bol
Du'ālar ideler heb ola maķbül
- 229 Anı kim biz yapavuz yıķa anlar
Ki biz yıķamavuz yapa anlar
- 230 Nidelüm neyleyelüm deyüben āħ
İderler birbirin derülüb āħ vah¹⁰⁶

10-b

- 231 Kō'ñ imdi ya n'edersün ol lā'īni
řalavāt vir kör eylegil lā'īni
- 232 Daħi ver ruħına řāhun selāmı
Hōř eyle eş-řalātu ve's-selāmı¹⁰⁷
- 233 şadefden çıķdı ol dürr-ül emin pes
Kim oldu rahmeten lil ā'lemin pes¹⁰⁸
- 234 Çü toğdı geldi Hātem-ül enbiyādur
Resül-u Hāķ Muħammed Muřafādur¹⁰⁹
- 235 Ki kıldı 'ālemi nūrı münevver
Pes oldu kāfirin hāli mükedder
- 236 Rebi'ul evvel ayı ğicesinde
On ikinci isneyn ğicesinde

¹⁰⁵ Başuna ğavgalar geliser temmet: Başumuzua ne ğavgalar geliser K. (Vezin ğereği düzeltildi)

¹⁰⁶ İderler birbirin derülüb āħ vah: İderler derilüb birbire āħ vāh K.// İderler beraber cem' olub āħ vāh M.

¹⁰⁷ Bu beyit Ç'de Yok.//Bu beyit K'da şu şekilde ğeçmektedir: Eş-řalātu ve's-selām ey şem'i cem'i enbiya/Eş-řalātu ve's-selām ey şadpare-i ařfiyā

¹⁰⁸ Bu beyit K'da şu şekilde ğeçmektedir: şadefden çıķdı ol dürr-i yetimdür/Çü toğdı geldi ğatm-i enbiyādur.

¹⁰⁹ "Hāķ" yok K.

- 237 Çü toğdı āfitab yiryüzine
Şalavāt viresin ol şāhın gözine¹¹⁰
- 238 Muḥammed dünyāya geldiği gice
Kimesne bilmedi gün mi ya gice¹¹¹
- 239 Ne bilsünler ki bir güneş toğubdur
Ki nūru şarka vü ğarba ađıbdur¹¹²
- 240 Ne güneş! Ay u güneş bendesidür
Dü ‘ālem ḥalkı heb perverdesidür
- 241 Cihāne geldi çün kim ol güzel cān
Ya kim gördi bunıñ gibi güzel cān¹¹³
- 242 Saña cānı gerekse cānı ānuñ
Fedā kııl yolına gel tatlu cānuñ¹¹⁴
- 243 Çü bildin niçe toğdı anesinden
İşit idem saña ben dāyesinden¹¹⁵

11-a

- 244 Vücūda geldi çün kim ol güzel cān
Yüzün görse sevinürdi dil u cān¹¹⁶
- 245 Pes istediler aña anda dāye
Gerekdür didiler pes bu gedāye
- 246 Niçe ḥatunları alıb gelirler
Ḳabul itmez varub maḥzūn olurlar
- 247 Ḥaber eylediler yoḥsula bāye
Ki ya’ni olalar ol şāhe dāye¹¹⁷
- 248 Şu deñlü geldi birin emmedi ol
Aradan birisin itmedi maḳbūl¹¹⁸

¹¹⁰ “Çü” yok K.//M.

¹¹¹ gün mi ya gice:gündüz mi gice M.

¹¹² Bu beyit K’da şu şekilde geçmektedir: Ne bilsünler kim güneş mi toğdı/Ki nūrı şarka garba ağıbdurı.// 214^bKi nūru şarka vü ğarba ağıbdur:Ki şarka garba nūrı tapılıbdur M.

¹¹³ “kim” yok K.// geldi çün:çün geldi M.

¹¹⁴ Bu beyit K’da yok.// gel tatlu:görkli M.

¹¹⁵ sana:bugün M.

¹¹⁶ Güzel:ulu K. Yüzün görse sevinürdi dil u cān:Yüzün görende şād olurdi dıl u cān

¹¹⁷ Ki:bulalar M.

¹¹⁸ itmedi:kılmadı M.

- 249 Ne işdür bu ne hikmetdür dir iken
Ne sırdur bu kudretdür dir iken
- 250 Hālīme ana idi geldi ey yār
İşit imdi Hālīmeden bu kez kal
- 251 Şalavāt ‘ışk ile vir cānı uyar
Neyidi kim neye irişdi ahval
- 252 Hālīme kande idi niçe geldi
Neden işitdi şāhı niçe buldı
- 253 DİYELİM ‘ışkı ile diñlerisen
Bilesin ānı ger añlarisen¹¹⁹
- 254 Şalavāt ‘ışk-ıla vir dañi diñle
Hālīme’den hikāyet deyem anla¹²⁰
- 255 Beni Şa’d dirleridi bir kabīle
İşitgil kim diyem adıyla
- 256 Meger kim katı kıtlık olmuşdı
Bularda hiç yimek kalmamışdı¹²¹
- 257 Tavar, koyun, kuzu kırılmışdı.
Bularuñ devleti ayrılmışdı¹²²

11-b

- 258 Hātunları çıkarlar idi tağa
Varub hayvān bigi ot otlamağa¹²³
- 259 Meger bir hātun adıydı Hālīme
Hālīme diseñ ol idi Hālīme
- 260 Bile gider idi bularuñ-ıla hem
İşit derdine niçe iride merhem¹²⁴
- 261 Gelüb yatır bir gice evinde ol
Görür düşinde bir şuyı aķar bol¹²⁵

¹¹⁹ Bilesin ānı ger añlarisen: ger söz anlar isen K.// ger:söz M.

¹²⁰ Bu beyit Ç’de ve K’da yok.

¹²¹ Bularda hiç yimek kalmamışdı: Bular kahtdan katı buñalmışdı K.

¹²² Bularuñ devleti ayrılmışdı: Bularuñ devleti ayrıldı gāyet M.

¹²³ bigi:gibi M.

¹²⁴ “iride” yok K.

- 262 Şunıñ şāfiliginde andan ol cān
Ḥalīme baķıben olurdı ḥayrān
- 263 Şuya baķadurur iken nāgehanī
Görür qarşu durur bir nev-civānı¹²⁶
- 264 Didi yiğit Ḥalīmeye soyunğıl
Ne turursın bu şuya tiz yunğıl
- 265 Daḥi içgil bu şudan қana қana
Ki dāye olasın bir ulu cāna¹²⁷
- 266 İşidüb bunı soyundı Ḥalīme
Bu şudan içüben yundı Ḥalīme
- 267 Özüne baķdı görđi anda ol cān
Şalavāt ‘ışķile vir, diñlegil sen¹²⁸
- 268 Görür kim semirmiş anda özünü
Te’accüb itdi anda kendüzünü¹²⁹
- 269 Daḥi güzel kılmış kim Ḥaķ Te’ālā
Ḥabībi ḥürmetine Ḥaķ Te’ālā¹³⁰
- 270 Neler eyler görüb nūr yüzini ḥaķ
Şalavāt ‘ışķile virün ruḥ-i pāk

12-a

- 271 Didi yiğit bilür misin nedir iş
İrişdi baḥt u devlet gitdi teşvīş
- 272 Sa’ādetüñ nişānıdır bil anı
Sana olsun Ḥalīme müjdigānı
- 273 Yetişgil Mekke şehrine bulasın
Didi kim niğigin anda bulasın¹³¹

¹²⁵ bir gice evinde: evinde bir gice K.

¹²⁶ Şuya baķadurur iken nāgehanī:Baķarken ol şuya bu nāhehane M.

¹²⁷ Ki dāye olasın bir ulu cāna:olasın taye der bir ulu cāne M.

¹²⁸ “ol” yok K.

¹²⁹ Özini:hem özini K.

¹³⁰ güzel kılmış:kılmış güzel K.

¹³¹ bulasın:imdi bulasını K.

- 274 Yiğit gâib oldu uyandı Hâlîme
Bu oda düşüben yandı Hâlîme¹³²
- 275 Görür zâhirde yine mücessem
Özüñ olmış se'âdetle muķassem¹³³
- 276 Hêlâli uyanub baķdı yüzine
Ki hayrân oldu gelimez özine
- 277 Hâlîmeye didi ne oldu saña
Eyitgil toğrısını imdi baña¹³⁴
- 278 Hâlîme eyledi bir bir hikâyet
Düşinde gördi itdi rivâyet¹³⁵
- 279 Şabaķ olıcağaz geldi hatunlar
Yine ot otlamağa vara bunlar
- 280 Hâlîmeyi görenler oldu hayrân
Baķub gözlerin irmezlerdi andan
- 281 Didiler yâ Hâlîme kim nedür bu
'Acebdür sen kim olmışsın güneş-rû
- 282 Düne dek arıģıbduñ şimdi hâl ne
Bize de eydivergil kıyl u kâl ne
- 283 Hâlîme didi varuñ siz benem doķ
Daħi ot otlamaķdan hiç şafâm yok
- 284 'Acâibler bu gice çok görürdüm
Yaturken ac yatdum toķ tırdum¹³⁶
- 285 Eger yüz yıl ola ömrüm bil ey cân
Ta'âm arzusu hiç gelmeye benden
- 286 Varuñ siz didi ben varamazam ayruķ
'Abesde 'ömri geçirmezem ayruķ¹³⁷

¹³² bu düşün şevķine yandı hâlîme M.

¹³³ Bu beyit sadece K'da var.

¹³⁴ Bu beyit M'de yok.

¹³⁵ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir:Hâlîme eyledi bir bir rivayet/Düşünde gördiğin itdi hikâyet K.

¹³⁶ Görürdüm:görmüşem K.//tırdım:durmuşam K.

¹³⁷ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Didi varuñ siz varmazam ben ayruķ/Abes yire ömrüm geçirmezem ayruķ.// varuñ siz: dedi siz varuñ M.

- 287 Ȧalİme helalı hādİş eydür
Kerem kıl bizim iün bāri varatur
- 288 Bu oġlanuklar-iün āre kılġıl
Yürü var bunların-iün kılġıl
- 289 Sözüni Őımayuben tırdı ol dem
Ki bu hātunlarile vardı ol dem¹³⁸
- 290 Ki nā gāh geldi hātıftın bir āvāz
Ȧalİme sen bu iŐden didi gel vaz
- 291 Yürü imdi saña oldu iŐāret
İŐāretdir veli gāyet beŐāret¹³⁹
- 292 Yürü tiz Ka'be Şehrine yetiŐil
Sa'ādetdür saña imdi duriŐil
- 293 Sevinüb geldi evine Ȧalİme
Didi bu sözi erine Ȧalİme
- 294 Eri eydür Ȧalİme'ye n'idelüm
Ȧalİme eydür yeraġ eyle gidelüm¹⁴⁰
- 295 Benī Şa'd kavmi iŐitmiŐimdi ey cān
O yıl toġmıŐıdı Mekke'de ok oġlan
- 296 Ȧamusı heb yeraġın eylediler
Ȧalİmeyile heb bile gideler

13-a

- 297 Kimi at u kimi deve binerler
İriŐelüm deyu ive binerler
- 298 Ȧalİmenüñ eri eydür biz n'idelüm
Yerāġ idüb yola nie gidelüm¹⁴¹
- 299 Ža'İfidir merkebümüz dāhi aruġ
Ne bizi getürür ne hoz azuġ
- 300 Ȧalİme eydür ne söylersin kişi sen
Gözünle gördün mi bu işi sen¹⁴²

¹³⁸ Bu beyit K'da Şu Şekilde gemektedir: Őımayub sözin durdı ol dem/Ki bu hātunlarile vardı hem.

¹³⁹ Bu beyit K'da yok.

¹⁴⁰ Eri eydür Ȧalİme'ye n'idelüm: Eri eydür aña nice idelüm K.

¹⁴¹ Yerāġ idüb yola nie gidelüm: Yeraġ bile nice idüb gidelüm K.

¹⁴² "Sen" yok K.

- 301 Ben ac yatuben ok ururen
Oturur cümleye rızķını viren¹⁴³
- 302 Baña kuvvet vireñ virür añadır
İşāretdür bana vü hem sanadır¹⁴⁴
- 303 Binüb bunlar hemān yola giderler
Gāhi binüb gāhi arada sürerler¹⁴⁵
- 304 Ẓa'ifidi velākin atı merkeb
İlerü gideridi amu halk heb
- 305 alırdı kāmusından soña ene
Diyeyim bir hikāyet saña yine¹⁴⁶
- 306 Şalavāt vir şāha şāz eyle cānuñ
Diyeyim bir hikāyet saña yine ānuñ¹⁴⁷
- 307 Hālīme eydir giderdük yolda arķun
İken atı alıbdük arķada bir gün¹⁴⁸
- 308 Görürem yiğit bir şāh-süver
Yeşil on giymiş elinde sökü var¹⁴⁹
- 309 Gelüb bu bende kim merkebi dürter
Benüm bu merkebüme söyler ol er

13-b

- 310 Niçün kehel olursın sen iy hayvān
Kime merzā'dur götürdüğün cān¹⁵⁰
- 311 Hābūlahdürür dir merzā'a bu
Yiri tiz dur bugün kāhilliği o

¹⁴³ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Pes beni ac yaturub ok durduran/Odurur cümle kişiye rızķın viren.

¹⁴⁴ kuvvet viren:viren kuvvet K.

¹⁴⁵ Girdiler:sürdiler K.// gāhi arada:arada gāh M.

¹⁴⁶ Diyeyim bir hikāyet saña yine: Diyeyim bir a'lā hikāyet saña yine K.//saña: diñle M.

¹⁴⁷ Diyeyim bir hikāyet saña yine ānuñ: Diyeyüm saña didüğün ananuñ K. Ve M.

¹⁴⁸ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Hālīme eydür giderdün esrügün/İken ākāti kalmadı merkebün bir gün.// atı:ıraq M.

¹⁴⁹ Görürem yiğit bir şāh-süver:Görürem hemān bir şāh-ı server: K.

¹⁵⁰ olursın:olursın der. M. // Kime:kimdür M.

- 312 Çü böyle didi gâib oldı elhağ
Hemândem merkebüm getürdi ayak
- 313 Yetişdi kâmusına geçdi öñe
Giderem önce bular kaldı sona
- 314 Didüm kim bunı ancağ bilür Allâh
Elindedir ne kısa kıılır Allâh
- 315 Hâlîme bu ne hikmetdür didiler
Görüb bunı kamu halk tañladılar¹⁵¹
- 316 Buña kuvvet viren virdi bana da
Şalavât vir vire kuvvet saña da
- 317 Daği vir rûhına şâhuñ selam
Hoş eyit eş-şalâtu ve's-selâm¹⁵²
- 318 Eş-şalâtu ve's-selâm iy nür-ı 'arşillâh olan
Eş-şalâtu ve's-selâm iy mahrem-i dergâh olan¹⁵³

Hikâyet: Resûlullâha tâye Geldiğidür

- 319 Emer bir oğlanı vār idi anānuñ
Adı Zâmra idi işitgil anuñ¹⁵⁴
- 320 Aluben anı dâği gitdilerdi
Bu işi tãnişıkla itdilerdi
- 321 Giderler arğun arğun cümle iy cãn
Hikâyet neye irdi dinle iy cãn¹⁵⁵
- 322 İrişüb Mekke şehrine inerler
Gelüb bunlar biraraya konarlar¹⁵⁶
- 323 Tağılıb Mekke şehri içre girdi bunlar
Kamu maqşudlarını gördi bunlar

14-a

¹⁵¹ Bu beyit M'de yok.

¹⁵² Bu beyit Ç'de yok.

¹⁵³ Bu beyit sadece K'da var.

¹⁵⁴ Adı Zâmra idi işitgil anuñ:Zâmra idi işitgil adı anuñ K.

¹⁵⁵ Giderler arğun arğun cümle iy cãn Giderlerdi arğun arğun kervan

¹⁵⁶ İnerler:indiler K.//konarlar:kondılar K.

- 324 Cemî'i buldılar heb birer oğlân
Halîme bulamadı kaldı hayrân¹⁵⁷
- 325 N' için virmediler ya bize oğlan
Helâli eydür Halîme kim ey cân¹⁵⁸
- 326 Kati ol gördüğün düş ta'biri hây¹⁵⁹
Ki zâhir olmadı biri dedi vây
- 327 Halîme der yine şehre girin
Bu kez ben toğrı Ka'be'ye varın
- 328 Kâpusına yüzimi süreyin ben
Yüz sürüb Hâlîka yalvarayım ben
- 329 Olâ kim zâhir ola bu işâret
Kerem kıla ide bize beşâret¹⁶⁰
- 330 Kânı ol gördüğün düş ta'biri hani
Ki zâhir olmadı biri didi vay¹⁶¹
- 331 Halîme eydir gine şehre gideyim
Bu kez ben doğru Ka'be'ye varayım
- 332 Hemândem turuben vardı Harem'de
Varuben Şeybe'yi gördi Harem'de;
- 333 Çü toğru vardı anuñ hizmetine
Ayağın öpdi oturdu katına;
- 334 Ki 'arz eyledi hâlin bir bir aña
Düşin işitdi Şeybe kaldı taña¹⁶²
- 335 Dedi var-ise budur şâh-dâye
İledeyin bunı ol tatlu aye
- 336 Didi Şeybe aña kim ya Sa'ide
Benümle gel yetişesin o va'ide

¹⁵⁷ Cemî'i:kamüsü M.

¹⁵⁸ Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Helâli der Halîme kim ey cân/Niçün bulunmadı ya bize oğlan.

¹⁵⁹ Bu ve sonraki beyitler sadece M'de geçmektedir

¹⁶⁰ 298ª işaret:beşâret.//298^bbeşâret:işaret M.

¹⁶¹ Bu ve sonraki beyit M'de yok.

¹⁶² Düşin işitdi Şeybe kaldı taña: Kâmu 'arz eyledi hâlini aña K.// ki:kâmu M.

337 Benim bir oğlum oğlu var yetimdür
Yetimdür illā kim dürr-i yetimdür

338 Gel imdi didi kim aña gidelüm
Ḥalīme eydür buyur hizmet idelüm

14-b

339 Alub andan pes oldılar revāne
Gelüb yetişdiler ol arı cāne¹⁶³

340 Āmine muntazır olmuşdı ol dem
Aña hātifden haber olmuşdı ol dem¹⁶⁴

341 Dimişdi Ya Āmine olma maḥzūn
Geliser merza'a ol şāhi bir gün¹⁶⁵

342 Benī Sa'd den Ḥalīme dirler aña
Āmine işidüb kalmışdı taña¹⁶⁶

343 'Aceb kim ki dir ken Āmine
Çığageldi o dem Şeybe evine

344 Ḥalīme de bile gelmişdi iy yar
Şalavāt vir Ḥabībe cānı uyar

345 Āmine ana gördi sordı aña
Adun nedür neden geldin di bana

346 Benüm adum Ḥalīmedür bil ey dir ey yar
Benī Sa'dem ki andan dutmuşum yol¹⁶⁷

347 Āmine didi sensin dāyesi sen
Otur ğıl bir dem uḥtī gelgil iy cān¹⁶⁸

348 Oturdı pes Ḥalīme baqdı gördi
Çerağ yanar ocaqda döndi şordı

¹⁶³ Andan: durub andan K. Alub: turub M.

¹⁶⁴ Aña hātifden haber olmuşdı ol dem: Aña hātif haber virmişdi ol dem K.

¹⁶⁵ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Dimişdi Amine'ye olma maḥzūn/Gelür merza'a ol şāhi bir gün K.

¹⁶⁶ Bubeyit M'de yok.

¹⁶⁷ bil ey dir ey yar: didi ol K. ve M.

¹⁶⁸ Otur ğıl bir dem uḥtī gelgil iy cān: Otur dir bir dem uḥtī getüreyim ben K.// Gel otur der şāhi getüreyim M

- 349 Nedür bu gündüzün dāhi çerāğı
Yağar mısın āya gözüm çerāğı
- 350 Āmine eydür Hālīmeye ögüt, gör
Oñu her kim ararsın işde budur¹⁶⁹
- 351 Anuñ nuri çırāğıdur görüben
Getüreyim eline der gör¹⁷⁰
- 352 Benüm oğlum Muḥammed nūrıdır bu
İrişdüñ şimdi aña itme kaygu¹⁷¹

15-a

- 353 Hālīme eydür getür bari Hābībüm
Benüm dertlerüme oldur ṭabībüm¹⁷²
- 354 Āmine şundi ol şāhı eline
Hālīme aldı ol māhı eline
- 355 Ki gögsi bendilerini çāk kıldı
Yudı memesini hoş pak kıldı
- 356 Dizi üstine yatırdı Hābībı
Uyardı uykusından o ṭabībı
- 357 Mübārek gözlerini açdı baqdı
Tebessüm etdi çün anamı yaqdı
- 358 Hālīme ana şāz oldı göricek
Memesin ağzına aldı vericek
- 359 Getürüb şol memesin virdi giru
Alub emmedi yine ol güneş-rü¹⁷³
- 360 Aña dönüb sağ memesin virdi giru
Aluben emdi yine ol güneş-rü¹⁷⁴

¹⁶⁹ Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Āmine eydür Hālīmeye ögüt, bağ/Oñu her kim vermişdür ḥağ.

¹⁷⁰ Bu beyit sadece M’de var.

¹⁷¹ itme:yime K.//Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Bu nūr oğlum Muḥammed nūrıdır bil/Erişdüñ çün buña kayku yimegil.

¹⁷² Bu ve sonraki 7 beyit K’da yok

¹⁷³ Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Getürdi şol memesin verdi andan/Alub emdi anı ol güzel cān.

¹⁷⁴ güneş:güzel M. //Ana:ki M.

361 Hālīme şunub öpdi ayağını
Yüzine gözine sürdi ayağını

362 Didi şahib- mürüvveddür Muḥammed
Ki oğluma uḥuvveddür Muḥammed¹⁷⁵

363 Mememiñ emmedi ya'ni
Ki Zāma'ya qodı hişşe bu ma'ni

Mefāilün/ Mefāilün/ Mefāilün/ Mefāilün

364 Bu bir gevherdürür şāfi buna hiç kadir kıymet yok
Qalañ gevherin de külli bunun qatında kıymet yok

365 Budur sırrına vāqıf budur ḥaqqı iden izhār
Sa'ādetüñ varimiş var didi vallāh minnet yok¹⁷⁶

15-b

366 Sa'ādet burcınıñ māhi budur kim 'āleme toğdı
Ziyası göklere ağıdı ki yirde gökde zulmet yok

367 Niçe vaşfeyleyem 'āleme bī-hemtā
Ki bundan gayrı 'ālemde daḥi şāhib-mürüvvet yok¹⁷⁷

368 Yüzi nūri İlahidür vücudu zāhirdür olduqça
Yire düşdi qamu putlar şalībe dāhi 'izzet yok¹⁷⁸

369 Biḥamdillah yetiştüñ sen eger maqbül olursan
Saña evlāduña külli çü bundan ulu ḥürmet yok¹⁷⁹

370 Hālīme ana çün bunu işidüb qalbi ḥoş oldı
Bilirem bana dir vallāh ki bundan ulu devlet yok¹⁸⁰

Mefāilün/Mefāilün/ Feülün

371 Didi bildim budurur bana devlet
Bunuñ qulluğun itmek bana devlet

¹⁷⁵ Ki oğluma uḥuvvet itdi Aḥmed K. Bu beyit M'de yok.

¹⁷⁶ Budur sırrına:budur ḥaqq sırrına M.// "var" M yok.

¹⁷⁷ Niçe vaşfeyleyem 'āleme bī-hemtā:Niçe vaşfeyleyem saña budur 'ālemde bī-hemtā M.

¹⁷⁸ olduqça:olduqda M.

¹⁷⁹ devlet: ḥürmet M.

¹⁸⁰ devlet:himmet

372 Sa'âdetdür buña kulllık idem ben
Eger virürseñiz alıb gidem ben

16-a

373 Verür Şeybe Hâlime anaya hem
Alub eydür budur derdüme merhem¹⁸¹

374 Daği virdi aña çok dürlü ni'met
Didi var eylegil sen buna hürmet

375 Hâlime aldı ol şâhı eline
Ki virdiler alub gide iline¹⁸²

376 Turub geldi Hêlâlinüñ katına
Olalar dâim anuñ hizmetine

377 Didi tur-gör yerağumuz gidelüm
Varalum buna hoş hizmet idelüm

378 Pes andan geldi anlar evlerine
Beni Sa'd kavmi de bile yine¹⁸³

379 Getürdiler eve cānım Hâbîbi
O dertlü cānlara olan tabîbi

380 Sultāna Hâlime oldu dāye
Mübârek oldu hem yoğsul u baye

381 Getürüben evine oldu meşgul
Nice olmasın oldu kendü maqbül¹⁸⁴

382 Çün ol kavmün içine geldi ol şâh
Olara māl-ı ni'met virdi Allâh

383 Ğanî oldılar bil-gil ol hâlâyık¹⁸⁵
Bilürlerdi Muhammeddür bāyık

384 Sefer itse eger bir kişi evvel
Yüzün görmeğidi şâhın işi evvel

¹⁸¹ hürmet: hîdmet K.// Alub eydür budur derdüme merhem:Dedi işmarladum Allah'a seni M.

¹⁸² Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: dedi Şeybe Hâlime anneye hem/Yüri git budur derdine merhem

¹⁸³ bile yine: daği bile yine K.

¹⁸⁴ Bu beyit sadece K'da var.// Bu ve sonraki 6 beyit M'de yok.

¹⁸⁵ Vezin gereği düzeltildi

385 Yoħuz gelse seferden yine derħal
Niçeler dutdı yüzin görmeği fal¹⁸⁶

386 Gelüb evlerine gelmezdi anlar
Verürlerdi şāhuñ yolına cānlar

16-b

387 İderlerdi ziyāret ol Ĥabībi
Budur dirlerdi dertlerin řabībi

388 Ĥabībi ol řabīle ĥoş severdi
Yüzin görmeğe çamusı iverdi

389 Eger kim ĥaste olsaydı ey cān
Yüzin görmeğe olırdı aña dermān¹⁸⁷

390 Ki gelse kös kötürüm sağılırdı
Yüzin gördüği sā'at sağ olırdı¹⁸⁸

391 Olalı başladı ol güzel řāh
Ťururdi ĥizmetine şems ile māh

392 Sen anı ayrıķ oğula itme nisbet
Ťutardı günde bir aylıkça kuvvet¹⁸⁹

393 Kaçan kim bir yaşına girdi server
Dili söyledi dir Allāhu ekber¹⁹⁰

394 İrişdi dörd buçuk yaşına sultān
Olırdı derde dermān cānlara cān¹⁹¹

395 Ĥalīme anaya bir günde eydür
Benüm şardeşlerüm şande giderdir¹⁹²

396 Gice bir yirde olırlar likī gündüz
Görünmezler nedür bana digil siz¹⁹³

¹⁸⁶ Bu beyit Sadece Ç'de var.

¹⁸⁷ Eger kim ĥaste olsaydı ey cān: Ne dürlü ĥaste kim olsa idi cān K.

¹⁸⁸ Ki gelse kös kötürüm sağılırdı :Gelürdi kös kötürüm sağ olurdu M.

¹⁸⁹ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Sen anı ĥayrı oğula itme kıyās/Dutardı günde bir yıllıkça kuvvet iy nās.

¹⁹⁰ "kim" yok M.

¹⁹¹ Olırdı derde dermān cānlara cān: Yaşına and içerler insle cān M.

¹⁹² Eydür: ol eydür K.

¹⁹³ bana digil siz: digil baña söz K.

- 397 Hālīme eydür iy benüm cānım cān
Atam, anam, cānım heb saña qurbān¹⁹⁴
- 398 Ki biz bir qavimdük uş ac u muhtāc
Tapuñ oldı Sa'ādetle bize tād
- 399 Ğanī olduq senüñ sayende şimdi
Qoyun qızı iken çok oldı şimdi

17-a

- 400 Senüñ qardaşların qoyun giderler
Anuñçün gündüz olıcak giderler
- 401 Dedi server anaya bilmemişüz
Mürüvvet dirliğin dirilmemişüz¹⁹⁵
- 402 Bile varmaq idi onun revāsı
İşit nedür o dertlerün devası¹⁹⁶
- 403 Hālīme anda eydür hāşā cānum
Heb oğlum kızım hem daħi benüm¹⁹⁷
- 404 Saña olsun fida cānımız ey şāh
Senüñ eksikliĝüñ vermesün Allāh¹⁹⁸
- 405 Qoyun gütmeq nedür kim arzularsın
Ne nesnedür cānım anı dilersin¹⁹⁹
- 406 Didi server ki bir ev halkıyız biz
Niçün anlar vara varmayavuz biz²⁰⁰
- 407 Revā mıdur kim anlar ıssı günde
Qoyun güderler şahrā içinde²⁰¹

¹⁹⁴ Atam, anam, cānım heb saña qurbān :Kim olsun atam anam saña qurbān M.

¹⁹⁵ mürüvvet: uşuvvet M.

¹⁹⁶ İşit nedür o dertlerün devası: İşit budur dertlülerün devası K.

¹⁹⁷ Heb oğlum kızım hem daħi benüm:Hem daħi cānum benüm K.//Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Hālīme aña der kim hāşā cānum/Qamū oğlum kızım hem daħi benüm.

¹⁹⁸ Saña olsun fida:feda olsun saña M.

¹⁹⁹ cānım anı : anı cānum M.

²⁰⁰ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Didi server biz uç kul olavuz/N'içün anlar vara varmayavuz biz K.

- 408 Feragat gölgelerde biz  uravuz
Rev adır kim evl adı na varavuz²⁰²
- 409 H al ime ana dir ey  eker-leb
Koyun d ahi  oban k llisi heb
- 410 Sen n yoluna olsun k lli kurb n
Hele u  arzu idersin ey c n
- 411 Yarın g ndereyim bile varasın
Koyun kuzu v   ahr y  g resin
- 412   n a şam oluben geldiler anlar
 ahu  arzusunu bildiler anlar²⁰³

17-b

- 413 H al ime ana anlara eyd r
 ahi  sma layub bunlara eyd r
- 414 Sizu nle bile varsun Mu ammed
Ne kim arzu iderse g rsin Mu ammed²⁰⁴
- 415 Vel kin g zlen anı hizmet eyle n
Ne s ylerse n z h lkile s ylen²⁰⁵
- 416  ovuk g lgelere eyled n anı
 a ınınun  ssidan ol arı c ni²⁰⁶
- 417 Aluben  ahi bile gitdiler ho 
Bir a a  g lgesine yatdılar ho 
- 418 Bular anda otururken fera et
  it imdi neye irdi hik yet²⁰⁷
- 419 Bir arslan var idi anda derede
Koyun kuzu k mazdı ol arada

²⁰¹ Bu beyit K'da  u  ekilde ge mektedir: Reva mıdır anu  gibi  ssı g nde/Koyun g derler  ahr  y zinde

²⁰² evl adı na varavuz:evladu nla olavuz M.

²⁰³   n:Kim K.

²⁰⁴ 381^b Ne kim arzu iderse g rsin Mu ammed:Ki arzular iyd r g rs n Mu ammed K.// ne kim:ki M.

²⁰⁵ h lk:l tf M.

²⁰⁶ Bu beyit K'da yok.

²⁰⁷ otururken:oturlar M.

- 420 Ki nā-gāh gördilerdi ol arslan
Çığageldi bularuñ üstüne ey cān
- 421 Bularda arslana çün kim görindi
Görindi eğridi arslana sürüdi
- 422 Göricek kaçtılar ol iki oğlan
Yaluñuzca qalır anda o sultān²⁰⁸
- 423 Görür qarşusına gelür çün arşlan
Ne etdi görünüz anda o sultān²⁰⁹

Ĥikāyet ve Mu’cizāt Resūl ‘Aleyhisselām

Fāilātün/Fāilātün/Fāilün

- 424 Turdı yerinden erü ol hoş- ĥişāl
Qarşu vardı arslana şāhib-cemāl²¹⁰
- 425 Gördi arslan şāha kodi başın
Yapışub kulağına şāhib-kemāl²¹¹

18-a

- 426 Didi ana yā ebel-leys bil beni
Ben Muĥammed ven etme sen kıyl u qāl²¹²
- 427 Yüri ayruq bunda turma git, didi
Ki za’ıf kimesneye kıлма vebāl²¹³
- 428 Sürdi arslan yüzini ayağına
Ol kim yüzün görene ermez ve melāl²¹⁴
- 429 Döndi gitdi gine ol ĥayvānı gör
Sen daĥi ĥayvān degilsen ma’ni al²¹⁵

²⁰⁸ anda o sultān:anda güzel o sultān M.

²⁰⁹ bu beyit sadece M’de var.

²¹⁰ “ hoş” yok K.

²¹¹ şāha kodi başın: şāhı kodi yürüdi K.

²¹² Dedi:oldı K.//ben:Kim. M.

²¹³ 393b Ki za’ıf kimesneye kıлма vebāl:Ki şakın kimseye itme vebāl K.

²¹⁴ ayağına:şah ayağına K.

²¹⁵ gitdi gine:kim ki yine M.

- 430 Gör ki hayvân niçe bilür ‘izzeti
Aña ‘izzet idene irmez zevâl²¹⁶
- 431 Ver şalavât cân ile gel sen aña
Kim suçun ağışlaya ol Lâ-yezâl²¹⁷
- 432 Aşkla di eşşelavâtü vesselamı
Ta ki dutmaya senün göñlüñ melâlı²¹⁸
- 433 Eş-şalātu ve’s-selām iy muṭahhar envār-ı Hāk
Eş-şalātu ve’s-selām maḥzen-i esrār-ı Hāk²¹⁹

Mu’cizāt Resül Şallallāhu ‘Aleyhi ve Sellem

Mefātlün/Mefāt lün/ Feülün

- 434 Görürler çünki arslan gitdi andan
Katına geldiler ol iki oğlan
- 435 Didiler şāha niçe karşı varduñ
Kulağına yapışduñ ne buyurdun
- 436 Didi var git didüm añ o Sultān
Varub gitdi daḥi kurtulub andan²²⁰
- 437 Yürideler çün olunca dek aḥşam
Dönerler kim çün olur aḥşam²²¹
- 438 Hālīme karşı varub bildi şāhı
Alub bağına basdı tolu māhı
- 439 Didi arzun geçdi ayruḫ varam cānum
Koyun gütmek yaraşmaz sana ḥānum²²²

18-b

216 Bu beyit K’da yok.

217 Kim suçun ağışlaya ol Lâ-yezâl: Afv ide suçlarıñı ol Lâ-yezâl M.

218 Bu beyit Ç’de var.

219 Bu beyit sadece K’da var.

²²⁰ kurtulub:korğman M.

²²¹ Bu beyit K’da bulunmamaktadır.//çün: o gün M. //401^b Dönerler kim çün olur aḥşam: Dönerler çünki eve oldu aḥşām.

²²² Bu beyit K’da şu şekilde geçmektedir: Didi arzun geçdi ayruḫ durma/Koyun gütmek yaraşmaz saña cānā.// 403^a Dedi sen anda ayruḫ varma cānum.

- 440 Alub eve getürdi ol Hâbîbi
Didi dertlü cānumuñ tabîbi²²³
- 441 Ki meşhur oldı ‘ālemde kemālūñ
Sa’ādetdür görem görkli cemālūñ²²⁴
- 442 İrişdi beş yaşına ol güzel şāh
Ki neye irdi diñle ol güzel şāh²²⁵
- 443 İrişdi nāgehān Cebrāil anuñ
Ki yardı şadrını gider gümānuñ
- 444 Göricek bunı oğlanlar seğırtti
Hālīme ananuñ katına yitdi
- 445 Didi Zāmra çağırub ey ana hay
‘Aceb n’oldu Muḥammed bilseydin vah²²⁶
- 446 Didi n’oldı benüm cānum Muḥammed
İki ‘ālemde Sulṭānum Muḥammed
- 447 Didi aña kim gördüm iki erler
Gelüb ol seyyīdüm şāhum dutarlar
- 448 Bıçak birle yararlar gögsin anuñ
Bu söz ḥaḫdur gider bizden gümānuñ²²⁷
- 449 Hālīme sözi işitdi bulardan
Çağırub turugeldi kıldı efgān
- 450 Yüzün yırtub çağırub eyledi āh
N’ideyim n’eyleyeyim ey güzel şāh²²⁸
- 451 Seni elden çıkardum mı didi vay
İñildisi çıkardı ‘ayyuḫa vay²²⁹

²²³ tabîbi:sen tabîbi M.//didi:bu M.

²²⁴ Bu beyit K’da şu şekilde geçmektedir: Çü meşhur oldı, oldı kemālūñ/Se’ādetlü gören görkli cemālūñ// ki:çü M. Görkli:güzel m.

²²⁵ 406^bKi yine artıdı diñle güzel māh K.//406^b Şāh:māh M.

²²⁶ bilseydin vah: bilseñ vay K.

²²⁷ Bıçak birle yararlar gögsin anuñ:Bıçağ-ıla yararlar şadrın anuñ K.//”yararlar” yok M.//412^b Bu söz ḥaḫdur gider bizden gümānuñ:Sözüm gerçektür gider gümānuñ M.

²²⁸ Yüzün yırtub çağırub eyledi āh:Yüzün yırtuben eyledi çok āh M.// Vay:çün vay M.

²²⁹ Vay:çün vay K.

452 Segirdüb geldi gördü kim Muḥammed
Durur bir arada mest gibi Aḥmed²³⁰

19-a

453 Velī olmışdı benzi tegayyür
Ki şöyle durmuşdı iderdi tefekkür

Mefātlün/ Mefātlün/ Mefātlün/ Mefātlün

454 Ḥalīme bağına basdı didi n'oldı saña cānum
Fida olsun yoluna heb atam anam başum cānum²³¹

455 Nedendür beñzinüñ levni şararmş ey güzel şāhum
Ne ḥāl oldı baña degil iki 'ālemde sulṭānum

456 Senüñ görkli cemālinden ayırmasın beni Allāh
Ki sensiz virmesün 'ömrü daḥi bana o Sübhānum²³²

457 Ne acı sözdür Żamra getürdi ağudan acı
İçürdi ben ğaribüñe eridi eyü cismanım

458 Didi Żamra saña didügi söz girçekdürür ana
Gelüb iki güzel yiğit yararlar şadrum benüm²³³

Mefātlün/Mefātlün/ Feülün

459 İki dāḥi ḥub şuretlü maḥbüb
Olaruñ gibi ben hiç görmedüm ḥüb

460 Gelüben ikisi de yardı şadrum
Çıkdılar yüregüm anda gördüm

19-b

461 Kōdılar anı bir tāsüñ içine
Şu kōdılar yudılar anı yine

462 Çıkdılar oyunmuş bir para kıan
Didiler saña layık degül ey cān

²³⁰ Segirdüb:Segirdüm M.

²³¹ Fida olsun yoluna heb atam anam başum cānum:Fida olsun atam anam yoluña başımla cānum M.

²³² sübhānum: sulṭānum K.

²³³ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir:Didi Żamra ile ben bunda idüm/Gelüb iki güzel yiğit yararlar şadrum benüm.// Didi Żamra saña didügi dedi girçekdürür ana:saña Żamra didügi söz girçekdürür ana M.

- 463 Didiler hazz-1 Şeytāndur saña bu
Yaraşmaz uş giderdüñ yime kaygu
- 464 Yudılar yüregim yine kodular
Şıgadılar çü göğsüm dediler
- 465 Ki korkmagıl saña hiç korku yokdur
Velī düşmanlık ider kişi çokdur
- 466 Didiler gün yüziñe ağdı anlar
İkisi daħi hub güzel cuvanlar
- 467 İşitdi pes Hālīme bir bir anı
Nedür ol bilmedi yandı cānı
- 468 Hēlālī Hārīse eydür n'idelüm
Bunı biz evlerinden iledelüm²³⁴
- 469 Dedi nā-gāh arada bir iş ola
Bize imdi bir ulu teşviş ola²³⁵
- 470 Pes andan tırıben yola girerler
Gelüben Ka'be şehrine ererler
- 471 Getürdiler o şāhı Mekke'ye tiz
İderlerdi hasūddan ya'ni perhīz²³⁶
- 472 Getürdiler anasıyla buluşdı
Dāħi ol şāh dedesiyle görışdı²³⁷
- 473 Dedesi gördi şāhı kaldı hayrān
Didi cānum Muḥammed cānuma cān²³⁸
- 474 Yüzün gördüm sevindüm yine iy şāh²³⁹
Ki sensiz eylesin beni Allāh
- 475 Yanından ayırmazdı hiç Hābībi
Ol idi zira derdünün tabībi²⁴⁰

²³⁴ Biz bunı evlerine iletelüm

²³⁵ Nulu beyitler (sonraki dahil)sadece M'de bulunmaktadır.

²³⁶ Bu beyit M'de bulunmamaktadır.

²³⁷ dahi:varub M.

²³⁸ cānum:oğlum M.

²³⁹ Vezin gereği düzeltildi

²⁴⁰ hiç:ol M.

476 Hâbîbi añıcak virüb selâmı
Diyelüm eş-şalātu ve'sselâm²⁴¹

477 Eş-şalātu ve's-selâm iy nuşret-i senâ olan²⁴²
Eş-şalātu ve's-selâm iy hâfiz-i dergâh olan

20-a

Fâilâtün/Fâilâtün/Fâilâtün/Fâilün

478 Pes o dem 'âdetdü Şeybe kim ol şâh-ı Harem
Yılda bir kez eline halkıçün alurdu raqam²⁴³

479 Yine ol gün çekilüb geldi halâyık kamu heb
Kurulub çatdu hümâyun dikilir yine 'alem²⁴⁴

480 Gelüben bezediler Ka'be'yi hoş 'izzetle
Kurulub şadr u şafa ide kızat anda behem²⁴⁵

481 Daği ol gün Resülün câvi iken çıkmışdı
Çoğı halkuñ anı görmekliğe gelürdi hocam²⁴⁶

482 Âmine ana daği aldı Resüli katına
Gözünü sürmeleyüb didi yüri sağ- selem²⁴⁷

483 Didi Âmine ana dâyesine al bunı kim
El et dedesi katına başa kadem²⁴⁸

484 Pes o da elin alıb el itdi Ka'beye hoş
Geçüben şadra ötür götürüldi çün zulem²⁴⁹

20-b

485 Yüzünü görenün oldu dil ü cânu kamu şâz
Gelüben oldu kulı cümle 'Arab ile 'Acem²⁵⁰

486 Çün Muhammed geçdi otırdı dedesi yerine

²⁴¹ Nulu ve sonrası sadece K'da var.

²⁴² Bu beyit yalnızca M'de var

²⁴³ o:ol. M// Yılda bir kez eline halkıçün alurdu raqam:ayda bir kez alurdu halkıçün ele raqam M.

²⁴⁴ Yine ol gün çekilüb geldi halâyık kamu heb: Yine evvel dirilüb geldi halâyık kamu heb M.

²⁴⁵ "Gelüben" M yok.

²⁴⁶ "daği" M yok . // çıkmışdı:çıkışdı âleme M.

²⁴⁷ Bu ve sonraki 6 beyit K'da bulunmamaktadır.

²⁴⁸ Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir:Âmine ana dedi dedesine al bunı sen/Kim ilet halkuñ katına başa anda hoş kadem.

²⁴⁹ Pes o da elin alıb el itdi Ka'beye hoş :Pes o da elin aluben ilette şâhı Ka'be'ye M.

²⁵⁰ oldu:olurdu M.

Anı görüp Bu Leheb yandı içi buldu seķam²⁵¹

487 Didi yareñlerine görün eñi bu mu edeb?
Nereye geçdi oturdı d'üben çekdi elem

488 Gözü kör gelibdi yüzün göremez ol hocānun
Vay ana kim anıñ Allāh vura göñlüne ğatem

Mefāilün/Mefāi lün/ Feülün

489 Meger Şeybe dañi gelmemişdi
Geçüb şadra karar kılmamışdı

490 Kālan 'ammuları dañi Resülün
Gelenleri gözedirlerdi yolun

491 Kaçan kim geçdi ol Sultān oturdı
Hemāndem Bu Leheb ğavğa getürdi

21-a

492 Hased odu cigerini tağlamışdı
Ezelden ol şāha kin bağlamışdı²⁵²

493 Şuniñ gibi olmuşdı göñli 'ucub
Görünmezdi gözine şāh-ı Maħbüb²⁵³

494 Ne görsün anı Haķ göstermeyince
Ne bilsün Haķ Te'ālā virmeyince

495 Pes ol vaķt altı yaşında idi şāh
Geçüb şadra oturmuşdı ol māh

496 Hased idüb turub yerinden ol it
Gelüb ne dir Haķıbullahı işit²⁵⁴

497 Didi şāh ki ķobduñ bī-edeb sen
Geçigen ululuķ kılduñ taleb sen

498 Ne yeriñdür senün geçdiñ oturduñ
Buyurmadın edebsizlik getürdüñ

²⁵¹ Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Çün geçüb oturdı dedesi yerine ol ħabib/Görür anı Bu Leheb yandı içi buldu seķam.

²⁵² tağlamışdı:tağlard M.// Bağlamışdı:bağlardı K// cigerini:yüregin M..

²⁵³ Görünmezdi gözine şāh-ı Maħbüb:Gözine şalumaz ol şāh-ı maħbüb K.// olmuşdı:olubdı M.

²⁵⁴ Gelüb ne dir Haķıbullahı işit: Gelüb Haķıbullāh'a ne dir işit

499 Senüñ gibi yetim yeri midür bu
Didi çok herzeler anda o bed-ḥū

Mefāilün/ Mefāilün/ Mefāilün/ Mefāilün

500 Görüñ ol bed-ḥū murdārı niçe yapışdı ol ḥāne
Mübārek elin aluben getirdi atdı yabana

501 Didi sen bir yetim oğlan senüñ ḥalef-i ne'āl yirüñ
Daḥi itme bu işi kim bulaşdırayım seni ḳana²⁵⁵

502 Getürüb atıcaḳ anı çü düşdi ağladı ol şāh
Ḳamu ḥalḳ yandılar ciğerler döndi biryana²⁵⁶

21-b

503 Gulüvv idüb ḳamu ol ḥalḳ didiler Bu Leheb hay hay
Ne densiz kişi imişsin ḳıyarsın böyle cānana²⁵⁷

504 Anuñ gözin yaşın görüb muḳarrebler ider secde
Dökili yaş aḳıtdılar didiler anda Sübhāna²⁵⁸

505 Nedür bu Yā İlähī bize hikmetlerün bildür
Ol iken eşref-i maḥlūḳ Ḥabībiken bu ol ḥāne²⁵⁹

506 Şefi'i ḳamu ḥalḳuñ Muḥammed yā İlähī sen
Aḳıda gözlerinden yaş viresin anı düşmana²⁶⁰

507 Didi andan Te'ālallāh benüm ḥikmetlerüm çokdur
Ana düşman olanları ḳoyam ben dāḥi nīrana²⁶¹

508 Ḥabībümdür Muḥammedür anı seven beni sevdi
Cemālim gösterem bilüñ kim anı seven insāna²⁶²

22-a

²⁵⁵ Didi sen bir yetim oğlan senüñ ḥalef-i ne'āl yirüñ: Didi sen bir yetim oğlansuñ hele K.

²⁵⁶ yandılar:ağladılar aña M.

²⁵⁷ Bu beyit K'da geçmemektedir.

²⁵⁸ Dökili yaş aḳıtdılar didiler anda Sübhāna: Didiler ḳan aḳıda yaş yerine gözünden revāne K.

²⁵⁹ Ol iken eşref-i maḥlūḳ Ḥabībiken bu ol ḥāne: Ol iken eşref-i maḥlūḳ Ḥabībüñ ger saña yine K.

²⁶⁰ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Şefi'iken ḳamu maḥlūḳata çün Muḥammed/Aḳıdalar gözlerinden yaş vurdurasın anı yine.

²⁶¹ "çokdur" yok K.

²⁶² Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Ḥabībümdür Muḥammed'dür çün ben anı sevenlere/Cemālim gösterem bilüñ kim Ben anı seven insāne

- 509 Gelüb ‘ammuları gördi yetüb ağlar Hābībullah
Didiler kim n’içün ağlar bu şāhumuz yana yana
- 510 Bular böyle tūrurken dedesi geldi gördi kim
Didi kim ne dedi idün iş bu Sultāna²⁶³

Hikāyet Bi- Mūnaseb ‘Aleyhisselām Temmet

Mefātlün/Mefā lün/ Feülün

- 511 Biküllü Bu Leheb itdi didiler
Yapuşup eline atdı didiler
- 512 Senüñ yirüñe geçdiğ-içün hem
Varub üstine çok eyledi ver hem²⁶⁴
- 513 İştıdı dedesi yandı yakıldı
Hemāndem atı üstünden yıkıldı
- 514 Didi kim komayım ben bunı saña
İş idem saña cümle kıla taña
- 515 Bir ağaç aldı eline yögürdi
Uruben başına ol iti urdı²⁶⁵
- 516 Soñra iy yüzi kıara bed-fi’aldir
Kim öyle urdı zarbı aña ol pır²⁶⁶
- 517 Yüzi üstine yıkdı anda der-hāl
Başıb üstine çıkdı der- hāl²⁶⁷
- 518 Çıkarub bıçağın dutdı başın
Keseyin deyüben kıasd itdi başın²⁶⁸

22-b

- 519 Kāmu halk tutdı gelüb didiler heb
Hāķaret oldu yiter didiler heb²⁶⁹

²⁶³ tūrurken: dururlarken K.// Didi kim ne dedi idün iş bu Sultāna: Didi kim ne didi idün ki şimdi işbu sultāna K.// kim: pes M. //idün: idün ki şimdi M.

²⁶⁴ Bu beyit K’da yok. // Senüñ yirüñe geçdiğ-içün hem:Yerüñe geçdüğün eyledi hem M.

²⁶⁵ Uruben başına ol iti urdı: İruben gleüb ol başını urdı K.

²⁶⁶ Bu beyit K’da yok.//”yüzi” yok M.

²⁶⁷ Başıb üstine çıkdı der- hāl:çıkdı çökdi der-hāl K.//Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: hemandem yıkdı anda der-hāl/ Başıb üstine anın çıkı der- hāl.

²⁶⁸ Bu beyit K’da şu şekilde geçmektedir: Bıçağımı dutdı bitüre işin/Keseyim diyü hem kıasd itdi başın K.// bıçgun:hançerin. Keseyin deyüben kıasd itdi başın:Ki kıasd etdi ki kese anda başı M.

- 520 Yapışdılar dilekler eylediler
Yiter dögdün ço bu kelbi didiler²⁷⁰
- 521 Turur gelüp çağırıp dedi Şeybe
Oluñ tanıq bu işe Haqq-ı Ka'be
- 522 Benüm oğlum degildir siz de biluñ
Beni seven kamuñuz red kıluñ
- 523 Dedi oğullarına getirmeñ ayruq
Bunuñla bile oturmañ ayruq
- 524 Ko'ñ kelb gibi buna itmeğiuñ hürmet
Kim Allāh eylesin buña raħmet²⁷¹
- 525 Pes andan vardı şahıñ yanına ol
Alub bağrına başdı dedi oğul²⁷²
- 526 Ne gevhersin seni bu halk ne bilsun
Ne ma'densin seni bu halk ne bilsün²⁷³
- 527 Gel imdi eş-şalātu ve's-selām 'aşk ile
Ta ki senüñ hātıruñ maħluq-ı İlāh ala²⁷⁴
- 528 Eş-şalātu ve's-selām iy şāh-ı maħbüb-ul kulüb
Eş-şalātu ve's-selām iy hāş-ı maħbüb-ul kürüb
- 529
- 530 Sen ol şafi gevhersiuñ señ ey cān
Kim olsun bāşu cānum sana Kırbān²⁷⁵
- Fāilātün/Fāilātün/Fāilātün/Fāilün***
- 531 Çünkü 'Abdülmütalib hātırını tutdı melāl
Ka'beye urdı gildi o yine etdi intikāl
- 532 Getürüb Muhammed'i bindürdi kendi atına
Dedi gel gidelüm eve bilesin ey hoş hişāl

23-a

²⁶⁹ Bu beyit K'da yok.

²⁷⁰ Yapışdılar: Yetişdiler K.// Yiter dögdün ço bu kelbi didiler: Yiter urdın koyuvir kelbi didiler K.

²⁷¹ Ko'ñ:urun K.- M.

²⁷² "ol" yok K. Alub bağrına başdı dedi oğul: Alub didi oğul başub bağrına K.

²⁷³ ne:çü M.

²⁷⁴ Nolu ve sonrası Ç yok.

²⁷⁵ Bu ve sonraki 11 beyit K'da yok.

- 533 Ben böyle hükm eylemezem kimesneye dedi ol
Tağiluñ didi bu halk dañi itmeñ kıl u kâl
- 534 Halk işidüb pes anun sözün kamu oldu melâl
Bu Lehebe la'net idüb didiler iy bed fi'âl²⁷⁶
- 535 Senüñ üzüñden kamu halk üşde mahrum oldu heb
Rağmet olmasun saña yüzüñ kara olsun mā i sâl²⁷⁷
- 536 Alub Şeybe Resüli döndi evine yine
Böyle kendi dedesiyle yine ol şāhib cemal
- 537 Geldi girdi evine oturdı ayrığ çıkmadı
Ta ki halk ğıldılar kesildi çün anda mağāl²⁷⁸
- 538 Niçe bilürdi anun kadrini Şeybe ey cüvān
Niçe iderdi yoluna ol fida baş ile māl²⁷⁹
- 539 Vir şalāvāt 'ışkile yan hubbı içinde anuñ
Ta saña ide şefā'at yarın ol şāhib cemāl²⁸⁰
- 540 Çün yedi yaşına kim ayırdı ol şāh-ı cihān
Varduğunca nürü anuñ artar idi lā-yezāl²⁸¹

23-b

- 541 Gel imdi eşşalāt u vesselām 'ışk ile
Tā ki senüñ gönüñüni kaplaya o nür-ı Celāl
- 542 Eş-şalatu ve's-selām ey şāh-ı mağbūbu'l-kulūb
Eş-şalātu ve's-selām ey haş mağbūbu'l-kulūb²⁸²

Resül 'Aleyhisselāmuñ Mu'allime Varduğıdır

Mefātlün/Mefāt lün/ Feülün

- 543 Yedi yaşına çünki irdi ol şāh
Eyurdi kulluğına şems ile māl²⁸³

²⁷⁶ halk:kamu halk M.

²⁷⁷ üşde mahrum oldu:oldı mahrum işde M.// alub:aluben. 493^bYine:ol dem M.

²⁷⁸ Bu beyit sadece M'de var.

²⁷⁹494^bNiçe iderdi yoluna ol fida baş ile māl:Niçe eserdi fida başıyla cānın bi-mecāl M.

²⁸⁰ ışkile:cānıyla M.

²⁸¹ şāh:fağr M.

²⁸² Bu beyit sadece M'de var.

- 544 Çü bildiler anı şāhib-kemāldür
Sözi şirin-leb kandi zülāldür
- 545 Kureyş a'yānları derildiler heb
Dedesine bu sözi didiler heb²⁸⁴
- 546 Ki sensin 'ākīl-i dānā dediler
Ki 'ilm öğret bu oğlana dediler
- 547 Buyur mektebde oğlanı ki olsun
Kim üstāzdan edeb hem 'ilm olsun
- 548 Didi hoş maşlahatdur idelüm biz
Yürüñ imdi yerağ eylen dedi siz
- 549 Yerağ idüb iletdi hocaya hoş
Muhammed anda ta'līm eyleye hoş
- 550 Kōdı hoca katında şāhı gitdi
İşit hocasıyla anda n'itdi
- 551 Mu'allim yazdı levh virdi ider
Al ele yā Muhammed sen oқи dir

24-a

- 552 Teberrükçün di Bismillah evvel
Oқи andan hocadan sen sebaқ al

Mefātlün/ Mefātlün/ Mefātlün/ Mefātlün

- 553 Gör o şultān-ı kevneyni neler şorar hocasından
Ezelde ta'līm itmişdi pes ol 'ilmi hocasından
- 554 Suāl idüb didi hoca bu 'ilmüñ ma'nisi nedür
Haber vir imdi iy hoca bu levhüñ hecesinden
- 555 Mu'allim kaldı pes 'āciz cevāb ne viresin bilmez
Cevāb ne vire suāl oldu ednāe yücesinden²⁸⁵
- 556 Didi kim yā Muhammed gel oқи evvel hurūfından
Ki şimdi ma'nisin bilmeklik geçgil hevāsından

²⁸³ İrdi:çün kim K. // Yedi yaşına çünki irdi ol şāh:Yedi yaşına erişdi çünkim ol şāh M.

²⁸⁴ Bu ve sonraki 40 beyit K'da yok.

²⁸⁵ vire sual: vire ednaya sual M.

557 Didi hoca dedem saña beni öğretmeğe vardı
Pes öğret ma'nisin dāhi bana sen müctebāsından²⁸⁶

558 Mu'allim gördü kim anı suāl ider okumaz hiç
Kağıyub tiz al oğı dir utanmadan Hüdāsından

24-b

559 Kağıyub söylegicgiz Muḥammed ağladı andan
Kati diğkatle ağladı hocasının cefāsından

560 Meger ki 'Ātike ḥatun ḥalasıdır sultānuñ
Geçer bir maşlahat için meger mekteb yöresinden

561 Görür pes 'Ātike ḥatun ki ağlayan Muḥammed'dür
Didi kim ya ciger-küşem hiç ola mı revāsından²⁸⁷

562 Revā mıdır benüm cānum Muḥammed ağlayasın sen
Dökesin acı yaşlar güzel gözler seğāsından

563 Vir cānımı didi, qodı, dönüp vardı babasına
Didi baba bilir misin sen işigüñ ḥaṭāsından²⁸⁸

564 Revā mıdur didi hāşā kemāl-i 'aqlıña senüñ
Muḥammed hocaya vara oğuya ibtidāsından

25-a

565 Niçe niçe saña ma'lüm olubdur qadri ol ḥānuñ
Niçeye bildirdün sen ol a'lā-yı livasından

566 Cemī'i 'ālemi zulmet tutupdur görmedüñ mi sen
Doğalı heb şeref buldı anuñ nūr-ı ziyasından

567 Gel imdi diñle ol sultān ne baḥs itmiş mu'allime
Cevāb virmeyüben dönmiş kaçımış ol ḥayāsından

568 Var imdi gör kim ağlayub oturur mekteb içinde
Ki Billāh bilür misin sen işigüñ n'olasından²⁸⁹

569 Hümayı serçeye qul mı ideyin dirsın iy baba
Bilirsüñ ana gizli yoğ 'ulūmun intihāsından²⁹⁰

²⁸⁶ müctebāsından:ibtidāsından M.

²⁸⁷ pes:kim M.

²⁸⁸ dönüp:çurub M.

²⁸⁹ 523^b Ki Billāh bilür misin sen işigüñ n'olasından:Ki Billāh ey baba işle bir işi sen ḥaṭāsından M.

- 570 Cihān bayını yoḥsul mı ideyin dirsın iy baba
Ḳamu ‘ālem ḡaniyy oldı anın ḥod ḡināsından
- 571 Güneş ya dürr’den kesb itmek olur mı didi evvel

25-b

- Deñiz ḳatreden öḡrene bu mıdur ya revāsından²⁹¹
- 572 İşidicek bu sözi tiz varuben mektebe ol pīr
Ki şorar şāh-ı kevneyni ne oldı macerāsından²⁹²
- 573 Didi bana suāl idüb ki Bismillahi’nüñ ḥoca
Nedür dir ma’nisin di-gil bana sen müntehāsından
- 574 Ḥurufin bilürüm ancaḳ ne bilem ma’nisin anuñ
Ki bilmedüm ne söyleyem ben anuñ kibriyāsından
- 575 Dedesi dönüben eydir benüm cānum Muḥammed sen
Bilür misin ḥaber vir-gil bu ismüñ sen ḥafāsından
- 576 Didi kim ey dede “Bism”iñ “b”yi birliğine daldur
“Sin”i Settarlığın söyler ki Raḥman’ın ‘alāsından
- 577 “Mim”i Malikliğın söyler kim kimse mişli olmaz
Gökler nūra garḳ olur Raḥīm ismüñ şafāsından²⁹³

26-a

- 578 İşitdi dedesi düşdi Resül’uñ ayaḡına tiz
Didi ey cānımuñ cānı didüñ sen müntehāsından
- 579 Senüñ ‘ilmüñ ḥo ma’lüm yetişmişdi ne sehv itdüm
Ya kim ta’līm ide aña kim öḡrene Ḥüdāsından
- 580 Muḥammed ḥaḳḳiçün Ya Rab ki biz ‘āşī ḡünāhkāre
Ganīsın lütfile ḳurtar cihānımuñ belāsından²⁹⁴
- 581 Sinanoḡlu za’ıfı gör ki ḥaddın bilmeyüb söyler
Ḥabıbiñ vaşfını dāīm utanmaz yüz ḳarasından

²⁹⁰ baba:ākīl M.//524^b Bilirsüñ ana gizli yoḳ ‘ulūmun intihāsından:Ḳamu ālem ḡanī oldı bilürsun ḥod ḡinasından M.

²⁹¹ Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Ki olur Mekke’ye kesb ide güneş zerreden ey dāne/Deniz ḳatreden öḡrene ḳaçan revasından.

²⁹² Ki şorar:şorar kim M.

²⁹³ söyler kim:izhār eder M.

²⁹⁴ Ya Rab: ey Ḥaḳ M.

- 582 Anuñ yüzi arasına baub red eyleme ya Rab
Ki d ny da v  ‘ubada ayurma Mutaf sından²⁹⁵
- 583 al t-ıla selam ider ab b n ruına daim
G n hi reddine ancak bunu bulur devasından²⁹⁶
- 584 Ne var ‘iyani oısa degildir ramet nden ok
 mid n kesmey b umar  lahının n rızasından

Mef l n/Mef  l n/ Fe l n

- 585 Kem li eritdi varduunca  hu n
Hilali oldı varduınca m hu n

26-b

- 586 omaz idi hi eybe atından anı
Severdi c n ile c nda o c nı²⁹⁷
- 587 Eger i olsa m kil danıırdı
Nie  km eyleyel m buna dirdi
- 588 Muammed ne dirse anı iderdi
Anu n yol didii yola giderdi²⁹⁸
- 589 ab b n fazlına okdur del let
Vel kin dinle bir d rl  ik yet
- 590 ulak ur di nlegil c n ile ey c n
alav t vir olasın  z u and n
- 591 Var idi ol zam nda bir alife
ar milik idinmidi vazife
- 592 utub derbendleri kesmi idi ol
Sel met kimesne gitmezidi yol
- 593 Ne afile ki g rse heb baardı
Kim n malın alub, kimi aardı²⁹⁹

²⁹⁵ ya Rab: ey  h M.

²⁹⁶ Bu beyit sadece M’de var.

²⁹⁷ ‘eybe’ yok K. //eybe katından:atından eybe M.// 540^b Severdi c n ile c nda o c nı/Severdi c n dilden hem o c nı M.

²⁹⁸ Anu n yol didii yola giderdi: Anu n didiini d im g derdi K.

²⁹⁹ Ne afile ki: Nice  file g rse K.// ne:nie M.

- 594 Yine nā-gāhi bir ker-ban belirdi
Halife gördü kim kār-ban gelirdi
- 595 Pes ikbāl eyledi kār-bāna karşı
Tururdu zira kim ol kıana karşı
- 596 Çü kār-bān kıavi dağı bağdı gördi
Görüb anlar da buna karşı turdı³⁰⁰
- 597 Meger kār-bān başıydı binti Mürre
Atın depdi eline aldı turra
- 598 Didü kimdür başan bu demde
Başını terkeye aşam bu demde³⁰¹

27-a

- 599 Halif'eydür ne hoş güçlü sözüñ var
Esirgerem seni görkli yüzüñ var³⁰²
- 600 Kıo malını yüri kıurtar başuñı
Geçürme tizlikile az yaşuñı
- 601 Ya sen kimsin ki bile yüce sözüñ
Cevābını gör imdi anda kıızuñ³⁰³
- 602 Didi bil sen ki ben Mürre kıızıyam³⁰⁴
Adım Hüdane Merih yıldızıyam
- 603 Saña dad ile mal'üm virmezem ben
Gücile al alabilir iseñ sen
- 604 Çün işitdi halife didi atın
Elinde kıılıcı açıdan atın³⁰⁵
- 605 Hemāndem kıız dağı pes turdı karşı
Bu aña ol buña zarb urdı karşı

³⁰⁰ “Görüb” yok K.//görüb:varub M.

³⁰¹ başan: yolum başan K.

³⁰² Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Halife dir sen hoş güçlü sözlüsün: Esirgerem seni görkli yüzlüsün //hoş güçlü: kuvvetlü M.

³⁰³ Bu beyit K'da yok.// ya:ne M.

³⁰⁴ Vezin gereği düzeltildi

³⁰⁵ Elinde kıılıcı açıdan atın: Elinde kıılıç açıdan acı yeti K.// Çün işitdi: işitdi pes M. // Elinde: elinde bir M.

- 606 Yedirdi bir niçe zarb aña ol kız
Zebün itdi idelüm muhtaşar biz³⁰⁶
- 607 Adı Ağşā idi bir kişi ey cān
Çığageldi bular çekdiğin el-ān³⁰⁷
- 608 Araya girdi bunları ayırdı
Yolına girdi kız atını sürdi
- 609 Dönüb Ağşā didi kim yā ḥalīfe
Bilür misin ki kimdür bu ḥerife
- 610 Ḥalīf eydür buña kim dirler ey cān
Bunuñ zərbını hiç urmayā Merdān
- 611 Şunuñ bigi yedüm zərbı elinden
Bunuñ zərbını yimedün kimesneden³⁰⁸

27-b

- 612 Didi bunun babasıdur bahadur
Bu kendüdür babasından bahadur³⁰⁹
- 613 Bu ölelden atası unıdılpdur
Ki şunun gibi şirāzeden qopubdur
- 614 Ḥalīfe eydür ne diyem imdi saña
Bu kızını babasından dile baña
- 615 Ne deñlü altun u mal istese vir
Bu kızını babasından tiz alıvir³¹⁰
- 616 Çün Ağşā vardı Mürre qatına tiz
Seferden gelmiş idi dāḥi ol kız³¹¹
- 617 Ki çün Ağşā ile Mürre buluşdı
Ḥaber söyleşdi, virişdi, alışdı³¹²

³⁰⁶ “ol” yok K.//biz:söz K.

³⁰⁷ Bu beyit K’da yok.

³⁰⁸ Bu beyit K’da yok.

³⁰⁹ babasıdur bahadur: babasıdur bir tācır M.

³¹⁰ Bu kızını babasından tiz alıvir: Bu kızını baña tek alıvir K.// Bu kızını yürü baña tek alıver M.

³¹¹ Vezin gereği düzeltildi

³¹² Çün Ağşā vardı Mürre qatına tiz: Varub Mürre ile Ağşā buluşdı K// Ki çün:varub M.

618 Çü rāzı oldu kıızı verdi Mürre
Ne bilsin kim niçe uğradı Mürre³¹³

619 Kıızı dinledi bildirdiler aña³¹⁴
Nikāh eyleyüben virdiler aña³¹⁵

620 Hālīfe çünki anda kıızı aldı
Hem ol kıızdan iki oğlanı oldu³¹⁶

621 Üçüncü oğlanı olucağ ey yār
İşit ne didi kııza āşikār³¹⁷

622 Didi bu oğlanuñ benden degildür
Didi kim niçin benden degildür³¹⁸

623 Didi ol iki oğlan qaradır bağ
Baña benzer bu ikisi dāhi mutlak³¹⁹

624 Bu bir oğlan şarudur niçün eyt
Ya kimdür bulduñ anı toğrı eyt³²⁰

28-a

625 Kız eydür hey kişi ne söylersin sen
Kim ālūde degilem bir kişiden³²¹

626 Ki pākem, toğruyam kimse yanuma
Gelüb yayışmadılar hiç yanuma³²²

627 Hālīf eydür yabandan buldun anı
Pare pare eyleyeyim şimdi seni³²³

628 Ki gāfil kıız otururken yanında
Kılıç birle ki çaldı yağrınında³²⁴

³¹³ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Çü dañı aldı kıızı virdi Mürre/Ne bilsün uğrayacağı derde//
Ne bilsin kim niçe uğradı Mürre: Ne bilsün uğrayacağını Mürre M.

³¹⁴ Vezin gereği düzeltildi

³¹⁵ Bu beyit K'da yok// Kıızı dinledi bildirdiler aña: gelincek kııza bildürdüler aña

³¹⁶ oğlanı:evladı M.

³¹⁷ İşit ne didi kııza āşikār: İşit imdi kııza ne itdi āşikār K.

³¹⁸ Didi kim niçin benden degildür: Hātun didi ya niçün senden degildür K.

³¹⁹ benzer bu:benzer mi M.

³²⁰ eyt:işit

³²¹ Bir:hiçbir K.// ben" redif M.

³²² Bu beyit K'da yok// hiç yanuma:hiç tenüme M.

³²³ Pare pare eyleyeyim şimdi seni: pare pare ideyin şimdi ben seni K.

- 629 Pes eksüz çaldı kıızı döndi kaçdı
Kıza bir pare anda yara açdı
- 630 Anı görüb katdı anda ol kız
Ki zahmin bağlayub, kılıç alır tiz
- 631 Çıkıben eri ile hoş tıruşdı
Anuñla aħşama deġin uruşdı
- 632 Atasına da haber gönderür kız
Yeraġ ile babam gelsin dedi tiz³²⁵
- 633 Babası geldi gördi kıızı der- ġal
Kılıç aldı eline gitdi mecāl³²⁶
- 634 Pes altı ay bular cenk eyledi³²⁷
Şu deñlü cānuñ idüb ayrılmadı
- 635 Kırıldı niçe kavm ortada yitdi
Derildi ġalk biraraya eyitdi³²⁸
- 636 Gelin cenk eylemegi koyalum biz
VarubKa'be kâzısına dönüb düz³²⁹
- 637 Varalum anlara verüb selāmı
Diyelüm aşlı üzre bu kelāmı³³⁰
- 28-b**
- 638 Olur cānum bu aħvāli bileler
Ululardur bize dermān kılalar³³¹
- 639 Bular bu ittifāk ile tırurlar
Gelüben Mekke içine girürler³³²

³²⁴ Bu beyit K'da yok.//Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Kız oturur iken ġāfil yanında/Kılıçla çaldı anı yağrımında.

³²⁵ Bu beyit K'da yok.// gönderür kız:gönderirler M.//dedi tiz:dediler M.

³²⁶587^b Eline kılıç aldı gitdi mecāl: Kılıç aldı eline gitdi mecāl// Babası geldi gördi kıızı der- ġal: Babası geldi kızuñ gördi ġālın M.

³²⁷ Beyit, vezin gereġi düzeltildi

³²⁸ Bu beyit K'da yok.// Kırıldı niçe kavm ortada yitdi: Kırıldı ortada çok kavmi gitdi M.

³²⁹Vezin gereġi düzeltildi// Varub Ka'be kâzısına dönüb düz: VaralumKa'be kâzısına dönüb düz K.

³³⁰ Bu beyit K'da yok.// Diyelüm aşlı üzre bu kelāmı: Diyelüm macerayı biltemāmı M.

³³¹ Bu beyitler K'da şu şekilde geçmektedir: Anlar çün kim bu aħvāli bileler/Ululardur bize yardım kılalar.//592^b Olur cānum bu aħvāli bileler: ulular cünki bu ġān bileler M.

³³² Bu beyit K'da yok.

- 640 Harem içre gelüben girdüler hoş
Muķabil tırdı bunlar Şeybe'ye tuş
- 641 Dedesiyle Muķammed aydan aydın
Otururdu Muķammed ol şaķib-din³³³
- 642 Ki nūra şöyle garķ olmuş oturur
Yanından gidemez her kim ki görür³³⁴
- 643 Kāmu halk anı görüb kaldı hayrān
Dediler kim ne güzel gökçek oğlan
- 644 Kimiñ nesidür ya kimdür ol
ki bildün kāmuya hākimdürür ol³³⁵
- 645 Dediler Şeybe oğludur bu
Muķammed'dür adı kendü güzel hu
- 646 Bular kāmı tevažu' eylediler
gelüben hallerini söylediler
- 647 Dedi Şeybe bulada da'vañız ne
Nedür bu cenk nedür gavgañuz ne
- 648 Hālife geldi hem hūdāne Hātun
Hālife geldi budur baña Hātun
- 649 Üç oğlum oldu bundan dedi benüm
Biri benden değil ikisi benüm
- 650 Dedi Şeybe neden bildün bunı sen
Ya senden olmadığın ol bir oğlan
- 651 Getürdi ol üç oğlanı katına
Hālife dedi Şeybe hāzretine
- 652 Bu iki oğlana baķ hem buña baķ
Bu ikisi baña benzer muķaķķaķ
- 653 Bu biri şarudur benden değildir
Bunı nitmek gerekdür baña bildür
- 654 Hālife karaydı zira ey yār
Ol iki oğlan aña benzediler

³³³ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Dedesiyle Muķammed anda idi/Otururdu bile şaķib turırdı K.

³³⁴ Ki nūra şöyle garķ olmuş oturur: Kim şöyle nura garķ olub oturur K.// nūra şöyle: şöyle nūra M.

³³⁵ 650-656 arası Beyitler Ç'de yok

- 655 Bu biri şaruydı benzemezdi
Gören oğlanuñ andan demezdi
- 656 Dediler ne diyelüm gerçek eyder
O şaru oğlan andan değıldir
- 657 Taşı-la öldürelim ‘avreti dir
Ki gözsüz dağı bilür anı ey pır
- 658 İşıtdi bunı Şeybe oldı hayrān
Dönüb ol şāhe eydür cānıma cān
- 659 Bu müşkil işdir atunđa āsān
Bu müşkil işe sen ādırsın ey cān³³⁶
- 660 Didi ey dede kim nie zamāndur
Ki a’be ire āzısın ‘ayandır³³⁷
- 661 ü söyletdiñ birini da’viciniñ
‘Amel ider misin söziyle anuñ
- 662 Biriniñ söziñi diñlemedin sen
Ki nie hkm idesin aña ey cān³³⁸
- 663 Nice hkm edebilürsin bunı sen
işıt sözimi saña ne dedem ben³³⁹
- 664 Buyur atun dağı söylesin iy pır
Bu müşkil ta saña ola asān dir³⁴⁰
- 665 ün işıtdi Hābībin sözlerini
Uyandı Şeybe açdı gözlerini
- 666 Alub bağrına başıdı ol Hābībi
Didi sensin bu derdimin abībi³⁴¹

³³⁶ Bu beyit K’da şu şekilde gemektedir: Bu müşkil işe sen ne dırsın iy cān/amu müşkildürür apuñda āsān// Bu beyit M’de şu şekilde gemektedir: bu müşkil işe sen ne dersin ey cān/amu müşkil senüñ atunđa asān.

³³⁷ Nie:bunca K.//Bu:Ki K.//Bu:Ki M.

³³⁸ Ki nie hkm idesin aña ey cān: Cevābını anuñ añlamadıñ sen K.-M.

³³⁹ Bu beyit ’de yok.

³⁴⁰ Bu müşkil ta saña ola asān dir: Bu müşkil ta āsān ola aña dir K.

³⁴¹ bu derdimin:amu derdiñ M.

- 667 Ne hoşdur söyledin cānum Muḥammed
İki ‘ālemde sultānum Muḥammed³⁴²
- 668 Bu kez ḥatuna şordı Şeybe ey cān
Eyit doğrusunu kimdendr bu oğlan
- 669 İlerü geldi hoş Ḥudāne Ḥatun
Didi ben pak ve hem aşımdır altun³⁴³
- 670 Degülem işbu işide yüzi kara
Gerekse eyleñüz uş pare pare
- 671 Kulağuña işitmedin mi ey pīr
Kim er eksügen alub dürmedim dir³⁴⁴

29-a

- 672 Tāma’ idüb babam anuñ malına
Beni virdi bu nā-ehliñ eline³⁴⁵
- 673 Ki ben bunca yıl öldüm tağ u taşda
Meger kim yazılı imiş bu başda³⁴⁶
- 674 Kimesne bana egri bakmadı hiç
Eger baksaydı yerdı başı kılıç³⁴⁷
- 675 Bu bī-aşluñ başını kesemedüm
Bunuñ ‘ömrünü yayını yaşamadım
- 676 Bu kez virdi beni Ḥağ buna şimdi
Ne bühtānlar ider bana gör imdi³⁴⁸
- 677 Ki ben pākem ki aşımdur benüm pāk
Ger kesesiz eyleyin uş beni ḥāk³⁴⁹

³⁴² hoşdur:hoş K-M.

³⁴³ Didi ben pak ve hem aşımdır altun: Didi ben pakem aşımdur altun K.

³⁴⁴ Bu beyit K’da yok.

³⁴⁵ Vezin gereği düzeltildi

³⁴⁶ Bu beyit M’de yok.

³⁴⁷ Bu beyit K’da şu şekilde geçmektedir: Bir kimse baña egri bakmadı hiç /Eger baksa yir idi başı kılıç.

³⁴⁸ bana gör imdi:gör baña şimdi M.

³⁴⁹ Vezin gereği düzeltildi// Bu beyit K’da yok.

- 678 Bilün kâzım, sādāt itsin gümānsız
Bu oğlan oğludur etmen gümān siz
- 679 İştidi Şeybe yine kaldı ‘āciz
Dedi cānum buyur ne idelüm biz³⁵⁰
- 680 Bu müşkil hiç bize olmadı āsān
Ne dirsın sen eyit ey cānıma cān
- 681 Dedesine dedi ol şāh-ı sultān
Dilersen kim ola bu müşkil āsān
- 682 Buyurgıl bunlara kōnsun cemā’at
Bu gice hem ārām kılsun cemā’at
- 683 Babası kızına sorsun hem arķun
Kızından hem hāber alsun ol arķun
- 684 Ola kim bir hāber ala babası
İştidi bu sözi şāhun dedesi

29-b

- 685 Dedi varuñ bu gice şabr idün siz
Şabağ gelüñ görevüz bu işi biz³⁵¹
- 686 Durub halk kāmı anda tağıldı
Velī hatun atası anda kaldı
- 687 Didi Şeybe yūri var kızuña sen
Bu gice bu işi şor kızuña sen
- 688 Şabağ gelüñ görevüz kim nedir iş
Ki hüküm ola gide bizden bu teşvīş
- 689 Gelüb Hudānenüñ atası Mürre
Kızın virmekle hem şataşdı Mürre³⁵²
- 690 Didi kızım nedir hālüñ bana di
İşidüb kız babasına ne didi³⁵³
- 691 Beni nā-ehle virdüñ baba didi
Beni bī-aşla virdüñ baba didi

³⁵⁰ Yine:anı K.

³⁵¹ numaralı beyitler K’da yok.

³⁵² Vezin gereği düzeltildi //şataşdı Mürre: şataşdı derde K.//virmekle:verdüğün M.

³⁵³ İşidüb:ışit gör M.

692 Ki ben bir pāk güher idüm çün aru
Baña uş bir Һarāmī itdün eri³⁵⁴

693 Anuñ malına Һapduñ beni virdüñ
Niçe yüzümüzi ağartdı gördün

694 Ki çok mudur saña işbu kadar iş
Başuna gele şimdi bunca teşvīş³⁵⁵

695 Dedi Mürre kızına anda kızım
Ezelden yazımızmış bu bizim³⁵⁶

696 Velī yarın bunu direm kızum ben
İşüñ āsān ola diler isen sen³⁵⁷

697 Һaza Һapusu açılsa boşuna
yAğular Һatsalar kızum aşuña

30-a

698 Һızum gördün mü şol ay yüzli oğlan
Ol eydür eylerem derdüñe dermān³⁵⁸

699 Düş anuñ ayağına sür yüzüñi
Sen anlat çün aña toğrı sözüñi

700 Andan gayrı kimesne saña çāre
Ne ider ne idiserdir ey yāre³⁵⁹

701 Didi ve kız babası ağladılar
Şabāh olunca ciger Һağladılar³⁶⁰

702 Gelüb Şeybe Һarem içine girdi
Һabībullah geçib birle oturdı

703 Һalāyık heb derildiler Һatına
Ki Һarşu durdular heb Һizmetine³⁶¹

³⁵⁴ Bu beyt K'da yok.

³⁵⁵ Ki:Ya K.//Ki:Çü M.

³⁵⁶ Ezelden yazımızmış bu bizim: Ezelden başımıza yazılmış bizim K.

³⁵⁷ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Velī yarın saña direm kızum ben/İşüñ āsān ola ger diler süñ sen.

³⁵⁸ Ol eydür eylerem derdüñe dermān: Ol ider bil kızum derdine dermān.// eylerem: bil kızım M.

³⁵⁹ Andan gayrı kimesne saña çāre: Hiç andan gayrı saña kimse çare K.

³⁶⁰ Ciger:cānlar K.//didi ve:öñce M.//Ciger:cānlar M.

³⁶¹ ki:çü K-M.

- 704 Hālife uru t̄uruben çağırdı
Baña ne emredersiz imdi dedi
- 705 Hāķum alıvirüñ siz siz ulular
K̄omaz kimesnenin hāķķın ulular
- 706 Pes andan didi Şeybe hālķa kimsiz
Bu iş hāķķına imdi siz ne dirsiz³⁶²
- 707 Dedi sādāt-ı Mekke bellüdü bu
Bu ‘avretten gelübdür işbu bed-hū³⁶³
- 708 Buyur öldürel bu taş-ile
Kimesne kalmaya işbu iş-ile³⁶⁴
- 709 Buyurur Şeybe varuñ öldürün dir
Buña itdükleriñi bildirün dir
- 710 Yapışdılar hātunı öldürel
Cihān hālķını aña güldürel³⁶⁵

30-b

- 711 Hāsımları dört yandan üşdiler tiz
Çıkardı aralarından pes ol kıızı³⁶⁶
- 712 Didi bu cānumuñ cānı Muħammed
Baña sen eyle dermānı Muħammed
- 713 Eģisnī yā Muħammed yā Muħammed
Ecirnī yā Muħammed yā Muħammed
- 714 Benüm derdüme eyle sende çāre
Kim itmedüm bu işi ben āvāre³⁶⁷
- 715 Çü sensin kāmuya dermān iden sen
İnan-gıl yā Muħammed itmedim ben³⁶⁸

³⁶² Bu beyit K’da yok.// didi:hālķa M.

³⁶³ Mekke: Ka’be K.

³⁶⁴ kalmaya:olmasun M.//Öldürel:öldürelüm M.

³⁶⁵ Yapışdılar:Yapışdılar Hūdāne K.

³⁶⁶ Bu ve bir sonraki beyit M’de yok.

³⁶⁷ Eyle:imdi eyle

³⁶⁸ Çü sensin kāmuya dermān iden sen: Çü sensin kāmı derde dermān iden K.// itmedim:toğrıyam M.

- 716 Bu işi itmedüm hōd ben bilürsin
Bilürem rahmeten li'l-‘ālemīn’sin³⁶⁹
- 717 Senüñ gibi ulu şāh tura hāşa
Beni düşmānlarım öldüre hāşa³⁷⁰
- 718 Ki dermānde kalanlara dest-i gīr
Ki sensin ben za’īfe dest-i gīr
- 719 N’ola benüm dahī dutsan elümi
Görürsin yā Muḥammed uş ḥālīmi³⁷¹
- 720 İşidüb ‘ammisi Ḥamzaya Sultān
Yüri şu ḥātunı kırtar sen ey cān³⁷²
- 721 Turub Ḥamza kağan arslan gibi tiz
Didi bu ḥalka kim geri tūruñ siz
- 722 Alub ḥātunı Ḥamza ellerinden
Götürdi şāh ḫatına diñlegil sen³⁷³
- 723 Çün ol ḥātun görür şāhuñ yüzünü
Düşüb ayağına sürdü yüzünü
- 724 Yetüb öpdi Ḥabībin ayağını
Ki sürer yüzünü vü yanağını³⁷⁴
- 725 Ağaç yaprağı gibi ditrer idi
Eti vü teni kırkıdan eridi
- 726 Gözünden yaş yerine kan akardı
Kati rikkat idüb ḥalkı yağırdı

31-a

- 727 Yapışub etegine ol Resül’üñ
Yüz urub ayağına ol Resül’üñ³⁷⁵

³⁶⁹ Bu beyit Ç’de yok.

³⁷⁰ Bu beyit Ç’de yok.

³⁷¹ Bu beyit Ç’de yok.

³⁷² Yüri şu ḥātunı kırtar sen ey cān: Buyurub var şunu kırtar didi iy cān K.// Buyurur var şunu kırtar der ey cān M.

³⁷³ Alub ḥātunı Ḥamza ellerinden: Gelüb ḥātunı aldı ellerinden K.// şāh: Şeybe K.

³⁷⁴ “Ki” yok M .

³⁷⁵ ol Resül’üñ: ol bā-uşül’üñ K.

- 728 Dedi sensin kamu almışa dermān
İriş ey řāh bu ben almışa dermān³⁷⁶
- 729 řol alnuđdaki nūr hūrmeti'çün
Esirge beni Allāh raşmeti'çün
- 730 Beni zūmile öldürtme bugün sen
Benüm bu hālüme gülmeye düşman
- 731 Bilürsiñ ölüğüme değil āh
şınu ad ile gitdüğümdir iy řāh³⁷⁷
- 732 amu bī-çārelere çāre senden
Umaram yā Muşammed çāre senden
- 733 Bu Ka'be hai-çün bu fi'l-i yavuz
Ki benden gelmedi ey güler yüz³⁷⁸
- 734 Elüm dut didi ey řāh düşmüşem ben
Bu bühtān oduna dutuşmuşam ben
- 735 Figānlar eyledi Hudāne Hatun
Kim itdi kamu hākun cigerin hūn³⁷⁹
- 736 Yalıñız bu hā görüben ağladılar
Ne ola bu işe çāre didiler³⁸⁰
- 737 Dönüben şeybe řāh'ın hazretine
Ne dirsiz didi şuru hizmetine³⁸¹
- 738 Bu derde atuñuzda var mı dermān
Buyurgıl idelim ey cānıma cān³⁸²
- 739 Muşammed didi kim anı hālīfe?
ığır kim etmesün anı hālīfe³⁸³
- 740 Benüm göñlüm eyle muşmain sen

³⁷⁶ “şah” yok K.

³⁷⁷ Bu beyit Ç'de yok

³⁷⁸ gelmedi:gelmemişdi M.

³⁷⁹ kamu:cümle M.

³⁸⁰ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Yalıñız bu hā görüb ağladılar/Ne ola bu ki iy řāh çāre didiler K.// yalıñız:bu kez M.

³⁸¹ şuru: durdı K.

³⁸² dermān:çare M//ey cānıma cān:neyse çare M.

³⁸³ ığır kim etmesün anı hālīfe: ığırın imdi tiz gelsin hālīfe K.// ığır:çağır M.

Nicedür hāl-i aḥvāl bileyin ben³⁸⁴

741 Kırıldılar ḥalīfe geldi anda
Oturdı Ḥabībullah katında

742 Ḥalīfeye didi kim ey ṣāh-ı sultān
Senüñ ṣulbī oğluñdur işbu oğlan

31-b

743 Ḥalīfe didi kim ey ṣādık-ul kavī
Ki senden gelmedi hiç ger bile kavī³⁸⁵

744 Benüm gönlümü eyle muṭmain sen
Niçedür hāli aḥvāli bileyin ben

745 Dedi ol ṣāh-ı kevneyn imdi bil sen
Diyeyim doğrusını hem saña ben³⁸⁶

746 Yemen milkine birgün gitmiş idüñ
Ticāret'çün sefer sen itmiş idüñ

747 Şatılmadı kumaşuñ kaldı anda
Hem altı ay daḥi eğlendüñ anda

748 Kumaş yetmiş deve idi külli bil
Kim elli dört yüki satıldı bil-gil

749 Anun on altı iken alduñ eve
Ki geldüñ sen evüñe ive ive³⁸⁷

750 Konuqluḡ eylediler ṣadre geçdiñ
Sucı getürdiler oturdı içdiñ

751 Gelüben döşegiñe çünki yatduñ
Bilir misin o gice anda n'itdüñ

752 Getürdüñ yanüña anda ḥelālüñ
Ḥarām itdün o dem senüñ ḥelālüñ

753 Dutuben anda cima' eyledüñ sen
O vaḡtin düşdi raḡme işbu oğlan³⁸⁸

³⁸⁴ Bu beyit yalnızca K'da var.

³⁸⁵ Ki senden gelmedi hiç ger bile kavī: Nice oldı çü aḥvāli bilem ben M.

³⁸⁶ Diyeyim doğrusını hem saña ben: ḥaḡikat nice olduḡun deyim ben M.

³⁸⁷ Ki geldüñ: getürdüñ M.

³⁸⁸ dutuben:dutub K-M.// O vaḡtin: Ol vaḡitle K.

754 Karişduğıcün hayz kanıla şu
Anıñcün işbu oğlan oldı şaru³⁸⁹

755 Çağırıben yaqasın külli bir itdi
Halife çünki bu sözi işitdi³⁹⁰

32-a

756 Didi kim yā Muhammed gercek eytdüñ
Bizüm bu derdümüze dermān itdün³⁹¹

757 Benüm bugün bu sirrumdan didüñ sen
Ki şübhem gitdi inandum didi ben³⁹²

758 Didi tevbe idüben hatunına
Seni incidmişem çok yine yine

759 Helāl eyle baña didi halife
Çok iş itdüm didi saña halife³⁹³

760 Didi aña o dem Hudane Hatun
Çağır bu halk dāhi küllisi bilsin³⁹⁴

761 Bugün pākem ben uş tānık Muhammed
Saña bildirdi uş bayık Muhammed

762 Çağırub halka ol arıdır siz de
İşitduk hiç şübhe kalmadı bizde³⁹⁵

763 Muhammed eyledi küllisini hāl
Ki müşkiller bunun katıñda heb-hāl³⁹⁶

764 Muhammeddür kamu derdün tabībi
Muhammeddür kamu halkun Habībi³⁹⁷

Mefāilün/ Mefāilün/ Mefāilün/ Mefāilün

³⁸⁹ Karişduğıcün hayz kanıla şu: O hayz kanıyla karişdı şu M.

³⁹⁰ Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Halife bu sözi çünkim işitdi/Çağırub yaqasını anda yırtdı

³⁹¹ Bu beyit K’da yok.

³⁹² bugün bu:bu gizli M.

³⁹³ bana dedi:dedi baña M.

³⁹⁴ küllisi:cümlesi M.

³⁹⁵ Bu beyit K’da şu şekilde geçmektedir: Çağırub halka āgāh olun didi siz de/İşidüñ şübhe kalmadı bizde.

³⁹⁶ Ki müşkiller:kamu müşkil M.

³⁹⁷ Bu beyit M’de yok.

765 Zihî sultāndurur ol kim kamu müşkil aña asān³⁹⁸
Kemālātın anuñ zāhir göziyle gördiler insān³⁹⁹

766 Bir sultāndurur geldi aña hemtā bilinmez hiç
Anuñ mişlin cihān içre getürmedi daği Sübhān⁴⁰⁰

32-b

767 Otur ol şāh-ı lev-lāk ol-gil imdi yoluna hāk ol
Özüñi aña eyle kul odur sultānlara sultān⁴⁰¹

768 Vir anuñ yoluna cānı kabül eyleye ol seni
N'iderler şaqlayub cānı ki olmaya aña qurbān

769 Ne bilür anı ya kimdür ki bildüm derde hākimdür
Ehad'den farq olan mim'dür odur bil cānlara
cānān⁴⁰²

770 Anuñ mevlüdin işidüb daği ef'ālını ey yār
Yanalum 'ışkı içinde vefā idüb ide dermān

771 İlāhī biz za'īf kullar ne kulluq eyleyevüz kim
Olavuz hāzrete lāyık ki sensin bir ulu Sultān⁴⁰³

772 Muḥammed nūrı alnunuñ hāqki-çün ey Ğaniyy Settār
Bugün faẓluñla 'afveyle bu bizden cürm ile 'isyān⁴⁰⁴

773 Yüzi qara Sinanoğlın dāği reddeyleme ya Rab

33-a

Rızānı umar ol 'āciz ki maḥrüm itme ey Sübhān⁴⁰⁵

774 Hābībūñ sevigî-çün ol olubdur ümmetine kul
Umar kim idesin maqbül ki yarın olmaya giryān⁴⁰⁶

³⁹⁸ Vezin gereği düzeltildi

³⁹⁹ zihî:bu bir M.

⁴⁰⁰ Bir: O bir K.// Bir sultāndurur geldi aña hemtā bilinmez hiç: O bir sultānı ālemdür aña hemta bulunmaz hiç M.

⁴⁰¹ Vezin gereği düzeltildi// Bu beyit K'da yok.// aña eyle:eyle aña M.

⁴⁰² Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Ne bilürler anı ya kimdür çü bildüm derde hākimdür/Ehad'den farq olan mim'dür odur bil cān ile cān iden.// olan: edeni M.

⁴⁰³ Olavuz hāzrete:ola hāzretine K.

⁴⁰⁴ nūrı alnunuñ:alnunuñ nūrı

⁴⁰⁵ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir:Yüzi qara Sinanoğlın reddeyleme kim iy şāh /Rızānı umar ol 'āciz ki maḥrüm eyleme ey Sübhān.// reddeyleme:kılma red M.

775 Anuñ ābā vü ecdādın tapuñdan eylegil sen hāş
Kuluñdur kaması raħm it senüñdür fazl ile ihsān⁴⁰⁷

Mefātlün/Mefāt lün/ Feülün

776 Ki vardıgınca oldu hūb-cemāl ol
Ne vaşf idem oldurur kemāl ol⁴⁰⁸

777 İrişdi ol Nebī çün kırk yaşına
Kamu halk and içer oldu başına⁴⁰⁹

778 Ki hūsn-i hulķile mevsūf idi ol
Kemāl-i luţf ile ma'rūf idi ol

779 Gice vü gündüz ol tã'at iderdi
Hira tağına gāh gāh giderdi

780 Varurdu ol Hira'ya şöyle halvet
Kaçardı halktan iderdi 'uzlet

781 Ki günden güne muhabbet gālib oldu
Haķka irmege gāyet tālib oldu

782 Yalnızca giderdi ol Hira'ya
Varır anda tururdu bir araya⁴¹⁰

783 Karşılığı kimesneye dimezdi hālini şāh
Gece gündüz olubdı derdi Allah

Medh-i Resul Aleyhisselām

784 Sorarlar hālini virmez kimesneye haber ol şāh
Veli turmaz gice gündüz yanun ağlar iderdi āh

785 Şarardı beñzi ol şāhuñ hesābı yoğdı ahuñ
Kimesne bilmesi hergiz andan döndi hilāle mah

786 Derilüb kamu Bu Bekr'e dediler yārisin anuñ
nola şorsañ aña hālın haber vereydi nagāh

⁴⁰⁶ sevigı için:hürmeti-çün K.// ki: ol K. //Giryān:ziyān K.// Bu beyit M'de yok.

⁴⁰⁷ tapuñdan:kapundan K-M.// kaması:cümle M.

⁴⁰⁸ idem oldurur:idem kim oldur K. //Kemāl:pür-kemāl K.

⁴⁰⁹ "halk" yok K.// oldı:oldılar K.

⁴¹⁰ Bu ve sonraki 9 beyit Ç'de yok.

- 787 Eger māl ise maqşudu virelüm tek haber versün
Eger tavar ise disun bize ol muqabbıl dergâh
- 788 Eger kimseyi sevdiyse disün bize edelüm iqbâl
Virelüm mâlı nimetler bulalum biz aña bir râh
- 789 Buluşub Bu Bekr aña dedi halün nedür bilmem
Şorar kavmi qabiliñ heb haber verseñ baña ya Allah
- 790 Dedi qabüm qati müştâk olubdur Rabbüme şimdi
Anuñ gayrıya meyl edüb bugün ben olmazam
gümrah
- 791 Dañi izzet gerekmez baña ey yâr
Dilemezem bulardan mal tavâr
- 792 Cevâb böyle dedi pes döndi ol şâh
Benüm derdüm ancaq bilür Allâh
- 793 Yine bir gün Hıra tağına varur
Tazarru' eyleyüb yüz yire urur
- 794 Hem ol dem gönderür Cebrâili Haq
Habîbümdür habîbümdür muhaqqak⁴¹¹

33-b

- 795 İrişdürgil Habîbime selâmum
Ulaşdırgil aña benüm kelâmum⁴¹²
- 796 Pes andan Cebrâil yüz dutdı gide
Varuben çün Habîbullâh'a ide⁴¹³
- 797 İderken Cebrâil pes bile pervâz
Çağırdı eyledi ol qatı avâz⁴¹⁴
- 798 Baquben Cebrâili gördi server
Velâkin bilmedi kim idi ol er⁴¹⁵
- 799 Görür bir şahşı heybetlü hevâda
Ki turmuşıdı kuvvetlü hevâda⁴¹⁶

⁴¹¹ hem:pes M.// Habîbümdür habîbümdür muhaqqak: Dedi oldı habîbüm baña müştâk M.

⁴¹² aña benüm:benüm aña K.-M.

⁴¹³ gide: yire K.//ide: ire K.// Varuben çün Habîbullâh'a ide: Gelübanı Habîbullâh'a ire M.

⁴¹⁴ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: İnerken Cebrâil pes yir üzere/Çağırdı eyledi pes qanı ura.

⁴¹⁵ Bu beyit K'da yok.// Cebrâili gördi: gördi Cebrâili M.

- 800 Āvāzun işidüben itdi dehşet
Ki geldi albine bir pāre dehşet⁴¹⁷
- 801 Didi ol şahş: “İkra” yā Muḥammed
Oı Rabbüñ adını didi Aḥmed⁴¹⁸
- 802 Didi ol şāh oumak bilmezem ben
Didi kim Rabbüñ adını ou-gıl sen
- 803 Şu Rabbüñ adını ougıl sen
Yaratmışdur ki ol insānı andan⁴¹⁹
- 804 alem yaratdı bilgil oldu ikrām
Virübdür ‘ilmi insāna ol Ekrem⁴²⁰
- 805 Diyubeni gözinden gāib oldu
Ḥabībullah dönüb Mekke’ye geldi
- 806 Ḥadice anaya didi o sultān
Yüreğim ditredi ört yatirem ben⁴²¹
- 807 Biraz yatub giru tırdı Muḥammed
Ḥadice’ye aber virdi Muḥammed⁴²²

34-a

- 808 Turuben didi ben gördüm Hıra’da
Görürem bir kişi turmuş hevāda
- 809 Baña eydürdi “İkra” yā Muḥammed
Oı Rabbüñ adını didi Aḥmed
- 810 Göricek orkdum ānı didim ey şāh
Ḥadice işidüb dir āřā vallāh⁴²³
- 811 Sañā virmese fazl kime vire
Sen irmezsen viřāline kim ire⁴²⁴

⁴¹⁶ işidüben itdi: işitdi itdi K.// uvvetlü:ati heybetlü M.

⁴¹⁷ Bu beyit M’de yok.

⁴¹⁸ Didi ol şahş: Pes ol şahş didi K..

⁴¹⁹ Yaratmışdur ki : yaratmışdurur K..

⁴²⁰ oldu ikrām:bilgil Ekrem K.// oldur Ekrem:oldı a’lem K.//ol:oldır M.//Bilgi oldu: oldır bilgil M.

⁴²¹ yatirem: yatayım K.// yatirem ben:beni nirān M.

⁴²² aber virdi: diyu virdi K.

⁴²³ ey şāh : ol şāh K.// didim ey:didi ol M.//Vallāh:Allāh M.

⁴²⁴ fazl: fazlın K.

- 812 Şāhe böyle diyüb durdı Hādīce
Seğirdüb Varağa'ya vardı Hādīce
- 813 Meger kim vardı bir pīr-i fānī
Adı Varağa'ydı işitgil anı
- 814 Aña varmışıdi ol dem Hādīce
Şorub buna bile nedür netice⁴²⁵
- 815 Didi aña çü bir bir vaşf-ı hālī
İşitdi ol pīrūñ gitdi mecali
- 816 Turub geldi Resūlullah'a ol pīr
Baña dir yā Muḥammed sen ḥaber vir
- 817 Hābībullah ḥaber virdi aña pes
İşidicek didi ol mu'teber pes⁴²⁶
- 818 Gelendür Tāvūs-ı Kuddüs-i Ekber
Çağırandur seni Nāmūs-ı Ekber⁴²⁷
- 819 Ki Mūsā'ye vü 'İsā'ye gelübdür
Şu demde kim nübüvvet virilübdür
- 820 N'olaydı o güne ireyidüm ben
Şu vaqtin kim kova kavmūñ gidesin⁴²⁸

34-b

- 821 Didi kavmüm beni iḥrāc ider mi?
Koyuben ḥaqqı bātıla gider mi?⁴²⁹
- 822 Didi kim her şey hem ider nübüvvet
Anuñ kavmi aña ider 'adāvet'⁴³⁰
- 823 İşitdi çün Resūl pīrden bu sözi
Ki dutdı ḥazrete ol demde yüzi⁴³¹

⁴²⁵ Şorub buna bile nedür netice: Şorub bile nedür buna netice K-M.

⁴²⁶ ḥaber virdi aña: aña ḥaber virdi K.-M.

⁴²⁷ Gelendür: ol gelendür K. //seni: didi K.//Çağırandur seni:udır kağırub M.

⁴²⁸ kova kavmin gidesin: korqmaq idesin sen K.// o:ol M.

⁴²⁹ Koyuben: koyub K.//bātıla: bātıl yola K.//

⁴³⁰ şey hem:beşer M. aña ider:ider aña M.

⁴³¹ Resūl pirden : Resūlullāh K.

- 824 Görünmedi aña Cibrīl biraz vaqt
Hüzünden bir dem olmadı o rāhat⁴³²
- 825 Kararı gitdi diredi özünü
Dilerdi tağdan ata kendüzini⁴³³
- 826 Yine bir gün gelüb Cebrāil anuñ
Göründi gözine ol ulu cānuñ⁴³⁴
- 827 Bilür evvel gelendür yine ol şāh
Gözükmüşdi Hira Tağı'nda nā-gāh
- 828 Didi irtek ki haşyet eyledüm ben
Yine geldi Hira'da ol çağıran
- 829 Hadice Ana didi digil iy yār
Gelicek saçımı kılayım izhār⁴³⁵
- 830 Feriştah ise girü gāib olur
Eger şeytan ise gitmez durur ol⁴³⁶
- 831 Yaturken bürünüb Cebrāil irdi
Hudāsınuñ selāmını digirdi⁴³⁷
- 832 Didi ey bürünüb yatan kişi tur
Gicelerde turub başın yire ur⁴³⁸
- 833 Göricek Cebrāil hem döndi didi⁴³⁹
Eyitdi iy Hadice geldi didi⁴⁴⁰

35-a

- 834 Hadice ana açdı saçın ol dem
Didi görgil eyā maḥlūḳdan ekrem⁴⁴¹

⁴³² bir dem olmadı:olmadı bir zerre M.

⁴³³ diredi:dimezdi M.

⁴³⁴ Yine:gine M.

⁴³⁵ Gelicek: Gelince K.//kılayım:ideyim M.

⁴³⁶ giru gāib olur: eger gāib olur ol K.

⁴³⁷ a. İrdi:indi M.// Selām idüb yine aña göründi M.

⁴³⁸ yire:yüziñ

⁴³⁹ Vezin gereği düzeltildi

⁴⁴⁰ geldi:yine geldi M.

⁴⁴¹ açdı saçın:saçın açdı M.

- 835 Țurur mı yoħsa gitdi mi sen anı
Fidā kıldım yoluna başı cānı
- 836 Didi ol řāh gözümnden oldu ğāib
Ĥadice didi oldun řāha rāĝib⁴⁴²
- 837 Gelen řapuña bil rūħ-ul emīndür
Țapuñ hem raħmeten lil ‘ālemīndür⁴⁴³
- 838 Baña ‘arz it Müslümān olam ey řāh
Senüñ yolunda ħurbān olam ey řāh
- 839 Aña ‘arz iyledi oldu Müslümān
Hem evvel ol olubdur ehl-i imān⁴⁴⁴
- 840 Pes andan nazil oldu aña Ķur’ān
Fidā kıl yolına gel baş ile cān
- 841 Eger cān virüriseñ cān bulasın
Göñül virüriseñ imān bulasın⁴⁴⁵
- 842 Vücüduñ maħv idersen ‘ışkile sen
Anı beytinde hoş mihman bulasın⁴⁴⁶
- 843 Eger düşdüñ ise derde yolında
Ĥaĥıĥat derdüñe dermān bulası⁴⁴⁷
- 844 Anuñ yolunda ger mallar virürseñ
Göñül hoş eyle kim sen kān bulasın
- 845 Eger ħul oldun ısa yime ħayĝu
Ĥaĥıĥat bir řāh-ı sulťān bulasın
- 846 Anuñ yoluna baş virmekdir ümmeti
Bürāder ‘āřık ol diyüşir ümmeti⁴⁴⁸

35-b

⁴⁴² řāha: Ĥaĥıĥa M.

⁴⁴³ Gelen řapuña bil: Gelen bu kerre K.

⁴⁴⁴ hem: pes M.

⁴⁴⁵ cān: cānı K.// imān: imānı K.// ager:aña M.

⁴⁴⁶ hoş:sen M.

⁴⁴⁷ derde yolunda: dert yoluna K.

⁴⁴⁸ Bu beyit K’da řu řekilde geħmektedir: Anuñ yoluna virmek gerek cānı /Bürāder ‘āřık ol sulťān bulasın.

- 847 Anı gerçek sevenler iy ‘azīzī
Yolında virdiler cānı ‘azīzī
- 848 Severem diyici gerçi anı çok
Sözidür kırı da’vī ma’nāsı yok⁴⁴⁹
- 849 Kırı da’vī idenüñ birisi uş
Benüm kim söylerem bu sözleri hoş⁴⁵⁰
- 850 Velākin ma’nā yok bir zerre bende
Yürürem ‘āciz-i bī-çāre ben de
- 851 Anuñ yolında bulan derdi iy yāre
Bulupdur ‘ākībet derdine çāre
- 852 Şafā’ya erdiler yüzün görenler
Aña cān virdiler ol hāş erenler
- 853 Eş-şalātu ve’s-selām iy hayr.... bedr-i ducā
Eş-şalātu ve’s-selām iy hayr.... Şems-i zuhā⁴⁵¹

HİKĀYET: EBŪ BEKR-İ ŞİDDĪKUŪ TİCĀRETİDŪR

- 854 Gel imdi anla kim Bū Bekr-i Şiddīk
Niçe itdi hem ol sultāna taşdīk⁴⁵²
- 855 Bu İslām yoluna ol niçe girdi
Başı cānı bu yola niçe virdi
- 856 Niçe oldı Müslümān diñle anı
Niçe terk eyledi ol cānı mānı
- 857 Anı taqrīr ideyim uş saña ben
Gözüñ aç diñlegil iy cānuma cān
- 858 İderdi Mısr’a Şam’a ol ticāret
Yürürdi şöyle özünden ferāgat
- 859 Meger Şam iline varmışdı bir gün
Görür düşünde gelir ayla gün⁴⁵³

⁴⁴⁹ da’vī:yere M.

⁴⁵⁰ Bu beyit K’da yok.// hoş:uş M.

⁴⁵¹ Bu beyit yalnızca K’da var.// okunamadı

⁴⁵² Bu ve sonraki 30 beyit K’da yok//Hem:pes anla kim:diñle gil M.//Hem:pes M.

⁴⁵³ 781^bGörür düşünde gelir ayla gün: Görür gelür düşünde ayla gün M.

36-a

- 860 Uçub dizine kondılar hevādan
Alub bağrına başdı pes evādan
- 861 Uyandı tırdı aradı mu'teber
Vardı anda bir şāhib rāhib-i ser⁴⁵⁴
- 862 Varub düşüni 'arzeyledi aña
Didi ne yirde olırsın di baña
- 863 Daħi kimdür kabīlen di baña sen
Didi Hāşim kabīlesindenem ben⁴⁵⁵
- 864 Yirüm hod Ka'bedürür bellü bayık
Didi rāhib aña ey yār-ı şādık
- 865 Zamānuñda senüñ bir er çıkıser
Cemi' putları ol oda yaķıser⁴⁵⁶
- 866 Muħammedür adı kendü emindür
Haķıķat rahmeten lil 'ālemindür
- 867 Nebīdür ol gelir āħir zamānda
Gider şekki saķın ħalma gümānda
- 868 Dedi ben girmişem anuñ dinine
Ki bilmişemdür anı ne dinine⁴⁵⁷
- 869 Velikin kılmazam āşikāre
Ki korķaram tıyarlar der naşere
- 870 Bil ol sultandur āħir zamānuñ
Nedür der ħa işit ħaķķında anuñ
- 871 Diyübdür Haķ aña Levlāke Levlāk
Ol olmasa yaradılmazdı eflāk⁴⁵⁸
- 872 Anıñçün yaradıldı bu 'ālem
Anıñ-çün geldi işbu mülk-i ādem⁴⁵⁹

⁴⁵⁴ 783^bVardı anda bir şāhib rāhib-i ser: Var idi Şam'da bir rāhib mu'teber M.

⁴⁵⁵ Bu beyit M'de yok.

⁴⁵⁶ senüñ: dedi. M. "Ol" sözcüğü yok M.

⁴⁵⁷ Bu sonraki iki beyit sadece M'de var.

⁴⁵⁸ diyübdür:veribdür M.//Ol:sen M.

⁴⁵⁹ bu:işbu M.// Anıñ-çün geldi işbu mülk-i ādem: Ki toprakdan anuñ ħalk oldu ādem M.

- 873 Varuben dīnine anuñ giresin
Düşüñüñ ta'bīrin anda göresin
- 874 Zamānında veziri olasın sen
Didüm işde düşüñüñ ta'bīrin ben
- 875 Şoñında olasın aña ħalīfe
Didüm uş ta'birin saña ħalīfe⁴⁶⁰

36-b

- 876 Budurur toğrı ta'bīri düşüñüñ
Öñüñ soñıñı anla-gıl işüñüñ⁴⁶¹
- 877 Bunı işitdi oldı kıatı müştak
Vararak ħalīb oldı kıatı uşak⁴⁶²
- 878 Dönüb Şam'dan dutar ol Mekke'ye yüz
Uyumazdı giderdi gice gündüz⁴⁶³
- 879 Yanardı ħasretinden aña şāhı
Kaçan irem diyu iderdi āhı
- 880 Gideridi bakmaz idi sağ-sola
Gelüben Mekke'ye vardı Resül'e⁴⁶⁴
- 881 Yüzini girdi gördi yine o şāh
Şeker sözün işitdi yine māh⁴⁶⁵
- 882 Ebū Bekr'e eyitdi yine Sultān
Buña vallāh getirgil kim imān⁴⁶⁶
- 883 Beni ħak bil kim geldim Resülem⁴⁶⁷
Nebī'yem hem daħi Allāh kıulıyam⁴⁶⁸

⁴⁶⁰ uş ta'birin:uşda budur M.

⁴⁶¹ aña:hoş aña M.

⁴⁶² kıatı:ğayet M.

⁴⁶³ Bu ve sonraki beyit sadece Ç'de var.

⁴⁶⁴ Gelüben: çü geldi M. //Vardı: geldi M.

⁴⁶⁵ Vezin gereği düzeltildi // Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Yüzini geldi girdi şāh/Şeker sözün işitdi yine o māh.

⁴⁶⁶ eyitdi:dedi M. //Kim:dersin M.

⁴⁶⁷ Vezin gereği düzeltildi

⁴⁶⁸ Beni ħak bil kim geldim Resülem: Ki gerçek bil beni geldüm Resul'e M.// Allah:Ĥakka M.

- 884 Dönüb didi anda Ebū Bekir ey şāh
Bizi çün da'vet itdüñ sende rāh⁴⁶⁹
- 885 Nebīysen göster imdi mu'cizātuñ
Yetişmiş di mi saña mu'cizātuñ⁴⁷⁰
- 886 Saña bu mu'cizāt yetmez mi iy cān
Ki Şam'da görmedüñ mi māh-tābān
- 887 Diziñ üstine anlar kōnmadı mı?
Saña ta'bīri anda dinmedi mi?⁴⁷¹
- 888 Beni rāhīb beyān kılmağı mıydı?
Kimdigim beyān kılmağı mıydı?⁴⁷²

37-a

- 889 Dağı niçe dilersin mu'cizāt sen
Saña yitmez mi kim bunlar direm ben⁴⁷³
- 890 Ebū Bekr işidüben bunı ey cān
Şehādet getirüb oldı Müslümān⁴⁷⁴
- 891 Didi gerçeksın ey şāhum inandum
Bu bātıł dinden imdi külli döndüm
- 892 Görince tākātım olmışıdı tāk
İnandum sen dađı haqsın dīnūñ haq⁴⁷⁵
- 893 Deyuben düşdi şāhuñ ayağına
Yüzingözünü sürdi ayađına⁴⁷⁶
- 894 Ki soñra geldi ĩmān a 'Alī bil
Hem on yaşında idi bağlandı bil⁴⁷⁷

⁴⁶⁹ ey şāh:şāha M.//Bizi çün:ki çünkim M.

⁴⁷⁰ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Gerekdür kim görevüz mu'cizātuñ/Nebiseñ bize göster mu'cizātuñ

⁴⁷¹ Saña ta'bīri anda dinmedi mi?: düşüñ ta'bīri saña dinmedi mi M.

⁴⁷² beni:bunı. M.// Kimdigim beyān kılmağı mıydı?:Kimdigim ayān olmağı mı M.

⁴⁷³ mu'cizāt sen: mu'cizāti M.// Saña yitmez mi kim bunlar direm ben:Saña yitmez mi ey cān mu'cizāti M.

⁴⁷⁴ 809^a Şehādet getirüb oldı Müslümān: İşidüb pes Ebū Bekr etdi eđgān M.

⁴⁷⁵ İnandum sen dağı haqsın dīnūñ haq: Toluña baş cānım olsun infāk M.

⁴⁷⁶ Yüzin(i) gözünü sürdi ayağına: Yüzün sürdi māhuñ ayağına M.

⁴⁷⁷ hem:ki M.

- 895 ‘Ömer geldi bu kez İslām’a iy yār
Pes andan eylediler dīni izhār
- 896 Ebū Bekr’e gelüb yetişdi ‘Osmān
Getürdi ol huzūrında imān⁴⁷⁸
- 897 Hem artar idi günden güne İslām
İderdi dīn yolun bunlara i’lām⁴⁷⁹
- 898 İnerdi aña Qur’ān āyet āyet
Anuñ hulķiña bulunmaz nihāyet⁴⁸⁰
- 899 Anı insān ne bilsün ki nedür ol
Anı Allāh bilür ancaķ nedür ol⁴⁸¹
- 900 Ne şahdur kim anı kimse ne bilsün
Ne anuñ vaşfını ‘ālem ne bilsün⁴⁸²
- 901 Velīkin bu kadar ‘avni İlāh’uñ
Yetişdi bu za’ife pādişāhuñ⁴⁸³

37-b

- 902 İlāhum virdi kuvvet söyledüm ben
Umaram bu ola derdüme merhem⁴⁸⁴

DER MEDĦ-İ RESŪL ‘ALEYHİSSELĀM

Fāilātün/Fāilātün/Fāilātün/Fāilün

- 903 Oldur ol hulķuñ Ħabībi ol ResŪl-i mu’teber
Deyüm hoş hüsni hulķuñdan anuñ birkaç haber⁴⁸⁵
- 904 Çün anuñ haķķında Levlāk didi ol Ħayy u Mu’ın
Mümkin olmaz anu vasf eyleyübile beşer⁴⁸⁶

⁴⁷⁸ ol:pes

⁴⁷⁹ Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Ki günden düne artardı İslām / kılar dīn yolun bunlara i’lām.

⁴⁸⁰ aña Qur’ān: Qur’ān aña M.//Bulunmaz: olma hiç M.

⁴⁸¹ Ki:kim M.//Anı:kim M.// Nedür:kimdür M.

⁴⁸² Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir:Ne şahdur kim anı kimse ne bile/Ki añun vaşfını ‘ālemde kıla.

⁴⁸³ bu kadar:yoķdur M.//bu za’ife: ben kıla ol M.

⁴⁸⁴ Bu beyit K’da şu şekilde geçmektedir: Añuñün bu kadar söz söylerem ben/Umaram kim derdime dermān.

⁴⁸⁵ anuñ:size M.

⁴⁸⁶ çün:kim. Anu:anı kim M.

- 905 Likī bir baħr-i muħit'den kaşredür kim söylerem
Bu za'ıfe virdi ancak Haħ hidāyet bu kađar⁴⁸⁷
- 906 İşit ümmet olanlar ol Ĥabībüñ çün na'tını⁴⁸⁸
Bir kelāmdur bu kelām cān u göñil řāz ider⁴⁸⁹
- 907 Ger karañu ğicelerde daşra çıksa ol Ĥabīb
Kim göreydüñ diridüñ güneş yere indi meger⁴⁹⁰
- 908 İtme teřbih sen güneř diyü Ĥabībüñ nūrunı
Zīra ğölge var güneşde bunda yoħ eyle hezār⁴⁹¹
- 909 Sözi řirin pür-melāħat 'āleme būyı tolı
Boyı ne uzun ne ortadır sorarsañ iy püser⁴⁹²
- 910 Alnu ğiñiřdür hilāle benzer aчуқ kaşları
Kırpüği uzun didi a'lā nazar⁴⁹³
- 911 Tuşağı yufka aña gider tamām göñli küřāz
Söylese ger dinler idi meclīse şehdür şeker
- 912 Derlese güller olırdı her deri ol ĥocānuñ
Niçe 'āřıklar görüben tatlu cānuna kıyar⁴⁹⁴

38-a

- 913 Dişleri dür gibi aчуқ, sözi āz u öz idi
Baķıben anla sen ger var ise sende bařar⁴⁹⁵
- 914 İy Sinanoğlı kaçan vaş idesin ol serveri
'İşkını kesb eyleğil saña yiter saña yiter⁴⁹⁶
- 915 İşitğil ba'zı evsāfından anuñ
Kulaķ dut dinle aħlaķından anuñ⁴⁹⁷

⁴⁸⁷ Bu za'ıfe virdi ancak Haħ hidāyet bu kağar: Bu za'ıfee haķ verübdür pes hidāyet bu kağar.

⁴⁸⁸ Vezin gereği düzeltildi

⁴⁸⁹ kelām: kelām kim M.

⁴⁹⁰ "meger" yok M.

⁴⁹¹ diyü:ol M.

⁴⁹² ortadır:ķısadur M.

⁴⁹³ Alnu ğiñiřdür hilāle benzer aчуқ kaşları: Alnu ğeñiřdür beñzerdür aчуқdır kaşları M.

⁴⁹⁴ niçe:ķankı M.//Görüben: göre ger M.

⁴⁹⁵ baķıben:ķamusı M.

⁴⁹⁶ eyledil:ideğör M.

- 916 İmdi anuñ ruḥına olsun şalavātla selām.
Rūzı maḥşerde saña ide şefā'at peygamber⁴⁹⁸

38-b

Mefāilün/Mefāi lün/ Feülün

- 917 İştigil ba'zı evsāfindan anuñ
Kulaḫ dut dinle aḫlaḫından anuñ⁴⁹⁹
- 918 Bilesin kim niçe sultān imiş ol
Göñüller derdine dermān imiş ol⁵⁰⁰
- 919 Anuñ ḫulḫın lüṭfuñı ḫüb cemālin
Anuñ sultānlıḫın anuñ kemālin
- 920 Kaçan taḫrīr idem dil ile anı
Ki vaşf idem sana ol arı cānı
- 921 Meger kim ol Ğanī Fettāḫ Tañrı
Göñüller derdine miftāḫ Tañrı
- 922 Sile dil āyinesinden gubārı
Ola göñül içinde varı⁵⁰¹
- 923 Diyem andan saña kimdür pes o cān
Anı sev-gil ola derdine dermān
- 924 Fidā eyle yoluna bāşı cānı
Ne cān terk it anuñ-içün cihānı⁵⁰²

Fāilātün/Fāilātün/Fāilātün/Fāilün

⁴⁹⁷ anun:ey yār M.

⁴⁹⁸ Bu beyit yalnızca Ç'de var.

⁴⁹⁹ anun:ey yār M.

⁵⁰⁰ "kim" yok M.

⁵⁰¹ Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Sile bu dil semāsından şehabı/Müyesser ide baña fettah bābı.

⁵⁰² Vezin gereği düzeltilmiş // Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Degil kim ey birāder pes bu cānı/Yolina virmelüdüdür dū cihānı.

- 925 Yolına olsa urbān baña ol cānı cān degil
Niderem ol başı cānı kim aña urbān degil⁵⁰³
- 926 Kim ki virse yolına bir cānı biñ cān bul-ıser
Şekk degil biri biñ ider kim hūsrān degil⁵⁰⁴
- 927 Kim ki ılmasa yolında hānumānın külli terk

39-a

- Yo yire laf urmasın bu yolda ol merdān degil⁵⁰⁵
- 928 N'iderem ben bu vücudu n'eylerem bu göñüli
Kim anuñ gibi güzel şāha her gice mihmān degil
- 929 N'ice 'āşıkdır kim ol hicri elinden giceler
Şubha değın anuñ zār u efgān degil⁵⁰⁶
- 930 Pes anuñ hubbuñda da'vī eyleyüb dünyā seven
Ki hayā eylesün ol kim 'āşık-ı cānān degil
- 931 Bu Sinanođlı Hābībūñ 'āşıkıyam der añca
Niçe 'āşık gözlerinden kim dökülen an degil⁵⁰⁷
- 932 Kim anuñ sevgüsini kesb idemeyen ādemi
Adını hayvān say kim ma'nide insān degil

EVŞĀF-I RESŪL 'ALEYHĪSSELĀM

Mefātlün/Mefāt lün/ Feülün

- 933 Gel imdi ideyim hūlından anuñ
Bu bir aç sözleri lūtfundan anuñ

39-b

- 934 amudan onı a'lā ıldı Allāh
Velī faqr ile faqr iderdi ol şāh
- 935 Tevāzū'da anuñ misli cihānda
Getürmedi getürmezdi zamānda

⁵⁰³ "ana" yok M.

⁵⁰⁴ ider kim: bil işit M.

⁵⁰⁵ kim ki: her ki M.

⁵⁰⁶ anuñ zār u: işi anuñ zār M.

⁵⁰⁷ āşıkıyam der añca: añca dir aşıkam M.// Kim: pes M.

- 936 Kaçan söylese az u öz iderdi
Ki şanma ol fikirsiz söz iderdi⁵⁰⁸
- 937 Dağı nefis arzusına uymadı hiç
Yüzünü kimseden eylemedi piç
- 938 Eger dimezlerdi hiç selâmı
Ki tıyalar diliyle haş u ‘âmı⁵⁰⁹
- 939 Dağı kahkaha ile gülmedi hiç
Helâl olan ta’âmı yirmedi hiç
- 940 Key ulı gelse iderdi tebessüm
Garîbin görse iderdi teraḥḥum
- 941 Eger görse kişi bir kez yüzünü
Kalur idi iremezdi yüzünü⁵¹⁰
- 942 Sözüni işiden bulurdı hayât
Yanından ayrılan isterdi memât⁵¹¹
- 943 İren şöbetine terk itmesem dir
Hemân olsam buradan gitmesem dir
- 944 Yüzün gören kişi hayrân olırdı
Sözünü işiden gtimez kalırdı
- 945 Dağı çoğ idi hem kızdı hayâsı
Tutardı ‘âlemi nūr-ı ziyâsı⁵¹²
- 946 Otursa dursa zıkr iderdi Haḫḫı
Üzerinde komaz öderdi haḫḫı

40-a

- 947 Aşağı yukarı dimezdi ol şâh
Otururdu nereye olsa ol mâh
- 948 Toyınca arpa ekmeğın yimezdi
Belâda ulan söz aşla dimezdi⁵¹³

⁵⁰⁸ ki:anı M.

⁵⁰⁹ eger:ögürür M.

⁵¹⁰ eger görse: görübdı ger M.

⁵¹¹ yanından:katından M.

⁵¹² çoğ:artık M.

⁵¹³ söz aşla: ulan sözi M.

- 949 Yamardı kendi na'leynin dem ā dem
Anuñ mişli cihāna gelmez ādem
- 950 Eger bir hācete girse katına
Varursa bitürürdi hāzretine⁵¹⁴
- 951 Eger 'öz'r itseler olurdu maqbūl
Varurdu neye da'vet itseler ol⁵¹⁵
- 952 Şorardu şayru varurdu gazāya
Binüb deveye giderdi gazāya
- 953 Daħi at hem katır, merkeb dimezdi⁵¹⁶
Binerdi her ne olsa gam yimezdi
- 954 Ki meclīsinde olmazdı yüce şavt
Huzūrundaki nesne olmadı fevt⁵¹⁷
- 955 Şorar aşhābını dinlerdi dāim
Tururdu kulluķ üzre şöyle kāim⁵¹⁸
- 956 Yatuben uyumazdı ğaflet ile
Geçürürdi gününü zaħmet ile
- 957 Esirgerdi ğarībi görse ol şāh
Anuñ mişli cihān içre ki bir māh⁵¹⁹
- 958 Ne geldi ne geliserdür birāder
Hem olur yolda kalanlara rehber
- 959 Bize eyledi rehber çünkim anı
Virelüm şer'i üzre çünki cānı⁵²⁰

40-b

- 960 Tatalum sünnetin olmayalum yād
Zihī müşkil bilişgen olavuz yād⁵²¹

⁵¹⁴ "bir" yok M.// Girse:kimse M.

⁵¹⁵ neye da'vet itseler ol: her neye gel diseler ol M.

⁵¹⁶ Vezin gereği düzeltildi

⁵¹⁷ Vezin gereği düzeltildi //nesne:daķıķa M.

⁵¹⁸ dinlerdi:yoķlardı M.

⁵¹⁹ cihān içre ki bir māh: getürmedi Allāh M.

⁵²⁰ çünki:biz de M.

- 961 İlähî kıılma bizi andan ayru
Dağı eyleme anı senden ayru⁵²²
- 962 Saña eyle yönümüz yâ İlähî
Dağı nür it sinimüz yâ İlähî⁵²³
- 963 Muĥammed ĥürmeti'çün iy Ganî şâh
Bağısla suçumuz ey yüce Allâh

MU'CİZĀTI RESŪL 'ALEYHİSSELĀM VE BİHİ

- 964 Anuñ vaşfın niçe diyubile dil
Anesinden şordılar birgün işitgil
- 965 Didi kim işbu şahsı niçe bildüñ
Koyup dñnüñi sen ikrâr kılduñ⁵²⁴
- 966 Didi kim şöyle bildüm ben bu şâhı
Budurur yiryüzinüñ şimdi mâhı⁵²⁵
- 967 Anuñ 'ilmin anun ĥilmin şüktrin
Anuñ şabrın anuñ 'afvın fikrin⁵²⁶
- 968 Niçe diyem idem takrîr kemâhı
Kaçan vaşf eyleyem size o mâhı⁵²⁷
- 969 Ĥayâlu key bahâdur-idi ol er
Çoğıdi anda çok dürlü hünerler⁵²⁸
- 970 Dağı cömerd idi gayet de sulţân
Yüzün görse sevinürdi dil ü cân⁵²⁹
- 971 Ne diyem ki çatı şefkatlu idi
İken ĥalk ıssı mürüvvetlü idi⁵³⁰

⁵²¹ olmayalum:olmayuz M.// Vezin gereği düzeltildi : müşkil bilişken olavuz yâd M.

⁵²² Dağı eyleme anı senden ayru :Kim olmaz ol dağı hem senden ayru M.

⁵²³ Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: nür tıldur sinemize ilâhî/Saña eyle yönümüz ya ilâhî M.

⁵²⁴ Didi kim:dediler M.

⁵²⁵ şöyle:böyleM.//Budurur: ki budurur M.

⁵²⁶ ĥilmin:şabrını. şabrın:ĥilmin M.

⁵²⁷ diyem idem:idem anı M.//O mâhı:ol şâhı M

⁵²⁸ cogıdi: var idi M.

⁵²⁹ sulţân:ol cân M.

⁵³⁰ Vezin gereği düzeltildi //iken:ki M.

41-a

- 972 Ulu kılmışidi halkda anı Hāk
Ve illa göñli idi gāyet el-ḥāk⁵³¹
- 973 Kimesne anı anub zem itmezdi
O bāṭıl yola hergiz gitmez idi⁵³²
- 974 İştigil diyem çün şabruñı anuñ
Fidā kıl yoluña baş ile cānuñ
- 975 Gazā'ya varmışıdum bile bir gün
Meger olub küffara gālib o gün⁵³³
- 976 Atub taşıla urdılar başunu
Şıdılar anda bir azu dişini
- 977 Derilüb cemī' olduk biz katına
Didük bu sözleri sen hāzretine⁵³⁴
- 978 Eyidük iy bizüm cānumuza cān
Du'ā kılsañ icabet kıla Sübhān⁵³⁵
- 979 Helāk olaydı didük cümle kāfir
Didi ben la'nete gelmedim āḥir
- 980 Kim idem ben du'ā şimdi bulara
Bu iş bize yaramaz didi yāre
- 981 Ḥākīkat rahmet için gelmişem ben
İlāhī sen hidāyet ver didi sen
- 982 Çü hidāyet senin ey Settār Tañrı
Hidāyet vir eyā Ğaffār Tañrı⁵³⁶
- 983 Diyüb itdi du'ā ol şāh-ı kevneyn
Sa'ādet kapısında mäh-ı kevneyn
- 984 'Aceb bildüñ mi kimdür ol Ḥabībi
O dertlū cānların olan ṭabībi

⁵³¹ ve ille:velikin M.

⁵³² Bu beyit sadece Ç'de var.

⁵³³ Meger olub küffara gālib o gün: Ki küffāra gālib oldı anda ol gün M.

⁵³⁴ derilüb:ki sonraM.//Sen:pes M.

⁵³⁵ Vezin gereği düzeltildi

⁵³⁶ çü:ki M.

985 Daḥi bir söz işit ḥulkından anuñ
Saña vaşf eyledüm lütfundan anuñ⁵³⁷

41-b

986 Ki ‘ammusi Ebū Ṭālib sağ iken
Ḳureyş incidüridi anı ol dem⁵³⁸

987 Ḳaçan kim o Ḥabībullah geçerdi
Ḳureyş’den bir kişi topraḡ şaçardı⁵³⁹

988 Şaçardı topraḡı üstine anuñ
Başında var iken topraḡı anuñ⁵⁴⁰

989 Varub silkerler idi topraḡını
Esirgerlerdi ol begler begini⁵⁴¹

990 Taḥammül etmeyüb aḡlardı anlar
Fiḡan edüb yanub derd ile canlar

991 İşidüb anlaruñ efḡanın ol şāh
Der idi aḡlamañ şaḡlar beni Allāh

992 Ne gelse bize ḡaḡdan der idi ol
Teselli iderdi bunları ol

993 Kim incinüben itmez idi du’a-i bed
Añun-çün oldı İslām dīnine sed

994 Bī-ḡamdillah kim ümmetin biz
İmdi rūḡına şalavāt viriñ siz

Sefer-i Resül ‘Aleyhi’s-selām

995 Daḥi bir gün sefer eyledi ol şāh
Ki ṭāif iḡlimine ermişdi rāh⁵⁴²

996 Yoḡ idi kimse yanınca ol zamān
Ki Ḥāris oḡlı Zeyd idi heman

⁵³⁷ Daḥi bir söz işit: Daḥi işir sözi M.

⁵³⁸ incidüridi anı ol dem: incidemez idi iken M.

⁵³⁹ kim o: ol kim. Ḳureyş’den bir kişi: Ḳureyşler aña M.

⁵⁴⁰ 905^b Başında var iken topraḡı anuñ: Var iken topraḡı başında anuñ M.

⁵⁴¹ Bu ve syah başlıḡa kadar sadece K’da var.

⁵⁴² Bu sonraki bir beyi Ç’de yok.

- 997 Gelürdi evine hem ol güzel şāh
Resūlem ben size gönderdi Allāh⁵⁴³
- 998 Size ben da'vī için gelmişem ben
İşidürler bunu bunlar Resūl'den⁵⁴⁴
- 999 Derildiler gelüb katına anuñ
Didiler sözi Һazretine anuñ⁵⁴⁵
- 1000 Ki senden ğayrı ādem yok mı kanı
Bizüm üstümize göndere ani⁵⁴⁶
- 1001 Ne sözdür dediler ana bakarak⁵⁴⁷
Ya senden yek adam bulmadı mı Һaķ⁵⁴⁸
- 1002 Saña biz tapmazuz dediler anda
Resūl olmaķ didiler sana ķanda
- 1003 'Acebdür bu 'acebdür iy ķarındaş
Güneş yüzini niķe göre Һuffaş⁵⁴⁹
- 1004 Bularun göñli gözi kör olubdur
Belī Һaķ'dan bular Һod tūr olubdur⁵⁵⁰
- 1005 Yüzini görmezler ol Һabībūñ
O dertlū cānlara olan tabībūñ
- 1006 Anuñķün dürlü herzeler yediler
Ki senden yek ādem yoķ mı dediler⁵⁵¹

42-a

- 1007 Şahā ķarşu tūrub taşlar atardı
Derilüb ķamusı taşa dutardı⁵⁵²

⁵⁴³ Gelürdi evine ol güzel: Gelüb ol ķavm içine didi K-M.// Pes:hem M.// Resūlem ben size gönderdi Allāh:Göriben kıızları iderdı āh M.

⁵⁴⁴ da'vi:da'vet K-M. //İşidürler bunu: işidüb bu sözi M.

⁵⁴⁵ Vezin gereği düzeltildi//sözi: anda K.// Һazretine anuñ:Һazretine anuñ M.

⁵⁴⁶ Vezin gereği düzeltildi

⁵⁴⁷ Vezin gereği düzeltildi

⁵⁴⁸ ya:ki M.// "yek" yok M.

⁵⁴⁹ "iy" yok K. iy: pes iy M.// niķe göre: hiç göre mi? M.

⁵⁵⁰ gözi: hem gözi M.

⁵⁵¹ Bu beyit K'da yok.

- 1008 Ki Hārīş oğlı Zeyd anda özini
Taşa karşı dutardı kendüzünü⁵⁵³
- 1009 Ururlardı Resülullah'a taşı
Niçe yerlerde yarılmış idi başı
- 1010 Kimi haykırub kimi gülerdi
Kimi taş ile urub başın delerdi⁵⁵⁴
- 1011 Ulu, küci kâmusı anı taşlar
Yıgılırdı şâhuñ her yanı taşlar⁵⁵⁵
- 1012 Ururlar taşı virmezlerdi rāhat
Düşerdi ardına kalmazdı tākāt⁵⁵⁶
- 1013 Gelüben kaldurub pes yine anı
Ururdu taşile ol aru cāni⁵⁵⁷
- 1014 Kâmu küffâr durub aña bakardı
Mübârek yüzünden kanı aķardı⁵⁵⁸
- 1015 Çekerdi dürlü dürlü ol cefâlar
Sürerdi ol cefâlardan şafâlar⁵⁵⁹
- 1016 Bu deñlü zahmet içindeyiken ol
İderdi zikri, şükrü Haķķa bol bol⁵⁶⁰
- 1017 Nedir bildüñ mi ol sultān-ı 'âlem
Bunuñ mişli cihānda var mı âdem
- 1018 'Aceb bildüñ mi hilmin, şabrın
Niçedür añladuñ mı Haķķa şükrin⁵⁶¹

⁵⁵² atardı: atarlar K.// Dutardı: dutarlar K.// Derilüb kâmusı taşa dutardı: Ki ta'n edüb sözüñ taşlar atarlar M.

⁵⁵³ Ki: O K.//Zeyd anda özini: anda ne itdi özini K.

⁵⁵⁴ Kimi:Kimisi M.// Kimi taş ile urub başın delerdi: Kimi taş ile başını delerdi M.

⁵⁵⁵ her yanı : dört yanına K.// Yıgılırdı şâhuñ her yanı taşlar: Yıgılırdı çü dört yanına taşlar M.

⁵⁵⁶ Bu beyit sadece K'da var.

⁵⁵⁷ gelüben:gelüb M.// Ururdu taşile ol aru cāni:Atarları taşile arı cāni M.

⁵⁵⁸ yüzünden: başınıñ K.// kan:yaş M.

⁵⁵⁹ ol: çok K-M.

⁵⁶⁰ İderdi zikri, şükrü Haķķa bol bol: Ki bunca zahmet içinde iken ol M.

⁵⁶¹ bildüñ mi: bildünse K.

1019 Eger bildün ise bir gel öziñe
Yorandur qorqu yaşların göziñe

1020 Çü hilmi, sabrı, şükrin diñledünse
Niçedür hulqın anuñ añladuñsa⁵⁶²

42-b

1021 Tevāzu'da niçedir hālin añla
Diyeyim anı dāhi şimdi añla⁵⁶³

1022 Hüseyn-ile Hasan bir gün meger kim
Ebū Cehl oğlını anlar görür kim

1023 Deveye binüben şöyle yürürdi
Gelüb geçer bilür anı görürdi

1024 Segirdib ikisi geldi Resül'e
Dediler iy dede ol bā-uşüle

1025 Ebū Cehl oğlunu gördük bugün biz
Deveye binüben yürürdi tiz tiz

1026 Melül olub dediler yok devemüz
N'idelüm binmeğe vardu şafāmuz

1027 İştidi pes bularuñ sözün ol şāh
Bulardañ yaña döndi yüzün ol māh

1028 Didi iy kuzucaqlarum bugün siz
Görüb anı n' için maḥzün olursız⁵⁶⁴

1029 Ben olayın gelün sizün deveñüz
Binün arqama var ise şafañuz⁵⁶⁵

1030 Alub ikisin iki çiniñe şāh⁵⁶⁶
Getürüben yürüdi ol biraz rāh⁵⁶⁷

1031 Didiler Ebū Cehl oğlanınıñ biz⁵⁶⁸
Devesi ger yürüse anda tiz tiz

⁵⁶² Bu beyit K'da yok.// çü:bu M.

⁵⁶³ Tevāzu'da niçedir:ne sulṭāndur K.//''anı'' yok K.

⁵⁶⁴ n' için:melül K.

⁵⁶⁵ sizün:bugün M.

⁵⁶⁶ Vezin gereği düzeltildi

⁵⁶⁷ ol:ol dem M.

1032 İki yanuña baqub “ ‘afvi ” dir idi
Gezerken ‘afvi ‘afvi diyub yürürdü⁵⁶⁹

1033 Dedi iy kızılarum imdi gelüñ
Diyeyim imdi ben de ‘afvi diñleñ⁵⁷⁰

43-a

1034 Deyüb ‘afvi şağına kıldı nazar ol
Şolına daği ‘āfvi deyüb döner ol⁵⁷¹

1035 Ki kaçd itdi diye bir daği ol şāh
İrişdi Cebrāil dedi kim Allāh

1036 Selām eyle Hābībüme benümdir
Benümdür ol benümdür ol benümdür

1037 Muqarreb kıldıgumca özini dir
Ol alçaq kıldı gör kendüzini dir⁵⁷²

1038 Var imdi kıl beşāret ol Hābibe
O dertlū cānlara olan tabibe

1039 Tuy ne ‘afvi dedigi-çün bir anuñ
Bağışladım bilesin ümmetinden⁵⁷³

1040 Şağına dedigi-çün ānuñ ben
Bağışladım diñle ümmetin ben⁵⁷⁴

1041 Şolına ‘afv dedigcün anuñ
Bağışladum kamusun ümmetinüñ⁵⁷⁵

1042 Der ise bir daği ‘afvi ol şāh
İdem kāfiri daği oddan āzād⁵⁷⁶

⁵⁶⁸ Vezin gereği düzeltildi

⁵⁶⁹ gezeren:görürdüñ M.

⁵⁷⁰ Gelüñ:egilüñ. Diyeyim imdi ben de ‘afvi diñleñ’ Ki ben daği diyeyim siz de gelin K-M.

⁵⁷¹ deyüb:dedi M.

⁵⁷² kıldı gör:eyledi K.// Ol alçaq kıldı gör kendüzini dir: Ol alçaq kıldı gör kendüzini dir M.

⁵⁷³ Bu beyit K’da yok.

⁵⁷⁴ Bu beyit K’da şu şekilde geçmektedir: Şağına dedigi-çün‘afvi ānuñ/bağışladum beristin ümmetinüñ.// Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Şağına ‘afv dedigcün anuñ ben/Bağışladum yār pes ümmetinden.

⁵⁷⁵ Bu beyit Ç’de yok.

⁵⁷⁶ ‘afvi ol şāh:dil u şād K-M.// bir: biz. M.

- 1043 İşidicek dediğin byle Allāh
Dimedi pes edeb sağladı ol řāh
- 1044 İřitdũn mi niçe cān imiş ol cān
Ne cān, cānlara cānān imiş ol cān
- 1045 Eger bildũnse vir yolına cānı
Ne cān terk eylegil iki cihānı
- 1046 Nedir bu bunca biñ hũlki dağı var
Yitirũb ārif isen fikr it iy yār⁵⁷⁷
- 1047 Eger verse cesed yũz biñ baña Hāķ
Ki her birinde yũz bin baş muħaķķaķ
- 1048 Ve her başımda hem yũz biñ lisānum⁵⁷⁸
Dağı her dilde yũz bin dasitānum⁵⁷⁹

43- b

- 1049 Ādemden bu zamana gelen insān
Sağışınca ũ ‘mrũm olsa iy cān⁵⁸⁰
- 1050 Bu ķadar ten bu ķadar baş ile ben
Bu ķadar dil bu ķadar yaş ile ben
- 1051 Gice gũndũz disem medđin Hābĩbũn
O dertlũ cānlara olan řābĩbũn
- 1052 Dimeyeydũm gũneřden zerresini
Veya baħr-i ‘amĩķden şatresini
- 1053 Anı Ķur’ān ile gmũřdũr Allāh
Anı ķaĉan kimse medđ ide iy řāh⁵⁸¹
- 1054 Ana kim diye dostum ol Ğanĩ Hāķ
Dil ile vaşf olmaz ol muħaķķaķ⁵⁸²

⁵⁷⁷ Bu beyit K’da yok.

⁵⁷⁸ Vezin gereği dũzeltildi

⁵⁷⁹ Lisānum:dilũm. K// Ve:ki M.

⁵⁸⁰ a mısraı Vezin gereği dũzeltildi

⁵⁸¹ gmũřdũr Allāh:gdi ta’āli M.

⁵⁸² diye dostum:dediysem K.

- 1055 Bu kadar didiğim İbn-i Sinān'ıñ
Kapusında gulāmıdur ol anuñ
- 1056 Kūlunuñ sözi Mevlā'sı katuñda
Olur ma'zūr ne dirse hāzretinde
- 1057 Çü ma'zūr olduğda ol ola maqbūl
N'ola Mevlā medhiyle ola meşgūl⁵⁸³
- 1058 Velī n'idem kanı dil ide taqrīr
Anuñ vaşfiñda biraz ide taħrīr⁵⁸⁴
- 1059 Anı medh eylemeğe kanı tākāt
Meger kıla yine Allāh 'ināyet
- 1060 Virelüm ruħına anuñ selāmı
Deyelüm eş-şalātü ve's-selāmı⁵⁸⁵

VE MU'CIZĀTU RESŪLULLAH 'ALEYHİSSELĀM

- 1061 Yine fetḥ eyledi şāh bize bābı
Çözildi dil semāsından şehābı⁵⁸⁶
- 1062 Diyeyim bir kelāmı yine şirin
Ola 'āşık eger istese Şirin⁵⁸⁷
- 1063 Kūlağundan şanu pammuğunu çek
İşit server sözün kıl yağuñı çek

44-a

- 1064 Saña bir şekkerüñ tengin açayın
Bu meclīs içine güher şaçayın⁵⁸⁸
- 1065 Bu gevherler bu sözden çünki çıka
Kalan gevherleri heb yakā yıka
- 1066 Şaçıla çünki dilden işbu gevher
O gevher ola toprağa beraber⁵⁸⁹

⁵⁸³ Vezin gereği düzeltildi// medhiyle ola: medhine olsa K.

⁵⁸⁴ biraz ide :pes kim ola K.

⁵⁸⁵ Bu beyit Ç'de yok.

⁵⁸⁶ Bu ve sonraki 22 beyit K'da yok.//Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Yine virdi bize ḥaḳ fetḥ-i bābı /Semasından diliñ sildi sübhān.

⁵⁸⁷ Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Diyeyin şāh kelāmın ḥub şirin/Ola 'āşık eger işitse şirin.

⁵⁸⁸ Bu meclīs içine güher şaçayın: Bu meclisde söze şeker şaçayız M.

- 1067 Oluser işbu gevherler size fâş
O gevherler bilesiz taşımış taş
- 1068 Nolur senden gözi bağı kalursañ
Taşı gevher deyu şatun alurseñ⁵⁹⁰
- 1069 Pes olduñ bu gevherden külli ma'bun
Kalasın hasretiyle şöyle maḥzun
- 1070 Bu gevherler kim me'āni gevheridür
Buña cānum dil ü cān müşteridür⁵⁹¹
- 1071 Bu ma'nī bilürler ey şāḥīb-ḥāl
Bu bir dildür oḡurdı şöyle ehl-i ḳāl
- 1072 Şeker aldum didüm şekker midir ol
Şeker görse üzin ide aña ḳul
- 1073 N'olur senden gözi bağı kalırsak
Taşı gevher şanub arub alırsak
- 1074 Sen olduñ bu güherden külli maḡbūn
Ki ḳaldūñ şöyle hasretile medyūn⁵⁹²
- 1075 Bu gevher kim ma'ni gevherdür
Buña cānum dil u cān müşteridür⁵⁹³
- 1076 Bu ma'niyi bilürler şāḥīb-i ḥāl
Bu bir dildür okur dīl şöyle bi-ḳāl
- 1077 Bu lezzet kim dimāḡuñā erişe
Ḥayāt olmuşca cānuñā erişe
- 1078 Bulursañ ger şafā işbu şekerden
Gidesin kesbine anuñ sen ilerden
- 1079 Taḫarsan işbu şekker lezzetinden
Yanasın gice gündüz ḫasretinden⁵⁹⁴

⁵⁸⁹ Bu beyit yalnızca M'de var.

⁵⁹⁰ Bu ve bir sonraki beyit sadece M'de var.

⁵⁹¹ Bu ve sonrakisadece Ç'de var.

⁵⁹² sen:pes M.// Ki ḳaldūñ şöyle ḫasretile medyūn: Kalasın ḫasretiyle şöyle maḥzūn M.

⁵⁹³ Bu ve sonraki üç beyit yalnızca M'de var.

⁵⁹⁴ Bu ve sonraki beyit yalnızca Ç'de var.

- 1080 Eger tıymasa çün lezzet kulağıñ
Ne aşşı ger işidürse kulağıñ
- 1081 Dil ile biñ diriseñ gevher adın
Anuñ pes niçe tuya kişi dadın
- 1082 Yemeyen tıymadı dadımı anuñ
Ne aşşıya dimek adını nuñ
- 1083 Eger yimek dilersen gözlerüñ aç
Bu şekerden saña yidürem birkaç
- 1084 Diñle-gil hem mu'cizāt şekerinden
Şağıngıl özüñi şekk erinden
- 1085 Bu lezzet kim dimağıña irişe
Hemān olmuşica cānuña irişe
- 1086 Bañursan şafa işbu şekerden
Gidesin kesbine anuñ irenden⁵⁹⁵
- 1087 Kulak tut diñle imdi bu kelāmı
Diyelüm eş-şalātu ve's-selāmı⁵⁹⁶

Mu'cizāt Hızret-İ Nebi

44-b

Fāilātün/Fāilātün/Fāilün

- 1088 Muşafādur kamu halkūñ serveri
Hem dañi āhir zamān peygamberi
- 1089 Muşafādur mücrime yarın Şefi'
Muşafādur yolda kalan rehberi
- 1090 Muşafā'nuñ mu'cizāti çokdurur
Ele alsa mum iderdi mermeri⁵⁹⁷
- 1091 Yimezidi tenini bit ü pire
Hem ol idi cümle ālem mefhāri⁵⁹⁸

⁵⁹⁵ Vezin gereği düzeltildi

⁵⁹⁶ Bu beyit yalnızca M'de var.

⁵⁹⁷ Muşafā'nuñ mu'cizāti çokdurur: mu'cizāti çokdurur ol serverüñ M.

⁵⁹⁸ hem:pes M.

- 1092 Olur idi derdine dermān anuñ
 Çapusına her ki gelse yalvaru⁵⁹⁹
- 1093 Kuru ağacı eger dikse yere
 Yaşaruben biter idi esmeri
- 1094 Cānavarcuqlar ki yer üzre yürür
 Çamusu heb medḥ iderdi ol eri⁶⁰⁰
- 1095 Kim ide anuñ mu'cizātuñ taman
 Söyledir idi elinde aḥceri⁶⁰¹
- 1096 Ümmetinden olduñsa sen daḥi
 Ey sinān oğlu yüri şaz ol yüri⁶⁰²
- 1097 Kimdügini bildüñise Muştafā
 Gel fidā eyle yolında sen varı
- 1098 Tuḥına virgil şelavat ile selām
 her kaçan kim aña sen ol serveri⁶⁰³

VE MU'CIZĀT-I RESŪLULLAH 'ALEYHİSSELĀM

Mefāilün/Mefāi lün/ Feülün

- 1099 İşit daḥi ne idi mu'cizāti
 Bula olmuş cānuñ anda ḥayāti⁶⁰⁴
- 1100 Velī yok mu'cizātına nihāyet
 İdeyim bir kaçın size rivāyet⁶⁰⁵
- 45-a**
- 1101 Var idi ol zamānda çok münāfık
 Bilinidi ol zamānda yok münāfık
- 1102 Derildiler bir araya çatub baş
 Biribirine sırrın eyledi fāş⁶⁰⁶

⁵⁹⁹ 990^bÇapusına her ki gelse yalvaru: kim ki gelse çapusına yalvarı M.

⁶⁰⁰ çamusı:küllisi M.

⁶⁰¹993^a Kim ide anuñ mu'cizātuñ taman: Kim diye pes mu'cizatını temām M.// elinde: çün elinde M.

⁶⁰² Bu beyit yalnızca M'de var.

⁶⁰³ Bu beyit yalnızca M'de var.

⁶⁰⁴ İşit daḥi:isit daḥi K.-M.// cānuñ anda:gönlü andan M.

⁶⁰⁵ size:saña M.

⁶⁰⁶ sırrın eyledi:eyledi sırrın M.

- 1103 Didiler kim görürsüz bu Muḥammed
Ki cāzudur bilürsüz bu Muḥammed
- 1104 Bunuñ sırrı elinden şöyle ‘āciz
Ki ḳalduḳ, çāre ne eyleyelim biz
- 1105 Bularuñ hem ulusu vār idi pīr
Dedi ben almışam şimdi tedbīr⁶⁰⁷
- 1106 Dediler kim buyur nedür bilelüm
kim ölmelüyse yārdım ḳılalum⁶⁰⁸
- 1107 Dedi biz ḳuzı alalum şatun biz
kii büryān eyleyelüm pus bütün biz
- 1108 Ki bir mişḳāl aḡu ḳuzı içine
Ḳoyalum biz anı tennūr içine⁶⁰⁹
- 1109 Bişirüben anı idelüm biz ḫal
Bu müşkillerimiz ḫallidelim ḫal⁶¹⁰
- 1110 Ṭurālum gel deyu aña varalum
Eger gelmezse biraz yalvaralum⁶¹¹
- 1111 Çü gele aluben anı gelevüz
Yiye ḳuzıyı anda ḳurtulavuz
- 1112 Bu sözi maşlaḫat gördi ḳamusı
Düşüb önlerine yine vardı ulusu⁶¹²
- 1113 Görüb görkli cemāliñ söylediler
Bize gel deyu da’vet eylediler⁶¹³
- 1114 İcābet ḳılub anı ṭurdı urı
Cihānuñ zulmetin götürdi nūrı
- 1115 Düşüb önlerine ol nūr-ı Rahmān
İçeri girdi oturdu o Sultān⁶¹⁴

⁶⁰⁷ hem:bir M.

⁶⁰⁸ Bu ve sonraki beyit Ç’de yok.

⁶⁰⁹ 1002^bḲoyalum biz anı tennūr içine:imdi ñe ḳoyalum tennur içine K.// biz anı: ḳoyalum M.

⁶¹⁰ 1003^bBu müşkillerimiz ḫallidelim ḫal:Bu müşküllerimiz olabdı ḫal K.// Bu müşkil işimiz tā kim ola ḫal M.

⁶¹¹ Ṭurālum:varalum K.// biraz:aña K.

⁶¹² Vezin gereḡi düzeltildi //vardı:geldi M.

⁶¹³ Cemāliñ:yüzimi K.

45-b

- 1116 Ferāh oldı münāfiqlar pes ol gün
Bile geldi gine ol yüzü gül-gün
- 1117 Gelüb anlar da oturdı katına
Getürdiler kıızıyı hāzretine⁶¹⁵
- 1118 Dediler kim şun iy cānumuza cān
Kim olsun cānumuz heb saña kıurbān⁶¹⁶
- 1119 Çü Bismillah diyuben şundi ol şāh
O pişmiş kıızıya dil virdi Allāh
- 1120 Yime benden didi yā Muştafā sen
Karışmışam dedi pes zehrile ben
- 1121 Baña kaşd ile ağı katdılar dir
Münāfiqlar saña kaşd itdiler dir
- 1122 Kıızıdan geldügin işbu kelāmı
İşitdiler bi-küllü hāş u ‘āmı⁶¹⁷
- 1123 Hācıl olub çü yüzleri karardı
Düşüb külli hāsed odına yandı⁶¹⁸
- 1124 Kāmu tedbirlerini bozdı Sultān
Oturub kāmusu heb oldı hayrān⁶¹⁹
- 1125 Dediler kim zehī cāzu ‘işi bu
Hācıl ola elinde niçe cāzu⁶²⁰
- 1126 Dediler n’idelüm biz n’eyleyelüm
Kızıyı yir ise ger söyleyelüm
- 1127 Biküllü girerüz dīnüne anuñ
Uraruz yolunda terkini cānuñ⁶²¹

⁶¹⁴ Raḥmān:zamān K.

⁶¹⁵ katına:başına M.

⁶¹⁶ cānumuz heb:cānlarımız M.

⁶¹⁷ kelāmı: kelāmūn M.//‘āmı: ‘āmıñ M.

⁶¹⁸ 1017 olub:oldı M.// Düşüb külli hāsed odına yandı: Hāsedden heb benizleri şarardı M.

⁶¹⁹ bozdı:bozdu ol M.//kāmusu hep:küllisi pes M.

⁶²⁰ Bu beyit M’de yok.

⁶²¹ yolunda terkini:terkini yolunda K-M.

1128 Tanışub girdiler yine katına
Dediler anda şāhuñ hazretine

46-a

1129 Eger kuzıyı sen bugün yiriseñ
Dutavuz sözüñi her ne diriseñ⁶²²

1130 Çü zünnārı kesevüz belimüzden
Geçevüz külli kendü bilümüzden⁶²³

1131 Yağavuz deyr mescīdler yapavuz
Ye şanma bu sözüümüzden şapavuz⁶²⁴

1132 İşitdi buñlaruñ sözini Sultān
Dedi kim sen bilürsin Hayy u Sübhān⁶²⁵

1133 Çü Bismillāh diyub vardı ileru
Kesib yedi kuzıdan ol güneş-rū

1134 Hıtab itdi ağuya Haq Te'āla
Ki bir kılımı yağma didi Mevlā

1135 İderem saña bir 'azāb ki yarın
'Azabum çok unudurlar 'azābın⁶²⁶

1136 Hıtabı işidecek ağu andan
Pıñar kāynar gibi kaynar bedenden⁶²⁷

1137 Ki her bir kıl dibi pes oldu ırmağ
Döküldi taşra kuzda kalan ırmağ

1138 Haşa eylemedi hiçbir kılına
Göre Mevlā'sı ne virmiş kuluna

1139 Çün oldu mu'cizātı anda zāhir
Ne var ise münafık evvel āhir

1140 Öñüñde oldılar gelüb Müslümān
Oğıl-kız ile bilgil külli iy cān⁶²⁸

⁶²² sen bugün:bugün sen K-M.

⁶²³ Bu beyit K'da yok.//çü:ki M.

⁶²⁴ Deyr:kiliseler K. ye:ki M.

⁶²⁵ Bilürsin:görürsin K.

⁶²⁶ saña bir 'azāb:bir 'azāb saña K. Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: iderem bir gazab saña ki yarın/gazab çok unudurlar gazābın M.

⁶²⁷ Bu ve sonraki beyit K'da yok.// hitabı işidecek: işidecek hitabı M.

- 1141 Yağuben deyr, yaptılar mesâcid
Pes oldılar kâmusı Hâkka' a sâcid⁶²⁹

46-b

- 1142 Kesüb zünnârı belin yırttılar heb⁶³⁰
Hem oldılar kâmusı Hâkka akreb
- 1143 Dilerseñ bulasın sen eñi kurbet⁶³¹
Firâkındañ irişe saña vuşlat
- 1144 Fidâ kıl yolına başı vü mâli
Añı seven kişinüñ budur hâli⁶³²
- 1145 Dağı vir ruhına anuñ selâmı
Hoş it eş-şalât u ve's-selâmı⁶³³

VE MU'CİZÂT-I RESÛL 'ALEYHİSSELÂM

- 1146 İştigil bir dâği idem rivâyet
İdübdür Bū Hureyre hoş rivâyet
- 1147 Didi kim bir gazâsından Resûl'üñ
Bile varmışıdüm ol bā-uşülün
- 1148 Azık kıt geldi bu geldi çü 'asker
Kığırdı baña anda didi server⁶³⁴
- 1149 Bulunūr mı didi sende hiç azuk
Didi kim hurma var illa azucuk⁶³⁵
- 1150 Didi server getirgil anı baña
Şunuvirdim tağarcug-ile aña⁶³⁶

⁶²⁸ ile bilgil külli:bile heb cümle K.// oldılar gelüb:geldiler olub M.

⁶²⁹ Bu ve sonraki beyit K'da yok.// pes:kim M

⁶³⁰ Vezin gereği düzeltildi

⁶³¹ Vezin gereği düzeltildi

⁶³² kişinüñ budur hâli:kişilerün bu hâli K.// Añı seven kişinüñ budur hâli: Dileyenüñ anı pes işbu hâlî M.

⁶³³ Bu beyit Ç'de yok.

⁶³⁴ kıt geldi K.//asker:leşker M.//

⁶³⁵ İlla:şâh// K.

⁶³⁶ Server:Var K

- 1151 Dedi var sen ‘askeri oğu on on
Çağırdum geldi ‘asker çoğ on on⁶³⁷
- 1152 Gelene virdi Ėurmadan yidiler
Şāha anlar senālar eylediler
- 1153 Yediler ŗoydular anda tamāmı
Ne denlū var ise ĥāş ile ‘āmı⁶³⁸
- 1154 Ki soñra vardum anı yoğkladum ben
Ki artmış bir parçacuk şağkladum ben
- 1155 Yidūm anı yidūrdūm şöyle bol bol
Dūkenmezdi ne ėadar verirsem ol⁶³⁹

47-a

- 1156 Gidince dūnyādañ ol şāh-ı Levlāk
Daği ĥurma var idi iy dil-i pāk
- 1157 Ebu Bekr eyledi soñra ĥilāfet
İki yıl dōrt ay eyledi ĥilāfet
- 1158 ‘Ömer oldı soñra ĥalīfe anda
DaĖi ĥurma bulunūr idi bende⁶⁴⁰
- 1159 Hem on yıl altı ay daği yāre⁶⁴¹
Ĥilāfet eylemişdür aşikāre⁶⁴²
- 1160 ÖĞüt añla sözümi iy birāder
Bulunur idi dāĖi bende kim var⁶⁴³
- 1161 Şehīd olduğu gün ki ol ‘Ömer de
Ki yağma oldı ol gün ol temr de⁶⁴⁴
- 1162 Eger yağma olmasaydı ol gün
Dūkenmezdi ĥurma ĥaşre deĖin⁶⁴⁵

⁶³⁷ çağırdum:ėıĖırdum K-M.// asker:leşkeri M.

⁶³⁸ ise:ise heb M.

⁶³⁹ Dūkenmezdi ne ėadar verirsem ol: Dūkenmezdi verirsem ne ėadar ol M.

⁶⁴⁰ soñra ĥalīfe: ĥalīfe soñra M.

⁶⁴¹ Vezin gereĖi dūzeltildi

⁶⁴² hem:pes M.

⁶⁴³ bende:ĥurma kim K-M añla: diñle M.

⁶⁴⁴ ki ol:şāh M.

⁶⁴⁵ ĥurma:ol ĥurma K.// olmasa:gitmeseydi M.

- 1163 O Server mu'cizâtından idi ol⁶⁴⁶
Var imdi gör kıpar mı cāndan seven ol⁶⁴⁷
- 1164 Anı sevmek saña oldıysa pīşe
Ki yersin dürlü dürlü guşsa-i nişe⁶⁴⁸
- 1165 Eger bildünse derdüni iy cān
Ola ol dert senün derdüne dermān
- 1166 Virürseñ cān yolına cān iy cān
Bulasın sen daği cānānı iy cān⁶⁴⁹
- 1167 Gel imdi ur yüzünü sen de hāke
Şalavāt ‘aşk ile vir rüh-i pāke
- 1168 Daği vir ruhına anuñ selāmı
Hoş eyit eş-şalāt ü ve’s-selāmı⁶⁵⁰
- 1169 Yine gel cān u dilden dinlegil sen
Yine bir mu'cizâtından diyem ben

47-b

- 1170 Bu bir hoş mu'cizâtdur Muştafâ'dan
Mürüvvet ma'deni kân-ı şafâdan⁶⁵¹
- 1171 Şalavāt viri hem diñlegil hoş
İşidüb lezzetinden cān ide hoş⁶⁵²
- 1172 Meger bir şāh Beni ‘Ād dirler idi
O kıavim ki oda taparlar idi⁶⁵³
- 1173 Olubdur ‘ömrü yitmiş yıl bürāder
Geçirmiş küfr-ile ‘ömrünü ol er⁶⁵⁴

⁶⁴⁶ Vezin gereği düzeltildi

⁶⁴⁷ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Muhammed mu'cizâtından idi ol/Var imdi ger kıyar mı cānana ol.// ol:bu. seven ol: sevgü M.

⁶⁴⁸ Ki yersin dürlü dürlü guşsa-i nişe: Ki yersi guşsa dürlü dürlü nişe K-M

⁶⁴⁹ Bu beyit K'da yok.

⁶⁵⁰ Bu beyit yalnızca

⁶⁵¹ Muştafâ'dan: Muştafâ'nuñ K.// şafâdan: şafānuñ K.

⁶⁵² Viri: vir daği K

⁶⁵³ O:kim M.

⁶⁵⁴ Geçirmiş küfr-ile 'ömrünü ol er: geçürmiş 'ömrini küfr ile ol ār M.

- 1174 Velî ‘ādil ıssı key cömerd idi ol
Daḫi ḳalb-i selīm ḫoş merd idi ol
- 1175 Gel imdi gör İlāhuñ ḳudretini
Şalavāt vir ki dinle ḫikmetiñi
- 1176 Görür bir gice ol şāh-ı Mecūsī
Açılur cümle gökleriñ kapusı⁶⁵⁵
- 1177 Çıkar bir nūr dutar dünyāyı düpdüz
Şanasın ol gice olmuşdı gündüz
- 1178 Görünür içre bir taḫt var ‘ayān ol
Bilür kendüzine baḫt var ‘ayān ol⁶⁵⁶
- 1179 Oturur taḫtuñ üstinde Muḫammed
Dutar dünyāyı düpdüz nūr-ı Aḫmed⁶⁵⁷
- 1180 Daḫi dört yāri bilince şāhuñ
Otururlar yöresinde o māhuñ
- 1181 İner kendü serayı içre bu baḫt
Bilür kim kendü yāri devlet ü taḫt⁶⁵⁸
- 1182 Düşer oldum Resūluñ ayağına
Yüzün sürer o şāhuñ ayağına

48-a

- 1183 Peşimān oluben küfrüne o cān
Getürür Resūluñ öñüñde imān⁶⁵⁹
- 1184 Şehādet getirüben o yanūr
Serāyuñ içi görür toḫtolu nūr⁶⁶⁰
- 1185 Alub ābdest ider Ḥaḳḳa niyāzi
İki rek’at ḳılur anda namāzi⁶⁶¹

⁶⁵⁵ Açılur:açılıb K.

⁶⁵⁶ Bu beyit K’da yok.

⁶⁵⁷ düpdüz:küllü M.

⁶⁵⁸ Bu beyit yalnızca Ç’de var.

⁶⁵⁹ Vezin gereği düzeltildi // o:ol M.

⁶⁶⁰ Bu beyit K’da yok.// getirüben o:getürüb ol dem M.

⁶⁶¹ a ve b’de“ol” mısra sonunda K.-M.

- 1186 Yapar sırrile bir mescid özine
Şalavât viresün ol şāhuñ gözine
- 1187 Kılur t̄ā'āt ol mescidde nihānī
İder 'ömri āhīrinedegin anı⁶⁶²
- 1188 Bu hāliyle pes oldı 'ömri āhīr
Çü bildi kendü 'ömrü oldı āhīr⁶⁶³
- 1189 Meger bir oğlı varidi anuñ hūb
Bulunmazdı bir anuñ gibi maḥbūb
- 1190 Özi şāhib-cemāl kim adı Manşūr
Sözi kılur vīrān göñüli ma'mūr⁶⁶⁴
- 1191 İrişmişidi on dört yaşına ol
Didi bir gün babası añā oğul⁶⁶⁵
- 1192 Ḥadīceye gel varalum berū dīr
Benümile biraz çık gel berū dir⁶⁶⁶
- 1193 Aluben girdi oğlunu içerū
Çü vardılar içeriden içerū⁶⁶⁷
- 1194 Didi oğul bugün bilgil beni sen
Anuñ-içün kığırdum uş seni ben
- 1195 Müselmān olmuşam görüp Resūli
Oğul ben bulmuşımdır toğrı yolu⁶⁶⁸

48-b

- 1196 Vaşiyet iderem saña oğul sen
Dilerem olasin sen de Müslümān⁶⁶⁹
- 1197 Alasin dört güher o dört imāma
Daḥi dört biñ kızıl o dört imāma⁶⁷⁰

⁶⁶² İder.:kılur M.

⁶⁶³ Çü bildi kendü 'ömrü oldı āhīr:çün bildi kendü oldı 'ömrü āhīr M.

⁶⁶⁴ "kim" yok M.//Vīrān:yıkuḳ M.

⁶⁶⁵ İrişmişidi on dört yaşına ol: Hem on dört yaşına girmişdi ol M.

⁶⁶⁶ Benümile biraz çık gel berū dir: Birazcık gel benümile yūri dir M.

⁶⁶⁷ Bu beyit K'da yok.

⁶⁶⁸ Oğul ben bulmuşımdır toğrı yolu: Ki bulmuşam oğul ben toğrı yolu M.

⁶⁶⁹ iderem:eylerem M.

⁶⁷⁰ Dört:on K.

- 1198 Dağı benüm hecinümi alasin
Varuben Hâk Resûluni bulasin
- 1199 Hüseynile Hasanla okuyasin
Kim olmasun bu söze tâ kıyâsın⁶⁷¹
- 1200 İşitdi babası sözini Manşür
İçini vü taşını dutdı heb nür⁶⁷²
- 1201 Dedi baba baña ‘arz eyle imân
Hemân şimdi oluram ben Müslümân
- 1202 Dedi Hâk Resûlune yüri var
Dağı var anlara sen eyle ikrâr⁶⁷³
- 1203 Vaşiyet eyleyüben virdi cânı
Hemân sâ’ât ki Hâk’a vardı cânı⁶⁷⁴
- 1204 Çü gördüler ki teslim oldu ol er
Yerağın eyleyüben hem gömerler⁶⁷⁵
- 1205 Geçer çün babası yerine Manşür
Ola begliğine ol ya’ni ma’mür⁶⁷⁶
- 1206 Dediler kutlı olsun tâc ile taht
Saña Hâk rûzî kılsın devlet-i baht⁶⁷⁷
- 1207 Çü bir kaç gün kılub Manşür ider âh
Umardı kim kaçan dutub vire râh⁶⁷⁸
- 1208 Yaticak bir gice halk uruturdu
Varubanı hazîne içre girdi⁶⁷⁹

49-a

⁶⁷¹ bu söze: sözüme M.

⁶⁷² İçini vü taşını dutdı heb nür: İçi ve tışı oldu cümle pür bür M.

⁶⁷³ Hâk Resûlune: ol Resüle. M. Dağı var anlara sen eyle ikrâr:Varub hem anlara eyle sen ikrâr M.

⁶⁷⁴ Vardı:erdi K.M.

⁶⁷⁵ Bu beyit K’ da yok.//eyleyüben hem:eyleyübanı M.

⁶⁷⁶ Ola begliğine ol ya’ni ma’mür: Çün ola begliğine ol ma’mur K.// ki ya’ni begliğine ola ma’mür M.

⁶⁷⁷ Baht:taht M.

⁶⁷⁸ Bu beyit K’da yok.

⁶⁷⁹ Varubanı hazîne içre girdi: Binübeni hecine hoş dutar yol K.// Yaticak bir gice halk uruturdu: Çü bir gece yaticak halk uruturdu M.

- 1209 Alır babasının dediklerin ol
Binübeni dutar hecine ol yol⁶⁸⁰
- 1210 Görür şehrin yanında on pîr
İleru vardı Manşür gördi on pîr⁶⁸¹
- 1211 Dutarlar ellerinde hoş ‘aşalar
Boyunlarında aşılmış ridâlar
- 1212 Görüb Mansûri bunlar yüğrişürler
Deyüb Allâh ki bunlar çağrışurlar⁶⁸²
- 1213 Buları gördi Mansûr indi yire
Hecin üstinden inüb kondı yire⁶⁸³
- 1214 Elin koşuruben virdi selâmı
Dedi hem bunlara anda kelâmı⁶⁸⁴
- 1215 Didi kim kaçığıñuzdur Mustafâ di’ñ
Mürüvvet bahri ol kân-ı seḫâ di’ñ
- 1216 Dediler kim bizüm-ile degildür
Ne bizden ayru ne bile degildür⁶⁸⁵
- 1217 Dedi Manşür ‘acib söz söyledüñüz
Bile degil velî bile dedîñüz
- 1218 Dediler on yârüz biz Muştafâ’ya
Bizimle gel irişesin şafâ’ya⁶⁸⁶
- 1219 İledelüm seni görsün Muḫammed
Neden geldüñ haber şorsın Muḫammed
- 1220 Didi Manşür gidelüm hoş buyuruñ
Bilece varalum siz güle yürün⁶⁸⁷

⁶⁸⁰ alır:alib M.// Binübeni dutar hecine ol yol: Binüb ol dem hecine hoş dutar yol

⁶⁸¹ on pîr: yür on pîr M.

⁶⁸² Bu beyit K’da yok.// bunlar:hoş M.// Deyüb Allâh ki bunlar çağrışurlar: Kim Allâh deyüben çağrışurlar M.

⁶⁸³ buları: bunları M.

⁶⁸⁴ Dedi hem bunlara anda kelâmı: Ne dedi anlara diñle Kelâmı M.

⁶⁸⁵ Ne bizden: veli bizden daḫi M.

⁶⁸⁶ “gel” yok.

⁶⁸⁷ Bu beyit K’da yok.// “hoş” yok M.// Bilece varalum siz güle yürün: siz güle yürün:siz de türüñ

1221 Bular onı bile tiz tiz giderler
Getürüb Mansûrı eve n'iderler⁶⁸⁸

1222 Didiler kim n'iredensin eyit sen
Neye geldün ya ne istersin oğlan

49-b

1223 Sebeb ne oldı kim böyle ararsın
Muḥammed ḳandedür deyüb şorarsın⁶⁸⁹

1224 Dedi şehrümde Mecûsî olurlar⁶⁹⁰
Geçürürler oda ṭapmağ-la olar⁶⁹¹

1225 Babam idi ol ilüñ pādişāhı⁶⁹²
Geçürürken küfrile sāl ü māhı⁶⁹³

1226 Görür düşinde bir gice Muḥammed
Gelü girür serāy içre Muḥammed

1227 Babam imāna gelür olur ümmet
Ölücek baña da itdi vaşiyet⁶⁹⁴

1228 Baña sen de Müselmān ol didi ol
Dut emrini dutdum ben daḫi ol⁶⁹⁵

1229 Daḫi dört gevherüm vār dört imāma
Kim iltem armağan ol dört imāma

1230 Daḫi on biñ kızıl vār idi iy yār
Bulara heb sözini ḳıldı izhār

1231 Bular çün oğlanuñ sözün işitdi
Ḳaḳıyub kendülerden külli gitdi

⁶⁸⁸ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Bunlar daḫi önünce tiz giderler/getürüb mansuru eve kim ni'derler// bile:daḫi M.

⁶⁸⁹ Muḥammed ḳandedür deyüb şorarsın: kandedir diyubanı sorarsın K.

⁶⁹⁰ Vezin gereği düzeltildi

⁶⁹¹ şehrümde: şehrüm K.//Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Mecûsiler olur şehrüm dedi ol/ Geçürürler oda ṭapmağla yol.

⁶⁹² Vezin gereği düzeltildi

⁶⁹³ babam:atam M.

⁶⁹⁴ gelür:gelüb M.

⁶⁹⁵ Dut emrini dutdum ben daḫi ol: Dutum emrini dutdum ben dahi ol K.

- 1232 Meger bunlar idi külli münāfık
Görürler oğlan İslāma muvāfık⁶⁹⁶
- 1233 Dediler dön giru inanmagıl sen
Babañuñ sözine güvenmegil sen
- 1234 Dediler Muḥammed cāzudur bil
Siḥirlidür işi anuñ eyle bil
- 1235 Dedi oğlan ne herze dilüñüz var
Ki bildüm çatı yanlışı biliñüz var⁶⁹⁷

50-a

- 1236 Saḳaluñuz ağarmış illa yāre
Velākin gönlüñüz çatı vü ḳare⁶⁹⁸
- 1237 Baña anuñ yüzini gösterüñ dir
Oda tapmaḳdan imdi ḳurtaruñ dir
- 1238 Çün anuñ ‘āşıkıyam gelmişem ben
Gönülünden hem aña ḳul olmuşam ben⁶⁹⁹
- 1239 Görürler çünki dönmez işbu oğlan
Münāfıḳlar ne dirler diñlegil sen⁷⁰⁰
- 1240 Onı dāḫi dutarlar on ağacı
Sögerler Manşūra ki çatı acı
- 1241 Dögerler anlar ol şāh-ı güzīni
Ḳana ğarḳ itdiler nazük yüzini⁷⁰¹
- 1242 Şabāḫ olunca dögerler o şāhı
Muḥammed ‘āşıkı ol pādişāhi⁷⁰²
- 1243 Ne fitne eylediler dinle iy cān
Niçe itdiler ol oğlana bühtān

⁶⁹⁶ külli münafık :kamu münafık K.//”külli” yok M//. b,Vezin gereği düzeltildi

⁶⁹⁷ dilünüz:didünüz K.

⁶⁹⁸ Velākin:daḫi M.

⁶⁹⁹ Vezin gereği düzeltildi

⁷⁰⁰ dönmez:doğru K.// Görürler çünki:çü gördiler M.// diñlegil sen: diñle ey cān M.

⁷⁰¹ anlar:anda M.

⁷⁰² dögerler:dögdiler K.

- 1244 Biri ol mel'ünün geldi Resüle
Didi var müşkilüm ol bā-uşüle
- 1245 Nedür didi Resül aña di-gil sen
Niçe müşkil ise Hâk kıla âsân
- 1246 Didi kim bir kulum vār idi iy şâh
Güzel oğlan idi şana idüñ mäh
- 1247 Oğul idünmiş idüm şöyle kim var
Elinde idi külli māl u tavar⁷⁰³
- 1248 Alub dört gevherüm on bîn kızıl al
Binüb hecine kaçmış dutuben yol⁷⁰⁴
- 50-b**
- 1249 Aradum Mekke ilin cümlesin heb
Gezüb aramışam ben şarḳ ile garb⁷⁰⁵
- 1250 Hem olmuş idi bir yıl ol gidelden
Gideydi māl ü gencim külli elden⁷⁰⁶
- 1251 Buluram dün gice anı iy şâh
Ki birkaç urdum anı anda iy mäh⁷⁰⁷
- 1252 Buyuruñ şer' ile n'itmek gerekdür
Ne emr iderseñüz itmek gerekdür
- 1253 Resül eydür getirüben görelüm
Neyise hem cezāsın virelüm⁷⁰⁸
- 1254 Varubanı getürdi oğlanı ol
Ḳana boyanmış ol nāzük teni bol⁷⁰⁹
- 1255 Baḳub oğlana tañakaldı o şâh
Didi oğlan tatalım bu işe rāh⁷¹⁰
- 1256 Resül eydür dönüb oğlana kim sen
Nedir aḥvāluñi di diñleyem ben⁷¹¹

⁷⁰³ Bu beyit K'da yok.

⁷⁰⁴ dutuben:duyub K.// Binüb:binüben bir M.

⁷⁰⁵ Gezüb aramışam ben şarḳ ile garb: Gezüben arasum şarḳ eger garb M.

⁷⁰⁶ Bu beyit K'da yok.// Hem olmuş idi bir yıl ol gidelden: Ki bir yıl olmuş idi hem gidelden M.

⁷⁰⁷ buluram:buluben K.// buluram:ki buldum M.

⁷⁰⁸ Beyit vezin gereği düzeltildi// hem:her K.// hem:pes M.

⁷⁰⁹ boyanmış:boğulmuş K.//Bol:bil K.// boyanmış:yoğrulmuş M.

⁷¹⁰ Bu beyit K'da yok.// tatalım:duta mı M.

- 1257 Didi gönli içinde oğlan iy yār
Adum uğrun-içün on tanuğ var⁷¹²
- 1258 Ne söylersem iderler beni yalan
Utanub söylemez hiç nesne oğlan
- 1259 Şoragördi Resül ol tınmadı hiç
Ne denlü şordılarsa tınmadı hiç⁷¹³
- 1260 Resül eydür buna tanuğ gerekdür
Kim iş tanuğile dāhi yigrekdür⁷¹⁴
- 1261 Pes ol mel'ün didi var tanuğum çok
Garaž-çün bu işi ideceğüm yok

51-a

- 1262 Varub ol toğuzın bile getürdi
Resülullah huzurına yitürdi⁷¹⁵
- 1263 Gelüben oldılar oğlana tanuğ
İçinde sözlerinüñ gerçeği yok
- 1264 Toğuz kişi heb aq saqallı pīrler
Tanıklıq virdi ol gönli qaralar⁷¹⁶
- 1265 Ki dinledi bularuñ sözini şāh
Dedi uğrıya buyurmuşdır Allāh⁷¹⁷
- 1266 Elin kes qomaduğun almasun dir
Dilin kes kim yalan söylemesin dir
- 1267 Gözin kes baqmasın nā-mahreme dir
Ayağun kes qaçuben dutmasun yol dir⁷¹⁸

⁷¹¹ dönüb:dutub M.// Di:çün M.

⁷¹² Adum uğrun-içün on tanuğ var: adum uğrun benüm için on tanıq var K.//Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Dedi oğlan çü gönli içre ey yār/Adum uğrı benümçün on tanuğ var.

⁷¹³ Bu beyit K'da yok.// Hiç:hem M.// tınmadı hiç: tırdı pes hem M.

⁷¹⁴ dāhi:olsa M.

⁷¹⁵ "bile" yok K.// bile:dahi M. //Resülullah huzurına yitürdi: Resülün hāzretine tiz yetürdi M.

⁷¹⁶ Bu beyit K'da yok.

⁷¹⁷ ki:çü K.// şāh:ol şāh M.

⁷¹⁸ kes: oy K-M.// dir:ol //K.

- 1268 Çün emr itdi Resül oğlana anı
Münāfiqlar kılurlar şāz- 1 māni⁷¹⁹
- 1269 Varuben tarağacın dikdi bunlar
Nifāḡ tohumunu hoş ekdi bunlar⁷²⁰
- 1270 Biküllü şehrin kavmi ḡāş ile ‘ām
Gelübēni kuruldı anda hengām
- 1271 Getürdiler ol oğlanı ilerü
Melül maḡzün türdi vü kıldı zārı⁷²¹
- 1272 Keserler sağ elin oğlanuñ ey yār
Ḳamu ḡalk eyledi efgān-ıla zār⁷²²
- 1273 Çü göklerde melāik ağladılar
İlāhī bu ne ḡikmetdür dediler⁷²³
- 1274 Ḳamu ḡalk gözyaşını dökdi yine
Bu oğlan odı ḡalkı yaḡdı yine⁷²⁴
- 1275 Gör oğlan göñli içre n’ider iy cān
Kesüñ dir ol eli siz virmeñ emān⁷²⁵

51-b

- 1276 Niçe kez put yapmuşdur elüm
Kesüñ vācib olubdur baña ölüm
- 1277 Dutub yine ayaḡını keserler
Esirgemezler ol itden bizler⁷²⁶
- 1278 Yine göñlinde dir oğlan siz el-ān
Kesüñ ayaḡuma virmeñ siz emān⁷²⁷

⁷¹⁹ Bu beyit K’da yok.// çün:kim M.

⁷²⁰ Bu beyit K’da yok.

⁷²¹ kıldı zar:ol güneş K.//ol:pes K.// vü kıldı zārı:ol güneş rü K.

⁷²² Bu beyit yalnızca M’de var.

⁷²³ “çü” yok K.// Melaik:melaikler K.

⁷²⁴ Bu beyit K’da yok.

⁷²⁵ Kesüñ dir ol eli: Kesüñ ol dili K.// cān: yār M.//irmeñ emān:çār u nā-çār M.

⁷²⁶ esirgemezler:esirgemezdi K-M.// Dutub:dönüb M.

⁷²⁷ siz el-ān:nihāni M.

- 1279 Ki ben puthaneyeye çok vârmışımdu
O putlar karşısına tûrmışımdu⁷²⁸
- 1280 Kesûñ kim yiridür siz ol ayağı
Kim olmuş idüm ol çün dine yağı⁷²⁹
- 1281 Dutub gözlerini çıkardılar âh
Ne dir gönli içinde yine ol şâh⁷³⁰
- 1282 Çıkaruñ ol gözi put görmüş ola
Gözine put tozını sürmüş ola⁷³¹
- 1283 Şu nergis gözini oyduklar anuñ
Bu kez diline de kıydılar ânuñ⁷³²
- 1284 Dutubanı dilini kesdi anlar
Kamu halk eyledi yine figânlar⁷³³
- 1285 Şu deñlü eyledi halk anda efgân
Ne dir gönli içinde yine oğlan⁷³⁴
- 1286 Didi Kur'ân okumadı çü dilim
Kesiñ pes kesile kim kâl u kıl'im⁷³⁵
- 1287 Görüb halk ağlaşub yaşlar dökerler
Ne hoş esirgemez dirler bu erler⁷³⁶
- 1288 'Acebdür buñlaruñ yürekleri taş
Ki gelmez gözlerinden zerrece yaş⁷³⁷

52-a

- 1289 Yüzin Hağğa dutub oğlan ider âh
Benüm hâlümü sen bilürsin Allâh⁷³⁸

⁷²⁸ "ben" yok K. //tûrmışımdu: durmuşdum. K.// "dir-dur" yok M.

⁷²⁹ Bu beyit K'da yok// olmuş idüm: olmuşdürür M.// Çün:hağ M.

⁷³⁰ yine:dinle K.-M.

⁷³¹ Gözine: aña kim M.

⁷³² Bu beyit K'da yok// gözini:gözlerini M.

⁷³³ gözini:gözlerini M.

⁷³⁴ Şu deñlü eyledi halk ana efgân:Dutubanı gözlerini çıkardılar âh M.

⁷³⁵ Kim-pes K-M.

⁷³⁶ Bu beyit K'da yok.

⁷³⁷ gözlerinden zerrece yaş: gözlerinde zerre yaş K.

⁷³⁸ Allah: Ey gani şâh K.// Allâh:şâh M.

- 1290 amu ‘alemlerüñ hâlin bilen sen
amunuñ müşkilini hal kılan sen
- 1291 Benüm hâlüm saña ma’lûmdur iy Hâk
Ki sensin âdir ü ahhâr-ı mutlak⁷³⁹
- 1292 Münâcât eyleyüb yatırken oğlan
‘Aceb oldu hikâyet dinle iy cân
- 1293 Hüseyn ile Hasen gelirdi nâ-gâh
Meger mektebde idi ol iki şâh⁷⁴⁰
- 1294 Görür halk üşmüşler bir araya
Varurlar ikisi de ol yöreye
- 1295 Yarub halkı Hasen içeru girdi
Bağub bu oğlanuñ hâlini şordı⁷⁴¹
- 1296 Hüseyni şanıbanı ‘aklı anuñ
Düşüb gider bu oldu nakli anuñ⁷⁴²
- 1297 Didi kim kardeşim Hüseyn midür bu
Bulaşmış kanlara işbu güneş-rü⁷⁴³
- 1298 Hüseyn geldi bakar oğlan yüzine
Çağırub söylenür ol kendüzine
- 1299 Hasen midür yatan oğlan didi ol
N’ideyim ben seni iy cân didi ol
- 1300 Birinüñ ‘aklı gider biri gelir
Gören halkı bunlar efgânlar ider⁷⁴⁴
- 1301 Varubanı Resüle söylediler
Hüseynile Hasen hâlin didiler

52-b

- 1302 Resül eydür ikisin de getirüñ
Benüm atuma anları yitürüñ

⁷³⁹ hâk:şâh K-M.// mutlak:Allâh M.

⁷⁴⁰ Hüseyn ile Hasen:hasan Hüseyn ile

⁷⁴¹ bağub:bağar K.

⁷⁴² Bu beyit M’de yok.

⁷⁴³ kanlara:tozlara M.

⁷⁴⁴ Birinüñ ‘aklı gider biri gelir: Birinüñ ‘aklı gelüb biri gider K.// Gören halkı bunlar efgânlar ider:
Bağuben halka ba-küllî âh ider M.

- 1303 Varubanı getürdiler oları
Resûlullah görüb anda buları ⁷⁴⁵
- 1304 Dedi n'oldı size iy kıurret'ul 'ayn
Dediler dede iy şâh-ı kevneyn ⁷⁴⁶
- 1305 Bilürüz şâdıķ-ul va'd-il emîn'sin
Daķı hem raķmeten lil 'âlemin'sin ⁷⁴⁷
- 1306 Ĥadısündür senüñ iy şâh-ı levlâķ
Ki sensin şâhı senüñ sözüñdür pâķ ⁷⁴⁸
- 1307 Size her kişi ki benzeye didüñ
Yavuzluķ ol kişi kılmaya didüñ ⁷⁴⁹
- 1308 Bu oğlan ĥod bize benzer 'ayândur
Ĥadısündür muķaķķaķdur beyândur ⁷⁵⁰
- 1309 N'iķün yavuz iş ide işbu oğlan
Olubdur iş bu oğlan üzre yalan ⁷⁵¹
- 1310 Resûl eydür bu işe şabr idelüm
Ĥaķķuñ taķđiri nedür bir görelüm ⁷⁵²
- 1311 Gel imdi 'aşķile virgil şalavât
İşit imdi neye irdi ĥıkâyet
- 1312 'Ali bile dinledi bunda iy şâh
Eve çıkub giderdi durmayub râh ⁷⁵³
- 1313 Meger kim üç gün idi gitmişidi
Medîne'den sefer ol itmiş idi ⁷⁵⁴

⁷⁴⁵ oları:buları M.

⁷⁴⁶ dede:ey dede K.

⁷⁴⁷ bilürüz:ki sen çü M.

⁷⁴⁸ Bu beyit K'da yok

⁷⁴⁹ her kişi ki: bir kişi kim K. //kılmaya:itmeye M.

⁷⁵⁰ Ĥadısündür muķaķķaķdur beyândur: ĥadısüñ ĥod senüñ gerçek ayândur M.

⁷⁵¹ Bu beyit K'da yok.// iş bu:bu söze M.

⁷⁵² bir:biz K.//nedür bir:nicedir M.

⁷⁵³ Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: 'Ali bunda bile yoğ idi ey şâh/Eve çıķmıřdı meger tutub râh.

⁷⁵⁴ Bu beyit K'da yok.

1314 Beriye içre bir gün yürür ol şāh
Ne kıılır diñlegil bir görgil Allāh⁷⁵⁵

53-a

1315 Gelüben bir gelin söyledi aña
Durubāni ħaber eyledi aña⁷⁵⁶

1316 Dedi dün yā ‘Alī sen şehre var-gıl
‘Acāib mu’cizāt vār anı görgil⁷⁵⁷

1317 Senüñiçün tevaqqufdurur ol
Yürü var durma bakma sağ-ıla sol⁷⁵⁸

1318 ‘Alī işüdüben bildi marazın
Kim itdi bī-niyāze ol niyāzın⁷⁵⁹

1319 Āvāz geldi ‘Alī’ye düldülü sür
Medīnede’acīb işler oldu gör⁷⁶⁰

1320 ‘Ali sürer hemāndem düldülini
Nefes virince kat’itdi yolını

1321 Gelür şehre meydāna sürer ol at
Görür kim hoş bezinmiştür siyāset⁷⁶¹

1322 ‘Ali geldi didiler ol Resüle
Turugeldi Resül ol şāhın bile⁷⁶²

1323 ‘Ali karşı varub ol Resülün
Öpüp ayağını ol bā-uşülün⁷⁶³

⁷⁵⁵ Beriye içre bir gün yürür ol şāh: Beriye içre yürürdü ol şāh K.// “bir gün” yok M. Ne kıılır diñlegil bir görgil Allāh: ne kıılır diñle sen gör kader Allāh M.

⁷⁵⁶ “ħaber” yok K.// Gelüben bir gelin:gelüb bir gece M.// Durubāni:ki remz ile M.

⁷⁵⁷ Bu beyit K’da yok.// dün:tur M.//Sen:tiz M. mu’cizāt vār: iş olubdur M.

⁷⁵⁸ tevaqqufdurur ol: tevaqquf anda ancak M.// Yürü var durma bakma sağ-ıla sol: bilürsen aşlını anda varıcağ M.

⁷⁵⁹ marazın:bu razı K.//Kim:hem K.//Niyazın: niyazı K.//Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: ‘Ali işitdi çün kııldı namāzı/
Kim etdi bi niyāzı hoş niyāzı.

⁷⁶⁰ avaz:nidā. Gör:var gör M.

⁷⁶¹ sürer:sürdü K.// meydana sürer:sürer meydāna M.

⁷⁶² bile:katına K.

⁷⁶³ ‘Ali: ‘Ali de K.// varub:varuben M.

- 1324 Didi bilgil bunı iy cānuma cān
Bu ƙocalar münāfiƙdır direm ben⁷⁶⁴
- 1325 Ki zira benzemez uğrıya oğlan
Münāfiƙlar ola sözleri yalan⁷⁶⁵
- 1326 Dilegil Tañrı'dan işbu işi sen
Gider bizden daħi bu teşvîş daħi sen
- 1327 Yüzün urdı yire ol şāh-ı levlāk
Tazarru' itdi Hāƙƙā ol dil-i pāk⁷⁶⁶
- 1328 Hemān Cebrāile emr itdi Allāh
Yüri di var Hābībüm benüm ey şāh⁷⁶⁷

53-b

- 1329 Selām idüb hecine ƙıl taleb di
Ki böyle emir ƙıldı ol Çalab di⁷⁶⁸
- 1330 Gelüb Cebrāile Hāƙƙuñ selāmın
Degirdi Muştafā hem hoş kelāmın⁷⁶⁹
- 1331 Dedi işbu ƙocalardur münāfiƙ
Degildür dīnūñe bunlar muvāfiƙ
- 1332 Hecini ƙıl taleb gelsün ileru
Görelere mu'cizātuñ anda giru⁷⁷⁰
- 1333 Ola hem Tañrınuñ işi 'ayān uş
Görelere mu'cizātuñı beyān uş⁷⁷¹
- 1334 Hecini Muştafā ƙıldı taleb hem
Şalavāt vir ola derdüñe merhem
- 1335 Münāfiƙlar getürdiler hecini
Dediler kim 'aceb n'eyler ki bunı

⁷⁶⁴ cānuma cān: cānuma sen K.

⁷⁶⁵ ola:bular M.

⁷⁶⁶ urdı yire:tutdı hāƙƙa K.// Tazarru' itdi Hāƙƙā ol dil: Tazarru' itdi ol dem ol dil-i pāk M.

⁷⁶⁷ Hābībüm: Hābībümdür K.// Yüri di: didi. Ey şāh:dutub rāh M.

⁷⁶⁸ taleb di:taleb der M.

⁷⁶⁹ gelüb :dedi M.// Vezin gereği düzeltildi

⁷⁷⁰ anda:bundan K.

⁷⁷¹ işi:sırrı M// Görelere mu'cizātuñı beyān uş:Ƙılasın mu'cizātuñı beyān hoş M.

- 1336 Oturdılar Resül, daği halâyık
Şehirlü dāhi aşhābla bayık⁷⁷²
- 1337 Kim ol yirde kil oğlanı yetürdi
Hecīni ol münāfiqlar getürdi⁷⁷³
- 1338 Hecīn çün baqdı ol oğlan gördi
Yüzün göge tutub anı yünürdi
- 1339 Varub Mansūr'a qarşu çökdi yire
Duruban yaşını ha dökdi yire⁷⁷⁴
- 1340 Yünürüb hā dönerdi ol başını
Aqıtdı cümle aşhābuñ yaşını
- 1341 Şu kadar dökdi tākāt qalması hem
Düşüb bī-ğod vü yetdi anda isem⁷⁷⁵

54-a

- 1342 Bunı gördi şahābe itdi efgān
Münāfiqlar velākin qaldı hayrān⁷⁷⁶
- 1343 Hemāndem Cebrāil'i gönderdi Haq
Selām itdi Habībümdür Muḥammed⁷⁷⁷
- 1344 'Amāmesin hecinüñ üstine şah
Çıkarub örtesin anda yüzi mäh⁷⁷⁸
- 1345 Resül işitdi çün Allāh kelāmın
Du'ā kıldı melekler dedi amīn⁷⁷⁹
- 1346 'Amāmesin çıkardı anda sultān
Hecīne örtdi dinle bunı iy cān⁷⁸⁰

⁷⁷² Bu beyit K'da yok.

⁷⁷³ aKim ol yirde kil oğlanı yetürdi: Kim orta ol yirde oğlan yetürdi K. .

⁷⁷⁴ duruben:varuben M.

⁷⁷⁵ Vezin gereği düzeltildi

⁷⁷⁶ bunı:anı M.

⁷⁷⁷ Selām itdi Habībümdür Muḥammed: Selām it der ḥabībüme muḥaqqak M.

⁷⁷⁸ 'Amāmesin: ridasını M.// Vezin gereği düzeltildi

⁷⁷⁹ Resül işitdi çün Allāh kelāmın: Resüllah işitdi ḥaqq kelāmın K.

⁷⁸⁰ anda:şah-ı K.// 'Amāmesin:ridasını M.

- 1347 Hecine dil virüb söyletdi Allāh
Selām olsun saña dir iy şehinşāh
- 1348 Resūlisin Hāk'un yā Muştafā sen
Ki dinle sen hālūmi diyeyin ben⁷⁸¹
- 1349 Meger ol pādişāh idi Benī 'Ad
Mecūsiler yigidi aşlı şāz⁷⁸²
- 1350 Düşinde bir gice sen şāhı görmiş
Hemān-sā'ātde ol İslām'a girmiş⁷⁸³
- 1351 Ol aldı besledi şāh-ı Mecūsī
Kerem-kānı şehāvet idi hūsi⁷⁸⁴
- 1352 Beni ol almış idi anda şatın
Verüb bahāma tam on iki altun⁷⁸⁵
- 1353 Bu oğlan oğlıydı adı Manşūr
Mecūsiler yigidi şöyle meşhūr
- 1354 Vaşiyet eyledi buna atası
Dedi oğul olma Allāh'a 'āsi⁷⁸⁶
- 1355 Beni bilgil Müslümān olmuşam ben
Resūli hem düşümde görmüşem ben⁷⁸⁷

54-b

- 1356 Var on biñ altunu vir dut 'amāme
İletgil armağan bu dört imāme⁷⁸⁸
- 1357 Daħi dört gevheri, bu ben hecini
Tapuñiçün armağan ide buni⁷⁸⁹

⁷⁸¹ dinle sen:dinlegil K.// Ki dinle sen hālūmi diyeyin ben: İştigil diyeyim hālimi ben M.

⁷⁸² şāz: şehdad K.// Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Benī 'Ad kavminüñ bil pādişāhı/
mecūsiler begiydi ol kemāhı.

⁷⁸³ Bu beyit K'da yok.

⁷⁸⁴ Bu beyit K'da yok.//Ol aldı besledi şāh-ı Mecūsī: Ol aldu besledi şāh-ı mecūsī M.

⁷⁸⁵ Vezin gereği düzeltildi.//Bu beyit M'de yok.

⁷⁸⁶ Dedi oğul olma Allāh'a 'āsi: Dedi oğul Allaha dön olma 'āsi M.

⁷⁸⁷ Vezin gereği düzeltildi

⁷⁸⁸ Var on biñ altunu vir dut 'amāme: Var on biñ altunu aldır oğlana. K.// bu: ol K.// var: tur M.

⁷⁸⁹ Vezin gereği düzeltildi

- 1358 Vaşiyet eyledi vü öldi ol şāh
Qabūl eyleyüb emrin dutdı bu şāh⁷⁹⁰
- 1359 Alub didiklerini bindi baña
İşidüb ‘āşık oldum ben de saña⁷⁹¹
- 1360 Senüñ ‘ışkuña bir gicede iy şāh
Yedi günlük yolu heb almışam āh
- 1361 Medīne şehri çün oldı ‘ayāndur
Bu kocalar görindi nā-gehāndır⁷⁹²
- 1362 Evinde görkli aq saqallı pīrler
Velī katı kara gönilli pīrler⁷⁹³
- 1363 Buları görđi oqlan indi yire
Benüm arqamdan inüb qondı yire
- 1364 Elin kavşuruben virdi selāmı
Didi bunlara anda bu kelāmı⁷⁹⁴
- 1365 Ki qangıñuzdurur diñüz Muhammed
Ya qangıñuzdurur kimdürür Aqmed⁷⁹⁵
- 1366 Ben aña ‘āşıkam cān u gönülden
Yolında geçmişem cān u gönülden
- 1367 İşitdi oqlanuñ sözini bunlar
Hasedden gözlerini tıtdı kanlar⁷⁹⁶
- 1368 Bizi alub bir eve götürdiler
Hocadan ol gicede ayırdır⁷⁹⁷
- 1369 Bilmezdim ki n’oldı hāluni ben
Ki şimdi gördüm uş mecrūh aqar qan⁷⁹⁸

⁷⁹⁰ bu şāh: rāh K.

⁷⁹¹ oldum ben de saña:oldı şāha saña M.

⁷⁹² için oldu:oldu çün K.

⁷⁹³ Bu beyit K’da yok.//Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Evinde aq saqallı görkli pīrler/
Gönülleri qararmış misl-i kırlar.

⁷⁹⁴ bu:hoş M.

⁷⁹⁵ Vezin gereği düzeltildi// kimdir: derler K.M.

⁷⁹⁶ Bu beyit Ç’de yok.// hasedden: azabdan K.// Vezin gereği düzeltildi

⁷⁹⁷ Hocadan ol gicede ayırdılar: Hocamdan beni ol gice ayrı yaturdılar M.

1370 İşitdiler deveden bu kelāmı
Çağırdılar Őalāt ile selāmı⁷⁹⁹

55-a

1371 ‘Alī turub çağırub merd-i sultān
Dutar heb ol münāfiqlara ol cān⁸⁰⁰

1372 Yalıncağ eyleyüb Őoydı buları
Siyāset yerine sūrdū buları

1373 Görür kim bunlaruñ boynında put var
Taparmıř gizlū putlara ol itler⁸⁰¹

1374 Gel imdi gör ‘Ali ne’yler iy cān
Őalavāt vir olasın Őāz ü ĥandān⁸⁰²

1375 ‘Ali kesdi bulāruñ ellerini
Daĥi kesdi bikūlli dillerini

1376 Őamusınuñ gözini oydı dutdı
Ayakların kesüben dinle n’itdi

1377 Ki dikdi on dar ağacı yüce
Heb açdı bunları bir ucdan uca⁸⁰³

1378 Mūnāfiqlar görüb ‘ibret dutarlar
Cehennem kelbi vü itden beterler

1379 Őaĥābe gördiler bu işi iy yār
Őalavāt virdiler tekrār be tekrār

1380 Çağırub gözyaşını döktiler hem
Didiler Őāha it oğlana merhem⁸⁰⁴

1381 Du’ā kııl oğlana didiler iy cān
Őabūl ider Du’ā nı Ĥayy u Sūbhān

⁷⁹⁸ Bu beyit K’da yok/”Ki” yok M.

⁷⁹⁹ Çağırdılar Őalāt ile selāmı: Eytidiler ĥoř Őalāvātla selamı K.

⁸⁰⁰ Őözcük okunamadı// turub:turdı K.//mūnāfiqlara: mūnāfiqları K.// turub çağırub:ĥaykırdı turdı M.// Dutar ...l mūnāfiqlara ol cān: Hemān tutdı mūnāfiqları ey cān M.

⁸⁰¹ “Var” yok K.// kim:ķamu M.

⁸⁰² gel imdi gör:gel gör imdi K.// Gel imdi gör ‘Ali ne’yler iy cān: ‘Ali neyler gel imdi diñle ey cān M.

⁸⁰³ a-b’de “ol” redifi var K..

⁸⁰⁴ göz yaşını: göz yaşlarını K.

1382 Resûlullah alıb oĝlanuñ elin
Yirine odı yine anuñ elin⁸⁰⁵

1383 Ayaĝın ayaĝı yirine odı
Dilini, gozini heb bile odı

55-b

1384 Du'ā eyledi andan ol guzel ŗāh
Yine saĝ eyledi oĝlanı Allāh

1385 Uruťurub selām virdi ol oĝlan
Biamdillah yuzun gordum dil u cān⁸⁰⁶

1386 Surer yuzin Resuluñ ayaĝına
opup elin alur hoŗ ŗaĝına⁸⁰⁷

1387 Ŗalavāt derdile hem geturur ol
Hoŗ imān geturuben oturur ol

1388 Ol iki ŗāh-ile un ıldı bile
Ouyub 'ilm edeb oĝrendi bile⁸⁰⁸

1389 İŗitduñ mi abibuñ mu'cizātın
Diye mi diller ānuñ mu'cizātın⁸⁰⁹

1390 Daı 'āŗıqlarını gordı ŗāhuñ
Daı ŗādıqlarını gordı māhuñ⁸¹⁰

1391 Oları ancak añla hem eruñi
Sev imdi aĝ ide Allāh yuzuñi⁸¹¹

1392 Sevenler anı hi almadı maħrum
Sevegor sen de olasin ta merum⁸¹²

1393 Anı sevmeklige budur delālet
Duta sunnet ki gelmeye melālet⁸¹³

⁸⁰⁵ yirine kodı yine:yine odı yerine M.

⁸⁰⁶ uruturub: yine durdı. Dil u can: der ey can K.

⁸⁰⁷ opup elin alur hoŗ ŗaĝına: opuben elin alur saĝ ol yine K.

⁸⁰⁸ un:hem K.// Bu beyit M'de yok.

⁸⁰⁹ diller: ya diller K.// Bu beyit M'de ŗu ŗekilde gemekteedir: Gel imdi gor abibuñ mu'cizātın/
Demekle dil yorulmaz mu'cizātın.

⁸¹⁰ Bu beyit K'da yok.// 'āŗıqları: sevenlerini M.// gordı: gor M.

⁸¹¹ eruñi: ozuñi K.// Vezin gereĝi duzeltildi

⁸¹² sevegor: sevegor K.// sen de olasin ta: ta olasin sen de M.// Vezin gereĝi duzeltildi

⁸¹³ gelmeye: ekmeye M.

- 1394 Duta cān-ile şāhuñ sūnnetini
Daḥi incitmeye hem ümmetini⁸¹⁴
- 1395 Şalavātı derd-ile vir hemīşe
İrūben yüzini yire hemīşe
- 1396 Şerī'at yolına ol kām ola
Kıla beş vaḳit namāzı şāim ola
- 1397 Vire ruḥına ol daim selāmı
Diye hoş eş-şalātu ve's-selāmı⁸¹⁵

56-a

- 1398 Gel imdi diñle yine mu'cizātın
Ne direm işit añla mu'cizātın⁸¹⁶
- 1399 Benüm cānum anuñ medḥine ḳanmaz
Anı medḥ itmeden dilim uşanmaz⁸¹⁷
- 1400 Velī n'idem ne tākāt var ne ḥālüm
Ne dilüm var ne ḳıylüm vār ne ḳālüm
- 1401 Benüm Allāhdurur her dem mu'ınüm
Yine bir söz dilime geldi benüm
- 1402 İşidüb ol Ḥabībi vir şalavāt
Bulasın hoş bu sözlerden ḥalāvet⁸¹⁸
- 1403 Daḥi minber urulmadan bürāder
Bir ağaç üzere oḳur ḥuṭbe server⁸¹⁹
- 1404 Ki minber eylediler soñra bil sen
Ol ağacı giderdiler pes andan
- 1405 Çıḳup ḥuṭbe oḳıycak minbere şāh
Ol ağaç ṭurdıḡı yirden ider āh⁸²⁰

⁸¹⁴ Bu beyit K'da yok.

⁸¹⁵ Bu beyit sadece M'de var.

⁸¹⁶ Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Daḥi diñle yine bir mu'cizātı/Dimekten dil uşlanmaz mu'cizātı.

⁸¹⁷ canım usanmaz:dilim usanmaz K.

⁸¹⁸ hoş bu: iş bu K.-M.

⁸¹⁹ okur:okurdu K.-M.

⁸²⁰ minbere:minberde K.//Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Çıḳub minbere ḥuṭbe oḳudı şāh/
Ol ağaç ol arada eylediler āh.

- 1406 Figānlar kılubanı eyledi zār
İşidenler özinden oldı bī-zār⁸²¹
- 1407 K̄atı iñleyüb anda itdi efgān
İşitdi zārüsün anda o Sulṭān⁸²²
- 1408 Getürüñ didi getürdiler anı
Muḥammed ḳodı üstine elini⁸²³
- 1409 Figānı zārı külli gıtdi anuñ
Yüzün göricegez ol görkli cānuñ⁸²⁴
- 1410 Buyurdı minber ayağına sulṭān
Anı gömdiler anda bilgil iy cān⁸²⁵

56-b

- 1411 Aña başub çıkardı minberine
Başub inerdi gergelse yerine⁸²⁶
- 1412 K̄ılub anda çüridi geçdi zamān
Eger bir gün anı yine o sulṭān⁸²⁷
- 1413 Ṭuru-gel yukaru dir aña server
Öğüt diñle sözümü ey birāder
- 1414 Çürüyüp bunca olmuşken ḥāk
Duru-ben dedi lebbeyk ey dil-i pāk⁸²⁸
- 1415 Nedür dir geldi o begler begine
Öpüp elini düşdi ayağına⁸²⁹

⁸²¹ Bu beyit K'da yok.

⁸²² anda:anun K.// iñleyüb:iñledi M.

⁸²³ Muḥammed ḳodı üstine elini: Pes üstine ḳodı Aḥmed elini M.

⁸²⁴ Yüzün göricegez ol görkli cānuñ: Yüzünü gördüğü demde o ḥātuñ M.

⁸²⁵ "anda" K yok.// Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Buyurdı gömdiler pes anı sultān/
Ki minber ayağını bilgil ay cān.

⁸²⁶ ana basub:basub aña M.

⁸²⁷ Bu beyit K'da yok.

⁸²⁸ bunca:bunca göz K.// dil-i :söz-i M

- 1416 Kıçın kıçın gerü vardı yerine
Edebiyle varub tırdı yerine
- 1417 Dedi ol şāh-ı kevneyn ağaç sen
Dilerseñ olasin gerü şāğ esen
- 1418 Budaklarıñ yine dübdüz bezensin
Yemişüñ yemeğe mañluğ özensin⁸³⁰
- 1419 Ayağũnda akub āb-ı revānlar
Yaşa-ğıl yine sen bunca zamānlar⁸³¹
- 1420 Gelüben yiyeler yine ta'āmuñ
Olasın seyr-gāhı hem hāş u 'āmuñ⁸³²
- 1421 Diler-iseñ ola dār'üş-şafāda
Olasın Cennet içinde şafāda
- 1422 Bitesin anda Cennet bağlarında
Olasın anda raħmet bağlarında
- 1423 Kābul eyle ikisinde birini
Didüm saña ben elümde varını⁸³³

57-a

- 1424 Ağaç dinledi sözi Muştafā'dan
Sefāsı oldu pes dārü'ş-şafā'dan⁸³⁴
- 1425 Dedi kılgıl du'ā yā Muştafā sen
Ki Cennet bağlarında hem olam ben
- 1426 Du'ā kıldı ağaca ol güzel şāh
Ki Cennet eyledi yerini Allāh
- 1427 Gel imdi iy ağacdan daħi meger
Al imdi var mı sende ħubb-ı server⁸³⁵

⁸²⁹öpüp:alub M.

⁸³⁰yine:gerü K.

⁸³¹sen:pes M.

⁸³²yine: senüñ M.//Olasın seyr-gāhı hem hāş u 'āmuñ: Ki seyrān-gāh olası hāş u 'āmuñ M.

⁸³³Sözcük okunamadı//ben:pes M.

⁸³⁴“Pes” yok K.// Vezin gereği düzeltildi

⁸³⁵Bu beyit K'da yok.// meger:kemter M.//al: gör M.

- 1428 Eger kesb eyledüñse ħubbin anuñ
Şafâ buldunsa sevgüsünde cānuñ
- 1429 Eger oldun-ise ‘aşk-ile yoldaş
Bir oldunsa anuñ ‘ışkıyla yoldaş⁸³⁶
- 1430 Eger oldıñise ‘ışkı esîri
Sevebildüñ-ise ol bî-naẓîri
- 1431 İde saña vefâlar dürlü dürlü
Süresin hoş şafâlar dürlü dürlü⁸³⁷
- 1432 Ağaçdan gördi ħubbinden nişân ol
Yerini eyledi anuñ cinân ol⁸³⁸
- 1433 Ya senden göre ‘ışkından nişân ol
Yerini eyledi anuñ cinân ol⁸³⁹
- 1434 Sev imdi cān ile sen Muştafâ’yı
Sevenler anı gördiler şafâyı⁸⁴⁰
- 1435 Severem diyiciler çokdur anı
Yalan söyler niçe sever o cānı⁸⁴¹
- 1436 İder ol sünnettüñ dāim ħilâfin
Severem dir dönüb diñle ħilâfıñ⁸⁴²
- 1437 Varur ol niçe olsa dürlü bid’at
Severem dir dönüb yine o bed-baĥt⁸⁴³

57-b

- 1438 Ĥuşuşen bu zamānda şimdi yāre
Ki fışklar olur oldı aşıkāre⁸⁴⁴

⁸³⁶ Bu beyit K’da tok.

⁸³⁷ ide: ideler K.

⁸³⁸ Bu beyit K’da yok.

⁸³⁹ Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: göre sende ‘ışkından eser şâh/Saña etmeye mi şanduñ nazâr şâh.

⁸⁴⁰ gördüler:sürdüler K.

⁸⁴¹ Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Severem diyici çokdur cānı/Yalân söyler ki sezmez geçek anı.

⁸⁴² Hilafın:lafın K.// ider:dutar M.// Dönüb:yine sen M.

⁸⁴³ Bu beyit K’da yok M.//Severem dir dönüb yine o bed-baĥt: Dönüb yine severem der o bed-baĥt.

⁸⁴⁴ ĥuşusen:ĥuşuşa M.

- 1439 Dügün deyu vururlar fıſka bir ad
Varurlar aña külli biliſe yād⁸⁴⁵
- 1440 Bu kez küllidir imāmlar daħi ol
Ki ya'ni ol düğüne oldu meſgöl⁸⁴⁶
- 1441 İmam, kâzı vü müfti hep dururlar
Dügün deyu ya'ni fıſka varurlar⁸⁴⁷
- 1442 Meger halk da düſer ardına anuñ
Ulu yardımcılarıydu la'ınuñ⁸⁴⁸
- 1443 Daħi dönüb severem dir o ſāhı
Gider ol fıſka dutmaz doğrı rāhı
- 1444 Kimi ſofı kimi hocadur andan
Yaluñuz varmağa utanur andan⁸⁴⁹
- 1445 Ya niçe uyıdur bir niçe kiſi
Olur ötelinde hoca kiſi
- 1446 Eger kim ſohte dürse kim bulare
Varursuz bid'ata siz aſikāre
- 1447 Döñer telbis ider kim bu düğüdür
İy bī-çāre ne düğü bu düğüdür⁸⁵⁰
- 1448 Daħi eydür ki bu düğü ho sünnet
N'ičün dırsin kiſi se buna bid'at
- 1449 İmām u kâzı derilüb gelirler
Daħi bu fıſka yardımcı olurlar
- 1450 Diseler fıſka kim yardımcı sensin
Çabalar incinir çatı yudar kan

58-a

- 1451 Ne yardımcı adı der kendi fāſık
Bil incinir çok söze münāfik⁸⁵¹

⁸⁴⁵ deyu: deyüb M. //Varurlar:vururlar M.

⁸⁴⁶ Bu beyit K'da yok.// Bu kez küllidir imāmlar daħi ol: Bu kez gelüb dir imāmlara daħi M.

⁸⁴⁷ Dügün deyu ya'ni fıſka varurlar: Bu düğü deyu fıſka varurlar M.

⁸⁴⁸ meger: bugün. Yardımcılarıydu: yardımcılıydı K.// Bu beyit M'de ſu ſekilde geçmektedir: Kim daħi düſer derdine anuñ/Ulu yardımcısıdur ol la'ınuñ.

⁸⁴⁹ andan:elden K.

⁸⁵⁰ Bu ve sonraki beyit K'da yok.

- 1452 Gel incinme saña ben ol düğünüñ
Nedir ma'nisin kim ideyim anuñ⁸⁵²
- 1453 İşit bir ma'nisini iy bürāder
Düğün der halkı cem'ider halkı bir er⁸⁵³
- 1454 İder fısķı fesādı şöyle zāhir
Bulunmaz bir eyü iş evvel āhir⁸⁵⁴
- 1455 Bilir misin nedür dimekdür anı
Ki ya'ni la'net oldum halkdan beni⁸⁵⁵
- 1456 Ki bilsünler yaradum la'nete ben
Düğün deyu varırsan la'nete sen
- 1457 Dimek saña la'net kıtlu olsun
Saña bu renci miñnet kıtlu olsun⁸⁵⁶
- 1458 Hākīkātdür budur ma'nāsı yāre
Olur fāsıķ aña her kim ki vār⁸⁵⁷
- 1459 Görebilsin bir emrin sıdıǵu için
Nice red eyledi ol ferdi niçün⁸⁵⁸
- 1460 Bu işde niçe emrini sıdıǵun pes
Fikir eyle yürü var düğünü kes
- 1461 Yüri haķ emrinüñ eyleme 'aksin
Eger eylersen sen daħi 'aksin
- 1462 Budur bir ma'nīsi dāħi işitgil
Bugün gel delüden uşlu haber al⁸⁵⁹
- 1463 Budur kim bir kişi başlar bir işe
Ki halk ayıtma kim aña bir nişe⁸⁶⁰

⁸⁵¹ adı der:özüdür M.// Bil incinir çok söze münāfıķ: Ki Hāk söze çün incinir münafıķ M.

⁸⁵² Gel:pes M.

⁸⁵³ Dügün derçü cem'ider halkı bir er: Dügün der halkı cem'ider çü bir er M.

⁸⁵⁴ halkı bir er:halkı çün bir er K.

⁸⁵⁵ 1437-1438 numaralı beyitler K'da yok.//anı:sen anu M.

⁸⁵⁶ Dimek:dimekdür M.

⁸⁵⁷ Hākīkātdür:Hākīkāt de M.

⁸⁵⁸ Bu ve sonraki iki Beyit sadece K'da var.

⁸⁵⁹ ma'nisi:ma'nisi hem K.// bil:gil M.

- 1464 Bunuñ gibi yaramaz iş idesin
N' için bunun gibi cünbüş idesin⁸⁶¹
- 1465 Ki zīrā itdügi fişk u fesāddur
Ki Hâk sözleri yanında kesāddur⁸⁶²
- 1466 Eger şöyle fesād itse ki zāhir
Üşer halk başına heb evvel āhir⁸⁶³

58-b

- 1467 Anuñçün virür adını düğün ol
İrer öz cān ile kendü düğün ol⁸⁶⁴
- 1468 Düğün eyleyüb oğlan sünnet ider
Kıgırur halkı ya'ni minnet ider⁸⁶⁵
- 1469 Eyü yazı kim kamu ol derilür
Varur hoş içmeğe suçılar alır⁸⁶⁶
- 1470 Dañi okur bir iki çalıcılar
Gelür Hâkdan o mahrum kalıcılar
- 1471 Getürür ortaya pes içülür mey
Çağırurlar bu içenler bize hey⁸⁶⁷
- 1472 Gerekdür fāhışeler zevk idevüz
Eger olmaz ise dönüb gidevüz⁸⁶⁸
- 1473 Bu kez ol düğün iden yüzi kara
Tonadub 'avretin taşra çıkara
- 1474 Dañi düğüncinüñ de 'avreti pes
Tonanub geldi pes hem pes⁸⁶⁹

⁸⁶⁰ Bu beyit K'da yok.// ki:bu M. //Kim:aña M.// Ayıtma:ayıtmar M. //Vezin gereği düzeltildi.

⁸⁶¹ idesin:idersin K-M.

⁸⁶² "hod" yok K.// ki:çü M.//Vezin gereği düzeltildi

⁸⁶³ Bu beyit K'da yok.// Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir:Eger böyle fesād itse zahir/Ki halk üşer başına evvel ahir

⁸⁶⁴ virür adını: adın verdi K. //Can ile: canına K.// virür: virürler M.//İrer öz cān ile: urur ol cānına M.

⁸⁶⁵ oğlan:yani K.

⁸⁶⁶ ol:anda K.// Alır:alır K.// kamu: kamu anda M.

⁸⁶⁷ bize:hây K.// bize: aña hey M.

⁸⁶⁸ idevüz: ideler K. //gidevüz:gideler K.// dönüb: turub M.

⁸⁶⁹ pes hem pes:doldu mu'teber pes K.// dahi düğüncünü: düğüncinüñ dahi M.

1475 Karişdılar bu kez pes bir mest
Olışdılar kamosı mest-ile hest⁸⁷⁰

1476 Pes oldı bunlar imdi fahişeler
Ki bātında üşüb hem kucişalar⁸⁷¹

1477 Bularuñ erleri olmışdurur her
Bunuñ gibi yire ‘avretin ilter

1478 Pes imdi añladıñ mı iy karındaş
Saña ma’nası bunun oldı mı fāş⁸⁷²

1479 Eger oldu ise bürüz āşikār
Var imdi öziñi diyüşür iy yār⁸⁷³

59-a

1480 Eger olmadıyısı saña ma’lüm
Bu sözlerde budur ma’nā ma’düm⁸⁷⁴

1481 Dir iseñ kaçan ola işbu niyyet
Kıyırılmaz kim hele bu ola bid’at⁸⁷⁵

1482 Saña temsıl idem bundan iy yāre
Ola ma’nası dañi āşikāre

1483 İştün kāfir kim Hāq yaqar oda
Biküllü bir kıomaz heb atar oda⁸⁷⁶

1484 Su’āl ider çü benden zāhir ehil
N’içün atar oda pes nedir aşıl⁸⁷⁷

1485 Hudā ho kemālince Kerīm’dür
Ki Gaffār’dur Kerīm’dür hem Raḥīm’dür⁸⁷⁸

⁸⁷⁰ bir: müsteber K.//

⁸⁷¹ ki batında:batından ki K.

⁸⁷² bunun oldı:oldı mı fāş M.

⁸⁷³ Bu beyit K’da yok.

⁸⁷⁴ bü sözlerde:bu sözlerdedir senin K.// budur:der iseñ M.

⁸⁷⁵ Bu beyit K’da yok.

⁸⁷⁶ “Kim” yok M.

⁸⁷⁷ Bu beyit K’da yok// benden:bundan M.

⁸⁷⁸ kerīm’dür:gaffār’dur K.-M.// pes:her M.

- 1486 Yaraşmaz kesibdür Ğaffār'a ta'zīb
N'ıçün ider ya bu Küffār'a ta'zīb⁸⁷⁹
- 1487 Cevāb virüb bu söze ehl-i taḥkīk
Dilekler viricidür Tañrı taḥkīk⁸⁸⁰
- 1488 Bular dāḥi dilediler çü virdi
Anuñçün külli bunlar oda girdi
- 1489 Bu kez bunlar didiler hiç ola mı
'Azābı dilemek şaḥşdan gele mi?⁸⁸¹
- 1490 Dediler dilemezler āşıkāre
Velī ḥāl ile dilerlerdi yāre
- 1491 Pes imdi añladuñ mi sen me'ānī
Ne dimekdür çü bildüñ mi sen anı⁸⁸²
- 1492 Ḥudānuñ emrini dutmasa kişi
Kim olsa fişkı fesād her günde işi⁸⁸³

59-b

- 1493 Dimek saña Tañrı dimezem ben
Hem emrüñ dutmazam gam yimezem ben
- 1494 Pes ol bedbaḥtlaruñ dāḥi bu fi'li
Ki göstermezem billahi işbu ḳavli⁸⁸⁴
- 1495 Ki sünnetdür diye ol bid'ate pes
Münafıḳlardururlar da'vetin kes⁸⁸⁵
- 1496 Muḥammed eylemedi işbu işi
Anuñ itdiği sünnetdür iy kişi⁸⁸⁶
- 1497 Ḥabībüñ sünneti yirine bid'at
Derdirsın çü bildüñ kim ya'ni fırsat⁸⁸⁷

⁸⁷⁹ kesibdür: gibidir K.

⁸⁸⁰ virüb:verdi M.

⁸⁸¹ Bu beyit M'de yok.

⁸⁸² me'ānī:anı K// sen anı: me'ānī K.

⁸⁸³ Kim olsa fişkı fesād her günde işi: Fesād fişḳ ger gün olsa işi M.

⁸⁸⁴ Bu beyit K'da yok.// göstermezem: göztermezler mi M.// billahi: ya Allāh M.

⁸⁸⁵ sünnetdür:sünnet K.// bid'ate:bid'aler K.// Ki sünnetdür diye ol bid'ate pes: Diye sünnet ki ol bid'atlere pes

⁸⁸⁶ eylemedi:işlemedi K.//sünnetdür:sünnet K.

- 1498 Bu birkaç gün bu fāni evde ābād
Kalam deyu idersin bile bünyād⁸⁸⁸
- 1499 Muḥabbet da'visin dönüb idersin
Severem ben Ḥabībullahı dirsın
- 1500 Kō da'vini utan ḥālīñden iy yār
Ki tevbe it var eḫi işüñe var⁸⁸⁹
- 1501 İde 'afvi Ḥudā senden günāhı
Kim olduḡunca dün ü gün hem āhı⁸⁹⁰
- 1502 Ḥabībullahı virgil hoş şalavāt
Getürsin kendüziñi ol yaña āt⁸⁹¹
- 1503 Yaқınlıқ ḥāşıl ola az zamānda
Gider şekki saқın қalma gümānda⁸⁹²
- 1504 İlāhı biz faқırüz lütfi işle
Ḥabībün yüzi şuyına bağışla⁸⁹³
- 1505 Anuñ şer'inden ayırma özümüz
Ne қadar қарaysa da yüzümüz⁸⁹⁴
- 1506 Bağışla suçumuz yā Rabbe'r-Raḥmān
Ki başdan aşırudur cürm-i 'işyān
- 1507 Verirüz ruḫına anuñ selām
Derüz hoş eş-şalāt u ve's-selām
- 1508 Anı sevmeği kıl erzān bize
Ki peygamber virübsin anı bize⁸⁹⁵
- 1509 Virürüz rüḫına anuñ selāmı
Deriz hoş eş-şalāt u ve's-selāmı⁸⁹⁶

⁸⁸⁷ "Çü" yok K./ Vezin gereği düzeltildi

⁸⁸⁸ bile:böyle K-M.

⁸⁸⁹ var eḫi işüne: var daḫi var K.// var eḫi işüñe: işüñe var eḫi M.

⁸⁹⁰ olduḡunca:olduḡuca eyle K.// dün:eyle dün M.

⁸⁹¹ Bu ve sonraki beyit K'da yok.// virgil hoş: ver daim M.

⁸⁹² Gider şekki saқın қalma gümānda: Sözüm tut bugün қalma yābanda M.

⁸⁹³ fakirüz:faқire K.//Lütfi:lütfiñ K.

⁸⁹⁴ Bu ve devamındaki üç beyit sadece K'da var

⁸⁹⁵ Bu beyit K'da yok.

⁸⁹⁶ Bu beyit sadece M'de var.

60-a

- 1510 Dedük pes mu'cizātın ba'zısından
Ki mi'rācın dāhi işitgil andan⁸⁹⁷
- 1511 Diyem bir şemma bundan dāhi size
du'a lar eyleye siz de bize⁸⁹⁸
- 1512 Haber virdi yine kendüzi ol şāh
Ki mi'rāca kığırdığında Allāh
- 1513 İrişdi bir gice dir baña Cebrīl
Hem Allāh seni oğur dedi kim bil⁸⁹⁹
- 1514 Ne turursun turam idi kıl yerāğın
Süvār ol arқasına dir Burāğ'ın⁹⁰⁰
- 1515 İşıtdüm ben sevindüm uruturdum
Hem ābdest aluben taşraya vardum⁹⁰¹
- 1516 Görin İsrāfil'i қаpuda тұрmış
Burāқ elinde vü таpuda тұрmış⁹⁰²
- 1517 Dedi ben yā Muḥammed gel Burāқ'a
Ki vuşlat değısirülsün dir firāқа⁹⁰³
- 1518 Çü dutdılar lecamın aña bindi
Ki binmek istedüm ben aña bindi⁹⁰⁴
- 1519 Çekindi sākin olmadı Burāқ hem
Dedi Cebrāil aña ol dem epsem⁹⁰⁵
- 1520 Beri dur arқаña binsin Muḥammed
Ki mi'rāca gider bilgil dir Aḥmed⁹⁰⁶

⁸⁹⁷ pes:uş K.// "pes" yok M.// İşit:diñle M.

⁸⁹⁸ Bu beyit yalnızca M'de var.

⁸⁹⁹ hem:kim K.// Bil:bilgil K.// hem:ki M.

⁹⁰⁰ turam: dur imdi K.

⁹⁰¹ İşıtdüm ben sevindüm:sevinüben hemen urıtturdım M.// Hem:hemen M.

⁹⁰² vü:hem M.

⁹⁰³ dir:bu M.

⁹⁰⁴ "bindi" redifleri: "ana" olacak K.

⁹⁰⁵ Bu beyit K'da yok.// aña ol dem:ol dem aña M.

⁹⁰⁶ bilgil dir:gelsün M.

- 1521 Dedi bundan ulu arkaña kimse
Ne bindi ne biniser saña kimse⁹⁰⁷
- 1522 Dedi binsün velī yārın degil sen
Ben olam merkebi yarın daği ben⁹⁰⁸
- 1523 Ben oldum rāzi yārın merkebüm ol
Ola bindüm ki dutdum ben daği yol⁹⁰⁹

60-b

- 1524 İki kıanadı var iki yanında
Buña benzer kıanı at kıanı kıanda
- 1525 Kıaçan yürise gözi irdüğü yire
Başardı ayağın gördüğü nire⁹¹⁰
- 1526 Binüben arkasına ben göneldüm
Benümçün Cebrāil bileydi bildüm⁹¹¹
- 1527 Şağımdan bir nidā geldi giderken
Ki dön-gil dedi baña seyriderken⁹¹²
- 1528 Beñ uymadum gine gitdüm baña bir
Şolumdan geldi bir āvāz yine dir⁹¹³
- 1529 Baña dir kim döngil ol da nā-gāh
Aña da uymadum gitdüm ol āgāh⁹¹⁴
- 1530 Pes andan geldi baña bir ‘avret
Ki başdan ayağa itmişdi zīnet⁹¹⁵
- 1531 Elin uzatdı baña didi döngil
Yoluñ bu yaña gitmez dedi bilgil⁹¹⁶

⁹⁰⁷ Bu beyit K’da yok.

⁹⁰⁸ degil sen:daği ben M.// Ben olam:olam pes M.

⁹⁰⁹ ben: pes M.// ola:heman M.

⁹¹⁰ Bu beyit K’da yok.// gördüğü nire: anda ey yār M.

⁹¹¹ göneldüm:geldüm K.// Binüben: ki bindüm M.

⁹¹² dedi baña seyriderken: ya Muḥammed dir giderken M.

⁹¹³ gine: aña K.// Bana bir: yinedir K. Beñ uymadum gine gitdüm baña bir: pes uyumadum aña girdüm yine ben M.// Yine: işit M.

⁹¹⁴ Bu ve sonraki 2 beyit K’da yok.// Baña dir kim döngil ol da nā-gāh: Ki döngil didi yine ol da nā-gāh

⁹¹⁵ bana:dir baña M.

⁹¹⁶ Dilin:elin M.

- 1532 Ki ben uymayub aña dāhi gitdüm
İşit iy yār gelüben Kıuds'e n'itdüm⁹¹⁷
- 1533 Girüben Mescid-i Akşā'yı gördüm
Burākı bağladum içerü girdüm⁹¹⁸
- 1534 İki rek'at namāz kıldım ben iy yār
Dedüm Cebrāil e nedür bu esrar⁹¹⁹
- 1535 Şağımdan bir nidā geldi nedir ol
Şolumdan bir daği geldi nedir ol
- 1536 Dedi Elhāmdulillah Cebrāil şāh
Ki şakladı seni andan Allāh⁹²⁰

61-a

- 1537 Şağından yana dursa idüñ sen
Dönüben haber virse idüñ sen⁹²¹
- 1538 Olıserdi kamu ümmet Yahūdī
Bihamdillah Huda şavdı bu adi⁹²²
- 1539 Şoluñdan yana dirseñ iy yāre
Olıserdi kamu ümmet Naşārā⁹²³
- 1540 Didüm neydi ol geldi 'avret
Gelüb kendüzine itmişdi zīnet⁹²⁴
- 1541 Didi kim dünyādurur ol sañā geldi
Gözükdi kendüzini 'arz kıldı⁹²⁵
- 1542 Eger meyl eylesen aña ümmet
Olurdi ehl-i dünyā Haqqa minnet⁹²⁶

⁹¹⁷ uymayub:uymadum M.

⁹¹⁸ giriben:varuben K.// Girüben: ki gördüm M.

⁹¹⁹ kıldım:etdim M.//nedür bu esrar:ol dem ben anda M.

⁹²⁰ Bu beyit K'da yok.// 1417^aDedi Elhāmdulillah Cebrāil şāh: Dedi pes Cebrāil elhāmdulillah M.// Allāh:ol Allāh M.

⁹²¹ Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Şağındañ diyene tursañdı ümmet/Yahūdī olıser daği geldi nazar ol

⁹²² Bu beyit M'de yok.

⁹²³ yana:çağırana K.

⁹²⁴ Gelüb kendüzine:ki karşıma M.

⁹²⁵ Didi kim dünyādurur ol sañā geldi: Dedi ol dünyāydı saña geldi M.

⁹²⁶ Bu beyit K'da yok.// Haqqa minnet: temāmet M.

- 1543 ‘İnāyet eyledi Allāh Te’ālā
Ki şaqladı bulardan Rabb-ül a’lā
- 1544 Bulardan soñra anda baña Sübhān
Kadeh şundi elüme geldi iy cān⁹²⁷
- 1545 Birinde süt birinde sucı vār idi
Baña iç deyu Cebrāil buyurdu
- 1546 Südü içdüm baña itdi işāret
Dedi baña saña olsun beşāret
- 1547 Bulısar ümmetin İslām ve Allāh
Hidāyet kılsardur saña Allāh⁹²⁸
- 1548 Eger hamr içseyidiñ didi ümmet
Kamusı ‘āşī olurdu ümmet⁹²⁹
- 1549 Pes andan bir yiğit şeklinde İslām
Gözükdi geldi kıldı Cibril i’lām⁹³⁰

61-b

- 1550 Cemī’i enbiyā ruñı hep ‘āmmı
Gelüben kıldılar buna selāmi⁹³¹
- 1551 Çün emr oldu kılam anda namāzı
Cemā’ātle kılam Haqq’a niyāzi⁹³²
- 1552 Didüm İbrāhime anda imām ol
Dedi Cebrāil baña sen hümām ol⁹³³
- 1553 Yarāşır sen kılasın yā Muhammed
Ki sensin Hāmīd ü Maḥmūd u Aḥmed⁹³⁴
- 1554 Didi sen it bugün gel gel imāmet
Bu emre eyle gil dir istikāmet⁹³⁵

⁹²⁷ Bulardan soñra anda baña Sübhān: Pes andan soñra anda baña sübhān M.

⁹²⁸ kılsardur saña Allāh: verdi saña bilgil Allah M.

⁹²⁹ olurdu:olaydı K.// Kamusı ‘āşī olurdu ümmet: Ma’āşī işleyelerdi temāmet M.

⁹³⁰ Bu beyit K’da yok.// Gözükdü geldi kıldı Cibril i’lām: Gözükdü baña dīn-i İslām M.

⁹³¹ Gelüben kıldılar buna selāmi: Gelüb kıldı baña anlar selāmi M.

⁹³² hakka:anda K.// kılam:idem M.

⁹³³ Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Pes İbrāhim’e dedüm sen imām ol/Didi Cebrāil baña kim sen imām ol

⁹³⁴ Bu beyit K’da yok.// sen kılasın ya:kim kılasın M.

- 1555 Çü geçdüm oldum anlarūñ imāmı
Heb uydı enbiyā rūhı tamāmı⁹³⁶
- 1556 Pes andan binüben mi'rāca gitdüm
Geçüb bu gökleri sidreye yitdüm⁹³⁷
- 1557 İrişdüm 'arşa çün oldum teselli
Baña eyledi Sübhānum tecelli⁹³⁸
- 1558 İrişdüm ben Hakkā maşşūd buldum
Ki maşşūda yitüb ma'būd buldum⁹³⁹
- 1559 Tecelli eyledi baña İlāhum
Yetişdi hāzretine anda māhum⁹⁴⁰
- 1560 İki āyet bañā vahyetdi Allāh
Benümle bunca biñ söz itdi Allāh
- 1561 Dañi dedi baña üç sene Allāh
'Aṭā eyledi anda ol yüce şāh⁹⁴¹
- 1562 Biri bu iki āyet der kim anuñ
oñı bu āyeti gider günahuñ
- 1563 Ki 'afvitdi kebāir ümmetimden
Bağışlaya şağāir ümmetümden⁹⁴²
- 1564 Dañi keşf itdi Allāh baña rāzi
Dönüb farz itdi elli vaqt namāzı⁹⁴³

62-a

- 1565 İrerdi 'izzet-ile başı'arşa
Buyurdı baña ingör yine ferşe⁹⁴⁴

⁹³⁵ "it" yok K.// Gel gel:kılgıl K.// 1435^aidi sen it bugün gel gel imāmet: Didi eyle bugün gel sen imāmet M.

⁹³⁶ çü: ki M.// Heb uydı enbiyā: baña uydı kamu M.

⁹³⁷ bu:heb K.

⁹³⁸ İrişdüm 'arşa çün oldum teselli: erişdüm çün gönlüm oldu teselli K.// İrişdüm 'arşa çün oldum teselli: Baña etdi Hüdā ol dem tecelli M.

⁹³⁹ Bu beyit K'da Yok.// ben Hakkā: Ma'bud'a M.// Ki maşşūda yitüb ma'būd buldum: Yetişdim maşşūda ma'budı M.

⁹⁴⁰ mahum:rāhum K.-M.

⁹⁴¹ Bu ve sonraki Beyit sadece M'de var.

⁹⁴² Bağışlaya:bağışladı M.

⁹⁴³ Allāh:hağ M.

- 1566 Çü gördüm ben de kim buyurdu Allāh
Yetişdüm anda ben Mūsā'ya nā-gāh⁹⁴⁵
- 1567 Didi Mūsā ki ne emr itdi Rabbūñ
Senüñle neleyüben n'itdi Rabbūñ⁹⁴⁶
- 1568 Didüm farz itdi elli vaqt namāzı
Dedi vargil ve eylegil niyāzı
- 1569 Kim eyleye Allāh giru 'ināyet
Getürmez ümmetüñ çün buna taqāt⁹⁴⁷
- 1570 Bağışlaya saña ol Hāq Çalabdur
Yürü var ümmetüñ içüñ kııl talebdür⁹⁴⁸
- 1571 Rücü' itdüm giru çün Rabbüme ben
Bağışladı onını döndüm andan⁹⁴⁹
- 1572 Gelüben çün giru Mūsā'ya irdüm
Girü var didi baña giru vardum⁹⁵⁰
- 1573 Onunu giru qodı baña Mevlā
Girü geldim yetişdüm dedi Mūsā⁹⁵¹
- 1574 Giru var dedi vardum yine ol şāh
Onunu giru qodı baña Allāh
- 1575 Giru geldüm bu kez Mūsā qatına
Giru var didi vardım hāzretine
- 1576 Onunu giru bağışladı Allāh
Keremden gör ne lütf işledi Allāh⁹⁵²
- 1577 Giru Mūsāya geldüm didi vargil
Bugün sen ümmetin için qayırgıl

⁹⁴⁴ Bu ve sonraki beyit K'da yok.//ingör:inem M.

⁹⁴⁵ Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Ki döndüm çün buyurdu baña Allāh/Yetişdüm Mūsā'ya ben anda nā-gāh.

⁹⁴⁶ Mūsā:bana K.// neleyüben:neyledi hem M.

⁹⁴⁷ ümmetün:ümmeñdir K.// Allāh giru: girü Allāh M.// "Çün" yok M.//getürmez:getürmezler M.

⁹⁴⁸ Bu beyit K'da yok.

⁹⁴⁹ rabbüme ben: Rābbüme pes ben K.// çün Rabbüme: Rabbüme girü M.

⁹⁵⁰ "Çün" yok K.// Gelüben çün:ki geldim M.// Baña:döndü M.

⁹⁵¹ dedi: girü K.// Onunu giru qodı:qodı önünü M.

⁹⁵² "lütf" yok M.

62-b

- 1578 Giru vardum baña ol Rabb'ül a'lā
Beşin bağışladı ol Hāk Te'ālā⁹⁵³
- 1579 Giru Mūsā'ya geldüm ben Çalab'dan
Dedi baña dāhi eyle talebden
- 1580 Dedüm itdüm hayā beş vaqt namāzı
Kılam aşhāb ile idem niyāzı⁹⁵⁴
- 1581 Pes ol dem rāzi oldu beş vaqt namāza
Ola ümmet daği dura niyāza⁹⁵⁵
- 1582 Namāz ide niyāz ide bu 'āşī
Muhammed çün meger kıla halāşī⁹⁵⁶
- 1583 Ki bunca gökleri seyr itdi ol şāh
Gelüb giru yerine yitdi ol şāh⁹⁵⁷
- 1584 Gör ol Hāk niçe eyledi kerāmet
Varub gelince oldu iki sā'āt⁹⁵⁸
- 1585 Ne sultāndur aceb bildüñ mi ol şāh
Eger bildüñ-ise bulduñ aña rāh
- 1586 Hüdā virse eger bin bin baña baş
ki her başımda bin bin olsa dīl fāş⁹⁵⁹
- 1587 Ki biñ biñ daği yüz biñ 'azīzi
Hüdā virse baña 'ömr-i 'azīzi⁹⁶⁰
- 1588 Bu kadar dilile medhın disem ben
Ki şerh idemeydüm zerresinden
- 1589 Anuñ mi'rācını ya hoz kemālin
Anuñ hulkını ya hoz hūb cemālin⁹⁶¹

⁹⁵³ geldüm:vardım K.

⁹⁵⁴ aşhāb ile:ümme ile M.

⁹⁵⁵ “oldu” yok M.

⁹⁵⁶ Namāz: Ne nāz M.

⁹⁵⁷ şāh:māh K.-M.// yerine yitdi:yetdi yerine M.// girü yerine:gene yerine M.

⁹⁵⁸ kerāmet :hidāyet M.

⁹⁵⁹ Bu beyit sadece M'de var.

⁹⁶⁰ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Ki biñ kez bin daği yüzbin 'azīzi/Hüdā virse baña 'ömrü.
'azīzi.

⁹⁶¹ hoz:yağud K.// Ya hoz: yağud hūb K.

1590 Dil ile vaşf kılmak anı insān
Müyesser olmayubdur bilküllü iy cān⁹⁶²

1591 Anı Allāh idübdür eyle a'lā
Anı bilür ancak Allāh Te'ālā

63-a

1592 Bize rüzi kılubdur anı Allāh
Keremden rahm kıldı ol yüce şāh

1593 Pes anuñ şükrini bilmek gerekdür
Ne kim emritdiyse kılmak gerekdür

1594 Dut anuñ sünnetini ümmeti ol
Ki zīrā deyilübdür ümmeti ol

1595 İderdi ümmet-içün sa'yi ol şāh
Diledigince bağışlaridi Allāh⁹⁶³

1596 Gel imdi ruḥına virgil selāmı
Hoş it eş-şalātu ü ve's-selāmı⁹⁶⁴

VE MU'CİZĀT-I RESŪLULLAH 'ALEYHİSSELĀM

1597 İşit kim yine idem bir işāret
İşāretdür velī gāyet beşāret

1598 Meger bugün Ḥabībullahı diñle
Niçe sa'y ider ümmet-içün añla

1599 Otururken Ḥabībullah evinde
Ḥaḳka ḥamd iderdi şāh evinde

1600 'Alīyle Fātıma dāḥi Resūle
Gelürler hem Ḥasen Ḥüseysin bile

1601 Yetişdiler Resülün ḥizmetine
Oturdılar Ḥabībullah katına⁹⁶⁵

1602 Baḳub bunlara dedi ol yüzi māh
Ki sizden rāzi olsun dedi Allāh

⁹⁶² Bu ve sonraki 2 beyit K'da yok.

⁹⁶³ diledigince: diledi görünce K.// ve: ey mazhar-ı K.//bağışlaridi: bağışladı K.M.//

⁹⁶⁴ Bu beyit sadece M'de var.

⁹⁶⁵ Bu beyit K'da yok.

1603 Dilegüm vār siz eyleñ kabül dir
Ki bunlar çağrısuben yā Resül dir⁹⁶⁶

1604 Kuluñuz kamumuz dediler ey cān
Kulından niçe dilek ide sultān⁹⁶⁷

63-b

1605 Bu gice yardım eyleñ siz baña dir
Dediler yā Resülallāh haber vir

1606 Ne iş işleyevüz iy yüzi gül
Senüñ hāzretüñe yardım ola ol⁹⁶⁸

1607 Dedi varuñ arı alın vuzu siz
Namāz kılub yire urun yüzi siz⁹⁶⁹

1608 Eyidüñ atma yüzün yā İlāhī
Ki ‘āşī ümmeti var çok günāhı⁹⁷⁰

1609 Bağışlagıl bize de ümmetinden
Deyüb dilek pes ol Hāḫ Hāzretinden⁹⁷¹

1610 Duruñ imdi katı eyleñ talebdeñ
Dileñ ‘āşilerümi ol Çalabdan

1611 Ki rahmet eyleye anlara Allāh
İde şuçlarını ‘afv ol yüce şāh

1612 İşidüb bu sözi turdılar anlar
Varub ābdeste el urdılar anlar⁹⁷²

1613 Namāz idüb kodılar yire başı
Döküben gözlerinden kanlu yaşı⁹⁷³

⁹⁶⁶ Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Dedi kim vardır sizden dilegüm/Kabul eyleñ gelüñ benüm M. dilegüm

⁹⁶⁷ Bu beyit M’de M’de şu şekilde geçmektedir: Dediler ey bizim cānımıza cān/Nice dilek ide kulına sultān.

⁹⁶⁸ Bu beyit K’da yok. işleyevüz:işleyelim kim M.

⁹⁶⁹ varuñ:turın M.

⁹⁷⁰ eyidün:diyün K.

⁹⁷¹ de:anuñ K.

⁹⁷² “anlar” yok K.

⁹⁷³ idüb:kılub K.// kanlu:yire K.// Döküben:ağıtdı M.

1614 Dediler yā İlāhī ol ‘aşīleri
Bize bağışlagıl yā Rab bulārı

Mefāilün/ Mefāilün/ Mefāilün

1615 Anı görüb melekler dediler lā-yezel Allāh
Ki sensin bir Ğanīyyu Sultān ki sensin lā misāl
Allāh⁹⁷⁴

1616 Ĥabībūñ oğlı kızıyla yüz urub t̄ā ki ağlar
Yanuben ümmet için ol ne hoş ider dün ü gün āh⁹⁷⁵

1617 Unıtmaz ümmetin dāīm t̄urubdur kulluğa kām
Yimez içmez öler şandır o līkin maqbūl-ı dergāh⁹⁷⁶

64-a

1618 Kızı Faṭıma bile ağlar ‘Ali hod yüreğın tağlar
Ĥasen Ĥüseyn iki beğler bu işe oldılar hem-rāh⁹⁷⁷

1619 Bular gözi yaşını döküb dilerler sen Ğaniyy şāhdan
Bağışla sen ümmetden suçı çün oldılar güm-rāh⁹⁷⁸

1620 Melekler dediler Yā Rab bulāruñ gözi yāşi-çüñ
İdesün ‘afvi suçların viresin anda ‘ālī cañ

1621 Ne hoş kıymeti ümmetdür Muḥammed ümmeti yā
Melekler gökde zār iderler daḥi yerde Ĥabībullah⁹⁷⁹

1622 Bular çün kim dilek itdi Ĥabībullahı çün gökde
Muḥammed ümmetinüñ heb bağışladı suçun Allāh

1623 Hemāndem Cebrāil i Ĥaḫ çü gökden Resūline
Dedi Allāh selām ider ne didi diñle ol āgāh⁹⁸⁰

**RESŪLULLAHUÑ ÜMMETİÇÜN NİYAZ
İTDÜĞİDÜR**

⁹⁷⁴ görüb:gördi K.// Dediler:dedi K.// melekler:melekler çün K.

⁹⁷⁵ Bu beyit K’da şu şekilde geçmektedir: Ĥabībūñ oğlı kızları yüz urub tapuña ağlar /Yanub ana çün bunlar ne hoş ider dün ü gün āh K.//yüz urub t̄ā ki: sürüp yüz tapuna M.// Yanuben: yanub M.// ol ne hoş ider: ne hoş iderler pes M.

⁹⁷⁶ şandır o likin:şaim ola kim K.// şandır:şāim M.

⁹⁷⁷ Bu beyit K’da yok.

⁹⁷⁸ yaşını:yaşların K.-M.

⁹⁷⁹ Vezin gereği düzeltildi// kıymeti:hürmetli M.

⁹⁸⁰ 1501^a Hemāndem Cebrāil i Ĥaḫ çü gökden Resūline: Heman Cebrail ḫaḫ veribdi Resuline K.

Mef'ülün/Mef'ülün/ Fe'ülün

- 1624 Ki derhâl Cebrâil geldi Resûle
Selâm eyledi dir ol bâ-uşûle⁹⁸¹
- 1625 Didi kim koyucak sen başı yire
Degicek ümmet-içün yaşı yire
- 1626 Ferişteler yedi kat gökte kim var
Kamu baş secdeye kodılar iy yâr
- 1627 Tazarru' idüb Allâh'a olar da
Diledi ümmetin şâha olar da⁹⁸²
- 1628 Beni gönderdi saña Hâk Te'âlâ
Ne dilerse dilesin dedi Mevlâ
- 1629 Dedi şâh ümmetüñ odı içinde
Niç' olur hâlleri dir bilsem anda⁹⁸³

64-b

- 1630 Dedim İbrâhime kıldum gülistân
Hem idem ümmetine eyle iy cân⁹⁸⁴
- 1631 Gülistân idem odı ümmetüñe
Ki getürmeyem odı ümmetüñe⁹⁸⁵
- 1632 Selâm eyleyem oddan hem buları⁹⁸⁶
Ki hiç göstermeyem bunlara nârı
- 1633 İşidicek bunu şâz oldı Sultân
Dedi elhamdulillah anda ol cân
- 1634 Gel imdi şâz ile vir şalavât
Bulasın tâ 'ibâdetden halâvet⁹⁸⁷

⁹⁸¹ dir:haqdır K.// "Ba" yok K.

⁹⁸² 1504^b olar da: olanlardan K.// olar:bular M.

⁹⁸³ ümmetün:ümmetüm K.// "dir" yok K.// dir bilsem:bilsem dir M.

⁹⁸⁴ dedim:dedi M.// Hem:kim M.// eyle:eyledim. M.

⁹⁸⁵ Bu beyit K'de yok.// ki getürmeyem:yaşın etmeyem M.

⁹⁸⁶ Vezin gereği düzeltildi// selâm: selâmet, K.

⁹⁸⁷ vir:virgil K.// vir:sen vir M.

- 1635 Sevib ol şāhı virgil yolına cān
Şefā'ātden aña seni o sultān
- 1636 Nedür biñ cān anuñ-çün yüz bin ola
Fidā kılmak gerekdür ol Resüle⁹⁸⁸
- 1637 Velī n'idem seni nefis aldamişdur
O sultāndan seni ırāk ҡomişdur⁹⁸⁹
- 1638 Açılmaz gaflet uyhusundan gözün
Tağından devşiremezsin sen özün
- 1639 Meger Allāh kıla girü 'iñāyet
İrişe Haq Te'ālādan hidāyet⁹⁹⁰
- 1640 Ayakda ҡalmışuz biz de İlāhī
Bu ҡalmış ҡullaruñ sensin penāhi⁹⁹¹
- 1641 Kerem kıl biz ҡulı ҡapuña ҡul it
Çü sensin 'āleme rahmet ҡabül it⁹⁹²
- 1642 Şu kim layıkdur saña kıl anı
İlahī itme bize layık olanı⁹⁹³
- 1643 Kerem kıl suçumuza ҡalma yā Rab
Bize lāyık olanı ҡılma yā Rab
- 1644 Virüb daīm habībūñe selamı
Deriz hoş eş-şālātu ve's-selāmı⁹⁹⁴

65-a

- 1645 Habībūñ hürmetiçün bize yā Rab
Rızāñı vir umaruz rahmetüñ heb⁹⁹⁵
- 1646 Yine ҡılmağičün size beşāret
Getürdüm işte bir dürlü hikāyet⁹⁹⁶

⁹⁸⁸ Bu beyit K'da yok.

⁹⁸⁹ seni:iken K-M.

⁹⁹⁰ girü: sana K.// kıla girü: saña kıla M.

⁹⁹¹ "Bu" yok M.

⁹⁹² Bu beyit yalnızca Ç'de var.

⁹⁹³ Bu beyit Ç'de yok.

⁹⁹⁴ Bu beyit beyit Ç'de yok.

⁹⁹⁵ Rızāñı ver ilahi umaruz heb: Rızāñı vir umaruz rahmetüñ heb.

⁹⁹⁶ Yine ҡılmağičün size beşāret: Yine ümmet kılmak çün beşāret M.

- 1647 Gel işit imdi ‘Osmān emiri
Hudādurur bularuñ dest-gīri⁹⁹⁷
- 1648 Resūli hem daḡi aşḡābı bir gūn
İder da’vet ḡamu ol yūzi gül-gūn
- 1649 İcābet ḡılubanı dirdi ol şāh
Giderdi aşḡāb ile ol yūzi māh
- 1650 Girüb yola pes ol sultān giderdi
Yürüriken ḡadri adım atardı
- 1651 Yetince pes şayardı anı ‘Osmān
Ne şaymaḡdur didi aña o sultān⁹⁹⁸
- 1652 Dedi her bir ḡadem başdıḡça sen şāh
İderdüm bir ḡul āzād iy yūzi māh
- 1653 Görüñ ḡadriñ niçe bilürdi ‘Osmān
Her adımına āzād itdi bir cān
- 1654 Çü ḡalḡ daḡıldı bitdi anda da’vet
‘Ali geldi melūl evine ḡalvet⁹⁹⁹
- 1655 Görür çün Fāḡıma ‘Ali maḡzūn
Dedi n’oldı saña iy yūzi gül-gūn¹⁰⁰⁰
- 1656 Dedi iy Faḡımā bugün ki ‘Osmān
Resūli evine oḡudı iy cān¹⁰⁰¹
- 1657 Anuñ her adımına iy yūzi gül
Āzād eyledi ‘Osmān bir ḡul¹⁰⁰²
- 1658 Dedi bizüm daḡi dünyāmız olsa
Resūli da’vet itsek bize gelse¹⁰⁰³

65-b

⁹⁹⁷ Gel işit imdi:gel imdi diñle M.

⁹⁹⁸ Yetince pes:yanınca pes M.

⁹⁹⁹ ‘Ali:çün ‘Ali K.// Çü ḡalḡ daḡıldı bitdi anda da’vet: Çü taḡıldılar anda bitdi da’vet M.

¹⁰⁰⁰ Görür çün:çü gördi M.

¹⁰⁰¹ iy:ol K.

¹⁰⁰² bir kul: anda bir ḡul K.// bir:anda bir M.// Anun her:ki bir M.

¹⁰⁰³ Bu beyit K’da yok.

- 1659 Nitekim etdi bugün anda ‘Osmān
Kim eyleyevüz biz de ey cān¹⁰⁰⁴
- 1660 Dedi Fāṭıma bir dem eyle ārām
Resūli kığırub idelüm ikrām¹⁰⁰⁵
- 1661 ‘Ali ider anı sen kığırasın
Ṭa’ām kanı aña ikrām idesin¹⁰⁰⁶
- 1662 Dedi Fāṭıma aña ol yüzi aq
Resūlidür aña ikrām ider Ḥaḳ¹⁰⁰⁷
- 1663 Ṭa’ām daḫi vire Allāh yiye ol
Bilürsün kim Ḥabībullahdürur ol
- 1664 ‘Alī pes şāz olub geldi Resüle
Ki da’vet itmege ol bā-uşüle
- 1665 Dedi kim ya Resul Fāṭıma söyle
Sizi bugün evine da’vet eyler¹⁰⁰⁸
- 1666 Didi kim ol Resül ‘Aliye aşḫāb
Benümle bile varsunlar mı ‘aceb¹⁰⁰⁹
- 1667 ‘Ali dedi hebisi gelsin iy şāh
Ṭurub Fāṭıma evine dutdılar rāh¹⁰¹⁰
- 1668 Kāmu aşḫāb ile geldiler anda
Oturdılar gelüb Fāṭıma evinde¹⁰¹¹
- 1669 Durur Fāṭıma girüb ḫalvetine
Münācāt eyledi Ḥaḳ ḫazretine¹⁰¹²
- 1670 Dedi benüm İlāhī kara-vaşuñ
Gelibdi evime senüñ Ḥabībün¹⁰¹³

¹⁰⁰⁴ Bu beyit yalnızca M’de var.

¹⁰⁰⁵ kığırub:çağırub K.

¹⁰⁰⁶ kağırasın:çağırsın K.//Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Dedi ‘Ali Resūli kığırsın/Ṭa’āmuñ kanı aña ne yidirürsün M.

¹⁰⁰⁷ Bu beyit K’da yok.// Resūlidür: Ḥabībüdür M.

¹⁰⁰⁸ Bu beyit sadece K’da var.

¹⁰⁰⁹ Aceb:Aḫbāb K.// ‘aceb: aşḫāb M.

¹⁰¹⁰ hebisi:qamusı K.M.

¹⁰¹¹ Vezin gereği düzeltildi //Bu beyit K’da yok.

¹⁰¹² durur:durub K.

- 1671 Zâ'îfem niçe ikrâm eyleyem ben
Pes ikrâm eyleyen sensin giru sen
- 1672 Bilürsin hâlünü bu ben garîbüñ
İlâhî viresin ni'met Habîbüñ¹⁰¹⁴
- 1673 Deyüb kırı çömleğin od üzerine o cān
İşit gör çömlekte neyler o Sübhān¹⁰¹⁵
- 1674 Getürdi Haq Te'ālā kudretinden
Kodı çömlekte Cennet ni'metinden¹⁰¹⁶

66-a

- 1675 Getürdi ortaya Fâtma tâ'âmı
Yedi andan kamu aşhâb tamâmı¹⁰¹⁷
- 1676 Dedi anda Muhammed bildüñüz mi
Ta'am fikrini hiç siz kılduñuz mi?¹⁰¹⁸
- 1677 Didi Cennet tâ'amıdır bilüñ siz
Virübdür size yemeğiçün Allāh¹⁰¹⁹
- 1678 İşidüb kamu hamd itdiler aşhâb
Bu hâle heb feraḥ oldılar aḥbâb¹⁰²⁰
- 1679 Pes andan türdi Faḫma ḫalvetine
Yüz urdı Haq Te'ālā ḫāzretine
- 1680 Dedi yā Rab kulım yok neyleyem ben
Habîbüñiçün azād eyleyem ben
- 1681 Velâkin ol günāh-kār ümmetinden
Azād idesin ondan dilerim ben

¹⁰¹³ Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Dedi Fâtıma ḫüda'ya kara-vaşuñ/Ki geldi evine sanuñ ḫabîbüñ M.

¹⁰¹⁴ Bilürsin hâlünü bu ben garîbüñ:Ki vir ni'met yesün ya Râb ḫabîbüñ M.

¹⁰¹⁵ İşit gör çömlekte neyler o Sübhān: İşit neyler ol çömlek içreh Sübhān K.// Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: dedi bir çömleği üzre ey cān/kodı anda işit neyler o sultān.

¹⁰¹⁶ getürdi: buyurdu K.// Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: pes ol çömlekte Cennet ni'metinden Yaratdı Haq te'ali rahmetinden.

¹⁰¹⁷ ortaya Fâtma:Fâtıma ol dem M.// andan:andan toydu M.

¹⁰¹⁸ ta'am:ta'amuñ K.// Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Muhammed dedi aşhâba bildiñüz mi/ Ta'amuñ fikrini hiç bildüñüz mi.

¹⁰¹⁹ siz: şâh K.// Didi Cennet tâ'amıdır bilüñ siz: Ki bu Cennet tâ'amıdır didi şâh M.

¹⁰²⁰ Bu ve bir sonraki beyit K'da yok.

- 1682 Hemān-dem Cebrāil geldi Resūle
Dedi bildüñ mi hāl n'oldı Resūle
- 1683 Ƙızuñ Fāṭma ki eyledi münācāt
Varub ḥalvetde itdi 'arż-1 ḥācāt¹⁰²¹
- 1684 Diledi ol günāhkār ümmetinden
Beşāret etmege geldim saña ben
- 1685 Dedi sen Faṭma evine varınca
Ƙaç ayak başduñ ise her birince¹⁰²²
- 1686 Senüñ her adımıña yüz biñ erden
Azād eyledi Allāh ümmetinden¹⁰²³
- 1687 Dedi yüz biñ daḥi 'avretten iy cān
Azād eyledi raḥmet ƙıldı Raḥmān¹⁰²⁴

66-b

- 1688 Ƙamu bunlar şāhuñ 'izzetine
Virildi külli anuñ ḥürmetine¹⁰²⁵
- 1689 'Aceb bildüñ mi kimdür ol yüce şāh
Gör aña niçe ikrām ider Allāh
- Ger anuñ 'izzetin bildüñse ay cān
Ki virgil yoluna gel sen daḥi cān¹⁰²⁶
- 1690 Gelüben gitdi evlādı vü kendi
Ne işlediyse seniñçün idi¹⁰²⁷
- 1691 Gelüb bildürdi aḥkāmı tamāmı
Temyiz itdi ḥelāli vü ḥarāmı
- 1692 Ne kim emir itse aña o Sübhān
Ƙamusın işleyüb bildürdi Sübhān¹⁰²⁸

¹⁰²¹ 'arż-1 ḥācāt:münācāt M.

¹⁰²² "Sen" yok K.// Dedi:ki M.

¹⁰²³ her: her bir K.// Bu beyit m'de şu şekilde geçmektedir: Ki bir adımıña yüz bin erden /azād eyledi bil ümmetlerüñden.

¹⁰²⁴ Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Her adımıña yüz biñ ār ü 'avret/Azād eyleyüben ƙıldı raḥmet

¹⁰²⁵ Virildi:olubdur M.

¹⁰²⁶ Bu beyit sadece M'de var.

¹⁰²⁷ Bu beyit K'da yok.

- 1693 Daḥi pes emir kıldı ümmetine
Dutanlar irüşürler ḥāzretine
- 1694 Dedi ki gün gibi heb zāhir oldu
Velī n'idem ki 'ömri āḥir oldu
- 1695 Bilür sin kim vefāsı yok cihānuñ
Gelen kıllur sefer gider gümānuñ
- 1696 Eger kılsaydı bunda bākī kimse
Muḥammed kılayıdı dünyā kılsa¹⁰²⁹
- 1697 Pes ol daḥi sefer eyledi āḥir
Ki kılmaz kimesneye oldu zāhir
- 1698 Ḥabībūñ ḥürmetine yā İläḥī
Bağışla biz za'ıflerden günāhı
- 1699 İläḥī kıpusından bizi ırme
Ḥabībūñden yarın yā Rab ayırma
- 1700 Bizi kıll 'āşī ümmetinden anuñ
Yüzi şuyına Yā Rab Muştafānuñ¹⁰³⁰

67-a

- 1701 Daḥi it şer'i üzre bir kām
Ki ḥubbin eyle kılbimüzde dām
- 1702 İläḥī bakma bizdeki ḥaṭāye
Ki tüş eyle bizi lütf-ı 'aṭāye¹⁰³¹
- 1703 Nażar eyle bizdeki kışūra
İregil bir kışürile kışūra¹⁰³²
- 1704 Muḥammed ḥaḳkıçün yā Rab cemālūñ
Bize göster görelüm gör cemālūñ¹⁰³³
- 1705 Ayırma bizi yarın Muştafā'dan
Toluḳıl kılbimüz zevk-i şafādan¹⁰³⁴

¹⁰²⁸ Bu beyit K'da yok.// Sübhān: andan M.

¹⁰²⁹ dünyā:bunda M.

¹⁰³⁰ Bizi kıll 'āşī:bizi sen M.

¹⁰³¹ bakma:baksa K.// Ki:bizi M.

¹⁰³² Bu beyit K'da yok.

¹⁰³³ gör:ḥüb M.

DER MEDH-İ RESŪLULLAH ‘ALEYHİSSELĀM

Mefāilün/ Mefāilün/ Mefāilün/ Mefāilün

- 1706 Bir sultāndürur anı bize gönderdi ol Hallāk
Gelüb dünyā sarayına tamāmet eyledi işrāk¹⁰³⁵
- 1707 Gelüb bildürdi aḥkāmın Hudāsinuñ pes ol sultān
Kamu ‘ālem kulu olub severlerdi ‘alel eşvāk
- 1708 Tutubdur ‘ālemi zulmet gelüb kıldı münevver heb
Getürür zulmetin küfrün kim itdi berķ gibi berrāk¹⁰³⁶
- 1709 Gelüb giydi niçe sultān ki hulķ idi işi dāim

67-b

Hem incinmedi hiç kimse ol idi ma’den-i aḥlāk

- 1710 Gelüb bu fāni evde çün bir iki gün karar itdi
Rücū’ itdi giru Ḥaḳḳ’a beķāya eyledi el-ḥāk¹⁰³⁷
- 1711 Gel imdi ümmet olan aña dut sünnetin dāim
Cemālin gösterüb Sultān yirüñi eyleye uçmak¹⁰³⁸
- 1712 Dilerseñ vefā ide saña ol şāh-ı kevneyn kim
Dutub şer’ini yolında idegör māluñi infāk¹⁰³⁹
- 1713 Anuñ kapusınıñ gayrıya kapuya eyleme yā Rab
Sinan oğlı zā’ifüñiki sensin kāsım-ul erzāk
- 1714 Rızāñı tüş idüb anı feraḥ kıl yarın iy Sübhān
Hisāb idüb cehennemde sen anı eyleme iḥrāk
- 1715 İlahī bu za’if ümmet Ḥabībüñ adın işidüb
Şalāt-ile selām idüb çağırurlar yakın irāk

68-a

- 1716 Ḥabībüñ ḥürmeti Ḥaḳḳı bulara lütfidüb yā Rab
Bağışlayub günāhların cehennemde sen it i’tāk

¹⁰³⁴ Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Anuñ vaşfını nice diyem ben/Ki medhi anuñ ol ḥaḳ sübhān.

¹⁰³⁵ anı:ol kim M.// Bir:o bir M.

¹⁰³⁶ “hep” yok M.// Getürür:getürdi M.

¹⁰³⁷ Gelüb bu fāni evde çün bir iki gün karar itdi: bu fāni evde çünkim ol bir iki gün karar etdi M.

¹⁰³⁸ Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: aç gel ümet olan aña tut anuñ sünnetin dāim/Yüzün göstere sultān yirüñi eyleye uçmak

¹⁰³⁹ Dilerseñ: Dilerseñ kim M.

Mefātlün/Mefā lün/ Feülün

- 1717 Yine bir sözi diyem sözinden anuñ
Yağıla cismüñ içinde ki cānuñ
- 1718 Olan ‘āşık aña yana bu sözden
Akıda kanlu kanlu yaşı gözden¹⁰⁴⁰
- 1719 Ya ‘uşşākda niçe olmaz gözi yaş
Vefāt ider didi kim iy qarındaş¹⁰⁴¹
- 1720 Didüm anda vefātın yane yane
İşid beni bir sen dağı yane¹⁰⁴²
- 1721 Niçe yanmayam imdi anuñ-içün
Yaradılmış kamu yandı anuñ-içün¹⁰⁴³
- 1722 Ya derdinden niçe āh itmeyem ben
Ya niçe dökmesin bu gözlerüm kan
- 1723 Niçe yanmayayım derdinden anuñ
Anuñ derdidür dermānı cānuñ
- 1724 Niçe virmeyeyim yolında cān
Virürsem bir yine bin vire Sübhānı¹⁰⁴⁴
- 1725 Nedir bir cān eger biñ olsa anuñ
Yolına heb fidā olsun o cānuñ
- 1726 Hem oldur ‘ālemüñ sultānı oldur
Benüm dertlü cānum dermānı oldur¹⁰⁴⁵
- 1727 Oldurur maqsūdı bu cism-i cānuñ
Ne dil ile diyem vefātın anuñ¹⁰⁴⁶
- 1728 İştigil ba’zı evsāfindan anuñ
Kulağ dut dinle ahlakından anuñ¹⁰⁴⁷

¹⁰⁴⁰ Bu beyit B’de şu şekilde geçmektedir: Aña ‘āşık olan yana bu sözden/Akıda kanlu yaşları o gözden.

¹⁰⁴¹ Bu beyit B’de şu şekilde geçmektedir: Ki ‘uşşākın nice olmaz gözleri yaş/Vefātıdır didüğüm iy qarındaş.

¹⁰⁴² Bu beyit B’de şu şekilde geçmektedir: Derem anuñ vefātın yana yana/İşidicek gelesin dağı yana

¹⁰⁴³ Niçe yanmayam imdi anuñ-içün: Nice yanmasın cānum anuñ-içün

¹⁰⁴⁴ Cān:cānı B// Virürsem bir yine bin vire Sübhānı: Virürsem birini bin bulam anı M.

¹⁰⁴⁵ Bu sadece B’de var.

¹⁰⁴⁶ Bu ve sonraki beyir sadece B ve M’de var.

- 1729 Nice gözdür ki bu sözün sözinden
Ki kanlu yaş akmaya gözinden
- 1730 Cemi'i 'ālemiñ sultānı oldur
Cemi' dertlerüñ dermānı oldur¹⁰⁴⁸
- 1731 Yiridür gözlerüm dökerse kanı
N'iderem şaqlayub ya ben bu cānı
- 1732 Gide çün dünyādan ol şāh-ı kevneyn
Tolına yiryüzinden mäh-ı kevneyn¹⁰⁴⁹

68-b

- 1733 Aña ümmet olan ya niçe rāhat
Ola dünyada hem yiri selāmet¹⁰⁵⁰
- 1734 Gel imdi yana yana vir selāmı
Deyüb hoş eş-şalātu ve's-selāmı¹⁰⁵¹

DER VEFĀTU RESŪL 'ALEYHİSSELĀM VE BİHİ

- 1735 Döküben gözyaşımı yane yane
Vefātını diyeyim ümmetine¹⁰⁵²
- 1736 Ne didi İbn-i Mes'ūd imdi diñleñ
Haber virdüğini ideyim añlañ
- 1737 Meger günlerde bir gün bize Sultān
Bu olmuş cānumuza cān olan cān¹⁰⁵³
- 1738 Bilāl'e da'vet eyle didi aşhāb
Gelüben katuma derilsin aħbāb¹⁰⁵⁴

¹⁰⁴⁷ anun:ey yār M.

¹⁰⁴⁸ Bu beyit B'de yok.

¹⁰⁴⁹ Bu beyit B'de şu şekilde geçmektedir: Ki dünyādan gide ol şāh-ı kevneyn/Tolına yeryüzinde mäh-ı kevneyn.// Gide çün dünyadan:ki dünyādan gide M.

¹⁰⁵⁰ Aña:pes M.

¹⁰⁵¹ Bu beyit sadece B ve M'de var.

¹⁰⁵² Bu beyit B ve M'de şu şekilde geçmektedir: Bugün dönder gözün yaşımı kana/Vefātın işidicek yana yana.

¹⁰⁵³ Meger günlerde:Ki günlerde meger B.//Bu beyit K'da yok.// Meger:kim M.

¹⁰⁵⁴ Gelüben: Gelüb hep B.-M.

- 1739 Bilāl eyledi da'vet h azretine
Deril b  amumuz geld k  atına¹⁰⁵⁵
- 1740 Durub minbere  ı dı ol y zi m h
O ıyub h tbe-i h md eyledi  h
- 1741 Didi ho  geld n z y renler m siz
Ben mle toğrı yola varanlarum siz
- 1742 Cin na eyledi pes bizi te v k
S z me eylen imdi didi ta d k¹⁰⁵⁶
- 1743 Cehennemden h zer eylen dedi hem
Gaz ya varmağa  ındırdı ol dem
- 1744  u h tbe kim o ıdı ol g zel  h
 amu a h b yanub iderdi  h v h¹⁰⁵⁷
- 1745 O urdı h tbeyi a h b ba ardı
M b rek g zlerinden y   a ardı

69-a

- 1746 Dediler y  Res lall h 'aceb ne
Bizi sen b yle ya arsın sebep ne¹⁰⁵⁸
- 1747  sid rd k ki h tbe o udu n  ok
Bu ve hile i im z yand ğı yok¹⁰⁵⁹
- 1748 Ki ni und r bize bunu bey n it
Ne h ld r y  Res lall h 'ay n it¹⁰⁶⁰
- 1749 Didi H k r zi olsun imdi sizden
Bug n va tid r ya lar a a g zden¹⁰⁶¹
- 1750 Bug n f r at g nid r iy y renler
Bil rsiz d ny dan gider gelenler¹⁰⁶²

¹⁰⁵⁵ Bu beyit M'de yok.

¹⁰⁵⁶ Bu beyit K'da yok.

¹⁰⁵⁷ Bu beyit K'da yok.

¹⁰⁵⁸ Bizi sen: ki bizi B.-M.

¹⁰⁵⁹  im z: ciğerler B.// ki hutbe okudun  ok: o urdun h tbeyi   n K.// i im z: y rekler M.

¹⁰⁶⁰ bunu bey n: 'ay n it B.M.// 'ay n: bey n B.M.// Bu beyit K'da yok.

¹⁰⁶¹ Didi H k r zi olsun imdi sizden: Ki r zi olsun Allah imdi sizden B.// Ki r zi olsun Allah dedi sizden M.

¹⁰⁶² d ny dan: d nyaya K.

- 1751 Beni sizden ayırmağ diler ol Hâk
Hem oldur ‘âlem içre Ferdü muṭlağ¹⁰⁶³
- 1752 Ki benden soñra bilüñ didi server
Dañi gelmez bu dünyâya peygamber¹⁰⁶⁴
- 1753 Beni bilüñ ki ḥatmül enbiyâyem
Ḥabîbu Hâk Muḥammed Muṣṭafâyem¹⁰⁶⁵
- 1754 Dedi kórğub Hâkğ’a meşğül olasız
Şağınuñ nefse nâğâh kul olasız
- 1755 Şular kim kórğa Allâh’dan Te’âlâ
Hisâbsız rızğ virür aña o Mevlâ¹⁰⁶⁶
- 1756 Dilüñüzle idüñ tekrar şehâdet
İdinüñ Hâk sözi dimegi âdet¹⁰⁶⁷
- 1757 Namâz idüñ zekât idüñ didi siz
Gücüñüz yitdügünce ḥacc idesiz¹⁰⁶⁸
- 1758 Ḥalâl eyledügin eyle bilesiz
Ḥarâmdan ki ḳatı perhiz idesiz¹⁰⁶⁹
- 1759 Ḳamu bildürdi aḥkâmı pes ol şâh
Sefer eyledi soñra n’idelüm âh¹⁰⁷⁰

69-b

- 1760 Bu âñir ḥuṭbesidür ol Resül’üñ
Ki beş gün egridi mevtinden anuñ¹⁰⁷¹
- 1761 Çün indi minberinden ağlayurağ
Ḳamu aşḥâb yüregiñ tağlayırağ¹⁰⁷²

¹⁰⁶³ hem:pes B.M.// Hem oldur ‘âlem içre Ferdü muṭlağ’ Elündedir ne itse ider Allah K.

¹⁰⁶⁴ Dañi gelmez bu dünyaya peygamber: Ki gelmez bir dañi ayruğ peygamber B.M.

¹⁰⁶⁵ beni bilün ki: bilüñ beni ki M.

¹⁰⁶⁶ Şular: ki her B.-M.

¹⁰⁶⁷ Dilüñüzle: diliñüzde K.-M.

¹⁰⁶⁸ Bu beyit K’da yok.

¹⁰⁶⁹ idesiz: kılasız B.// ki ḳatı:ḳaçub M.

¹⁰⁷⁰ âh:eyvah K.

¹⁰⁷¹ egridi:idi K.// egridi:öñdi M.

¹⁰⁷² çün:pes B.-K.-M.// 1529^bḲamu aşḥâb yüregiñ tağlayırağ: Çü bezdi cânlarından ḳamu aşḥâb bil K.

- 1762 İrişdi menziline Ā‘işe’nüñ
Kodı başını yaşduğına anuñ
- 1763 Çü gördü Ā‘işe bu halde anı
Yağılub ağlayub itdi figānı
- 1764 Kim atam anam cānum sañadır
Fida olsun nedür ħālūñ banadır
- 1765 Çü gördüm ħaste olduğıñ senüñ çok
Ki böyle görmedüm hergiz seni yok¹⁰⁷³
- 1766 Cevāb virmedi pes bağıdı yüzine
Velī söyküñdi hem ol biraz dizine
- 1767 Çü vaħy eyledi ‘Azrāile Allāh
Varub in yiryüzine didi ol şāh¹⁰⁷⁴
- 1768 İrüşdür gel Ĥabībüme selāmum
Diyuvir gel aña benüm kelāmum
- 1769 Velī destür virürse gir ħatna
Digil bu sözlerimi ħazretine¹⁰⁷⁵
- 1770 Ĥabībümdür benüm ol şāh Ĥabībüm
Ĥabībümdür benüm ol māh Ĥabībüm¹⁰⁷⁶
- 1771 Eger destür virürse rūħını al
Ve geru virmezise dönüb geri gel
- 1772 Pes indi ‘Azrāil yirüñ yüzine
Muṭı’ olubani Ĥaĥkun sözine¹⁰⁷⁷
- 70-a**
- 1773 Görür Cebrāil ħapuda tururdı
Didi yā Cebrāil Allāh buyurdı
- 1774 Ki geldüm ben Muħammed ħazretine
Velī destür ile girem ħatna

¹⁰⁷³ Görmedüm: Gördüğüm B.// gördüm: gör K.// görmedim hergiz: gördüğüm seni K.// Çü: ki M.

¹⁰⁷⁴ Çü vaħy eyledi:ki emr eyledi B.M.

¹⁰⁷⁵ destür virürse gir: destur ile girğil ħatna K.// Digil bu:deyuvir M.

¹⁰⁷⁶ Ĥabībümdür benüm ol māh ħabībüm: Ĥabībem ben aña oldur Ĥabībüm B.

¹⁰⁷⁷ Muṭı’ olubani: iṭā’at kıldı M.

- 1775 Eger destür virürse kabz idem ben
Ve geru virmezse dönüb gidem ben¹⁰⁷⁸
- 1776 İşidüb ağladı pes Cebrāıldür
N'ideyüm böyledür hükm-ü Celıldür
- 1777 Pes andan ağlayub Cebrāil irdi
Resülün katına içeru girdi
- 1778 Görür Cebrāil i ağlardı o cān
Didi yā eḫī niçündür bu giryān¹⁰⁷⁹
- 1779 Niçe ağlamayam didi Cebrāil
Gelübdür kapuña Azrāil bilgil¹⁰⁸⁰
- 1780 Kim uş taşradurur geldi kapuya
Diler destür alub gire kapuya¹⁰⁸¹
- 1781 Bu sözi işidicek ağladı ol
Didi kim gelsün aña virün yol¹⁰⁸²
- 1782 Gelüb girdi içeru 'Azrāil dir
Selām eyledi saña ol Celil dir
- 1783 Daḫi biz de selām iderüz iy şāh
Ḥabtbisin Ḥaḫuñ sen iy yüzi mäh¹⁰⁸³
- 1784 Selāmın 'izzetile aldı Sultān
Dedi şāh rāzi olsun size Sübhān¹⁰⁸⁴
- 1785 Ne didiyse bize Allāh, ḫaber vir
Ziyāret mi idersin eyle taḫrīr¹⁰⁸⁵
- 70-b**
- 1786 Veyaḫud kabz ider misin bugün cān
Niçe emreyledi ol Ferd-i Yezdān¹⁰⁸⁶

¹⁰⁷⁸ Ve geru virmezse dönüb gidem ben: Ve illa dönüb yine gidem ben B.-M.

¹⁰⁷⁹ Görür:gördü K.

¹⁰⁸⁰ kapuna Azrāil:Azrail kapuya B.-K.

¹⁰⁸¹ Bu beyit K'da yok.

¹⁰⁸² Bu sözi işidicek:işidecek bu sözi B.M.// aña:aña siz K.

¹⁰⁸³ Bu beyit K'da yok.

¹⁰⁸⁴ Sultān: ol şāh B.M.// size:bize K.

¹⁰⁸⁵ Bu beyit B ve M'de şu şekilde geçmektedir: Didi yā 'Azrāil baña ḫaber vir/Sözüme tiz cevāb-mu'teber vir.

- 1787 Dedi ger dilersen yā Ḥabīb sen
Ziyāret eyleyübeni gidem ben¹⁰⁸⁷
- 1788 Dedi buyurdu bil ol yüce sultān
Muṭī' olam senüñ emrüñe ey cān¹⁰⁸⁸
- 1789 Diler-iseñ rūḥuñı kabz idem iy şāh
Saña müştākdürür gelsün dir Allāh
- 1790 İşidüb ağladı pes ol yüzi gül
Didi naql ide saram ben de bugün¹⁰⁸⁹
- 1791 Muṭī'im varuram dir Rabbüme ben
Ve illa kim biraz çok şabır kıl sen¹⁰⁹⁰
- 1792 Görürem yārenlerüm aşḥābum dir
Daḥi anşārumı aḥbābumı dir¹⁰⁹¹
- 1793 'Ali Faṭımaya hem irem ben
Ḥüseyn ile Ḥasen yüzün görem ben¹⁰⁹²
- 1794 Didi kim 'Azrāil her ne buyursan
Muṭī'im söziñe her ne kılsañ¹⁰⁹³
- 1795 Ḥurūc itdi giru 'Azrāil andan
Şalāvāt derdile virgil bugün sen
- 1796 Daḥi ver ruḥına şāhuñ selāmı
Eyt hoş eş-şalāt ü ve's-selāmı¹⁰⁹⁴

VEFĀT-I RESŪLULLAH SALLALLĀHU 'ALEHİ VE SELLEM

¹⁰⁸⁶ Bu beyit B ve M'de şu şekilde geçmektedir: Ziyāret mii idersin eyle taqrīr/Ya kabz rūḥumı idersin diyuvir.

¹⁰⁸⁷ Dedi ger dilersen yā Ḥabīb sen: Dilerseñ yā Ḥabībullah bugün sen//Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Dilerseñ ya ḥabībullah bugün sen/Ziyāret eyleyem yine gidem ben.

¹⁰⁸⁸ Bu beyit sadece B ve M'de var.

¹⁰⁸⁹ gül :māh B.-M.//”pes” yok K.

¹⁰⁹⁰ Bu ve sonraki 2 beyit B'de yok.//Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Dedi ol şāh giderem tema ben/Velikin şabr kıl biraz zamān.

¹⁰⁹¹ Görürem:ki M.// Dahi:görem M.

¹⁰⁹² Ḥüseyn ile Ḥasen yüzün: Ḥasenle Ḥüseynimi M.

¹⁰⁹³ söziñe:emriñe B.-K.-M.// “kim” yok K.// Her ne: aña.

¹⁰⁹⁴ Bu beyit Ç'de yok.

- 1797 Görür şāhı Faṭma geldi ‘Alī’yle
Hüseyn ile Ḥasen hem dāhi bile
- 1798 Resūl ağladı bunları göricek
Bile ağlaşdılar anlar göricek¹⁰⁹⁵
- 1799 Didi Faṭıma niçündür görem ben
Aḡar yaşlar mübārek gözlerüñden¹⁰⁹⁶

71-a

- 1800 Didi kızum anuñ-çün ağlaram ben
Bugün bunda babasız ḡalasin sen
- 1801 Babañı bulmayub ağlayasin
Fırāḡile yüregın taḡlayasin¹⁰⁹⁷
- 1802 Bilün şimdiki Azrāil gelübdür
Elinde ḡanḡı kişi ḡurtulubdur¹⁰⁹⁸
- 1803 Bilürsüz bākī ancaḡ Ḥaḡ ḡaliser
Yaradılmış ḡamu fāni öliser
- 1804 Bizüm de va’dümüz yetdi dedi şāh
İşidüb Faṭıma çok eyledi āh
- 1805 Dedi hem yā baba ben sensiz n’idem
Dile Ḥaḡ’dan senüñ öñüñce gidem¹⁰⁹⁹
- 1806 Yetīm ḡalmış idüm evvel anamdan
Yine öksüz ḡalısaram babamdan¹¹⁰⁰
- 1807 ‘Alı ile Fāṭma eylediler zār
Hem ol dürr-i semīn de oldı bīzār¹¹⁰¹

¹⁰⁹⁵ Anlar:bunlar K.

¹⁰⁹⁶ niçündür görem ben: görürem böyle B.//Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Didi Faṭıma görürem böyle neden/
Ki yaş aḡar mübārek gözleriñden.

¹⁰⁹⁷ yüreḡin:ciḡerin B.

¹⁰⁹⁸ bilün şimdiki: baña ûş şimdi K.

¹⁰⁹⁹ Vezin gereḡi düzeltildi

¹¹⁰⁰ ḡalmış idüm:ḡalmışdım K.// Anamdan:anadan B.-K. Babamdan.:atadan K.

¹¹⁰¹ Hem ol dürr-i semīn de oldı bīzār: Hem ol dürr Reyn cānından oldı bī-zār K.// Hem oldılar cānlarından bīzār K.// semīn de:cānından M.

- 1808 Vidā' idüb bular ađlarķen iy řāh
Bilāl geldi ezān oķıdı nā-gāh¹¹⁰²
- 1809 Gelüben yā Muĥammed eş-řalā dir
Namāzuñ vaķtı oldu iy hümā dir
- 1810 Kıgırdı iķerü server Bilāli
Dedi sen görmegil hergiz melāli¹¹⁰³
- 1811 Bugün ben nefsüme meşgülem iy yār
Ebü Bekre eyitgil sen yüri var
- 1812 Geķüben yirüme olsun imām ol
Anı naşb eyledüm olsun hümām ol¹¹⁰⁴

71-b

- 1813 Bilāl işitdi bu sözi Resülden
Fiğānlar ide ide tırdı andan¹¹⁰⁵
- 1814 Ža'ıf olmuř Resüllahı bildi
Bilāl zār kıluben mescide geldi¹¹⁰⁶
- 1815 Bilālün geldüġünü gördü āřĥāb
Ayak üstüne geldi cümle āĥbāb¹¹⁰⁷
- 1816 şanürlar kim bile geldi Muĥammed
Ne bilsünlerdi kim n'oldı Muĥammed¹¹⁰⁸
- 1817 Görürler bile degil ağladılar
Fiğān edüb yürekler tađladılar¹¹⁰⁹
- 1818 Dediler yā Bilāl ķāni Muĥammed
Bizüm cānumuzun cāni Muĥammed
- 1819 Bilāl eydür Resül nefesine meşgül
Ebü Bekre buyurur kim imām ol¹¹¹⁰

¹¹⁰² Vidā':fiğān B.-M.

¹¹⁰³ "sen" yok K.// sen :kim M.

¹¹⁰⁴ Anı naşb eyledüm:benüm yerime B.-M.//

¹¹⁰⁵ Fiğānlar ide ide: Firāķ-ı ĥasret-ile B.-M.

¹¹⁰⁶ Bu beyit K'da yok.

¹¹⁰⁷ geldi:durdu K.

¹¹⁰⁸ "kim" yok K.// Sanurlar:sanurlardı K.

¹¹⁰⁹ Fiğān edüb: Fiğānıyla M.

¹¹¹⁰ buyurur :buyurdu K.

- 1820 Pes emr oldı idesin istiḳāmet
İmām olasin uyalar cemā'at
- 1821 Bilāl oḳudı ḳamet ṭurdı ey yār
Varub miḥrabda baḳdı hem yüzüne¹¹¹¹
- 1822 Resulüñ geḳdı ilerü yerine
Varuben baḳdı miḥrabda yerine¹¹¹²
- 1823 Görür yiründe degil ol güzel şāh
Özünü dirmeyüb eyledi āh- vāh¹¹¹³
- 1824 Aḳıtdı gözlerinden yaşlar ol dem¹¹¹⁴
Döküldi yaş yerine şanan dem¹¹¹⁵
- 1825 Niçe āvazla enşār u aḥbāb
Bile ağlaşdılar heb cümle aḥbāb¹¹¹⁶
- 1826 Dediler ḳani sulṭānumuz āh
Bedenden ayrılısar cānumuz āh

72-a

- 1827 İṣitdi bunlaruñ āvazın o cān
'Ali'den yaña döndi yüzün ol cān¹¹¹⁷
- 1828 Esirgeyüben aşḥābı o sulṭān
Dedi niçün iderler buñlar efgān¹¹¹⁸
- 1829 'Ali der yā Ḥabīballāh bunlar
Seniñçün ağlayub ider fiğānlar
- 1830 İṣidib bu sözü dutdı Ḥaḳa yüz
Senüñ emrine yā Rāb biz muṭi'üz¹¹¹⁹

¹¹¹¹ Bilāl oḳudı ḳamet ṭurdı ey yār: Mısra resülün geḳdı ilerü yerine K.// Varub miḥrabda baḳdı hem yüzüne: Ebū bekr imām oldı çār u nā –çār b B.-M.

¹¹¹² Bu beyit sadece B.-M'de var.

¹¹¹³ degil:yoḳdur B.// Vezin gereği düzeltildi

¹¹¹⁴ Vezin gereği düzeltildi

¹¹¹⁵ Döküldi yaş yerineşanañ dem : Döküldi gözlerinden yaş-ıla dem .//Bu beyit K'da yok.// yaş yerine şanan: gözlerinden yaşıyla M.

¹¹¹⁶ Niçe āvāzla: Yüce şavt ile heb B.// heb cümle aḥbāb: bu cümle aşḥāb B.// Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Yüce şavtıyla heb enşār u aḥbāb/ Bile ağlaşdılar bu cümle aşḥāb.

¹¹¹⁷ āvazın o cān :feryādın ol şāh B.-M.// yüzün ol cān: ol yüzi māh B.-M.

¹¹¹⁸ Esirgeyüben aşḥābı:terehḥüm idüb aşḥāba B.-M.

¹¹¹⁹ emrine:emrüneedir. K.// Vezin gereği düzeltildi

- 1831 Baña beyn eyle ki varub namāzı
Kılam aṣṣhābile idem niyāzı¹¹²⁰
- 1832 Vücüdü hasteliginden ifākat
Buluben pes birazcuḡ oldu raḥat¹¹²¹
- 1833 ‘Aliyle ibni Abbāsı kığırdı
Bulara söykünüb mescide geldi¹¹²²
- 1834 Geçüb mihrāba kıldı hoş namāzı
Uyuben etdiler aṣṣhāb niyāz¹¹²³
- 1835 Tamām edüb yüzini döndi ol ṣāh
Dedi kim rāzı olsun sizden Allāh
- 1836 Şu kim derviş olasız idüñ cān
Dedi kim raızı olsun sizden Sübhān¹¹²⁴
- 1837 Yetim göricegez siz raḥmet eylen
Ġazāya kim gider hem himmet eylen¹¹²⁵
- 1838 Daḥi derem size yā Müslimīn ben
Pes ol dem raḥmetenli’l-‘ālemin ben¹¹²⁶
- 1839 Size bildürmüşem ben din-i islām
Hüdānuñ emrini heb etdüm i’lām¹¹²⁷

72-b

- 1840 Daḥi Qur’ān kelāmıdır Hüdānuñ
Size bildürmedim mi hükmin anuñ¹¹²⁸

¹¹²⁰ beyn eyle ki: vir beynlik B.// eyle: açıla K.

¹¹²¹ Buluben:ki buldı B.-M.

¹¹²² kığırdı: çağırdı B.-M.// Geldi:vardı B.-K.-M.

¹¹²³ Uyuben etdiler aṣṣhāb niyāz: Uyub aṣṣhāb aña itdi niyāzı B.-M.// kıldı: ol kıldı. M// “hoş” yok M.

¹¹²⁴ Dedi kim raızı olsun sizden Sübhān: Mu’īn ola size ol Ḥayy u Mennān//cān:iḥsān K.// Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Şu kim dervişlere siz idüñ iḥsān/Mu’īn ol size ol ḥayy ü mennān.

¹¹²⁵ Göricegez: olancalara B.// kim gider: gidene hem B.//Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Yetim oḡlancuḡlara raḥmet eyleñ/Ġazāya gidene siz himmet eyleñ.

¹¹²⁶ Pes:çün B.

¹¹²⁷ heb itdüm: eyledüm B.// Size bildürmüşem: Ki bildürdüm size B.-M.// emrini hep etdüm:emrini eyledim K.

¹¹²⁸ Size bildürmedim mi hükmin anuñ: Size bildürdim emr ü nehyini anuñ B.

- 1841 Getürdükce baña Cebrâil daği
Size bildürmedüm mi emri nehyi¹¹²⁹
- 1842 Dediler çağrısub ey¹¹³⁰ bize sultân
Ki olsun cânumuz heb sañâ kırbân¹¹³¹
- 1843 Bize bildürmedük nesne kıomadun
Ne sa'ât oldu kıaydımız yimedün
- 1844 Biküllü emr-i nehyi bize i'lâm
Edüb bildürdüñ şâh-ı dîn-i İslâm¹¹³²
- 1845 Kıomadun kıatre zerre bize müşkâl
Seni biz haķ bilirüz tıparuz bil¹¹³³
- 1846 İşıtdi bu sözi dedi ilâhi
Ki sensin pâdişâhlar pâdişâhı
- 1847 Yine sen tanığım ol bu söze sen
Ki bildürdüm bulara emrünü ben¹¹³⁴
- 1848 Resûlullah dedi aşhâba andan
Size anda virürem Allâh için ben
- 1849 Var ise kimse gözüñ bende haķkı
Ödeyeyim eydüñ bende haķkı¹¹³⁵
- 1850 Eger bir dirhem aldumsa diñiz siz
Ki bildürün ödeyeyin anı biz¹¹³⁶
- 1851 Eger kimesneyi dögdümse nâ-haķ
Ya bir kimesneye sögdümse nâ-haķ¹¹³⁷
- 1852 Ki bugün deyiñ ödeyem ben anı
Desünler haķkı olan bañâ kıanı¹¹³⁸

¹¹²⁹ Getürdükçe baña Cebrail daği: Getürse Cebrâil her bari vaħyi B.-M.//Bu ve bir sonraki beyit K'da yok

¹¹³⁰ Vezin gereği düzeltildi

¹¹³¹ Ki:kim M.

¹¹³² Bu beyit K'da yok.// Vezin gereği düzeltildi

¹¹³³ kadri zerre: zerre kadar K.// "Biz" yok K.

¹¹³⁴ Söze: sözlere B.// Yine sen tanığım ol bu söze sen: Yine ol tanığım bu sözlere sen.

¹¹³⁵ Ödeyeyim eydüñ bende haķkı: Yarına kıomañ aluñ bunda haķkı B.-M.

¹¹³⁶ ödeyeyin anı:ödeyelüm bugün B.-M.

¹¹³⁷ Bu beyit B.-M.'de şu şekilde geçmektedir: Ya urdumsa ya sögdümse nâ-haķ/Ya bir iş itdümse ola nâ-haķ.

73-a

- 1853 Dedi bu sözleri ol yañağı gül
İkinci kez yine buyurdu pes ol¹¹³⁹
- 1854 Üçinci yine etdi bu sözi fâş
Durugeldü Ukkāşe qāldurub baş¹¹⁴⁰
- 1855 Ukkāşe dirlerdi hem durdı bir pîr
Fedā olsun saña atam anam dir
- 1856 Dedi durmazidim giru virmesen
İşit sözimi bir gün ey hüdāven¹¹⁴¹
- 1857 Tapuñda bile ederdüm gazāyı
- 1858 Qapuñda düşmana idüb cezāyı¹¹⁴²
- 1859 Toqundi qamçınuñ ucu baña dir
İşitdi aqladı döndi aña dir¹¹⁴³
- 1860 Cezasın versin imdi saña Allāh
Ki bildürdün bunu baña dedi şah¹¹⁴⁴
- 1861 Dönüb emr eyledi andan Bilāle
Varuben qamçıyı tiz ala gele¹¹⁴⁵
- 1862 Kızum Fātma evindedir didi ol
Yüri isteyüben qamçımı bul¹¹⁴⁶
- 1863 Bilāl andan durub Fātma'ya erdi
Girüb andan selāmullahı verdi¹¹⁴⁷

¹¹³⁸ Bu beyit B.-M.'de şu şekilde geçmektedir: Bugün diyüñ ödeyeyin bunda anı /Yarın gücdür ödemek anda anı.

¹¹³⁹ Dedi bu sözleri: Çü bildi bu sözi B.//Bu beyit M'de yok.

¹¹⁴⁰ üçinci:ikinci M.// Sözleri:sözi.

¹¹⁴¹ Dedi durmazidim giru virmesen: Ki turmazdum eger sen virmesen and B.-M.

¹¹⁴² Qapuñda:tapunda M.

¹¹⁴³ İşitdi:işidüb M.

¹¹⁴⁴ Allāh: Haq B.// şah: muhaqqak B.// imdi saña Allāh: saña ol haq M.// dedi şah: baña muhaqqak M.

¹¹⁴⁵ Varuben qamçıyı tiz ala gele: Varub qamçıyı evden ala gele B.// andan:oldem M.// Tiz:evden M

¹¹⁴⁶ Yüri isteyüben qamçımı bul: Yüri var qamçıyı isteyu tiz bul B.// bul:tiz bul M.

¹¹⁴⁷ andan durub:turub anda M.

1864 Dedi kim kāmçı virüñ baña tiz
Dedi kim Fātıma şimdi nidersiz

1865 Dedikim bir kişi anda Resūlden
Kışāş ister beni urdıñ dedi sen¹¹⁴⁸

1866 İşidüb Fātıma etdi fiğānı
Hasanla Hüseyn'ün neyidi hāli¹¹⁴⁹

73-b

1867 Dediler yā Bilāl bu hiç ola mı
Resūllulāh kimesneye ura mı

1868 Ne eliyle Resūllulāh'ı kimse
Kıyamayub ura ol şāh kimesne¹¹⁵⁰

1869 Aluben kāmçıyı Fatıma andan
Şunu verdi Bilāl dedi kim el-an¹¹⁵¹

1870 İrüşdir-gil Ukkāşe'ye selāmum
De-gil ol pīre sen Allāh kelāmum¹¹⁵²

1871 Beni ursun elini çeksin andan
Dilerim diyesin bu sözi benden¹¹⁵³

1872 Alub geldi kāmçıyı Bilāl ol dem
Şunuvirdi Resūl'ün eline hem¹¹⁵⁴

1873 Resūllulāh alub kāmçıyı andan
Ukkāşeye verib didi ki benden¹¹⁵⁵

1874 Hākıñı al kōmagıl hem yarına
Ki qalmak güc durur kim yarınadır¹¹⁵⁶

¹¹⁴⁸ anda Resūlden: gelmişdir andan B.-M.

¹¹⁴⁹ etdi: kıldı B.-M.//b. Hüseynle hasanuñ yandı cānı: Hasanla Hüseyn'ün neyidi hāli B.-M.

¹¹⁵⁰ Kıyamayub ura ol şāh Şāh kimesne: Kıyamadan ura ol şāh şāhı kimesne B.

¹¹⁵¹ el-an: sen B.-M.

¹¹⁵² selāmum: kelāmum B.-M.// De-gil ol pīre sen Allāh kelāmum: Degürgil ol pīre selāmum B.// Allāh kelāmum: benüm selāmum./ Vezin gereği düzeltildi /

¹¹⁵³ didi ki benden: öyle de-gil sen B. Dilerim diyesin bu sözi benden: Ukkāşe'ye varub eyle degil sen.

¹¹⁵⁴ Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Alub geldi bilal kāmçıyı andan/Ukkāşe'ye şundı dedi benden.

¹¹⁵⁵ Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Şunub verdi Resūl'ün eline hem/Resūllulāh alub kāmçıyı andan.

- 1875 Ukkāşe çün aldı k amçıyı ele
Şahabe cümle ağlaştı bu h ale¹¹⁵⁷
- 1876 Eb ubekir ‘ mer ‘Aliyle ‘Osm an
Çağırub etdiler heb k amu efg an¹¹⁵⁸
- 1877 Dediler hađđını bizden gel al t ur
Res ulullah’a hod urmak muđ aldir¹¹⁵⁹
- 1878 C anumuz bizde iken sa na anı
Kağan urduravuz ol aru c anı
- 1879 Bizim kar sumuzda anı urasın
Ki Şanma d ny ada diri  alasın¹¹⁶⁰

74-a

- 1880 Nemiz varsa k amu seni  olsun al
Bi er kez her bir m z ur beru gel¹¹⁶¹
- 1881 H useyn ile H asen fery d iderdi
Ki y  cedd  y  Feyy z iderdi¹¹⁶²
- 1882 Duru-geldi muh acir ile en  ar
K amusu ağla ben  ıldılar z r¹¹⁶³
- 1883 Dedi Ő h b arecall h siz oturu n
Bu gavđayı ara yirden g t r n¹¹⁶⁴
- 1884 Hađđın alsun ben md r bili n z suğ
Kim All h eylemez hiç kimseye g  
- 1885 Dedi y  Ukk şe gel beni sensin
Ur imdi niçe urdum ise hem ben¹¹⁶⁵

¹¹⁵⁶ Bu beyit M’de Şu Şekilde geçmektedir: Hađđını  omağıl al yatına dir/Ki  almağ g cdurur hağ
yarına dir./ Vezin gereği d zeltildi

¹¹⁵⁷  n aldı:aldı  n M.

¹¹⁵⁸ ‘Al ’yle ‘Osm n: ‘Osm n ‘Al ’yle B.-M.//Çağırub etdiler heb k amu efg an : Cigerler yağdı bunlar
nev ha ile B.

¹¹⁵⁹ hod urmak:urmağ hod M.

¹¹⁶⁰  alasın: t urasın M.

¹¹⁶¹ Bi er: Birer B.//1744^a Nemiz varsa k amu seni  olsun al: Nemiz varsa seni  olsun k amu al M.

¹¹⁶² İderdi: dirler B.

¹¹⁶³ Duru-geldi:bu kez c mle B.-M.// K amusu: amular  B.-M.

¹¹⁶⁴ ara yirden: ara uzdan B.// yirden:g zden M.

1886 Ukkāşe dedi kim ey fahr-ı ‘ālem
Benüm ol vaqt yalıncağ idi arķam

1887 İşidicek bunı ol cānlara cān
Hemāndem arķasını ķıldı ‘üryān¹¹⁶⁶

1888 Nübüvvet mühri nūru oldu zāhir
Gör anı niçe yaratmıştı Kādir

1889 Ukkāşe cānıyla ten uruşurdu
Segirdüben anı görmege vardı¹¹⁶⁷

Fāilātün/Fāilātün/Fāilātün/Fāilün

1890 Çün nübüvvet mührini gördi öper server olur
Zī sa’ādetsiz kiři kim işbu nurdan dūr olur.¹¹⁶⁸

1891 Getürüb ķamçıyı atdı düşdi ol mühr üstine
Dedi var mı kimse kim bencileyin mağfūr olur¹¹⁶⁹

1892 Sürdi yüzün gözin düşdi ol mühr üstine
Dedi kim ki bencileyin işleri mesrūr olur¹¹⁷⁰

1893 Dedi ey sultān-ı dīn kim ola ķaşd ide saña
Bir ķılıña ķaşd edenler dū cihānda ĥor olur¹¹⁷¹

74-b

1894 Çün aşhāb gördiler ol bütün mührünü
Dillerinde eş-şālatu ve’s-selām mezkūr olur¹¹⁷²

1895 Zī- sa’ādet ol ķul kim ola mevlāsı ĥabīb
Kim aña ķul olangıl bil devleti manşūr olur¹¹⁷³

¹¹⁶⁵ urdum ise hem ben: urdumsa seni ben B.// ya:pes yā. M.// Hem:seni M.

¹¹⁶⁶ İşidicek:işitdi çün B.-M.

¹¹⁶⁷ ten:tiz M.

¹¹⁶⁸ Vezin gereği düzeltildi.

¹¹⁶⁹ Mühr: mührün B.// Dedi kim ki bencileyin işleri mesrūr olur: Dedi kimün buncılayın di’ñ işi meysūr olur B.-M.

¹¹⁷⁰ düşdi ol: öbdı M.// Dedi kim ki bencileyin işleri mesrūr olur: Dedi var mı kimse ki bencileyin ma’fūr olur M.

¹¹⁷¹ Bu beyit sadece B. Ve M.’de var.

¹¹⁷² Çün aşhāb gördiler ol bütün mührünü: Çünki aşhāb dağı gördi ol nübüvvet mührini B.-M.

¹¹⁷³ “gıl” yok M.

- 1896 Hâk te'âlâdan hidâyetdür bize ey ehl-i dîl
İşidicek ismini heb gönflümüz pür-nür olur¹¹⁷⁴
- 1897 Ey Sinânoğlı yûri var hîdmetin it kûlı ol
Dutmayanlar sünnetin bil 'âkıbet mağhûr olur¹¹⁷⁵

Mefâilün/Mefâi lün/ Feülün

- 1898 Ukaşe nûrı görüncek yûñürdi
Öpüp gözlerine yüzüne sürdü
- 1899 Gözünden yaş revân oluben ol pîr
Feda olsun saña anam atam dir¹¹⁷⁶
- 1900 Dedi kim kaçd idüben seni ey şâh
Ya ura ya elin degeyin nâgâh¹¹⁷⁷
- 1901 Ve illâ olmuşdum ben pîr-i fâni
Añunçün söyledüm bu cism-i cânı¹¹⁷⁸
- 1902 Mübârek cismüñe ulaşduraydum
Varıb yüzümi ol mühre süreydim¹¹⁷⁹
- 1903 Bi-ğamdillâh Hüdâ etdi müyesser
İşüdüb anı dedi aña server¹¹⁸⁰
- 1904 Hârâm oldu senüñ cismüne oddır
İşidüben kıtı şâz oldu ol pîr¹¹⁸¹
- 1905 Dedi serveri kıtı kimdir göster
Bugün bir Cennet ehlin görmek ister¹¹⁸²
- 1906 Ukaşe yüzüne baksun bugündür

¹¹⁷⁴ hidâyetdür; ehl-i dil: 'inâyetdür; ehl-i din B.// İşidicek ismini heb gönflümüz pür-nür olur: Her kaçan kim işidürseñ kıalbi hem pür nür olur B.-M.

¹¹⁷⁵ Bu beyit sadece B.ve M'de var.

¹¹⁷⁶ oluben: olub pes B.ve M.// saña anam atam: anam atama saña M.

¹¹⁷⁷ Dedi:ola M.// Vezin gereği düzeltildi.

¹¹⁷⁸ Ve illa: Murâdum B.//Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Muradum olmuşdum pîr-i fâni/Ki söyledim kiuş bu cism-i cânı.

¹¹⁷⁹ Mübârek:muťahher B.ve M.// Varıb yüzümi: Bu çirkin yüzi B.

¹¹⁸⁰ İşidüb anı dedi ana server: İşidüb sözini pes dedi server B.// anı: sözini pes M.

¹¹⁸¹ İşidüben kıtı şâz oldu ol pîr: Fera birle kıtı şâz oldu ol pîr M.

¹¹⁸² Bugün bir Cennet ehlin görmek ister: Ki cennet ehlini ol görmek ister B.// bugün bir: ki M.// Görmek: ol görmek M.

Kim ol Cennet ehlindendür ol pîr¹¹⁸³

1907 Gelüb gözlerin öperlerdi anuñ
Ne devletli 'iş dirlardi cānuñ¹¹⁸⁴

1908 Bunı görüb dirlardi yā 'Ukkāşe
Ab öksüzin se'ādet qodı başa¹¹⁸⁵

75-a

1909 Ukkāşeeye naşib eyleyen Allāh
Bize daḥi ide di'ñ Allāh Allāh

1910 Şalāvāt rūhuna şahıñ virelüm
Yüz uruben Ḥüda'ya yalvaralum¹¹⁸⁶

1911 Daḥi her gāh idelüm biz selāmı
Diyelüm eş-şalāt ü ve's-selāmı¹¹⁸⁷

Vefāt-ı Resül 'Aleyhisselām

1912 Pes andan soñra dedi bize ol şāh
İdüñ takvā ki raḥmet ide Allāh¹¹⁸⁸

1913 Uyardı bizi ḡaflet uykusundan
Ḥaber verdi kıyāmet qorqusundan¹¹⁸⁹

1914 Yine geldi çün mescidden evine
Gelüben yine yetdi menziline¹¹⁹⁰

1915 Yine Azrāile emr etdi Allāh
Girüver 'āli cismine der ol şāh

1916 Degir var tiz Ḥabībime selāmum
Katī lütf eyle söyle-gil kelāmum¹¹⁹¹

¹¹⁸³ Kim ol Cennet ehlindendür ol pîr: Pes ol cennet ehlinden bil ol pîr B.-M.

¹¹⁸⁴ gelüb:üşüb B.-M.

¹¹⁸⁵ Bu beyit sadece B. ve M.'de var.

¹¹⁸⁶ Yüz uruben Ḥüda'ya yalvaralum: Yüz urub yire dāim yalvaralum B.

¹¹⁸⁷ Bu beyit K. Ve M'de var.

¹¹⁸⁸ bize ol:güzel. B.-M.// ide:kıla K.

¹¹⁸⁹ Ḥaber verdi:agāh etdi B.-M.

¹¹⁹⁰ Gelüben yine yetdi menziline: Gelüb yetdi heman dem menziline B.-M.

- 1917 Benüm andan kerāmetlü kulum yok
Ḥabībümdür pes añdan sevgülüm yok¹¹⁹²
- 1918 Güzel şüretde geldi ‘Azraīl hem
Gelüb yeryüzüne indi şol kadem¹¹⁹³
- 1919 Bir ‘Arabī gibi geldi Resül’un
Kıpasına nida eyledi anuñ
- 1920 Didi kim ey nübüvvet ehli beyti
Eyā kāni kerāmet ehl-i beyti
- 1921 Baña destür verir müsüz ki girem
Varubanı Resüllullāh’ı görem

75-b

- 1922 İşidüb Fātıma pes uruṭurdu
Cevāb virüb kıpudan giri döndi¹¹⁹⁴
- 1923 Yine Azraīl itdi sözün izhār
Yine Fātıma varub dedi ey yār¹¹⁹⁵
- 1924 Resüllullāh dürür kendine meşgöl
Ölüm hālindedür şimdi dedi ol
- 1925 Dönücek Fātıma giru kıpıdan
Belürdü bir avāz girdü kıpudan¹¹⁹⁶
- 1926 Gözin açdı dedi server ki kızum
Ne kişüdür kıpumuz dahi bizim
- 1927 Dedi geldi bir Arabī ileru
Diler destür alıb gire içeru¹¹⁹⁷
- 1928 Dedim haste babam var işüñe sen
İşitmez hiç sözümü bilmezem ben

¹¹⁹¹ Degir var tiz Ḥabībime selāmum: Ḥabībümdür degür benim selāmum B.-M.// denir var tiz: denir tiz vir. K

¹¹⁹² Bu beyit K’da yok.//“Pes” yok M.

¹¹⁹³ Güzel şüretde geldi ‘Azraīl hem: Ki gökçek şüretde ‘Azraīl hem B.// güzel:ki gökçek M.// Geldi:yetdi M.

¹¹⁹⁴ işidüb:ışitdi K.// Uruṭurdu:uruṭurdu K //uruṭurdu:ṭurdu urı M.// kıpudan giri döndi: hemandem döndi diri M.

¹¹⁹⁵ yine etdi ‘Azraīl kendüyi izhār: yine etdi ‘Azraīl kendüyi izhār M.

¹¹⁹⁶ Belürdü bir avāz girdü kıpudan: Yine bir ün belürdi pes kıpudan B.// Yine bir avaz belürdi kıpudan M.

¹¹⁹⁷ diler:ki M.

- 1929 Arab kişi söyler geldi kapuya
Diler destür alub gire t̄apuya¹¹⁹⁸
- 1930 Dedi server kızıcağım ol agāh
Bilemedüñ Arab degüldürür āh
- 1931 Ki lezzetler bozucu bir kişidir
Yaradılmışı ağlatmak hem iřidür¹¹⁹⁹
- 1932 Oğlu kıızı öksüz edicidir ol
Cema'ātleri tağıdıdır ol
- 1933 Yıkıcudur kızum t̄ar ile kaşrı
'İmāret kılıcudur belki qabri¹²⁰⁰
- 1934 Ki kıılmaz kimseye rahmet-nazar ol
Tāze yüzleri şoldurur büzer ol

76-a

- 1935 Kıılır Kıuran okuyan dilleri pas
Çok ider ol niçe düğünleri yas¹²⁰¹
- 1936 Büker atalaruñ belini her dem
Cigerin baş eyler gözlerini nem¹²⁰²
- 1937 Yaqar hem anlaruñ bağrını oda¹²⁰³
Ki yirdür baqışı bilişe yada
- 1938 Ela gözlere toprak doldurandur
Anlaruñ heb şaçını yoldurandur¹²⁰⁴
- 1939 Kağan arslan gibi yiğitler alır
Kim evde atları o qarşı kalır¹²⁰⁵
- 1940 Harır yüregini üryan edendür
Ki çok gülenleri giryān edendür

¹¹⁹⁸ Bu beyit B. Ve K.'da yok

¹¹⁹⁹ Yaradılmışı: Dökeli B.//Yaradılmışı ağlatmak hem işidür: Dū gāli hālķı ağlatmak işidür M.// Vezin gereği düzeltildi.

¹²⁰⁰ kıılıcudur: eyleycüdür B.//İmāret kılıcudur belki qabri:'imāretler idicidir o qabri M.

¹²⁰¹ Çok ider ol niçe düğünleri yas: Hem ol nice düğünleri ider yas B.-M.// çok:kim K.

¹²⁰² Cigerin baş eyler gözlerini nem: Cigerlerin ider yaş gözlerin nem B.-M.// eyler:ider hem K.

¹²⁰³ Vezin gereği düzeltildi.

¹²⁰⁴ Bu beyit K. Ve M.'de yok.// Vezin gereği düzeltildi.

¹²⁰⁵ Kim evde: 'Arabī K.ve M.

- 1941 Alub etin ölüler bozucudur
Şaşırub ‘aklı gücler idicüdür¹²⁰⁶
- 1942 Şol ay yüzlüleri zağferan edendür
Kara toprakları pür kân edendür¹²⁰⁷
- 1943 Kılur genc kişi hatunları ol tül
Kılur beglere kulları ol kul¹²⁰⁸
- 1944 Hüdâ’nuñ emridür bilür ol işin
Alur niçelerüñ sevdüğü aşın
- 1945 Gelen bil ‘Azrâ’ıl oğul sen
Bügün darül-bekâya giderim ben¹²⁰⁹
- 1946 Kapuyu aç kızım girsin içeru
İşidüb Fâtıma ah etdi giru
- 1947 Didü ey baba sensün baña cân
Gerekmez diyuben iderdi efgân¹²¹⁰

76-b

- 1948 Niderem sensiz diri cânı baba
Benim bu derdimiñ dermânı baba¹²¹¹
- 1949 İşidüb dedi server tır bu sözi
Niçe ağlarsın kıya yakma bizi¹²¹²
- 1950 Bu fâni evde kimesne kalmadı
Alandan kimesne kurtulmadı¹²¹³
- 1951 Oğul aç kapuyı girsün içerü
Ağlamakdan fâtıma tiz tırdı uru¹²¹⁴

¹²⁰⁶ idicüdür:üzücidür B.ve M.

¹²⁰⁷ Bu beyit K’de yok.//pür kan:yorgan M.

¹²⁰⁸ Kılur beglere kulları ol kul: Kılur hem begleri ku kulları beg B.// Kılur kulları beg ol begleri kul K.// Kılur hem kulları beg begleri kul M.

¹²⁰⁹ ‘Azrâ’ıl: ‘Azrâ’ıldır K.

¹²¹⁰ Didü ey baba: Der idi baba B.// didü:derdi K.// cân:bu cân M.

¹²¹¹ Benim bu derdimiñ dermânı baba: Benim bu cânımuñ cânânı baba B.// cânı:cânım K.// derdimiñ dermânı: cânımuñ cânânı M.

¹²¹² İşidüb dedi server tır bu sözi: İşidüb dedi server aña kızu B.//Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: İşidüb dedi server aña kızu/Tab ağlağıl kıya yakma bizi.

¹²¹³ Kimesne kalmadı: kimse kalmayıser B.// kurtulmadı:kurtulmamışdır. K.// kalmadı:kalmayıser M.//1810^b Alandan kimesne kurtulmadı: Ölümünden kimse hiç kurtulmayıser.

¹²¹⁴ Bu beyit sadece B. ve M.’de var.

- 1952 Kapuyı açdı Azraîl girdi
Gelüben Allâh selâmımla girdi
- 1953 Selâmun aluben ol şâh buyurdu
Ki Azraîl geldi imdi baña dedi¹²¹⁵
- 1954 Beni görmeye mi geldiñ ya huz-ı cân
Alur mısın ne emr eyledi Sübhân¹²¹⁶
- 1955 Ne'am dedi buyurmuşdur kim Allâh
Bugün ben ruhuñı kabz idem ey şâh¹²¹⁷
- 1956 Didi server ki kanı n'oldı Cibrîl
Didi dünyâ gögünde kaldı Cibrîl¹²¹⁸
- 1957 Seniñçün ağlayuben yas iderdi
Feriştehlar varub aña giderdi¹²¹⁹
- 1958 İderdü seniñ için ol katı ah
Feriştehlar azâ' iderdi ey şâh¹²²⁰
- 1959 Dedi şabreyle bir miqdâr aña şâh
Gele Cibrîl ne dedi bilem Allâh¹²²¹
- 1960 Ki uş geldüm muñi'im emriñe ben
Dilerseñ ruhuñı kabz ederem ben¹²²²
- 1961 Bular bu sözde iken geldi Cibrîl
Selânullâhı gelüb kıldı Cibrîl¹²²³
- 1962 Dedi Cibrîl'e ol sultân niçün sen
Kodun niçün beni bu hâlde iken¹²²⁴

¹²¹⁵ buyurdu;çü dedi B. Ve M.//Ki Azraîl geldi imdi baña dedi: Ki yâ 'Azraîl imdi gel baña di M.

¹²¹⁶ ya huz-ı cân: yine sen B.-M.// Alur mısın ne emr eyledi Sübhân: Veyağud kabz ider misin bugün cân B.-M.

¹²¹⁷ kim:pes B.-M.

¹²¹⁸ Didi dünyâ gögünde kaldı Cibrîl: N'içün gelmez bugün görmege Cibrîl B.-M.// "ki" yok M.// Cibril:yâ Cibril M.

¹²¹⁹ Bu beyit M'de yok.

¹²²⁰ Ferištehlar gazâ' iderdi ey şâh: Gazâya geldi melekler bugün şâh B.-M.//Bu beyit K'da yok.

¹²²¹ Bu beyit sadece B. ve M.'de var.

¹²²² ki: kim K.// Dilerseñ ruhuñı kabz ederem ben: Dilerseñ kabz edem ruhuñ degil sen K.

¹²²³ Bu beyit B'de yok.// gelüb:gelüben K.

¹²²⁴ Dedi Cibrîl'e ol sultân niçün sen: Dedi yâ eñi Cebrâil niçün sen B.

- 1963 Dedi ya ahi Cebrail niçün sen
Ki gitdüñ baña ‘Azrâil gelürken¹²²⁵
- 1964 Bunuñ gibi katı vaqıtde sen ırâğ¹²²⁶
niçün olduñ yabandan ey yüzi ağ
- 1965 Habıbullâh aña dedi haber vir
Ne dedi baña Allâh eyle taqrır¹²²⁷
- 1966 Dedi gökler kapusın açdı Allâh
Ki Cennet’den saçular saçdı Allâh¹²²⁸
- 1967 Dedi andan saña şormazam ey yâr
Anuñ-çün de-gil eyledüğüm zâr¹²²⁹
- 1968 Dedi Cibril aña kim ey yüzü gül
Beşâretdür bugün sen dañi şâz ol¹²³⁰
- 1969 Bunuñ gibi katı vaqıtde sen ırâğ
Niçün olduñ benden ey yüzü aq¹²³¹
- 1970 Habıbullâh dedi anda Cebrail
Bu hâlde düşe düşe duyâ Menzil¹²³²

77-a

- 1971 Kıyâmet kopıcaq yarile sinüñ
Livâ-ül-hamd elüñdedür ol senüñ¹²³³
- 1972 Giyesin tâcı binesın Burak’a
İdesin seyr yakine ırâqa¹²³⁴
- 1973 Dedi kim yâ Muhammed ey güzel şâh
Şeff’ etdi seni mañlûqa Allah¹²³⁵

¹²²⁵ Bu ve sonraki beyitl sadece M’de var.

¹²²⁶ Bu beyit sadece M’de var.

¹²²⁷ Bu beyit B. Ve M.’de şu şekilde geçmektedir: Dedi yâ ahi imdi tiz haber vir/Ne dedi baña Allâh eyle taqrır.

¹²²⁸ Cennet’den:hem Uçmağ’dan K.

¹²²⁹ Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Dedi şormazam andan sana ey yâr/Degül anuñçün eyledüğüm zâr.

¹²³⁰ Dedi Cibril aña kim ey yüzü gül : Ana Cibril dedi kim ey yüzi gül M.

¹²³¹ Bu ve bir bir sonraki bir beyit M’de yok.

¹²³² K’da yok.

¹²³³ elüñdedür ol senüñ: elünde ola senün M.

¹²³⁴ Burak’a:hoş Burak’a M.

- 1974 Şefî' isin saña uyanuñ ey cān
Şefa'ātüñ umarlar cin ü insān¹²³⁶
- 1975 Dedi kim Cebrāil'e bu degüldür
Saña ben şorduğum bu da degüldür¹²³⁷
- 1976 Dedi kim yā Muhammed iydüvir ne
Uzanur bana sorduğuñ nedir ne¹²³⁸
- 1977 Ki teftiş eyleyüben ararsın
Nedür kim haced idüb kıatı şorarsın¹²³⁹
- 1978 Dedi yā aḥī derdüm ümmetümdür
Gidiserem bulardan firķatümdür
- 1979 Benüm ümmetümden artuķ yoķ kıayğum
Ki bilsem neyler anlar nōla Rabbim¹²⁴⁰
- 1980 Baña anlardan artuķ yoķdur
Yüregimde bularuñ derdi çoķdur¹²⁴¹
- 1981 Mesākīn ümmetümdür şorduğum bil
Ḥaber vir gel baña ya aḥī Cibril
- 1982 Beşāret ümmet için et baña sen
Kodum anlar için evlādımı ben
- 1983 İşidicek bunu Cibril bürader
Yine göklere uçdı ol açub per
- 1984 Durub anı 'urüc etdi semāya
Ḥabībiñ sözini didi Hüdā'ya¹²⁴²

77-b

¹²³⁵ Şefî' etdi seni maḥlūka Allah: Günāhuñ külli 'afvitmişdür Allāh B.// Günahuñ külli 'afu itmüşdür Allah.

¹²³⁶ Şefî' isin saña uyanuñ ey cān: Şefî' isin kamu ḥalkuñ sen ey cān B.-M.

¹²³⁷ Dedi kim Cebrāil'e bu degüldür: Dedi kim yā eḥī anlar degüldür B.// Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Dedi Cebrāil' kim berü geldir/Sana şorduğum daḥi bu degildir.// Dedi kim Cebrāil'e bu degüldür: Dedi server kıarındaş yani güldür M.

¹²³⁸ Uzanur baña sorduğun nedir ne: Uzanub şorduğun ya nedür ne B.// uzanur bana:eyu beni K.// nedir: ya nedir M.

¹²³⁹ Bu beyit sadece B'de var.

¹²⁴⁰ Bu beyit K'da yok.

¹²⁴¹ yoķdur: ğuşşa B.-M.

¹²⁴² Durub anı: heman ol dem B.-M.

- 1985 Dedi Allāh Ḥabībüme selāmum
Gir ve var-ğıl degil aña kelāmum¹²⁴³
- 1986 Eyīt ümmet eger bir yıldan öñiden
İderse tevbeyi ölmezden öñiden¹²⁴⁴
- 1987 İdem tövbesini maqbül olaruñ
Geçem ben şuçlarından heb bularuñ¹²⁴⁵
- 1988 Gelüb Cebrāil ol Ḥaķuñ selāmın
Dedi ol servere bir bir kelāmın
- 1989 Dedi serveriñe sen yā ahī bil-gil
Dönüben sen geri Allāh’a var-ğıl¹²⁴⁶
- 1990 Ki yıl çok ümmetime dedi server
Hemāndem Cebrāil gitdi açub per¹²⁴⁷
- 1991 Gerü geldi Resülullah’a irdi
Ki bir ay ölmeden tövbe buyurdu¹²⁴⁸
- 1992 İderlerse bağışlayım der Allāh
İşidüb ay da çok dedi vallāh¹²⁴⁹
- 1993 Varub Cebrāil ol dem gerü geldi
Ki bir hafta öñ iderlerse dedi¹²⁵⁰
- 1994 Kılam tövbelerin maqbül dedi Haķ
Kim oldur Ḥākem ü hem Ferd ü Muṭlaķ
- 1995 Dedi hafta daħi çok ümmetüme var
Daħi ya neylesün eyle ḥaber ver¹²⁵¹
- 1996 Varub Cibrīl o demde geldi gerü
Ki ölmezden bular bir gün ilerü¹²⁵²

¹²⁴³ selāmum:selām it B.

¹²⁴⁴ eyit:de-gil B. - M.//

¹²⁴⁵ ben:heb K.// “heb” yok M.

¹²⁴⁶ sen geri: tiz yine B.// sen:ver ki M.// Dönüben sen geri Allāh’a var-ğıl: ṭuruben tez yine Allāh’a var-ğıl.

¹²⁴⁷ ki çok yıl:ki çokdur B.-M.

¹²⁴⁸ tövbe buyurdu: pes tövbeye dedi B.-M.// geldi: gelüb M.

¹²⁴⁹ bağışlayım: idem ‘afv B.//1847^a İderlerse bağışlayım der Allāh: İderlerse ideyim ‘afu didi Allāh M.// Vallah: ol şāh B.-M.

¹²⁵⁰ ön:ederse K.

¹²⁵¹ Bu beyit B.-M’de şu şekilde geçmektedir: Ki bir hafta daħi çokdur dedi server/Ki ya neylesün beni eyle ḥaberdar.// Vezin gereği düzeltildi.

1997 Ola maḳbül eger tövbe ederse
Ḳoyub egri yolu tövbe ederse¹²⁵³

78-a

1998 Dedi gün çoḳdur ümmetime sen var
Gerü var ey ḳarundaşum ḫaber ver¹²⁵⁴

1999 Gerü varub gelir Cibril emin pes
Ki bir sa'at bular önden hemin pes¹²⁵⁵

2000 İderse tövbeyi ümmet dir Allāh
Olalar ḳamusı maḳbül-ı dergāh¹²⁵⁶

2001 Dedi sa'at daḫi ümmetime çoḳdur
Za'ıfdür buların tākati yoḳdur¹²⁵⁷

2002 Gerü var tiz ḫaber getir baña sen
İşidüben anı şāz öleyim ben

2003 Gerü vardı ḫaber getürdi Cibril
Eyitdi yā Muhammed sen daḫi bil

2004 Dedi Allāh eger çoḳ ise bir yıl
Ya bir ay hafta bir gün çoḳ ise bil

2005 Eger çoḳsa sa'at daḫi ey cān
Ki geldüğünde ḫulḳumuna cān¹²⁵⁸

2006 Diliyle demege ḳalmadı tākāt
Kim etse tövbeyi gönlüyle ümmet¹²⁵⁹

2007 Peşimān olsa ol etdüklerine
Ḳabul idem çün ümmet yerine

2008 Var şimdi şāz ölsün ol Ḥabībim
Ḥabībümdür benüm oldı Ḥabībim¹²⁶⁰

¹²⁵² o demde :anda B.-M.

¹²⁵³ tövbe ederse:toḡrı giderse B.-K.// tövbe:toḡrı M.

¹²⁵⁴ sen var:dir B.-M.// ḫaber ver: Cibril ḫaber vir K.

¹²⁵⁵ pes:sen K.

¹²⁵⁶ dir: dedi M.

¹²⁵⁷ daḫi: da B.-M.

¹²⁵⁸ Bu beyit Ç'de yok.//Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Eger çoḳsa sa'at dedi sübhān/Ki geldü vekilin ḫulḳumına cān.

¹²⁵⁹ ḳalmadı:ḳalmasa B.-M.

2009 Dedi Cebrāil ey şāhum Muḥammed
Beşāret olsun ey māhum Muḥammed

2010 Kōpunca kamu ümmet sininden
Düşüb önlerine alub giden sen¹²⁶¹

2011 Senüñle bile ḥaşre olalar ümmet
Dügeline idesin sen şefa'āt¹²⁶²

78-b

2012 Senüñ ümmetlerüñ girmeden Uçmak
Kalan ümmetlere Ḥarām etdi Ḥaḳ¹²⁶³

2013 İşidüb bu sözi şāz oldu ol şāh
Gör imdi ümmet-çün niçe eder āh

2014 Gel imdi gör Ḥabībüñ ḥimmetini
Ne hoş diler Ḥüda'dan ümmetini¹²⁶⁴

2015 Vir imdi 'aşk ile aña şalāvāt
Bulasın yarın ta andan şefa'āt¹²⁶⁵

2016 Gel imdi virelüm biz de selāmı
Diyelüm hoş eş-şalātu ve's-selāmı

Ḥikāyet-i Resūlullah Şallallahu aleyhi vesellem

2017 Pes andan soñra dedi şāh-ı kevneyn
Sa'ādet ḳapusunda māh-ı kevneyn

¹²⁶⁰ Var şimdi şāz ölsün ol Ḥabībim: Var imdi di ki şād olsun Ḥabībüm.// şimdi: imdi K.-M.// Oldı: oldur K.// Oldı: ol şāh M.

¹²⁶¹ Kōpunca kamu ümmet sininden: Kōpuncağaz yarın ümmet sininden B.

¹²⁶² dügeline:kamusına. K.

¹²⁶³ hâram etdi:etdi hâram K.// 1866^b Kalan ümmetlere Ḥarām etdi Ḥaḳ: Haram ide kalan ümmetlere Ḥaḳ M.

¹²⁶⁴ Ne hoş diler Ḥüda'dan ümmetini: Göresin nice eger ümmetini M.

¹²⁶⁵ Bu ve sonraki beyit sadece B.ve M'de var.

- 2018 Benüm maqşadum oldu şimdi hāşıl
Gel imdi eylegil Allāh'a vāşıl¹²⁶⁶
- 2019 Dedi Cebrāil ey şāhim buyurgıl
Ne yire defn eylesünler buyurgıl¹²⁶⁷
- 2020 Dilerseñ olsun ol Firdevs-i ā'la
Ya sidret'ül-müntehā olsun yā Me'vā
- 2021 Dedi şāh ümmetim qande olusar
Dedi anlar daği yerde olusar¹²⁶⁸
- 2022 Dedi ben ihtiyār ettüm ki yeri
Ki defn edüñ qalam ümmetle gerü¹²⁶⁹
- 2023 Dilemezem olam ayru bulardan
Gerekmez gayrı yeri kim bulardan¹²⁷⁰
- 2024 Ebū Bekir anda dedi şāh degil
Seni kim yusun ey sultān buyurgıl

79-a

- 2025 'Ali yusun beni dedi şāh oldem
Ki 'ammum oğlı qoysun şuyını hem
- 2026 Yuriken kimse gelmesin yanuma
Gelüben kimse baqmasun tenüme
- 2027 Saqıñ kimesne görmesin beni siz
Ne dedimse ögüt diñleñ beni siz¹²⁷¹
- 2028 Dedi buyur kefen qandan idelüm
Neden emr eyleseñ andan idelim¹²⁷²
- 2029 Dedi bu tonlarımla gireyim ben
Kefen var Mışrı aq hülle Yemen'den

¹²⁶⁶ şimdi: çünkü M.// Gil: tiz M.

¹²⁶⁷ buyur-ğıl: kabir-ğıl B.// eylesünler buyurgıl: kılsunlar kayırğıl K.- M.

¹²⁶⁸ dedi şāh: dedi ol şāh K.// daği: defn M.

¹²⁶⁹ yeri: yerde B.// gerü:yerde B.// ben:kim M.

¹²⁷⁰ Gerekmez gayrı yeri kim bulardan: Gerekmez dedi hiç gayru bulardan// gerekmez :gerekmez dedi hiç K.

¹²⁷¹ Bu beyit K'da yok.

¹²⁷² eyleseñ:edersen K.

- 2030 Namazuñı dedi kim kıla senüñ
Ki dostuña ulaşa şimdi cânüñ
- 2031 Beni siz ğusl u tekfın idesiz der
Qo'ñ andan kabrum olusar benüm der
- 2032 Çıķub bir sa'āt üstümden benüm siz
Çıķub bir taşra birazcuk ağlayuñ siz¹²⁷³
- 2033 Ki zira kim şalāt ider baña Hāk
Ki ya'ni feyz-i rahmet ider ol Hāk¹²⁷⁴
- 2034 Baña evvel şalāt ider Hüdā bil
Feriştehlerle gelür soñra Cibrīl¹²⁷⁵
- 2035 Gelür Mikāil ü İsrāfil andan
Namazum kılmağa Azraīl andan¹²⁷⁶
- 2036 Kıla bunlar namazum şaf şaf alub
Kılasız soñra siz daħi şaf alub¹²⁷⁷
- 2037 Dedi şagmañ sagu siz üstüme hiç
İderem sagu sagandan yüzüm piç¹²⁷⁸
- 2038 Dedi Cebrāīl aña ey şāh-ı server
Pes etmek için açub bu yere per¹²⁷⁹

79-b

- 2039 Kesildüm vahy için hiç gelmezem ben
Bu yeryüzüne artuk inmezem ben¹²⁸⁰
- 2040 Resülullah dedi ey emr-i Sübhān
Niçe emr olduysa eyle kıl ey cān¹²⁸¹

¹²⁷³ Benüm siz: benimdir K.//siz: vir K.// Siz: tez M.// Taşra birazcuk: taşrada M.

¹²⁷⁴ Bu beyit sadece B.'de var.

¹²⁷⁵ Bu beyit B. ve M'de şu şekilde geçmektedir: Pes andan soñra kim destur olur hem/Feriştahlar ile Cibrīl gelür hem.// Cibrīl: ki bil K.

¹²⁷⁶ Andan:ey cān B.-M.// sonra:siz bile K.

¹²⁷⁷ soñra siz:daħi soñra M.

¹²⁷⁸ Bu beyit K'da yok.

¹²⁷⁹ pes etmek için açub bu yere per: Pes inmek için yere ben açmazam per B.// ben anuñ çün bu yere açmazam ben K.// açub bu yere per: yere ben açmazam per M.

¹²⁸⁰ artuk:ayruk B.-M.

¹²⁸¹ ey cān:sen B.-M.// Eyle kıl ey can:eylegil sen K.

- 2041 Deyüb ‘Azrā’ile gel deyu buyurdı
Ki kabz-ı ruḥ et terk ederem buyurdı¹²⁸²
- 2042 İşidüb Āiŝe eydür Ḥabībüm
Bu derde ola mı çäre ṭabībüm¹²⁸³
- 2043 Niderem ey Kerim’ül-zülcelâldir
Ḳamu fâni saña yoḳdur zevâldir¹²⁸⁴
- 2044 Dedi kim Āiŝe gördüm Resûl’ü
Ki ŝolmuŝ yañağınunñ tâze gülü¹²⁸⁵
- 2045 Dutub şadrını geldüm dedi yine
Mübârek başını aldum dizime¹²⁸⁶
- 2046 Mübârek alnı terlerdi demadem
Feda olsun der idüm anam atam¹²⁸⁷
- 2047 Mübârek alnuñ üzre dizilen ter
Nedür dedüm beni eyle ḥaberdâr¹²⁸⁸
- 2048 Dedi ey Āiŝe işit beni der
Çıkar bu der-ile mü’min cânı der
- 2049 Velâkin kâfirünñ cânın çıḳadan
Çekerler ḳurtulamaz bil cefâdan¹²⁸⁹
- 2050 Erişdi ŝuña kim cânı Ḥabībün
Dizine geldi o dem ol ṭabībün¹²⁹⁰
- 2051 Pes etdi âḥ anda bir göz ol ŝâḥ
Dir idi derd ile kürbetâ vâḥ¹²⁹¹

80-a

¹²⁸² Deyüb ‘Azrā’ile gel deyu buyurdı: Dönüb ‘Azrā’il’e ol dem buyurdı B.-M.

¹²⁸³ ola mı: olmadı B.// 1895^bBu derde ola mı çäre ṭabībüm: Ḳamu fâni saña yoḳdur zevâldir K.

¹²⁸⁴ Niderem:Nidelüm B.-K.-M.

¹²⁸⁵ Bu ve sonraki beyit K’da yok.

¹²⁸⁶ geldüm dedi yine: aldum dizime B.-M.

¹²⁸⁷ mübârek:Ḳamer B.// anam atam:atam anam K.// Mübârek:ḳamu M.

¹²⁸⁸ Mübârek: Ḳamer-veŝ B.-M.

¹²⁸⁹ Velâkin:Çekerler B.// bil:ol. Cekâdan:çiğerden K.// Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Çeker kâfirleriñ cânın cekâdan/Alur kurtılmazlarbu cefâdan.

¹²⁹⁰ o:ol K.

¹²⁹¹ Dir idi derd ile kürbetâ vâḥ: Ne ḳatıymıŝ bu cânınñ acısı âḥ B.// Kurbeta: firḳata K.//Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: pes andan bir kez etdi âḥ ol ŝâḥ/Ne ḳatıymıŝ bu cânunñ acısı âḥ

- 2052 Dizinden yukaru pes diriydi cān
Yine vā hasretā dir idi o cān¹²⁹²
- 2053 Dedi pes Āzrail’e o güzel şāh
Ne katıymış bu cānıñ acısı āh¹²⁹³
- 2054 ‘Aceb ümmetlerümüñ n’ola hāli
Kesile dillerinden anıñ kālī¹²⁹⁴
- 2055 Dedi Azrail’e yā ümmeti der
Ki böyle mi çekerler zaḥmeti der¹²⁹⁵
- 2056 Çekiser dedi Āzrail eyā şāh
Dedi āh ümmetā vā ümmetā vāh
- 2057 Yaқılıb ümmet için anda server
Edüb şefa’āt dedi Allāhü ekber¹²⁹⁶
- 2058 Ki ümmet çekecegi acıyı ben
Baña ver kim çekeyin yā Ğaniyy sen¹²⁹⁷
- 2059 Çekiser didi ‘Āzraīl ey şāh
Dedi āh ümmetā vāh ümmetā¹²⁹⁸
- 2060 Kim asanlıkla anlara vir cān
Ne dürlü zaḥmet olsa çekeyim ben
- 2061 Mürüvvetle işi lütf-ı keremdür
Bil ol şāh Ḥaḫ katında muḥarremdür¹²⁹⁹
- 2062 Mürüvvetle işi lütf-i keremdir
Bil ol şāh ḥaḫ katında muḥteremdir¹³⁰⁰
- 2063 Veli şorsun ya n’içün eyledi āh
N’içün eder ol dem āh ol şāh

¹²⁹² pes diriydi:yüridi pes K.-M.// O:ol. K.-M.// Dir:ider M.

¹²⁹³ o:ol K.

¹²⁹⁴ ümmetlerümün: ümmetimüñ K.// Anın:anda K.-M.

¹²⁹⁵ çekerler: çekiser B.

¹²⁹⁶ “şefa’āt” yok B.

¹²⁹⁷ kim çekeyin yā Ğaniyy sen: çekeyin ey Ḥayy u Sübhān B.// Bu beyti K’da yok.

¹²⁹⁸ Bu beyit sadece M’de var.

¹²⁹⁹ Bu beyit Ç’de yok.

¹³⁰⁰ Bu beyit sadece K. ve M’de var.

- 2064 Diyem sırrını anuñ saña izhār
Eger haq virse idem saña izhār¹³⁰¹
- 2065 Habībullāh degül müdür Muḥammed
Şu vaqtin ya cefāmı çekdi Aḥmed
- 2066 Ve illa ‘ilmi oldı aña zāhir
Yaqına irdi ‘ilmi evvel aḥie¹³⁰²
- 2067 Şaḳıngıl bile añlama o sultān
Çeke cān acısın ḥalq gibi iy cān¹³⁰³
- 2068 Kim ol ‘āşī ümmet ḥālını gördü
Buña tākāt getürmezlerdi bildü¹³⁰⁴
- 2069 Nola ümmetlerüm ḥālī deyüb şāh
Añun-çün deyu sürdi o ser tāh¹³⁰⁵
- 2070 Gider oldı koyuben ümmetini
Ki bildi terk iderlerse sünnetini¹³⁰⁶
- 2071 Diledi Rabbinden gerçi ol Aḥmed¹³⁰⁷
Cān acısını çekmedi Muḥammed
- 2072 Yaqinüñ oldı mı şāhum beyāna
Ār oldur kim bu ḡafletden uyana¹³⁰⁸
- 2073 Gider oldu koyuben ümmetini
Bilirdi terk iderler sünnetini¹³⁰⁹
- 2074 Añunçün der idi vā kürbetā vāh
Añunçün der idi vā firqatā vāh

80-b

¹³⁰¹ izhār:ey yār B.-M.// İdem saña:saña iden M.

¹³⁰² Bu beyit sadece M’de var.

¹³⁰³ Çeke cān acısın ḥalq gibi iy cān: Resül cān acısın görmedi ey cān B.-M.// bile:böyle K.// o sultān:bunı sen M.

¹³⁰⁴ Kim:çün B.

¹³⁰⁵ Bu beyit B’de şu şekilde geçmektedir: Ki ümmet ḥālī n’ola diyüb ol şāh/ Anuñ-çün dirdi vā firqatā āh.//Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Ki ümmet ḥālī nola deyüb ol şāh/Anuñçün dirdi va-firqatā āh.

¹³⁰⁶ Bu beyit sadece M’de var

¹³⁰⁷ Vezin gereği düzeltildi.

¹³⁰⁸ Er oldur kim bu ḡafletden uyana: Gözüñ aç işbu ḡafletden uyana B.// Ār oldur kim bu:gözüñ aç işbu.

¹³⁰⁹ Bu ve bir sonraki beyit B ve M’de yok

- 2075 Dağı digil hidāyet Muşafā'dan
Mürüvvet bahri ol kâni şafādan¹³¹⁰
- 2076 Dedi mü'min eger itse'ibādet
İbādet etmegi idinse ādet
- 2077 'İbādet birle ger olsa ol āhir¹³¹¹
Ölüm hāli hem aña olsa zāhir¹³¹²
- 2078 Ñ'ola 'Azrā'ıl almaqlığa cānı
Göre mü'min göziyle anda anı¹³¹³
- 2079 Şuna pes mü'miniñ ağzına elin
Zikr-i nūrın nedir hem diñle kālın¹³¹⁴
- 2080 Ağız ider buradan saña yol yok
Biz Allāh zikrini çok eyledük çok
- 2081 Görür 'Azrā'ıl andan bulamaz yol
Varub bu kez elinden yakadan ol
- 2082 El iyder aña anuñ 'Azrā'ıl ben
Bu aradan saña yol viremerem ben¹³¹⁵
- 2083 Yetimler başını çok şıgadıķ biz
Bu aradan bize sen suña-göresiz¹³¹⁶
- 2084 Çok ağlayanlaruñ yaşını sildüñ
Hüdā'nun emrini nedigi bildüñ
- 2085 Verirdük Hāķ yoluna biz mālumuz
Bu idi dünyāda bizüm hālimumuz
- 2086 Saña cān virmezüz diyuben elde
Kala āciz çü 'Azrā'ıl bu hālde¹³¹⁷

¹³¹⁰ hidāyet: hadīsın B.// şafādan: seḫādan B.// Mürüvvet bahri ol kâni şafādan: kim ol oldu kamu dertlere dermân K.// Vezin gereği düzeltildi.

¹³¹¹ Vezin gereği düzeltildi

¹³¹² Bu beyit sadece Ç'de var.

¹³¹³ Ñ'ola: gele B.// anda anı: ol cānı K.

¹³¹⁴ Müminin pes:pes mü'miniñ M.

¹³¹⁵ viremem: virmezem B.// ben:pes M.

¹³¹⁶ sen suña-göresiz: el şunma göz sen B.-M.//1929^b Bu aradan bize sen suña-göresiz: Bu aradan saña yol vermezem ben K.

¹³¹⁷ Bu beyit B ve M'de şu şekilde geçmektedir: Saña cān virmeziz diye çün anda/Ki 'āciz ol 'Azrāil o hālde.// cān: çare K.// Çü Azrail: 'Azrā'ıl pes K.

2087 Ayāğından baña da ‘azm ede ol
Ayak eydür buradañ saña yok yol¹³¹⁸

81-a

2088 Yürürdük mesçide varmağ-ıla’ biz
Bu aradan bize el şunmañ1uz siz¹³¹⁹

2089 Niçe hastaları şormağa varduğ
Niçe âlemleri görmege varduğ

2090 K̄amu a’zālarda ola bile aḥbār
Ki ‘Azrā’ıl qala ā’ciz bil ey yār¹³²⁰

2091 Diye yā Rab ma’lumdur saña hāl
Baña bunlardan bu resme eyledi qāl

2092 Ne idem neyleyem ey pādişāhum
Ki cān almaklığa olmadu rāhum¹³²¹

2093 Diye Allāh te’ālā ‘Azrā’ıl var
Yazub avucuña ismüm eyle izhār¹³²²

2094 K̄ulumuñ cānı anı göre dedi
Saña cānını ol dem vere dedi

2095 Yazıb ‘Azrā’ıl ol ismi hem ey cān
Gelüb gösterdi mü’min ism-i sübhān¹³²³

2096 Göre mü’minüñ anda ism ü cānı
Ki getirüle anuñ ruh u revānı¹³²⁴

2097 Görem böyle olıcağ mü’min hem
Ola mı kim ḥābibullāh’a hic hem

¹³¹⁸ Ayak eydür buradañ saña yok yol: Ayak ide ki bizden sen ırağ ol B.-M.//

¹³¹⁹ Yürürdük mesçide varmağ-ıla’ biz: Ki mesçid yoluna çok yürürdük biz B.// Mescid yoluna çok yürürdük biz M.

¹³²⁰ Ki ‘Azrā’ıl qala ā’ciz bil ey yār: Qala ‘Azrā’ıl anda ‘aciz ey yār K.// a’zālarda: a’zālardan M..
Bile: böyle M.

¹³²¹ qalmadı: olmadı B.

¹³²² Bu beyit B ve M’de şu şekilde geçmektedir: Diye ‘Azrā’ıl’e Allāh geli-ver/ Ki ismim avucuna yazıver eyle izhār.//

¹³²³ Bu beyit B ve M’de şu şekilde geçmektedir: Yazub Bismillāh ‘Azrā’ıl ey cān/ Varub göstere ol mü’mine andan. //‘Azrā’ıl ol: ol ‘Azrā’ıl K.// Gösterdi mümin: mü’min gösterdi K.

¹³²⁴ Ki getirüle anuñ ruh u revanı: Hemān-dem sıçraya rüh-ı revanı B.//1Bu ve sonraki beyit K’da yok.//Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Göre çün müminüñ cānı pes anı/ Heman/dem sıçraya ruḥı revanı.

- 2098 Şakıngıl çekdi şanmağıl cefâyı
Ögüt aña muhammed muştâfâ'yı¹³²⁵
- 2099 O hâlûñ sırrı olmuşdı aña fâş
Bu sırrı eyledûñ üşde saña fâş¹³²⁶
- 2100 Çün ol vâkitde unutmadı o seni
Gel imdi vir şalāvāt añasan anı¹³²⁷
- 2101 Dañi vir ruhına anuñ selāmı
Hoş eyt eş-şalātu ve's-selāmı¹³²⁸

Vefât-ı Resûlullâh Şalli 'Âleyhivesellem

- 2102 Mübârek hulquma varınca cânı
İderdi ümmet için ol figâni¹³²⁹
- 2103 Ana ol isme karşı kendüzünü
Hem ol isme ide kurbân özini¹³³⁰
- 2104 Kerem böyle olacak mümine hem
Ola mı ya habibullah hiç gam¹³³¹
- 2105 Şakın-ğıl çekdi sanma-ğıl cefâyı
Ögüt aña Muhammed Muştâfâ'yı¹³³²
- 2106 Hâliñ sırrın dañi fâş olmuşdı
Bu ümmetiñe n'olasın bulmuşdu
- 2107 Anuñ için eylerdi ol Ğaniyy şâh
Budur sırr-ı bu hâlûñ bilgil ey şâh
- 2108 Mübârek hulqumına varınca cânı
İderdi ümmeti çün ol efgâni¹³³³
- 2109 Çün ol vâkitde onunmadı o cânı
Gel imdi vir şalavât añ sen anı¹³³⁴

¹³²⁵ Bu beyit sadece M'de var.

¹³²⁶ Bu beyit sadece B ve M'de var.

¹³²⁷ seni:cânı. M.

¹³²⁸ Bu beyit sadece M'de var.

¹³²⁹ ol figâni: ümmetini M.

¹³³⁰ Bu ve sonraki beyit M'de yok.

¹³³¹ Bu beyit sadece K'da var.

¹³³² ğıl:ki K.

¹³³³ Bu beyit sadece K'da var.

81-b

- 2110 Şedef ağzında anuñ sözleri hem
Kesildi hoş süzüldi gözleri hem¹³³⁵
- 2111 Sözin añlayamaz oldu kulaqlar
Kımıldadı veli şirin dudaklar¹³³⁶
- 2112 Ali eydür añladum diñledüm der
Kulak urdum sözini añladum der
- 2113 İki kez dedi işitdüm ben ol şāh
Dedi ah ümmeti vah ümmeti vah
- 2114 Erişdi çün Hābībullah bu hāle
Tecelli eyledi aña ta'ālaye
- 2115 Hemān dem ruḥ-ı pak eyledi pervāz
Erişdi ma'sūkuna eyledi nāz¹³³⁷
- 2116 Kavuşdı çün Hābībullah cān dostuna
Eger ümmetseñ iyirgör cānı dosta
- 2117 Muhammed dosta ulaşdı bugün uş
Veli derdiyle kalduḡ biz bugün hoş¹³³⁸
- 2118 Nice duya yürekler yaresine
Eger ḡarbı toḡunsa yaresine¹³³⁹
- 2119 Toḡunan bildi pes bu özlü derdi
Yürekler ḡomadı uğradı yardı
- 2120 Çü odı erdi aşhāb yüreğine
Fiğanlar eylediler fūrkatine¹³⁴⁰
- 2121 Kılur ah dökün göz yaşlarını
Dökerler taşlar ile başlarını
- 2122 Çü yerde ümmeti gökde melekler
Kamu ağladı arş-ı kürsi felekler

¹³³⁴ Bu beyit sadece B ve M'de var.

¹³³⁵ Bu ve sonraki B.'de yok.// "hem" redifleri yok M.// Süzüldi: hem süzüldi M.

¹³³⁶ şirin:la'in K.

¹³³⁷ eyledi: kıldı K.// eyledi: çok eyledi M.

¹³³⁸ Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Nice buysun yürekler yarasına/Eger ḡarb doḡunsa yarasına.

¹³³⁹ Bu ve sonraki beyit sadece M'de var.

¹³⁴⁰ Bu ve sonraki beyit sadece K.-M'de var.

- 2123 Dağı Cennet’de hür kıldılar zār
Ki cānlarından aşhāb oldu bi-zār
- 2124 Ebubekir ağlayub iderdi āh
Bizi derde bıraktı ol güzel şah¹³⁴¹
- 2125 Ömer hod yanar idi firka tiyle
Hem ‘Osmān inler idi hırka tiyle¹³⁴²
- 2126 Egilirdi çü derdi ile ‘Osmān
Diri idi ey ahibbā ol güzel cān¹³⁴³

82-a

- 2127 Çağırub Şaffiye hem derdi ‘Ali
Derdi kimiñ vardur bu derdi ‘Ali¹³⁴⁴
- 2128 ‘Ali ağlar idi añub o şahı
Ā’işe derd ile ederdi āhi¹³⁴⁵
- 2129 Çü derdinden yanardı Faţıma hem
Bu derde kandedür ol çäre merhem¹³⁴⁶
- 2130 Hüseyinle Hasan ederdü dede
Yine sen kılasın bu derde dede¹³⁴⁷
- 2131 Kamu aşhāb giryān iderdi
Yanub kamu ciğer büryān iderdi¹³⁴⁸
- 2132 Kamu aşhāb figānı ile yana
Figānıla dolmuşıdı Medine¹³⁴⁹

¹³⁴¹ Ebubekir ağlayub iderdi āh: Ebubekir ağlar idi nidelüm āh M.// Ol:ey M.

¹³⁴² Hem ‘Osmān inler idi hırka tiyle:Derdi vah ile fūrka tiyle K.-M.

¹³⁴³ çü: hod K.// ol:ey M.// Vezin gereği düzeltildi.

¹³⁴⁴ Derdi kimiñ vardur bu derdi ‘Ali: Diğüz kim kimde var bu derdi ‘Āli M./ Vezin gereği düzeltildi.
/

¹³⁴⁵ Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: İderdi ‘Āişe derd ile āhi/Sunub ağlardı ol şahlara şahı.

¹³⁴⁶ yanardı: yazdı K.//Bu derde kandedür ol çäre merhem: Bu derde hiç olur mu çäre merhem K.

¹³⁴⁷ Bu beyit K’da yok.

¹³⁴⁸ Bu beyit sadece B ve M’de var.

¹³⁴⁹ Bu beyit K’da şu şekilde geçmektedir: Kamu aşhāb durub giryān ederdi/Bakub kamu ciğer büryān ederdi.

- 2133 Çü gözler yaşı kana dönmüş idi
Bu gözler zağferana dönmüş idi¹³⁵⁰
- 2134 Bu bir derttür kim uğrasa qarındaş
Akıdır gözlerinden kanlu yaş
- 2135 Çü gördüler Hūda’nuñ emrin aḥbāb
Bu kez defn eylemeğe turdu aşḥab
- 2136 Yuyın ol şāhı kim bilgil ‘Alīydi
Koyan suyını ‘Abbās oğluydı
- 2137 Hem üç ton biçdiler aña kefen bil
Getürdü Cennetün būyını Cībril¹³⁵¹
- 2138 Mübārek cismine saçdılar anı
Getürdiler bil ol cānlara cānı¹³⁵²
- 2139 Aldılar şāhı mescide aşḥāb
Çıkub bir pāre oturdular aḥbāb¹³⁵³
- 2140 Bulara bir āvāz geldi Hūdā’dan
Dedi girüñ kılun namāzı andan¹³⁵⁴
- 2141 Dedi giriñ kılun siz de namāzı
idün ol bi-niyāza siz niyāzı¹³⁵⁵
- 2142 İmām olmadı biri varub anda
Veli şaf bağladılar varub anda¹³⁵⁶
- 2143 İşidüb kamu aşḥāb daḥi turdı
Ki şaf dutub imām olmadı biri¹³⁵⁷

¹³⁵⁰ Bu beyit K’da yok.

¹³⁵¹ Getürdü Cennetün būyını Cībril: Ki cennetden getürdi bunu Cībril B.// Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: Hem hün biçdiler aña kefen bil/Ki cennetden getürdi şā-i Cībril.

¹³⁵² Bu beyit Ç’de yok.

¹³⁵³ Aldılar şāhı: İletdiler çü B.// aldılar:ilettiler K.// Aldılar şāhı mescide aşḥāb: İletdiler çü mescidine aşḥāb M.

¹³⁵⁴ Bu beyit B ve M’de şu şekilde geçmektedir: Bir miḡdar turunca bunlar ey cān bulara bir nidā geldi Hūdā’dan.

¹³⁵⁵ Bu beyit sadece B ve M’de var.

¹³⁵⁶ varub: geçüb B.// varub: girüb// Bu beyit K’da yok.

¹³⁵⁷ Bu beyit B’de şu şekilde geçmektedir: Cümle aşḥab turdı uru/ Varub şaf dutdılar girüb ilerü.//Ki şaf dutub imām olmadı biri: Durub şaf dutdılar girüb anda// Bu beyit M’de şu şekilde geçmektedir: İmām olmadı geçüb biri anda/Veli şaf bağladılar girüb anda.

- 2144 Pes anlar Cebrāilüñ tekbirine
Kim uydular şalāt geldi yerine¹³⁵⁸
- 82-b**
- 2145 Ƙodılar hücreinde pes çün anı
Çü defn eylediler ol arı cānı¹³⁵⁹
- 2146 Ƙamusı didiler elhükümü lillah
Bu derde biz niçe duyalum ey şāh
- 2147 Pes andan geldiler kayğulı aşhāb
Gelüb cem’ oldılar heb cümle āhbāb¹³⁶⁰
- 2148 Göremediler ortada o şāhı
Yine göklere çıkardılar āhı
- 2149 Yerini gördiler çünkim anuñ boş
Yüregler Ƙan gözin eyledi cüş¹³⁶¹
- 2150 Dediler Ƙanı ya cānumuza cān
Nidelüm deyüb eylediler efgān¹³⁶²
- 2151 Ƙanı bizüm o görkli cānumuz āh
Dediler Ƙanı sultānumuz āh¹³⁶³
- 2152 Biz ansız neyleyelüm yā İlāhi
Ya Ƙande isteyelüm biz o şāhı¹³⁶⁴
- 2153 Ger anun görmesevüz yüzini biz
İşitmesek o şirin sözünü biz
- 2154 Olısar hālimüz Ƙatı mükedder
Ki gitdi ortamuzdan şimdi server¹³⁶⁵
- 2155 Ki Ƙalmışdur Ƙamusı şöyle hayrān
Bu dertden heb cigerler oldu büryān¹³⁶⁶

¹³⁵⁸ Anlar:andan M.//Kim:Hem M.

¹³⁵⁹ Çü:Ki B.-M.// “pes çün” yok K.// pes çün:giro M.

¹³⁶⁰ Gelüb cem’ oldılar heb cümle āhbāb: Bir araya çü cem’ oldılar āhbāb B.-M.

¹³⁶¹ gözin: gözden K.

¹³⁶² ya: bu M.

¹³⁶³ Bu beyit K’da yok.// Dediler Ƙanı sultānumuz āh: Aramızda Ƙanı sultānımız āh M.

¹³⁶⁴ Ya Ƙande isteyelüm biz o şāhı: Taleb Ƙande Ƙılalum biz o şāhı B.-M.

¹³⁶⁵ Olısar:Olısar olubdur B.// Ki:çü B.-M.// kati: gayet M.

¹³⁶⁶ heb cigerler: hem yürekler B.// cigerler:yürekler M.

2156 Duyamı cem' kimesne bu hafāya
Muhib olan Muhammed Muştafā'ya¹³⁶⁷

2157 Bu derdüñ nedigin ger kişi tuya
Ne zerresi ola bu derde diye¹³⁶⁸

83-a

2158 Bu dertden niçe kişi oldu hayrān
Bu dertden ey niçeler virdiler cān

2159 Niçe vaşf idem hem ol gün ben ey cān
O gün yer göge tolubdur pes efgān¹³⁶⁹

2160 Şanayduñ yere göge yıkıldı efgān
Niçe cānlar oda yakıldı o gün¹³⁷⁰

2161 Kimi başun aluben gitdi āhbāb
Kimi urdı gözün çıkardı āşhāb

2162 Dedi çün görmezem şāhum yüzünü
Deyüb bile çıkardı hem gözünü¹³⁷¹

2163 Bugün biz dañi yana yana
Yüreği ğark kılalum kara kana¹³⁷²

2164 Vefātını dedük ol Muştafānuñ
Adını añmağ için ol pür-şafānuñ

2165 Yeni buldum bu derde çāre merhem
Şalavātdır şalavāt çok getür hem¹³⁷³

2166 Ki yarın vire şāh saña selāmi
Bugün it eş-şalātu ve's-selāmi¹³⁷⁴

Ħikāyet-i Resūlullah 'Aleyhisselām

¹³⁶⁷ hem' kimesne: bir B.// Bu beyit K'da şu şekilde geçmektedir: Duya mı kimseler hiç bu cefaya/Muhib olan muhammed kişi oldı mecnun.// hafāya: cefāya M.

¹³⁶⁸ Bu beyit K'da yok.//Bu beyit M'de şu şekilde geçmektedir: Bu derdüñ yandugundan kimse duya/Niçe kişi ola bu oda duya.

¹³⁶⁹ pes efgān: zār u efgān B.// pes:zār M.// Vezin gereği düzeltildi.

¹³⁷⁰ Şanayduñ yere göge yıkıldı efgān: Şanasın yir gök yıkılırdı ol gün B.// Şanduk yer gök yıkıldı ol gün K.// efgān: ol gün M.

¹³⁷¹ deyüb bile:deyüben K.//1995-1996 numaralı beyitler M'de yok.// Vezin gereği düzeltildi

¹³⁷² Okunamadı//kılalum:kıluben K.

¹³⁷³ Bu beyit B'de şu şekilde geçmektedir: Bu yürek yarasına imdi merhem/ Şalavāt vir şalavāt çün getür hem.// yeni: bunı.K// şalavatdır: şalavat vir K.

¹³⁷⁴ Bu beyit sadece B'de var.

- 2167 Gel imdi diñle bir dertlü kelāmı
Diyeyim vir şalāvāt ey hümāmı¹³⁷⁵
- 2168 Yine yürekleri yaqayım oda
Yine aḥbābları atayım oda
- 2169 Yine cānları büryān eyleyelüm
Yine gözleri giryān eyleyelüm

83-b

- 2170 Şalāvāt ver bulasın sen şafāyı
İşit bir sözi sondan Muştafāyı
- 2171 Ki niçe dünyānuñ ol şāh-ı sultān
İşitdükçe niçeler virdiler cān
- 2172 Diyeyim saña birin diñle ey cān
Ḥabīb için qoyalar teni vü cān¹³⁷⁶
- 2173 Niceler bu ḥabībullah için cān
Verirdür niçe virdi diñle ey cān¹³⁷⁷
- 2174 Gel imdi ‘ışk-ıla dinle bürāder
Ki taşlaya gerekdür ḥubb-ı server¹³⁷⁸
- 2175 Bu yolda cānına ol niçe kıydı
Ney idi evveli şon ne tıydı
- 2176 Neden geldi ne idi neyi buldu
Neye erişdi şāhum neyi buldı
- 2177 Ki imdi öğüt dinleyesin bu sūreti¹³⁷⁹
Ki Abbas oğlu idi bunda mervī
- 2178 Var idi bir Yahūdī Şām ilinde
Katı şādık dirler idi yolunda
- 2179 Kaçan kim cum’a ertesini olurdu
Okurdu Tivrāt’ın ele alırdı

¹³⁷⁵ 1999-2117 numaralı beyitler K’da yok.

¹³⁷⁶ Bu ve sonraki beyit B’de yok./

¹³⁷⁷ Bu beyit sadece B ve M’de var.

¹³⁷⁸ Bu beyit sadece Ç’de var.

¹³⁷⁹ Vezin gereği düzeltildi

- 2180 Meger kim oğur iken yine nāgāh
Ne gördi ol kitabında ol nāgāh¹³⁸⁰
- 2181 Görür dört kâğıd içinde yazılmış
Resülün na'tı vü vaşfi düzilmiş¹³⁸¹
- 2182 Göricek ol yüzünü oldu hayrān
Kesüb oda atdı tizcek ey cān
- 2183 İkinci günde yine oğur iken
Ne kişidür bu gördüğüm der iken
- 2184 Görür bu kez sekiz kağıdda ey cān¹³⁸²
Yazılmış yine anda na't-ı şultān
- 2185 Sekizin dahi yine atdı oda
Ki yani yakmağ-ıla adı gide

84-a

- 2186 Oğurken pes üçüncü gününde¹³⁸³
Pes on iki kâğıd buldı o günde
- 2187 Tolu olmuş cümle na't-ı vaşfi anuñ¹³⁸⁴
Kim öldürür hab̄ri bü cümle rāhuñ
- 2188 Göricek bu kez etdi fikr-i tedb̄r
Kesersem bulduğum kağıdı bir bir
- 2189 Olur Tevrāt bi-küllü vaşfi anuñ
Gerekdür kim biline vaşfi anuñ¹³⁸⁵
- 2190 Çıkayım şorayım kimdir Muḥammed
Bu ḥalkda kime denilmişdür Aḥmed
- 2191 Çıkub kavmine dedi ol Yahūdī
Dedikim getirüñ benden bu odı
- 2192 Baña kimdür Muhammed eydi verüñ
Ya kimdür baña Aḥmed deyu verüñ

¹³⁸⁰ Vezin gereği düzeltildi

¹³⁸¹ Vezin gereği düzeltildi

¹³⁸² Vezin gereği düzeltildi

¹³⁸³ üçüncü gününde:güni içinde M; üçüncü sebt gününde B

¹³⁸⁴ Tolu:ki tolu; Anun:şāhuñ M; anun: şāhuñ B

¹³⁸⁵ Vaşfi:aslı B

2193 Ne kişidür nerededür ya kimdür
Bunu bildüm ki ol derde hekimdür¹³⁸⁶

2194 Dediler hay hay düşüvar düşüne
Güligen şimdi verdüğü har düşde

2195 Anı bil kim yalancı bir kişidür¹³⁸⁷
Sihirler eylemek daİM işidür¹³⁸⁸

2196 Dediler eger kim öldürsen anu¹³⁸⁹
Ne göresin ne hod ol göre seni

2197 Dedi kim Musā vü Tevrat haĸĸ' için
Beni men' etmeñ anı göreyim çün

2198 Ki hayrān eyleyübdür ol beni der
Ne kişidir göreyim ben anı der

84-b

2199 İcāzet aluben çıkdı bulardan
Medine yolına düşdi pes andan

2200 Düşüben derd ile giderdi yola
Ki yani maĸşudını anda bula¹³⁹⁰

2201 Medine şehrine erdi yakīn ol
Ki selāmın görür anda hemin ol

2202 Selām edüb dedi sen misin Aĸmed
Baña de billāh sen misin Muhammed¹³⁹¹

2203 Ben aña 'āşık olub gelmişem der¹³⁹²
Yolında māl-mülki terk kılmışam der¹³⁹³

¹³⁸⁶ Bunu bildim: Haĸīkāt bildim M,B

¹³⁸⁷ Vezin gereği düzeltildi

¹³⁸⁸ Sihirler eylemek daİM işidür: Anuñ sihirler eylemek her daim işidür M, Anuñ sihr eylemek her dem işidür B

¹³⁸⁹ Dediler eger kim öldürsen anu: Gerekdür şimdi saña hiç sen anı M, B

¹³⁹⁰ Ki yani maĸşudını anda bula : Ki maĸşudına ire ya'ni bula M, B

¹³⁹¹ Baña de billāh sen misin Muĸammed: Deyöver baña sen misin Aĸmed M

¹³⁹² Ben aña 'āşık olub gelmişem der: Ben aña gelmişem 'āşık olub dir M,B

¹³⁹³ Yolında māl-mülki terk kılmışam der: yolında māl mülk terkin urub dir M, Yolında māl ü mülk terkin kılaban der

- 2204 İşidicek bu sözi anda Selmān
Duyamayub çağırub kıldı efgān
- 2205 Ne duysun üç gūndi ki o güzel řāh
Ki dūnyādan sefer kılmıř idi āh
- 2206 Hem üç gün öñ idi naqli anuñ ¹³⁹⁴
Yaraları onlamış idi cānuñ
- 2207 Dağı yürek yarasında kara kan
Akdı gitmemişdi bilgil ey cān ¹³⁹⁵
- 2208 Anıñ için iderdi zāri Selmān
Yuy kıalmış idi çün yāri Selmān
- 2209 Olub hayrān çü Selmān diyesini
Unutdı ne deyüben kıoyasını ¹³⁹⁶
- 2210 Biraz kim fikr kılub ide tedbīr ¹³⁹⁷
Eger sultān öldi dersem der
- 2211 Ki vaqt ola hemin dönüb gide bu ¹³⁹⁸
Düşe içine vü taşına kıaygu

85-a

- 2212 Ki yegrek budur alub bunı varam
Ki āřhāb kıatına eyleye ārām
- 2213 Birazcuķ göñli olsun hem-řafādır ¹³⁹⁹
Bile şonra ki n'oldı Muřtafā'dır
- 2214 Didi Selmān ki kıulıyam ben añun
Varalum mescīdine gel o ĥānuñ ¹⁴⁰⁰
- 2215 Gelür Selmānla andan mescīde ol ¹⁴⁰¹
Girüb mescīd içine bağladı kıol

¹³⁹⁴ öñ idi: oldıydı, M

¹³⁹⁵ Akdı gitmemişdi bilgil ey cān: Akardı diñmemiřdi bil ey cān M, B

¹³⁹⁶ Unutdı ne deyüben kıoyasını: Unudub ne duyub ne duyasını M

¹³⁹⁷ Biraz kim fikr kılub ide tedbīr: Birazdan fikr idüb eyledi tedbīr M

¹³⁹⁸ Dönüb : döne M

¹³⁹⁹ Hem: ĥoř M

¹⁴⁰⁰ ĥānuñ: cānuñ

¹⁴⁰¹ Mısra M'de şöyle geçmektedir: Gelür Selmānla mescide dek ol

- 2216 Selāmullah ‘aleykum yā Resūl dir
Eyā adı Muḥammed bā-uşūl dir
- 2217 Selām olsun sañā der ya Ḥabībī
Ki sensin kamu dertlerüñ ṭabībī
- 2218 Çü aşḥāb ol selāmı diñlediler
Kamusı zāri kılub inlediler
- 2219 Kāmuniñ derdine oldu tāze¹⁴⁰³
Yaralarını yine kıldı tāze
- 2220 Ali kıldurdu bir demde başını
Silüb şehbāz gözlerinden yaşını
- 2221 Didi kimsin bizi kim ey kişi sen¹⁴⁰⁴
Ya bilmez misin ey yār işi sen
- 2222 Ki bizüm yaramuz öñden tuz ekdin
Bizi dertlü iken derde bırakdın
- 2223 Didi ol kişi Şām’da olmışam ben¹⁴⁰⁵
Muḥammed’e ‘āşıkam gelmişem ben
- 2224 Baña kimdür Muḥammed eydüverüñ
Ya kañıñuzdur Aḥmed eydüverüñ

85-b

- 2225 Ali dedi bugün üç gündür o şāh¹⁴⁰⁶
Bu evden naql idibdür n’idem Allāh¹⁴⁰⁷
- 2226 O biçāre edüb eyledi çün zār¹⁴⁰⁸
Dedi va ḥasreta nidem ben ey yār¹⁴⁰⁹
- 2227 Ne zāyi’ oldu sa’yim n’ideyim ben
Ya bilsem kañı yana gideyim ben

¹⁴⁰² Bu beyit B’de yok

¹⁴⁰³ Kāmuniñ: bularuñ M,B

¹⁴⁰⁴ Dedi kimsin bize di ey kişi sen

¹⁴⁰⁵ Olmışam: olıram, M

¹⁴⁰⁶ O: ol, M

¹⁴⁰⁷ N’idem Allāh; n’idelüm āh,B

¹⁴⁰⁸ Mısra B ve M’de şu şekilde geçmektedir: O bī-çāre işidüb eyledi zār

¹⁴⁰⁹ M’de bu ve sonraki beytin ikinci mısraları yer değıştirmiş

- 2228 ‘ Aceb derde giriftār olmuşam āh
Cānumdan külli bīzār olmuşam āh
- 2229 N’olaydı anadan toğmayaydum ben
Ki toğdum Tevrat okumayaydum ben¹⁴¹⁰
- 2230 Çü oқudum n’olaydı vaşfin añun¹⁴¹¹
Bari bulmayaydum ol görkli cānuñ
- 2231 Çü buldum n’olaydı pādişāhun¹⁴¹²
Yüzüñ göreydim ereydi rāhuñ
- 2232 Murādıma ereydim ben ya’ni dir
Ki maħrūm eylemeyeydüñ beni dir
- 2233 Bugün yā Rab ne derde düşmüşem ben¹⁴¹³
Bu ĥasret odına dutuşmuşam ben¹⁴¹⁴
- 2234 Çün āh eyledi biraz derdile ol¹⁴¹⁵
Aқıtdı gözyaşını yerlere bol¹⁴¹⁶
- 2235 Didi kimse ‘aceb var mı ki n’idem
Diye vaşfin anuñ ben de işidem
- 2236 ‘ Alī eydür diyem vaşfin saña ben
Қulak bari dutuben diñlegil sen¹⁴¹⁷
- 2237 Dedi aduña kim dirler baña di
‘ Alī dirler benim aduma didi

86-a

- 2238 Didi kim bulmuşam aduñ bil senüñ¹⁴¹⁸
Oқurken na’tını ol arı cānuñ

¹⁴¹⁰ 2Bu beytin ikinci mısraı ile sonraki beytin ilk mısraı yer değiştirmiş.

¹⁴¹¹ Beyit M ve B’de şu şekilde geçmektedir

Çü toğdum bāri Tevrāt görmeyeydim

Ĥabībün na’tını oқumayaydım

¹⁴¹² Buldum: oқudum B,M

¹⁴¹³ Ben: āh, M

¹⁴¹⁴ Ben : āh, M

¹⁴¹⁵ Biraz derd-ile: derd-ile biraz B,M

¹⁴¹⁶ Yerlere: қan ile B,M

¹⁴¹⁷ Dutub: tut-ğıl, M// Vezin gereği düzeltildi.

¹⁴¹⁸ “kim” sözcüğü M’de yok

- 2239 Di imdi vaşfını söyle işidem
Yüzini göremedim illā nidem¹⁴¹⁹
- 2240 ‘Alī eydür işitgil Şāh-ı Sultān
Güler yüzlü idi hoş diñle ey cān¹⁴²⁰
- 2241 Boyı orta hem açuğ idi kaşı
Şedef ağzında dürr gibiydi dişi
- 2242 Mübārek gövdesinde yoğ-ıdı kıl¹⁴²¹
Ve illa göğsi üzre var-idi mīl
- 2243 Kalıñdı giydi mübārek arkası hem¹⁴²²
Öğüdür idi arpa yiyesi hem
- 2244 Nübüvvet hātemi söyleydi kim bil
Deyümez söylemeg-ile anı dil¹⁴²³
- 2245 Yazılmıştı et ü kan arasında
Ki tevḥīd okunurdu arasında¹⁴²⁴
- 2246 Yazılmış lā ilāhe illallāh anda
Ki Tevrat içre böyle bilmişem ben¹⁴²⁵
- 2247 Velī nidem yüzini göremedüm
Ki ḥasret kaldum ana iremedüm¹⁴²⁶
- 2248 ‘Aceb giydiklerinden yoğ mu görsem
Bu yüzüm giydüğünü bari görsem
- 2249 ‘Alī Selmān’a dönüb dedi Selmān
Resūluñ cübbesin var getir ey cān
- 2250 İşidüb çünki Selmān urı tırdı
Seğirdüb Fāṭıma evine vardı

86-b

¹⁴¹⁹ İllā: bari, B,M// Vezin gereği düzeltildi

¹⁴²⁰ Güteryüzlü:güleç yüzlü,M

¹⁴²¹ Mısra B’de: Beyaz idi teni hiç yoğ idi kıl, M’de Beyaz idi teni hiç kıl şeklinde geçmektedir

¹⁴²² Mısra M’de şu şekilde yer almaktadır: Kalın idi mübarek ayası hem// Vezin gereği düzeltildi

¹⁴²³ Mısra B ve M’de: “Diyemez ne deñlü söylese dil” şeklinde yer almaktadır.

¹⁴²⁴ B ve M’de yer alan bu beyit K ve Ç’de yer almamaktadır

¹⁴²⁵ Mısra B’de: “Muḥammedun Resūlullāh yanında” şeklinde yer almaktadır

¹⁴²⁶ Bu mısra M’de bir önceki beyitte geçmektedir.

- 2251 Gelür Selmān daḥi Faṭmaya söyler¹⁴²⁷
Resūlun cūbbesin dir ‘Alī ister’¹⁴²⁸
- 2252 Dedi kim Fāṭıma buña lāyık adam¹⁴²⁹
Ki var mı ‘Alī ister bunı andan
- 2253 Dedi Selman çü bir bir vaşf- ḥālī
İşidüb Fāṭıma gitti mecālī¹⁴³⁰
- 2254 İrerdi göñüllere girü fiğān¹⁴³¹
Oda yaqdı zemin ü asumān
- 2255 Getürüb cūbbeyi Selmān’a verdi
Alub Selmān anı yüzine sürdi
- 2256 Baqub ol cūbbeye görürdü Selmān
Yedi yerde yaması vardı ey cān
- 2257 Kāmusı ḥurma lifiyle dikilmiş
Degil kim ibruşım iplik bükülmüş
- 2258 Gel inşāf et degilse gözleriñle gör
Neydi serverüñ giydüğini gör¹⁴³²
- 2259 Eger giydiğimiñ eskise yeñi¹⁴³³
Alursın olmasa yerine yeñi
- 2260 Beğenmezsin çü dikme bir harīri¹⁴³⁴
Alursın yeñisin borç-ıla giydi
- 2261 Ki ya’ni adamlık gāyesidür
Cehennemlerde қаtrān kāyesidür¹⁴³⁵
- 2262 Kim Allāh saḳlasun bu ḥālden iy cān
Getürdi cūbbeyi pes anda Selmān

¹⁴²⁷ Mısra M’de şu şekildedir: “Varub Fāṭımaya Selman çü söyler”

¹⁴²⁸ M nüshasında “dir” sözcüğü bulunmamaktadır.

¹⁴²⁹ Bu beyit B ve M’de şu şekilde yer almaktadır: “Dedi Fāṭıma ana lāyık hiç adam/ Ki var mı ‘Ali ister anı bu dem”

¹⁴³⁰ B ve M’de yer alan bu beyit Ç ve K’da bulunmamaktadır.

¹⁴³¹ Girü: yine, M

¹⁴³² Neydi serverüñ giydüğini: Ne idi giygügi serverün

¹⁴³³ Giydüğimiñ: giydükleriñ, M

¹⁴³⁴ Çü: od, M

¹⁴³⁵ Cehennemlerde: yarın nīrānda M

- 2263 Şunu-virdi ‘Alīnūñ eline ol
‘Alī alub yüzine sürdi bol bol
- 2264 Pes aşhāb cübbeyi gördüler ey yār¹⁴³⁶
Hemān-dem eylediler zāri tekrar
- 2265 Fiğān u zār idüb āh itdiler çok
Çü derde ne yapalum şabrimız yok¹⁴³⁷
- 87-a**
- 2266 Kāmusı yüzlerine sürdi anı¹⁴³⁸
Hem andan şundular ol arı cānı
- 2267 Alub yüzine sürdi ol daḫi hem
Didi budur bi-küllü derde merhem
- 2268 Bunuñ būyı çü dertlere devādır
Bu koḫudan dil u cān pūr-şafādur
- 2269 Sürüb yüzine eyledi ol efgān¹⁴³⁹
Aḫıtdı gözlerinden yaş ile ḳan
- 2270 Baña ḳabrin Resūluñ gösterüñ dir
Bugün sizden anı da isterüm dir
- 2271 Süreyim topraḫına bari yüzüm
Çü görmedi o görkli nūrı yüzüm¹⁴⁴⁰
- 2272 İletdiler anı Ravzaya ol dem
Ki gözden dökdi yaş yirine ol dem¹⁴⁴¹
- 2273 Sürüb yüzünü ḳabre daḫi ol cān
Başın ḳaldurdu göge dedi Sübhān¹⁴⁴²
- 2274 İlahī Ḥayy-i Ḳayyūm lā-yezālsin
Ḳamuya var zevāl sen bi-zevālsin
- 2275 Şehādet ederem birlügen iy şāh¹⁴⁴³
Ḳamu maḫluḳa ḫālıḳsın sen Allāh

¹⁴³⁶ Pes: çü; yār : can; zāri tekrār: zār u giryān B, M

¹⁴³⁷ Bu beyit sadece M’de yer almaktadır.

¹⁴³⁸ Anı: aşhāb; cānı: aḫbāb, B ve M

¹⁴³⁹ Vezin gereḫi düzeltildi

¹⁴⁴⁰ Nūrı yüzüm: gül yüzi gözüüm, M

¹⁴⁴¹ Vezin gereḫi düzeltildi// b mısraında: M’de “ki” yok

¹⁴⁴² Yüzün göge tutub dedi ey Sübhān, B ve M

- 2276 Daḥi bu ḳabrũñ ıŝŝı yā İlāhĩ
Resũlündür bulubdur toĝru rāhı
- 2277 Ḥabĩbüñdür getürdüm buna ĩmān
Ḳamu bātil işe oldum peŝĩmān
- 2278 Ḳabul itdũñ-ise imānımu dir
Hemen kabẓ idesin bu cānımu dir

87-b

- 2279 Resũluñ ‘ıŝŝına cānum virem ben
Çü bunda irmedüm anda irem ben
- 2280 Du’āsın ḳılmadın daḥi tamām ol
Verüb cānını oldu pes hümām ol
- 2281 Çü verdi dost yoluna hem cānı ¹⁴⁴⁴
Yine gerçekdür ki ḳalmamıŝ yalanı
- 2282 Bu ḥālĩ görüb aŝḥāb itdiler āh ¹⁴⁴⁵
Dediler ŝādıḳ olan buldular rāh
- 2283 Çü ḳamumuzda yeniymiŝ bu server ¹⁴⁴⁶
Ki cāña ḳıydı cāna irdi bu er ¹⁴⁴⁷
- 2284 Yine cem’ oluben itdiler efgān
Yine yāŝlar yerine yerine döktiler ḳan ¹⁴⁴⁸
- 2285 Yuyub kefenledi ‘Alĩ o cānı
Baḳĩ’ içre çü defn itdiler anı ¹⁴⁴⁹
- 2286 Dönüb mescide heb ḳayĝulu aŝḥāb
Gelüb bir araya derildi aḥbāb
- 2287 Doḳundu pes yüreklerine bir oḳ
Yine efgān zārı etdiler çok çok

¹⁴⁴³ Ederem birlügen: birlüğüne etdim, B ve M

¹⁴⁴⁴ Hem : arı, B

¹⁴⁴⁵ Beyit M’de yok.

¹⁴⁴⁶ “çü” M’de yok

¹⁴⁴⁷ Cāna erdi bu er: cānān buldı bu er, B

¹⁴⁴⁸ B ve M’de yer alan bu beyit Ç ve K’da yoktur.

¹⁴⁴⁹ B ve M’de yer alan bu beyit Ç ve K’ da yoktur.

- 2288 Yine yaqdılar oda cānlarını
Göge çıkardılar efgānlarını
- 2289 Kim olmaz bu işe çāre dediler
Oñulmaz bizdeki yara dediler
- 2290 N'idelüm deyüben āh eylediler
Ne kılalum çün Allāh eylediler
- 2291 Gel imdi eyle-gil sen daħi āhı
Şalāvāt ver bulasın toğrı rāhı
- 2292 Virelüm rūhına anuñ selāmı 1450
Diyelüm eş-şalātu ve's-selāmı

Ĥikāyet 'Aleyhisselāmūñ Ĥālī Münāsebetüdüñ¹⁴⁵¹

- 2293 Yine odlara yanmış bu cigerler
Yürekler pāre eyler bu ĥaberler¹⁴⁵²

88-a

- 2294 Niçe buñlar ola doya bu derde¹⁴⁵³
Şararub beñizi beñzeye zerde¹⁴⁵⁴
- 2295 Bu dertden niçe yürek olmaya tağ
Bu derde uğrayanlar ola mı şađ¹⁴⁵⁵
- 2296 Ĥabībūñ derdi yarenler öküşdüñ 1456
Ki ĥayvānlar daħi duymaz ne işdir
- 2297 Şalāvāt vir imdi cān ile sen¹⁴⁵⁷
Diyeyim niye bir dertlü ĥaber ben
- 2298 Eger diyene bulursam ifākat
İşidenlerde hiç kıalmaya tākat
- 2299 Meger günlerde bir gün şāh-ı kevneyn

¹⁴⁵⁰ Beyit B ve M'de : "Daħi vir rūhuna şāhuñ selāmı/ Hoş eyit eş-şalātu ve's-selāmı" K'de: Daħi dāim vir ol şāha selāmı/ Bugün de eş-şalātu ve's-selāmı, şeklindedir

¹⁴⁵¹ KİŞŞA-i DEVE- ĤAZRET-İ RESŪL, M

¹⁴⁵² Pāre eyler bu: pāreler işbu B, M

¹⁴⁵³ Bu beyit K'de yoktur.

¹⁴⁵⁴ Beñizi benzeye: levni benzemeye, B

¹⁴⁵⁵ Ola mı : kıala mı, M

¹⁴⁵⁶ Derdi: dertine; duymaz: dutmaz, K

¹⁴⁵⁷ Vir: vir-gil, K

Çıkub huṭbe oğur ol māh-ı kevneyn

2300 Derdi haqq' için malını haqqā ¹⁴⁵⁸
Varanlar irgürür yolunu haqqā

2301 Meger bileydi bir 'Arabī anda
Vardı bir devecūgi yanında

2302 Dedi Allāh için işbu deveyi
Verürem isterem Haq' dan deveyi

2303 Nazar kılub deveye didi Sultān
Bizümçün yā 'Ömer alğil bunu sen

2304 Resül için 'Ömer çün bunu aldı
Resül kendüye merkeb anı kıldı

2305 Ğazāya gider idi binüb aña
Acāibler diyeyim diñle saña

2306 Meger bir gece taşra çıkdı ol şāh
Utandı gün yüzün göricegiz māh

2307 Resülullah o gice çıkmış idi
Devecük havli üzre çıkmış idi ¹⁴⁵⁹

2308 Gelüb geçmek diler önünden ol cān
Selāmullah 'aleyküm dir o sultān

88-b

2309 Dönüb andan yana kıldı nazār şāh
Selāmın aldı anuñ ol yüzi māh

2310 Turu-gelüb deve ey bā-uşül dir
Benüm hālimi diñle yā Resül dir

2311 Didi ben mülki idüm bir kişininüñ
Adına Ağzab eydürlerdi anuñ

2312 Kaçub andan çü düşdüm yazıya ben
Ki di-gil hālimi iy pādışāh sen

2313 Gice oldu vü geldi yiyciler ¹⁴⁶⁰
Çü dört yanımı aldı yiyciler ¹⁴⁶¹

¹⁴⁵⁸ Derdi: Der kim

¹⁴⁵⁹ Çıkmış idi: çökmüş idi, B ; üzre: içre, K

¹⁴⁶⁰ Yiyciler: yırtıcılar, B,K,M

- 2314 Didi incidmeñüz biri birine
Kim olmaz işi işleyen birine¹⁴⁶²
- 2315 Resūluñ merkebidür didiler bu
Yemek cāiz değüldür kim bunu ço
- 2316 Yanumdan yine ayrıldılar anlar¹⁴⁶³
Yimediler yine kıvdular anlar
- 2317 Diledüm gündüz oldu otlayam ben
Çü kıarnum aç idi yiyüb kıoyam ben
- 2318 Ağaçlar otçağızlar çağrışurlar
Berü gel seni deyişürler¹⁴⁶⁴
- 2319 Resūluñ merkebini diler isen
İşidürdüm nebātatdan anı ben¹⁴⁶⁵
- 2320 Hāle düşdüm kıapuña iy yüzi mağ
Binit oldum saña eyā güzel şāh
- 2321 Veli var hācetüm kıatunda iy cān
Didi di-gil baña ne dir o Sultān

89-a

- 2322 Didi kim ağıiretde merkebün ben
Olam bu hācetüm kııl-gıl kıabul sen
- 2323 Dağı bir hācetüm budur Hābībüm¹⁴⁶⁶
Ki benden ön gidersiñ ey kıabībüm
- 2324 Vaşiyet kııl benüm arkıama kim sen
Kimesne binmeye incinirüm ben
- 2325 Dağı bağılatmayalar hiç baña yük¹⁴⁶⁷
Benümle iltmeyeler her yaña yük
- 2326 Yaraludur yüregüm ey güzel şāh¹⁴⁶⁸

¹⁴⁶¹Çü: Ki, B,K; yiyiciler : yırtıcılar B,K,M

¹⁴⁶²Bu işi işleyen soñra yerine B,M

¹⁴⁶³Vezin gereğı düzeltildi //Ayrıldı: tağııldı B,M

¹⁴⁶⁴Seni: beni yi-gil B,M

¹⁴⁶⁵Nebātat'dan işidürdüm bunu ben, B ve M

¹⁴⁶⁶Dağı: dedi; gidersiñ: gider, K

¹⁴⁶⁷Bağılatmayalar: yükletmeyeler

Kabul et h̄acetümü ey yüzi mäh¹⁴⁶⁹

2327 Didi server ana bilgil yakīn sen
Revā kıldım muradıñı senüñ ben

2328 Gidicek dünyādan ol şāh-ı kevneyn
Vaşiyet eyledi ol mäh-ı kevneyn

2329 Didi kim Fāṭımāya ey kızum sen
Ögüt dinle benüm işbu sözüm sen

2330 Devecügüm benüm sen besleyesin¹⁴⁷⁰
Anı kendi eliñle yemleyesin

2331 Hem arkasına sen yük urmayasın¹⁴⁷¹
Anı kimesneye urdurmayasın

2332 Hem etdi Fatıma bu sözü maqbül
Şu verüb anı yemler müdām ol¹⁴⁷²

2333 Meger kim Fatıma bir gece öñden¹⁴⁷³
Çıkar havlisi içine evinden

2334 Devecük havli içre çökmüşdi
Pes ayrılık odına çok çekmişdi¹⁴⁷⁴

89-b

2335 Getürecek Fatıma tırdı yiründen
Selām idüb didi şāhum kıızı sen

2336 Gidelden didi dünyādan ol sultān
Kılıyorum gece gündüz zār-ı efgān

2337 Yemek içmek bana hiç señmez oldı
Gözümüñ yaşı hergiz diñmez oldı

2338 Duyamadum firaқа uş giderem

¹⁴⁶⁸ Güzel şāh : yüzi mäh B,K,M

¹⁴⁶⁹ Yüzi mäh: ey şāh,B ve M; benim ey şāh K

¹⁴⁷⁰ Besleyesin ve yemleyesin sözülerinin yerleri değışmiş. B,K

¹⁴⁷¹ Vezin gereğı düzeltildi //Hem Anuñ

¹⁴⁷² Yemler müdām: yemledi hem, K

¹⁴⁷³ Bu beyit K nüshasından bulunmamaktadır

¹⁴⁷⁴ Pes : bu, B, M

Bugün ben dağı benden nağl ederem

- 2339 Atā ñe gönderür müsün haber sen
Varıcağ anda řāha ne diyem ben
- 2340 Varur pes göynüñi söylegil sen ¹⁴⁷⁵
Neysel hāliñi şerh eylegil sen
- 2341 İşitdi bu sözi Fātma deveden
Fiğān eyledi ağladı eveden
- 2342 Devenüñ boynunu kucaklayub ah
Edüb gitdi özinden ol yüzi māh
- 2343 O hālde Fātıma ederkem efgān
Devecük ıoltuğında verdi cān
- 2344 Gelüb kendüye Fātıma gördü an
Ki verdi ol devecük hağa cānı ¹⁴⁷⁶
- 2345 Görüb Fātıma anı eyledi zār
İşidenler cānından kıldı bī-zār
- 2346 Didi kim zihı ‘ışığ sende göründi ¹⁴⁷⁷
Ya sende görisen kimde göründü ¹⁴⁷⁸
- 2347 Sen insānsın ya niçün yād olasın ¹⁴⁷⁹
Şalāvāt vir kim anda řāz olasın
- 2348 Şabāđ oldu kefen eylediler hoş
Ki sinle kızub anı gömdüler hoş
- 2349 Gör ol hayvān iken derdine ey yār
Sen insānsın özünü kııl nazar ver ¹⁴⁸⁰
- 2350 Gör ol hayvān iken hoş bildi vuşlat
Sen insānsun niçündür işbu firđat
- 2351 O hayvān iken Muştafāya
Erişdi ruhu anuñ Muştafāya

¹⁴⁷⁵ Bu beyit K’da ulunmamaktadır. M ve B’de Varur: n’edür

¹⁴⁷⁶ Bu beyit K nüshasında yoktur.

¹⁴⁷⁷ Didi kim zihı ‘ışığ: Zihı ‘ışığ didi kim, M

¹⁴⁷⁸ Kimde: kıande, K

¹⁴⁷⁹ Bu beyit K nüshasında yer almamaktadır

¹⁴⁸⁰ Bu beyit yalnızca K nüshasında bulunmaktadır

2352 Sen insansın nice yād olasın
Şalavat vir kim andan şāz olasın¹⁴⁸¹

2353 Daḥi vir ruḥunā anuñ selāmı
Hoş eyit eş-şalātu ve's-selamı¹⁴⁸²

90-a

2354 Pes imdi sen niçe ümmetsin ey cañ
Yolunda terk etmeyesin niçün cāñ¹⁴⁸³

2355 Ki ḥayvāndan daḥi kemtersin añla¹⁴⁸⁴
Naşihatdür sözüüm ki қatı diñle

2356 Uzaқdur menzilüñ var gözlerüñ aç
Ġaniyken olasın sen nişe muḥtāc¹⁴⁸⁵

2357 Bu ömrü ḥak yoluna imdi şarf it
Yolun ki düz iken var ṭāb -taraf it

2358 Ķapuldun nefse vü şeyṭāna қalduñ¹⁴⁸⁶
Ḥaққа қul iken uş nefse қul olduñ

2359 Uyub vesvesesine ol lā'inüñ
Bitürdüñ bilmedin o tāze dīnüñ

2360 'Acebdür bu niçe 'ālem bil iy yār
Ķılurlar dün ü gün hem ḥaққı iḫhār¹⁴⁸⁷

2361 Olarıñ ḥak sözini dinlemezsın
Şanasın sözlerini anlamazsın

2362 'Acebdür bu senün işüñ қarındaş
Niçün қorkuben dökmeysesin yaş¹⁴⁸⁸

2363 Niçün bāṭıl işe meylündür artuқ¹⁴⁸⁹
Nedendür kim ḥak işlerden şafāñ yoқ

¹⁴⁸¹ Bu beyit yalnızca K'de yer almaktadır

¹⁴⁸² B,K,M nüshalarında yer alan bu beyit , Ç nüshasında yoktur.

¹⁴⁸³ Yolunda etmeyesin terk-i dil ü cāñ B, M. Bu beyit K'da yoktur.

¹⁴⁸⁴ Bu beyit K'da yoktur.

¹⁴⁸⁵ Bu beyit K nüshasında yoktur.

¹⁴⁸⁶ Bu beyit K'da yoktur.

¹⁴⁸⁷ Vezin gereği düzeltildi

¹⁴⁸⁸ қorқuben dökmeysesin: қorқub gözden aқmaya B ve M

¹⁴⁸⁹ Bu beyit M'de yoktur.

- 2364 Varacak yerini hiç anmayasın¹⁴⁹⁰
Gice gündüz tırub nefse uyasın
- 2365 Niçün dinini dünyaya satarsın¹⁴⁹¹
Niçün haq söyleyene taş atarsın
- 2366 Niçün mağrūr olursun dünyāya hay
Elūnden çıka bir gün edesin vay
- 2367 Kısa ömrün uzun şanūr musun sen
Kayırabilūr qo tūl-ı emelden¹⁴⁹²
- 2368 Alubdur gözleriñi hāb-ı ğaflet
İrağ olduñ Hūdādañ zihi hasret
- 2369 Alubdur gönlüñi o hubbu dünyā
Oluben dünyānuñ hubbunda şeydā¹⁴⁹³
- 2370 Çekersin dünyānuñ cevri-cefāsın
Aceb budur ki görmezsin vefāsın
- 2371 Velī bir gizlü vesvesesine anuñ¹⁴⁹⁴
Uyarsın atuben odlara cānuñ
- 2372 Varacak yeri n' için añmayasın¹⁴⁹⁵
Gece vü gündüz ol nefse uyasın
- 2373 N' için dinüñü dünyāya şatarsın
N' için haq söyleyene taş atarsın¹⁴⁹⁶

90-b

- 2374 Bu fāñide bir-iki gün hoş oldun¹⁴⁹⁷
Şañursuñ öyle ki bunda tuş oldun
- 2375 Bu dünyā aldayub bağlar yolu ki¹⁴⁹⁸

¹⁴⁹⁰ Bu beyit M' de yer almaktadır

¹⁴⁹¹ Bu beyit K ve M' de yer almaktadır

¹⁴⁹² Bu beyit K' da yoktur.

¹⁴⁹³ Oluben: olubsun, M

¹⁴⁹⁴ Bu beyit K ve M nüshalarında yer almamaktadır.

¹⁴⁹⁵ Bu beyit K ve M nüshalarında yer almamaktadır

¹⁴⁹⁶ Bu beyit K' de yoktur

¹⁴⁹⁷ Bu beyit M' de bulunmamaktadır.

Büker aînsuzda ol seniñ belini

- 2376 Bunuñ hubbı çabadur ger bilirsün¹⁴⁹⁹
Bunuñ zevki cefâdur ger bilürsün
- 2377 Bu dünyâya şakın aldanma kardaş
Yoluñ bağlamasun bu tuhfe kalmaş
- 2378 Bu maħrûm eylemüşdür niçeleri
Ki yoldan çıkarubdur niçeleri
- 2379 Amel-i dünyâyla olmaz pür âzâr
Kani imdi anı terk ede pür âr
- 2380 Ede terk anı duta haq yolunı
Çeke dünyâdan külli ol elini¹⁵⁰⁰
- 2381 Oruc dut dünyâyı ger yetse gücün
Açasın Cennet ile ol orucun
- 2382 Daħi uzlet kıl halkdan ey yâr
Naşihâtdür sözüm sen kıl kabûl var
- 2383 Ki halka karışanlar oldı muhtâc
Yürü var sözüm aîla gözleri kim aç
- 2384 Demişdir mu'cîdi bu kâinâtuñ¹⁵⁰¹
Şefâ'tçisi ol kamu uşâtuñ
- 2385 Şeker lafzından kim böyle buyurdu
Ki gele duta bir kavm işbu yurdu
- 2386 Ede ki va'zı lakin dutmayalar
Diyeler kendüleri gitmeyeler
- 2387 Vâizler çoğ ola ol zamânda
Velîkin az ola 'âlimler anda
- 2388 Yine âlimlere halk uymayalar¹⁵⁰²
Şu haq sözi kulağa koymayalar¹⁵⁰³

¹⁴⁹⁸ Bu beyit K nüshasında bulunmamaktadır.

¹⁴⁹⁹ Çabadır: hebadır, K

¹⁵⁰⁰ Bu beyit K'de bulunmamaktadır.

¹⁵⁰¹ Mucîdi: mefhari

¹⁵⁰² Yine : Daħi, K

¹⁵⁰³ Şu: Ki ,B ve M; Şu kim haqdır,K

2389 Baña mağrūr olan maħrūr olubdur
Veli aldanmayan merħūm olubdur

2390 Budur kamu günāhlara olan baş
Ĥadīsdür Muřtafādan dīnle kardeş

91-a

2391 Daħi kendü hevālarına ‘ilmi
Kim uydururlar ol ĵorķu degil mi¹⁵⁰⁴

2392 Āoğ ola pes dilince ver ince az
Geleler ĥaķ yoluna vermeden vaaz

2393 Dediler yā Resūl, Ĥaķ’a beyān et¹⁵⁰⁵
Ne vaķt olur bize anı ayān et

2394 Dedi şu vaķt oķuyan olusardur¹⁵⁰⁶
Namāz olmaz ĵılan az olusardur

2395 Olardur kim namāzı unıdalar
Ĥamusı dūnyā ĵomaĵa gideler

2396 Seveler ĵādılar rüşvetli işi
Biter her işin rüşvetli ĵiři

2397 Eger ĥaķdur veger bāııldurr ol
Ki rüřvetsiz davayı olmayā Maķbūl¹⁵⁰⁷

2398 Ĥarıřmak pes bularuñ gibi ara
Ĥiři dedi ĥaķ yoldan ĵıķara

2399 Gel imdi uzlet et sen daħi ĥaķdan
İrağ eylemeyeler seni ĥaķdan¹⁵⁰⁸

2400 Veli bil uzleti olur ney-ile
Olur ĥaķdan şama’un kesmeg-ile

2401 şama’ kesmek neyle olur bil anı
Diyeyim saña pes işitgil anı

¹⁵⁰⁴ Bu beyit K’da bulunmamaktadır.

¹⁵⁰⁵ Vezin gereği düzeltildi

¹⁵⁰⁶ şu vaķt oķuyan olıardur: ol vaķt şu vaķtin olıardur B ve M

¹⁵⁰⁷ Bu beyit K’de bulunmamaktadır.

¹⁵⁰⁸ Mısra B ve M’de şu şekildedir: İrağ olmayasın sen daħi Ĥaķ’dan

2402 Ölüm añmağ-ıla qalmaz tãma' bil¹⁵⁰⁹
Gel imdi gece gündüz aña tur-ğil

2403 Uzun uzak şanudan vaz gele vaz¹⁵¹⁰
Bu ömrü şanmağil çok azdurur az

91-b

2404 Kıyāmet kopmağa bilgil yaqındır¹⁵¹¹
Geyüb şöhret tonını tap yaqındır

2405 İştitiñ mı kim Muhammed Mustafa'nuñ
Dediği o şāz beraber geldi anuñ¹⁵¹²

2406 Zaman çün aħir olmağdan 'alāyim
Saña işit bir hadis diyeyim pes aña kāyim¹⁵¹³

2407 Ne demişdür Ĥabībullah aña¹⁵¹⁴
Güzāf şanma dedüğü hağdur diñle

2408 Gele bir tãife aħir zamānda
Zinālar çoğ ola hem dedi anda

2409 Ola fāsıq kocası vü yigidi
Daħi avratlaruñ qalmaya ödi

2410 Erenlerlerden hezār etmeyeler hiç¹⁵¹⁵
Görüben yüzünü örtmeyeler hiç¹⁵¹⁶

2411 Daħi bir qavm gele dedi Muħammed
Ki mescīdler tola dedi Muħammed

2412 Olalar cem' kılmağičün namazı
Umıdalar namāzı vü niyāzı

¹⁵⁰⁹ Ölüm: Anı, K

¹⁵¹⁰ Bu beyit K'de yoktur.

¹⁵¹¹ Bu beyit K'de yoktur.

¹⁵¹² Şāz: uş , K

¹⁵¹³ Sana uş bir hadis taqrır ideyim , B ve M

¹⁵¹⁴ Aña ve diñle sözcüklerinin yeri değışmiş. B,K ve M

¹⁵¹⁵ Bu beyit K'de yoktur.

¹⁵¹⁶ Görüben: göricek

- 2413 Oturub dünyaların söyleşeler
Biri birin derilib kulaşalar
- 2414 Meger hâcetlerü yokdur Hüdâ'dan
Utanmazlar Celâl-i Kibriyâdan
- 2415 Bezer Tañrı bularuñ gibi halkdan ¹⁵¹⁷
İrağ olan bulardur zira Hâkdan ¹⁵¹⁸
- 2416 Hâbîbüñ sözlerini diñledüñ mi
Nedür dir ey qarındaş añladıñ mı
- 2417 Geçesin ola kim tül-ı emelden ¹⁵¹⁹
Edesin sen eger gelsin amelden
- 2418 Bularıñ gibi halkı Hâk Te'âlâ
Kaçan maqbül ediser dürr-i Mevla

92-a

- 2419 Ya bildin kim yaqîn imiş kıyâmet
'Aceb var mı dediğinden alâmet
- 2420 Nekim dediyse uş bir bir gelübdür
Ki 'âlem şerr ü gavğa tolubdur
- 2421 Gel imdi ac gözün gafletden iy yâr
Utan hâkdan bu ölmüş cânı uyar
- 2422 Uzak şanulur çıkar gönülden ¹⁵²⁰
Dona hâkdan yana cân u gönülden
- 2423 Yapışgil evliyânuñ etegine
Kim ilet qalbini beğler begine ¹⁵²¹
- 2424 İder kesb anuñ-ıla aşınalık
Olasın pâyı geda senden gedalık ¹⁵²²
- 2425 Dutarsıñ dediğini bilişirsın
Hıbullaha andan bulaşırsın

¹⁵¹⁷ Bu beyit K'de yoktur

¹⁵¹⁸ Zîrâ Hâk'dan: vaşl-ı Hâk'dan B ve M

¹⁵¹⁹ Geçesin ola kim: Ola kim geçesin, K ve M

¹⁵²⁰ Bu beyit K'de yoktur.

¹⁵²¹ Kim ilet qalbiñi: kim ilet seni B ve M

¹⁵²² Bu beyit K'de yoktur.

- 2426 K omaz m şkilleri n  all ider ol Ő h
Ki cehd id b yaŐıdırgil a na r h
- 2427 Dutar dedigimi kim ey bur der
Kopar pes c n elinden  ubb-ı server
- 2428 Hem n olur mu abbet  asılıu  pes
Sen n Ő h olusar pes v şılıu  pes
- Mu abbetden a ılır kapular bil
Mu abbet'den bulur ma s dunu dil¹⁵²³
- 2429 Mu abbet  aŐıl etd nse karındaş
Bir dosta ki  ekme  alka baş
- 2430 Kim olan  alk ile  a dan ıra dur
Ki  a dan ıra  olmak ki fir  dur
- 2431 Y ri dosttan ya na a ılamagil sen
Bu nefis arzusına ba lanmagil sen
- 2432 Diyesin-kim Ő ha  bn-i Sin n'ı
Kopundan eylemegil red sen anı¹⁵²⁴
- 2433 Ki ka mıŐ bir kulundur ol sen nd r
Y zi karasına ba ma anu  d r
- 2434 Olur ma b l o demde k im s zler¹⁵²⁵
G t ricek dost y zi sende g zler
- 92-b**
- 2435  l h  sen naŐıb et yine seni
Dilerim yine senden yine seni
- 2436 'Amel eylemed m kim umam andan¹⁵²⁶
Ba a  oŐnud olasın ol ' lemde
- 2437 Sa na layık olacak bir işim yok
 l h  y z m kara sucum  ok
- 2438 K amularun tapu a anı¹⁵²⁷
Ki vardır eyled rler ya Rab anı

¹⁵²³ Bu beyit B ve M'de yer almaktadır

¹⁵²⁴ K pu ndan red kılma Y  Rabb  anı, B

¹⁵²⁵ Olur ol demde ma b l kamu s zler, B

¹⁵²⁶ 'Amelim yok y  Rab umam andan, B

¹⁵²⁷ Bu beyit B ve M'de yoktur.

- 2439 Benüm de armağanum yüz kararı¹⁵²⁸
Tapuna tuhfe düzmişem veresi
- 2440 Benüm ol mücrim-i āşiyi āvāre
Benüm dermendü yüzü kara
- 2441 Benüm ol mücrīmī ‘āşi İlähī
Kim etdüm dün ü gün dāim günāhı¹⁵²⁹
- 2442 Geçürdüm ömrü gaflet uykusundan
Ki fikrim yok kıyāmet korkusundan
- 2443 Muşirr oldum günāha gece gündüz
Dağı hayır işe hiç döndürmedim yüz¹⁵³⁰
- 2444 Günāhum var ki ol gelmedi benden
Dün u gündür hayāsızlık eden ben
- 2445 İlahi rahmetinün kadresinden
Ne katre ger yetişse zerresinden
- 2446 Ne zerre zerreden zerre olursa
İnayet bize sultānum kalursa
- 2447 İlähī fazlıñu añdum dilerem
Dilemezsem nidem kalmaz dilāram
- 2448 Dilerem beyt-i ma’mūr haqqıçün
Yedi kat yeri ydi gögüñ haqqıçün
- 2449 Yedi deñüzleri sekiz Cennet haqqıçün
Ve ol Cennet’deki ni’met haqqıçün
- 2450 Degil benüm bütün bu maḥlūkuñ heb
Eder cürmini maḥv ol zerre yā Rab
- 2451 Meyilüm şer işidür gece gündüz¹⁵³²
Dağı hayr işe hiç döndürmedüm yüz
- 2452 Eger dünyā düpdüz arayalar
Benüm gibi günāhkār bulmayalar¹⁵³³

1531

¹⁵²⁸ Bu beyit B ve M’de yoktur.

¹⁵²⁹ Bu beyit M’de yoktur.

¹⁵³⁰ Bu beyit M’de yer almaktadır.

¹⁵³¹ Vezin gereği düzeltildi

¹⁵³² Bu mısra K’de şöyle geçmektedir : İşim şeytānla olub nefse uymak

2453 Günāhum çok muķirrem yā İlāhī
Veli suçlularıñ sensin penāhı¹⁵³⁴

2454 Ne kadar çoksa benüm günāhım¹⁵³⁵
Degül çok rahmetüñden pādişāhım

93-a

2455 Niçe kim evvelde lütf itdüñ İlāhum
Gerü ahırde afv eyle günāhum

2456 Daħi Cennetdeki hūri haķķıçün
Olarun yüzleri nūrı haķķıçün

2457 İlāhī hırşım aģzın aç kılma
Ġanīsün ġayrıyā Muhtāc kılma

2458 İlāhī dertlüler derdi haķķı'çün¹⁵³⁶
Seħer āşıqlarıñ virdi haķķı'çün

2459 Belā vaķtinde kıl şābirleriñden
Safā devrinde et şākirlerinden

2460 Sınıķ göñlü ol miskinleriçün¹⁵³⁷
Ayakda kalmış o buruķ sinelerçün

2461 Şol arada ki bir can kıala bir hū
Ķoma imanda korħu cānda kıayġu

2462 Yetim olanlarıñ başı haķķıçün
Olaruñ yüregi yaşı haķķıçün

2463 Şu vaķtin sinliġe duta yüzümüz¹⁵³⁸
İlāhī nūrıla tıldur sinümüz

2464 İlāhī ol adlaruñ haķķıçün
Daħi sevgülü dostlaruñ haķķıçün

¹⁵³³ Bu beyit M'de şu ekilde yer almaktadır: Eger dünyāyı dübdüz arayalar/Daħi şarķı vü ġarbí darayalar

Bulunmaz bencileyin çok günāhkār/Erelerse nice bil leyl ü nehār

¹⁵³⁴ Veli suçlularıñ: Günāhı çokların, M

¹⁵³⁵ Yā Rab, m

¹⁵³⁶ İlāhī: kamu,M

¹⁵³⁷ Bu beyit K'de yoktur.

¹⁵³⁸ Bu beyit K'de yoktur

- 2465 Emin eyle azābından ey şāh
Ümīdüm bu umarum senden ey şāh
- 2466 Murada ermeyüb ölenlerçün
Berayetde hafif kalanlarçün
- 2467 Bizi şakla ilahi yarın oddan
Kezlig-ile geçirgil Şıraṭ'dan
- 2468 Ve ğurbetde ğaribler aḥşāmi'çün
Seher vaḳtinde āşıklar demi'çün
- 2469 Bizi rahmetin ile yād edesin¹⁵³⁹
Daḫi Cennetlerinde şāz edesin
- 2470 Başıñda ma'şumuñ siñildisi'çün¹⁵⁴⁰
Düşeñde ḫasteler inildisi'çün

93-b

- 2471 Gider kibri vü buḫli içimizden¹⁵⁴¹
Götür küfür lafzını dilimizden
- 2472 Yetim olanlaruñ birincilüğün
Bir araya gelüb dir incilüğün¹⁵⁴²
- 2473 Bize kıl nefsumüz yā Rab musaḥḫār
Diyelüm derd ile Allāhu Ekber
- 2474 Gecelerde dökilen yaşlar için¹⁵⁴³
Bağırlar dağı biten başlar için
- 2475 Ḳarañu giceler ḳadri ḫaḳḳ- için¹⁵⁴⁴
Ḳatunda dostlaruñ ḳadri ḫaḳḳ- için
- 2476 Aḫ üstümüze yā Rāb rahmet bābın¹⁵⁴⁵
Naşib eyle bize aşkıñ şarābın

¹⁵³⁹ Raḫmetiñle: cennetiñle ,cennetlerüñde: dīdarın ile B,M

¹⁵⁴⁰ Bu beyit K'de yoktur

¹⁵⁴¹ Bu beyit K'de yoktur

¹⁵⁴² B'de: Gelüb bir araya

¹⁵⁴³ Bu beyit K'de yoktur

¹⁵⁴⁴ Bu beyit K'de yoktur

¹⁵⁴⁵ Aḫ: Saḫ , B ve M

- 2477 Hākīkat mülküne irenler için
Yoluñda cān u baş virenler için
- 2478 Seni gerçek sevenler hürmeti'çün
Katuñda Muştafā hürmeti'çün
- 2479 Anun ol çekdügi ğurbet hākķ' için
Tapuñda bulduğu vuşlat hākķ' için¹⁵⁴⁶
- 2480 Anuñ sevgülü yārenleriçün¹⁵⁴⁷
Şerī'āt bile kıl yārenleriçün
- 2481 Yakīn eyle saña biz 'āsileri
Gerekmez senden özge bize varı
- 2482 İlāhī seni vir ğayrını virme
Gözümüz göñlümüz senden ayırma¹⁵⁴⁸
- 2483 İlāhī göñlümüzü kıl pür envār
Ve lütfuñ şerbetiyle bizi şuvar
- 2484 Kerīmsin ya İlāhī sen Kerīmsin
Raḫīmsin ya İlāhī sen Raḫīmsin
- 2485 İlāhī lütf umaruz sen Kerīmden
N'ola kıl raḫmet umarsa Raḫīmden

94-a

- 2486 Kuluñ sultān katunda eksigi çok
Kim ola ki İlāhī eksigi yok¹⁵⁴⁹
- 2487 Kāmu eksüklüklerden ben kuluñ kim
Ki kimden kemter kimden kemüm ben
- 2488 Getürdüğüm kāmı 'acz ile noķşāñ 1550
İlāhī umaram fazl ile iḫsān
- 2489 Gerçi çokdur yüzümüñ karası
Kapuñā koyub yüzüm yokdur varası
- 2490 Muḫammed hürmetiçün yā İlāhī¹⁵⁵¹
Ki afv et ḫoca oğlundan günāhı

¹⁵⁴⁶ Bu beyit sadece M nüshasında bulunmaktadır.

¹⁵⁴⁷ Anuñ:Daḫi ol, B ve M

¹⁵⁴⁸ İlāhī: Ḥūdā, M

¹⁵⁴⁹ B'de ve M'de : Olur mu kıl İlāhī eksigi yok, K'de: Nice kıldur İlāhī eksügi yok

¹⁵⁵⁰ Bu beyit K'de yoktur

- 2491 Anuñ ābā vü ecdādın atunuđa 1552
İlāhī hāş eylegil hāzretüñde
- 2492 Kerem kıl dağı imānumuz şaqla
Ki şeytānlar şerrinden ānı bekle¹⁵⁵³
- 2493 Dağı evlādımı şaqla hevādan
Müyesser eyle Raħmānī kuvvādan
- 2494 ‘İlim vir kim ‘amel olsun muķārin
Ki hāş olsun senüñ atunda yarın
- 2495 Dağı geķmiş te’alluķdan ne kim var
Āhīret yerlerin eyle pür-envār
- 2496 Dağı bize muħıbb-i dost olanı
Keremden yarlıĝa-ĝıl yā Rab ānı
- 2497 Dağı her kim oķursa bu kitābı
İlāhī eyleme aña ‘itābı¹⁵⁵⁴
- 2498 Dağı hem oķudanuñ yā İlāhi
Baĝışla şuçların afv it ĝünāhı
- 2499 Dađı hem dinleyenler ĝöñlüne nūr 1555
Verib eyle yarın anları mesrūr
- 2500 amumuz dileriz fazlıñdan ey şāh
Baĝışla şuçumuz ey yüce Allāh
- 94-b**
- 2501 Baĝışla şuçunı biz bī-nevānuñ
Yüzi şuyına Muştafānuñ
- 2502 Sen açduñ yā İlāhī baña bābı
Tamām etdim çü fazlıñla kitābı
- 2503 İlāhī eyledüñ albüme ilhām
Bu ma’ni nimetüñden in’ām

¹⁵⁵¹ Bu beyit K’de yoktur

¹⁵⁵² Bu beyit K’de yoktur

¹⁵⁵³ B’de : şeytān vesvesesinden; B’de ve M’de : şaqla ve bekle sözcüklerinin yerleri deĝişik

¹⁵⁵⁴ Eyleme: kılma sen ,B ve M; Bu beyit K’de yoktur

¹⁵⁵⁵ Bu beyit K’de yoktur

- 2504 Dedim mevlîdini âşıklarına¹⁵⁵⁶
Dahi hulkın dedim şâdıklarına¹⁵⁵⁷
- 2505 Didüm hem mu'cizâtın ol Hâbîbüñ¹⁵⁵⁸
Daği mi'râcın ol derde tabibüñ
- 2506 Vefâtın daği dedüm yana yana¹⁵⁵⁹
Cigerim ğark edüben kara kana
- 2507 Bihamdillah tamâm etdüm kitabım
Açıldı dil gönülden afitâbum¹⁵⁶⁰
- 2508 Bu kez âd etmeğe dutdum ümîdüm¹⁵⁶¹
Dü 'âlemde Hâkka etdüm ümîdüm¹⁵⁶²
- 2509 Sebeb eyleye sözlerim Te'âlâ¹⁵⁶³
Günâhımdan geçe ol Hayyü A'lâ
- 2510 Ki her bir kula etmişin bir bahâne¹⁵⁶⁴
Ümîdüm bu ola ol bir bahâne
- 2511 Ümîd'il-Müznîbîn dedim buña ad
Okuyanlar kıyametde ola şâz
- 2512 İlâhî okuyanı diñleyeni¹⁵⁶⁵
Raḥmetiñle yarlığa-ğıl yâ Ğaniyy
- 2513 Daği tarihi budur bilgil ey cân
Sekiz yüz seksen üç yıl, şehr-i Şa'bân¹⁵⁶⁶
- 2514 Kim olmuşdı andan yedi gün hem
Ki hatm oldı kitâb v'allâhu a'lem¹⁵⁶⁷
- 2515 Gelüñüz aşk-ıla derd-ile tamâm¹⁵⁶⁸

¹⁵⁵⁶ Bu beyit K'de yoktur, 'âşıklarına: 'âşıklar ile, B

¹⁵⁵⁷ Daği: anun, M; şâdıklarına: şâdıklar ile, B

¹⁵⁵⁸ Bu beyit K'de yoktur

¹⁵⁵⁹ Bu beyit K'de yoktur

¹⁵⁶⁰ Açıldı: Görüldü, B ve M; Bu beyit K'de yoktur

¹⁵⁶¹ Etmege: virmege B ve M

¹⁵⁶² Kaḅul eyle budur yâ Rab ümîdüm, B ve M; Bu beyit K'de yoktur

¹⁵⁶³ Eyleye: ide , M; Bu beyit K'de yoktur

¹⁵⁶⁴ Bu beyit K'de yoktur

¹⁵⁶⁵ Bu mısra K'da şu şekilde geçmektedir: Okuyañı, diñleyeñi,yazañı, B ve M 'de bu beyit yoktur.

¹⁵⁶⁶ Bu beyit B ve M nüshalarında yer almaktadır.

¹⁵⁶⁷ Bu beyit B ve M nüshalarında yer almaktadır.

Diyelüm eşşalātu vesselam

2516 Rahmet itsün tañrı lütfundan aña¹⁵⁶⁹
Ki bunı yazanı dua ile aña

2517 Borcumuzu ödemesin fikr edelim¹⁵⁷⁰
Hak te'ālā hazretin zikr edelim

2518 Bārekallāhu li şāhibihi¹⁵⁷¹
Ġaferallāhu li kātibihi

¹⁵⁶⁸ Bu beyit K'de yer almaktadır.

¹⁵⁶⁹ Bu beyit K'de yer almaktadır.

¹⁵⁷⁰ Bu beyit K'de yer almaktadır.

¹⁵⁷¹ Bu beyit yalnız Ç nüshasında yer almaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.1 BULGULAR VE TARTIŞMA

1478 yılında kaleme alınmış olan Ümidü'l-Müznibîn adlı bu mevlidin müellifi Sinanoğlu'dur.

Eser mesnevi formatında kaleme alınmıştır. Türk-İslam Edebiyatı'nda kaleme alınan birçok mevlid, bu nazım şekli ile kaleme alınmıştır. Bunun sebebi beyit sınırının olmayışı ve her beytin kendi arasında kafiyeli olması ile uzun eserlerin yazılmasına elverişliliğidir. Eserin genelinde aruzun: mefâilün/mefâilün/feülün kalıbı kullanılmıştır. Eserin dili yalın ve anlaşılabilir bir Türkçe ile kaleme alınmıştır. İçinde bulunan Arapça ve Farsça kelimeler ise günlük hayatta kullanılan Türkçeleşmiş kelimelerdir. Eserin içinde gazel tarzında kaleme alınmış bölümlere de yer yer rastlamak mümkündür. Eserin birçok nüshası bulunmasına karşılık, ulaşabildiğimiz dört nüshanın karşılaştırması yapılmıştır.

Eser içerisinde bölümler arasındaki geçiş: “Verelüm rûhuna şâhun selamı/ Diyelüm hoş eş-şalâtu ve's-selâmi” ve benzeri Peygambere salavat getirmeye davet eden beyitlerle sağlanmıştır.

Eser içerisinde Kur'an-ı Kerim'de geçen olaylar ve Kur'an ayetlerine telmihte bulunulan yerlere rastlamak mümkündür. Bunun yanı sıra Hz. Peygamber'in söz ve davranışları ile ilgili bilgiler verilirken bazı bölümlerde olayı nakleden ravi bildirilirken bazı yerlerde ise müellif buna ihtiyaç duymamıştır. Eser içerisinde birçok hikayeye ve mucizevi olaya da yer verilmiştir. Eserin bazı bölümlerinde ise müellif anlattığı hikayenin arasında okuyucuya dini,ahlaki ve ictimai mesajlar içeren öğütlere yer vermiştir. Bu yönü ile eserde didaktik bir havanın hakim olduğunu söylemek mümkündür.

Klasik Türk Edebiyatı eserlerinde mevlidler büyük bir yer tutmaktadır. Bu eserlerin birçoğu muhteva, üslup ve plan yönüyle büyük bir benzerlik arz etmektedir. Bu eserin de genel olarak bölümleri Allah'a hamd, Peygambere övgü, Sebeb-i telif ve

dua talebi, Hz. Peygamber'in doğumu, Hz.Muhammed'in yaşamından önemli kareler, Hz. Peygamberin sureti ve sireti ile ilgili bilgiler, Miraç hadisesi, Hz.Peygamber'in mucizeleri, Hz.Peygamber'in vefatı, İbretlik kıssalar ve münacaat bölümünden meydana gelmektedir.

SONUÇ

Kaynaklarda hakkında bilgiye rastlamadığımız Sinanoğlu'nun, eserini 1478 yılında kaleme aldığını düşünürsek 15. Yüzyılın ikinci çeyreğinde doğduğu çıkarımında bulunabiliriz.

Ümid'ül Müznibin adlı eserin birçok nüshası bulunmakla birlikte çalışmamızda 19 Hk 6719 arşiv numaralı Çorum nüshasını esas alıp, 06 Mil Yz A 9502 arşiv numaralı Milli Kütüphane, Kasıdecizade,418, numarası ile Süleymaniye Kütüphanesi, Blk-1432 kodu ile Balıkesir nüshalarını karşılaştırdık.

İnceleyip, edisyon kritiğini yaptığımız metin, Türk-İslam Edebiyatında çok önemli bir yere sahip olan mevlid türünde verilmiş bir eserdir. Eser tüm manzum mevlidler gibi mesnevi formatında kaleme alınmıştır. Ancak eser içerisinde anlatımı kuvvetlendiren, on üç adet gazel bulunmaktadır. Bu gazeller coşkulu ifadelerle süslenmiş bölümlerdir. Eser bu yönüyle bir çok mevlidden ayrılmaktadır.

Eser içerisinde Hz. Peygamber'in doğumunun (mevlid) yanısıra, Hz. Peygamber'in mucizeleri, miraca çıkışı, ahir zamanda meydana gelecek hadiseler, zamanın kötülüğü, insanların yaptıkları yanlışlar ve bunlara yönelik nasihatler, hilye (Hz. Peygamber'in fiziki özellikleri), manzum hikayeler ve Hz.Peygamber'in vefatına da yer verilmiştir. Bu

Müellif eserinde yalın bir dil kullanmıştır. Kelimelerin büyük çoğunluğu Türkçe'dir. Kullanılan Arapça ve Farsça sözcükler ise konuşulan dilde kullanılan kelimelerdir.

Eserin dili'nde Eski Anadolu Türkçesi'nin özellikleri görülmektedir. Eski Anadolu Türkçesinde kapalı olarak kullanılan bazı ünlüler, bazen dar bazen de geniş olarak yazılmıştır (gece/gice; dedi/didi, gibi). İstinsah tarihi ile telif tarihi arasındaki dönemin dil farklılıklarının bu karışıklığa yol açması muhtemeldir.

Eserde birçok arkaik sözcüklere rastlamak mümkündür.

Eserin daha çok dini bilgiler ve nasihatler verme amacıyla kaleme alınmış olması müellifi, sanat kaygısından uzaklaştırmıştır.

Müellif aruzu kullanmak hususunda da kusursuz değildir. Metin içerisinde birçok aruz kusuru, eksik hece yada sözcüğe rastlamak mümkündür. Elbette ki bunda müstensih hatalarının etkisi de yadsınamayacak ölçüde büyüktür.

KAYNAKLAR

- Aksoy, H. (2007). Eski Türk Edebiyatında Mevlidler, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, c.5, s.9, s.323-332
- Alyılmaz, S. (1999). Mevlit ve Türk Edebiyatında Mevlit Türü, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, ss. 195-200, Erzurum
- Ateş, A. (1942). Metin Tenkidi Hakkında, *Türkiyat Mecmuası*, C.VII-VIII, s.253-267, İstanbul
- Ceyhan A. (2000). Süleyman Nahifi'nin Mevlidü'n-nebi Mesnevisi, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Erzurum, s.89
- Dilçin, C. (2004). *Türk Şiir Bilgisi*, TDK Yayınları, Ankara
- Gürlek, S. (2013). Âşık Nevruzi Mevlidi (İnceleme-Metin), *Yüksek Lisans Tezi*, Gaziantep
- Pekolcay, N. (2005). *Süleyman Çelebi*, Mevlid Dergah Yayınları, İstanbul, Erzurum
- Ünver, İ. (1993). Çeviri Yazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler, *Türkoloji Dergisi*, 11(1):51-89, Ankara
- Yakar, H.İ. (2010). *Edirneli Şevki Divanı*, Palet Yayınları, Konya
- [www.tdk.gov.tr//Tarama Sozluğu](http://www.tdk.gov.tr//Tarama%20Sozlu%20gu)
- [www.tdk.gov.tr. // Turkiye Turkcesi Ağızları Sozluğu](http://www.tdk.gov.tr//Turkiye%20Turkcesi%20A%20z%20lari%20Sozlu%20gu)
- [www.tdk.gov.tr// Turkce Sozluk](http://www.tdk.gov.tr//Turkce%20Sozluk)

EKLER

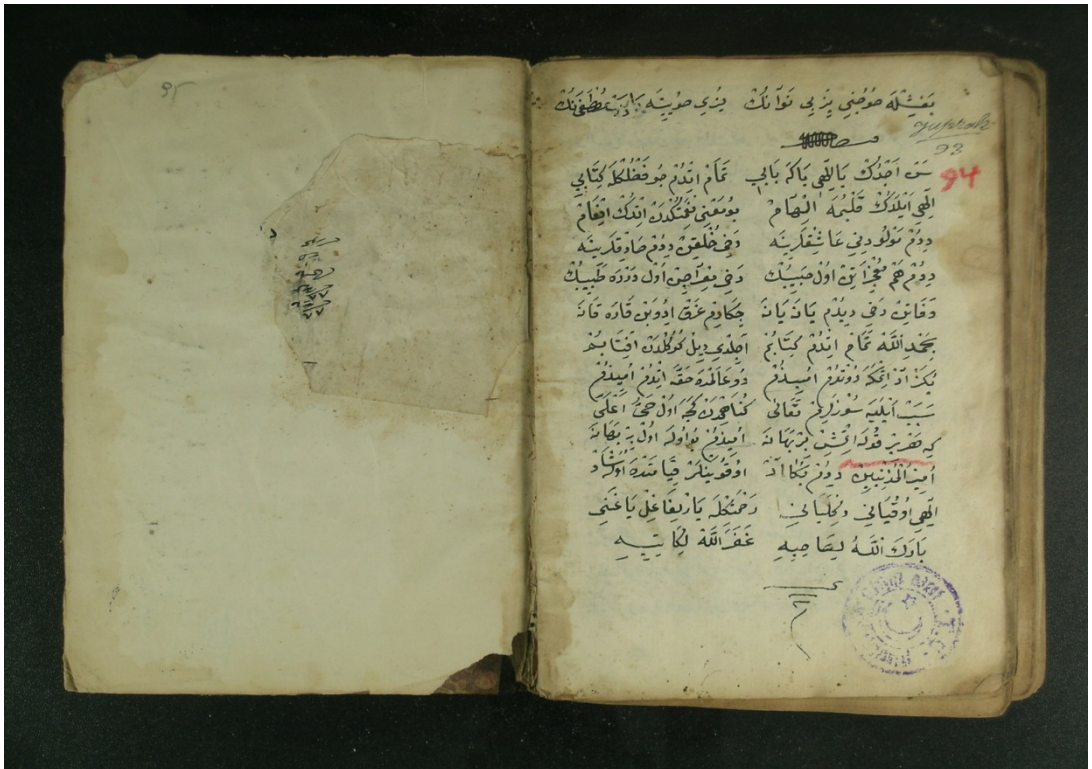
FOTOĞRAFLAR

Fotoğraf 1.1. Çorum nüshası sayfa 1b-2a

Fotoğraf 1.2. Çorum nüshası 6b-7a

Fotoğraf 1.3. Çorum nüshası 94b-95a

Fotoğraf 1.4. Balıkesir nüshası 1a-1b

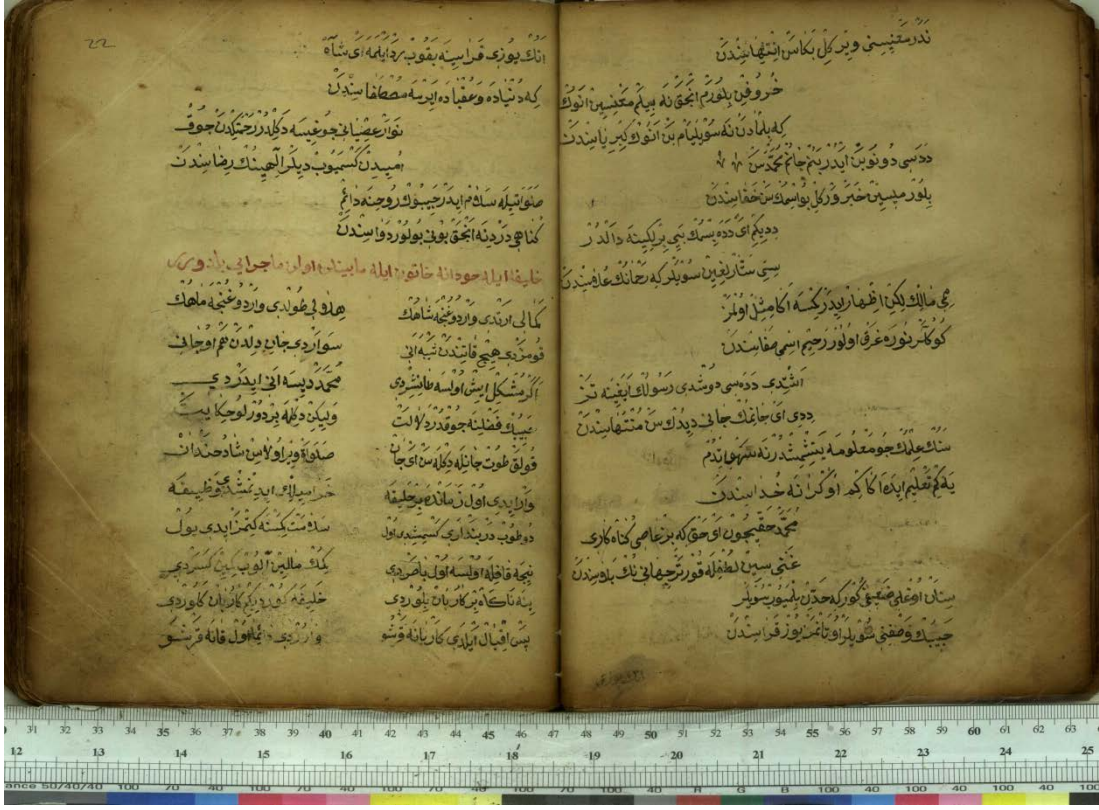
Fotoğraf 1.5. Balıkesir nüshası 26a-26b

Fotoğraf 1.6. Balkesir nüshası 35a-35b

Fotoğraf 1.7. Milli Kütüphane nüshası 1b-2a

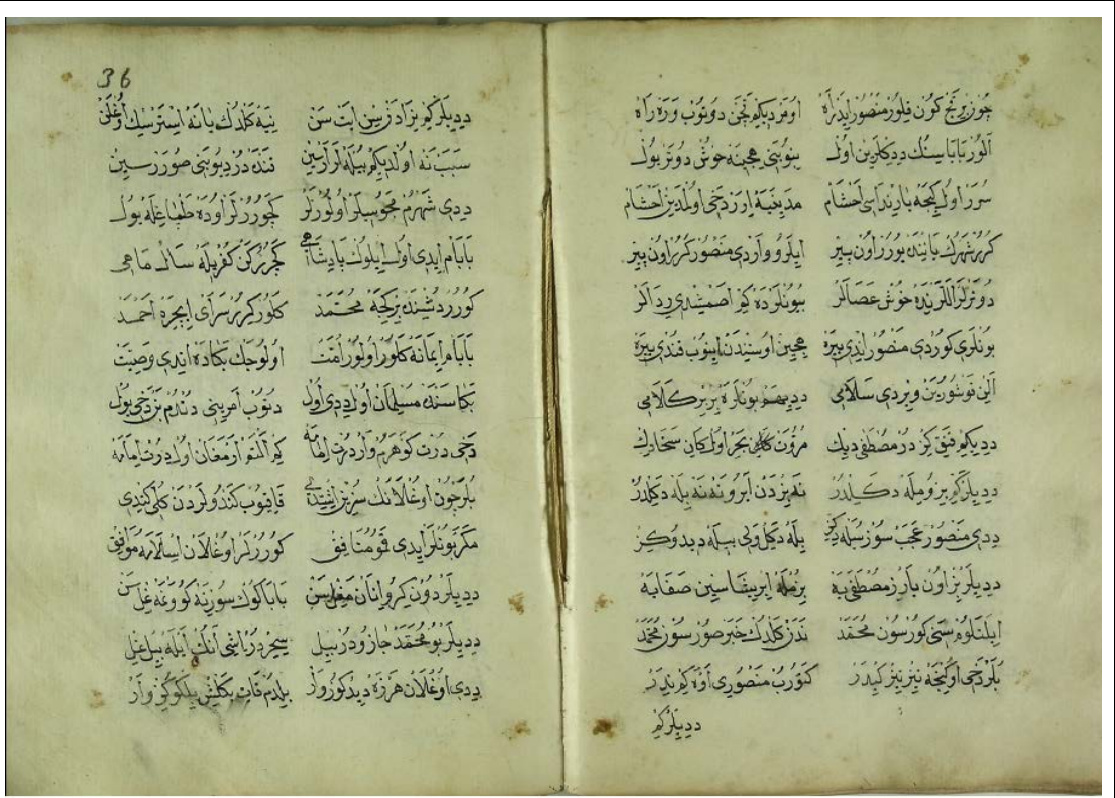
Fotoğraf 1.8. Milli Kütüphane nüshası 21b-22a

Fotoğraf 1.9. Milli Kütüphane nüshası 84b-85a

Fotoğraf 1.9. Kasidecizade Nüshası 1b-2a

Fotoğraf 1.9. Kasidecizade Nüshası 35b-36a

Fotoğraf 1.9. Kasidecizade Nüshası 69b-70a

ÖZGEÇMİŞ

Muhammed Taha Nom, 1987 yılında Elazığ'da doğdu. İsmet Paşa İlk Okulu'nda başladığı ilköğrenimini Tevfik Yaramanoğlu İlköğretim Okulu'nda tamamladı. Orta öğrenimini 2001-2005 yılları arasında Elazığ Anadolu Lisesinde okudu. 2005 yılında Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümü'nde başladığı lisans eğitiminden 2009 yılında mezun oldu. Halen, özel bir eğitim kurumunda idareci olarak görev yapmaktadır.

VİTAE

Muhammed Taha Nom was born in Elazığ in 1987. He completed primary school in Tevfik Yaramanoğlu Primary School and he started Elazığ Anadolu High School in 2001 and graduated there in 2005. He started Gaziantep University, Education Faculty, Department of Turkish Teaching in 2005. He graduated Gaziantep University in 2009. Currently he has worked serves as executive in a educational institution.